

Raport o stanie zdrowia mieszkańców miasta Bielska-Białej

Zlecenie wykonane
dla Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej
zgodnie z umową nr PS.8012.2.2012

Spis treści

Spis wykresów.....	4
Spis tabel	9
Wstęp.....	10
1. Sytuacja demograficzna	12
1.1. Ruch naturalny ludności	12
1.2. Prognozy ludności	18
1.3. Struktura ludności wg płci, wieku i grup ekonomicznych	20
1.4. Oczekiwana długość życia.....	25
2. Stan zdrowia na podstawie danych o umieralności	26
2.1. Współczynnik umieralności niemowląt	26
2.2. Zgony wg wieku i płci.....	28
2.3. Zgony wg przyczyn	29
2.4. Surowe współczynniki umieralności.....	32
2.5. Standaryzowane współczynniki umieralności	45
3. Zachorowania na nowotwory złośliwe.....	57
4. Zachorowania na choroby zakaźne.....	63
5. Stan zdrowia mieszkańców będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej.....	71
5.1. Stan zdrowia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat, będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej	71
5.2. Stan zdrowia osób w wieku 19 lat i więcej będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej.....	81
6. Stan zdrowia mieszkańców leczonych ambulatoryjnie z powodu zaburzeń psychicznych.....	89
7. Stan zdrowia mieszkańców na podstawie danych o hospitalizacji.....	103
Podsumowanie.....	115
Bibliografia	123

Spis wykresów

Wykres 1. Ruch naturalny ludności w Bielsku-Białej w latach 2008-2011.....	14
Wykres 2. Przyrost naturalny w Polsce, woj. śląskim i Bielsku-Białej w latach 2008-2011	14
Wykres 3. Współczynnik urodzeń w Bielsku-Białej, województwie śląskim, Polsce i Unii Europejskiej w latach 2008-2011	15
Wykres 4. Urodzenia żywe w województwie śląskim w 2011 roku	16
Wykres 5. Współczynnik zgonów w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w latach 2008-2011.....	16
Wykres 6. Zgony w województwie śląskim w 2011 roku	17
Wykres 7. Ludność Bielska-Białej w 2011 roku i prognoza ludności w latach 2015-2035	18
Wykres 8. Ludność województwa śląskiego w 2011 roku i prognoza ludności w latach 2015-2035	18
Wykres 9. Ludność Polski w 2011 roku i prognoza ludności w latach 2015-2035.....	19
Wykres 10. Piramida wieku dla Bielska-Białej w 2011 roku	20
Wykres 11. Piramida wieku dla województwa śląskiego w 2011 roku	21
Wykres 12. Piramida wieku dla Polski w 2011 roku.....	22
Wykres 13. Odsetek mężczyzn i kobiet w wieku przed-, po- i produkcyjnym w Bielsku-Białej w 2011 roku	23
Wykres 14. Odsetek osób w wieku przed-, po- i produkcyjnym w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w 2011 roku.....	24
Wykres 15. Zmiana procentowego udziału liczby osób w wieku przed-, po- i produkcyjnym w Bielsku-Białej w latach 2008-2011	24
Wykres 16. Oczekiwana długość życia w Bielsku-Białej, woj. śląskim, Polsce i Unii Europejskiej w 2011 roku	25
Wykres 17. Współczynnik umieralności niemowląt w Bielsku-Białej, województwie śląskim, Polsce i Unii Europejskiej w latach 2007-2011.....	26
Wykres 18. Umieralność niemowląt w województwie śląskim w 2011 roku	27
Wykres 19. Zgony wg wieku i płci w Bielsku-Białej w 2011 roku	28
Wykres 20. Struktura zgonów mężczyzn (%) w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w 2010 roku	30
Wykres 21. Struktura zgonów kobiet (%) w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w 2010 roku	30
Wykres 22. Surowy współczynnik umieralności ogólnej dla Bielska-Białej, województwa śląskiego i Polski w latach 2007-2010.....	32
Wykres 23. Surowy współczynnik umieralności ogólnej u kobiet w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w 2010 roku.....	33
Wykres 24. Surowy współczynnik umieralności ogólnej u mężczyzn w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w 2010 roku.....	33
Wykres 25. Częstkowe surowe współczynniki umieralności u mężczyzn w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w 2010 roku	35
Wykres 26. Częstkowe surowe współczynniki umieralności u mężczyzn w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w 2010 roku	36
Wykres 27. Surowy współczynnik umieralności z powodu chorób układu krążenia ogółem w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2007-2010	38
Wykres 28. Surowy współczynnik umieralności z powodu nowotworów ogółem w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2007-2010.....	38
Wykres 29. Surowy współczynnik umieralności z powodu zewnętrznych przyczyn zgonu ogółem w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2007-2010	39
Wykres 30. Surowy współczynnik umieralności z powodu chorób układu trawiennego ogółem w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2007-2010	39
Wykres 31. Surowy współczynnik umieralności z powodu chorób układu oddechowego ogółem w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2007-2010	40

Wykres 32. Surowy współczynnik umieralności ogólnej dla mężczyzn i kobiet w wybranych krajach europejskich w 2009r.	41
Wykres 33. Surowy współczynnik umieralności z powodu chorób układu krążenia dla mężczyzn i kobiet w wybranych krajach europejskich w 2009 roku	42
Wykres 34. Surowy współczynnik umieralności z powodu nowotworów dla mężczyzn i kobiet w wybranych krajach europejskich w 2009 roku	43
Wykres 35. Surowy współczynnik umieralności z powodu zewnętrznych przyczyn zgonu w wybranych krajach europejskich w 2009 roku	44
Wykres 36. Standaryzowany współczynnik umieralności ogólnej u mężczyzn w województwie śląskim w 2010 roku.....	45
Wykres 37. Standaryzowany współczynnik umieralności ogólnej u kobiet w województwie śląskim w 2010 roku	46
Wykres 38. Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu chorób układu krążenia u mężczyzn w województwie śląskim w 2010 roku.....	47
Wykres 39. Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu chorób układu krążenia u kobiet w województwie śląskim w 2010 roku.....	48
Wykres 40. Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu nowotworów u mężczyzn w województwie śląskim w 2010 roku	49
Wykres 41. Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu nowotworów u kobiet w województwie śląskim w 2010 roku	50
Wykres 42. Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu zewnętrznych przyczyn zgonów u mężczyzn w województwie śląskim w 2010 roku.....	51
Wykres 43. Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu zewnętrznych przyczyn zgonów u kobiet w województwie śląskim w 2010 roku.....	52
Wykres 44. Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu chorób układu oddechowego u mężczyzn w województwie śląskim w 2010 roku.....	53
Wykres 45. Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu chorób układu oddechowego u kobiet w województwie śląskim w 2010 roku.....	54
Wykres 46. Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu chorób układu trawiennego u mężczyzn w województwie śląskim w 2010 roku.....	55
Wykres 47. Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu chorób układu trawiennego u kobiet w województwie śląskim w 2010 roku.....	56
Wykres 48. Najczęstsze zachorowania na nowotwory złośliwe według umiejscowienia u kobiet w Bielsku-Białej w 2009 r. (%)	57
Wykres 49. Standaryzowany współczynnik zapadalności na nowotwory złośliwe ogółem u kobiet w powiatach województwa śląskiego w 2009 roku	59
Wykres 50. Najczęstsze zachorowania na nowotwory złośliwe według umiejscowienia u mężczyzn w 2009 roku (%).....	60
Wykres 51. Standaryzowany współczynnik zapadalności na nowotwory złośliwe ogółem u mężczyzn w powiatach województwa śląskiego w 2009 roku	61
Wykres 52. Współczynnik standaryzowany zapadalności na nowotwory złośliwe ogółem u kobiet w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2006-2009	62
Wykres 53. Współczynnik standaryzowany zapadalności na nowotwory złośliwe ogółem u mężczyzn w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2006-2009	62
Wykres 54. Struktura chorób zakaźnych w Bielsku-Białej w 2011 roku	63
Wykres 55. Współczynnik zapadalności na grypę i zachorowania grypopodobne w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011.....	64
Wykres 56. Współczynnik zapadalności na ospę wietrzną w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011	65

Wykres 57. Współczynnik zapadalności na szkarlatynę w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011	65
Wykres 58. Współczynnik zapadalności na różyczkę w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011	66
Wykres 59. Współczynnik zapadalności na świnkę w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011..	66
Wykres 60. Współczynnik zapadalności na krztusiec w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011	67
Wykres 61. Współczynnik zapadalności na salmonellozy w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011	67
Wykres 62. Współczynnik zapadalności na boreliozę z Lyme w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011	68
Wykres 63. Współczynnik zapadalności na wirusowe zapalenie wątroby w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011	68
Wykres 64. Współczynnik zapadalności na AIDS w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011	69
Wykres 65. Współczynnik zapadalności na HIV w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011	69
Wykres 66. Współczynnik zapadalności na gruźlicę w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w latach 2008-2011	70
Wykres 67. Zgłaszalność dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat u lekarzy POZ w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w 2011r.	73
Wykres 68. Zgłaszalność dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat u lekarzy POZ w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w 2008r.	74
Wykres 69. Zgłaszalność z powodu zniekształceń kręgosłupa wśród dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat u lekarzy POZ w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011	75
Wykres 70. Zgłaszalność z powodu dychawicy oskrzelowej wśród dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat u lekarzy POZ w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011.....	76
Wykres 71. Zgłaszalność z powodu zaburzeń refrakcji i akomodacji oka wśród dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat u lekarzy POZ w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011	76
Wykres 72. Zgłaszalność z powodu alergii pokarmowych wśród dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat u lekarzy POZ w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011.....	77
Wykres 73. Zgłaszalność z powodu alergii skórnych wśród dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat u lekarzy POZ w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011	78
Wykres 74. Zgłaszalność z powodu otyłości wśród dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat u lekarzy POZ w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011	78
Wykres 75. Zgłaszalność z powodu niedożywienia wśród dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat u lekarzy POZ w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011	79
Wykres 76. Zgłaszalność z powodu cukrzycy wśród dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat u lekarzy POZ w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011	80
Wykres 77. Zgłaszalność osób w wieku 19 lat i więcej u lekarzy POZ w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w 2011r.....	82
Wykres 78. Zgłaszalność osób w wieku 19 lat i więcej u lekarzy POZ w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w 2008r.....	83
Wykres 79. Zgłaszalność z powodu chorób układu krążenia wśród osób w wieku 19 lat i więcej u lekarzy POZ w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011	84
Wykres 80. Struktura zgłaszalności osób w wieku 19 lat i więcej z powodu chorób układu krążenia w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w 2011 roku	84
Wykres 81. Zgłaszalność z powodu chorób układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej wśród osób w wieku 19 lat i więcej u lekarzy POZ w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011.....	85
Wykres 82. Zgłaszalność z powodu chorób obwodowego układu nerwowego wśród osób w wieku 19 lat i więcej u lekarzy POZ w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011	86
Wykres 83. Zgłaszalność z powodu przewlekłych chorób układu trawienego wśród osób w wieku 19 lat i więcej u lekarzy POZ w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011	86

Wykres 84. Zgłaszalność z powodu cukrzycy wśród osób w wieku 19 lat i więcej u lekarzy POZ w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011	87
Wykres 85. Zgłaszalność z powodu przewlekłego nieżytu oskrzeli i dychawicy oskrzelowej wśród osób w wieku 19 lat i więcej u lekarzy POZ w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011	88
Wykres 86. Główne zaburzenia psychiczne leczone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w 2011 roku.....	91
Wykres 87. Chorzy wg wieku leczeni z powodu zaburzeń psychicznych w jednostkach lecznictwa ambulatoryjnego w Bielsku-Białej w 2011 roku (liczby bezwzględne i odsetek)	92
Wykres 88. Chorzy leczeni w opiece ambulatoryjnej, w tym po raz pierwszy, w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w latach 2008-2011 (wsp./100 tys.)	93
Wykres 89. Chorzy leczeni w opiece ambulatoryjnej w tym po raz pierwszy z powodu zaburzeń nerwicowych związanych ze stresem i somatoformicznych w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w latach 2008-2011 (wsp./100 tys.)	94
Wykres 90. Chorzy leczeni w opiece ambulatoryjnej w tym po raz pierwszy z powodu zaburzeń afektywnych w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w latach 2008-2011 (wsp./100 tys.)	95
Wykres 91. Chorzy leczeni w opiece ambulatoryjnej w tym po raz pierwszy z powodu zaburzeń rozwojowych w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w latach 2008-2011 (wsp./100 tys.)	96
Wykres 92. Chorzy leczeni w opiece ambulatoryjnej w tym po raz pierwszy z powodu schizofrenii w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w latach 2008-2011 (wsp./100 tys.).....	97
Wykres 93. Chorzy leczeni w opiece ambulatoryjnej w tym po raz pierwszy z powodu organicznych zaburzeń w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w latach 2008-2011 (wsp./100 tys.)	98
Wykres 94. Chorzy wg wieku leczeni z powodu zaburzeń spowodowanych używaniem środków psychotropowych w jednostkach lecznictwa ambulatoryjnego w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w 2011 roku (wsp./100 tys. i odsetek).....	99
Wykres 95. Chorzy leczeni w opiece ambulatoryjnej w tym po raz pierwszy z powodu zaburzeń spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych ogółem w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w latach 2008-2011 (wsp./100 tys.).....	100
Wykres 96. Chorzy wg wieku leczeni z powodu zaburzeń spowodowanych używaniem alkoholu w jednostkach lecznictwa ambulatoryjnego w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w 2011 roku (wsp./100 tys. i odsetek)	101
Wykres 97. Chorzy leczeni w opiece ambulatoryjnej w tym po raz pierwszy z powodu zaburzeń spowodowanych używaniem alkoholu ogółem w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w latach 2008-2011 (wsp./100 tys.).....	102
Wykres 98. Wskaźnik hospitalizacji mieszkańców Bielska-Białej i woj. śląskiego w szpitalach województwa śląskiego w latach 2008-2011.....	103
Wykres 99. Wskaźnik hospitalizacji mieszkańców Bielska-Białej wg płci w szpitalach województwa śląskiego w latach 2008-2011	104
Wykres 100. Struktura hospitalizacji kobiet (mieszkańców Bielska-Białej) leczonych w szpitalach na terenie województwa śląskiego w 2011 r.	105
Wykres 101. Struktura hospitalizacji mężczyzn (mieszkańców Bielska-Białej) leczonych w szpitalach na terenie województwa śląskiego w 2011 r.	105
Wykres 102. Udział głównych grup chorób w hospitalizacji kobiet (mieszkańców Bielska-Białej) w poszczególnych grupach wieku w śląskich szpitalach w 2011 roku	106
Wykres 103. Udział głównych grup chorób w hospitalizacji mężczyzn (mieszkańców Bielska-Białej) w poszczególnych grupach wieku w śląskich szpitalach w 2011 roku	107
Wykres 104. Struktura hospitalizacji mieszkańców Bielska-Białej ogółem leczonych na terenie miasta Bielska-Białej oraz na terenie województwa śląskiego w roku 2011	108
Wykres 105. Wskaźnik hospitalizacji kobiet z powodu chorób układu krążenia w szpitalach województwa śląskiego w latach 2008-2011.....	109

Wykres 106. Wskaźnik hospitalizacji mężczyzn z powodu chorób układu krążenia w szpitalach województwa śląskiego w latach 2008-2011.....	109
Wykres 107. Wskaźnik hospitalizacji mieszkańców Bielska-Białej i woj. śląskiego z powodu obturacyjnej choroby płuc w szpitalach województwa śląskiego w latach 2008-2011	110
Wykres 108. Wskaźnik hospitalizacji mieszkańców Bielska-Białej z powodu obturacyjnej choroby płuc wg płci w szpitalach województwa śląskiego w latach 2008-2011	111
Wykres 109. Hospitalizacje kobiet (mieszkańców miasta Bielska-Białej) leczonych z powodu obturacyjnej choroby płuc (J41-J44) w szpitalach woj. śląskiego w latach 2008-2011	112
Wykres 110. Hospitalizacje kobiet (mieszkańców woj. śląskiego) leczonych z powodu obturacyjnej choroby płuc (J41-J44) w szpitalach woj. śląskiego w latach 2008-2011*	112
Wykres 111. Hospitalizacje mężczyzn (mieszkańców miasta Bielska-Białej) leczonych z powodu obturacyjnej choroby płuc (J41-J44) w szpitalach woj. śląskiego w latach 2008-2011	113
Wykres 112. Hospitalizacje mężczyzn (mieszkańców woj. śląskiego) leczonych z powodu obturacyjnej choroby płuc (J41-J44) w szpitalach woj. śląskiego w latach 2008-2011	113
Wykres 113. Hospitalizacje mieszkańców Bielska-Białej z powodu obturacyjnej choroby płuc.....	114

Spis tabel

Tabela 1. Liczba ludności w Polsce, woj. śląskim i Bielsku-Białej w latach 2008-2011.....	12
Tabela 2. Ruch naturalny ludności w Polsce, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011.....	13
Tabela 3. Zgony wg przyczyn w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w 2010 roku (liczby bezwzględne i wskaźnik struktury).....	31
Tabela 4. Liczba zgonów w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce ogółem i wg płci w latach 2007-2010 (liczby bezwzględne i surowe współczynniki umieralności/100 tys.).....	34
Tabela 5. Zgony z powodu głównych chorób w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w latach 2007-2010 (liczby bezwzględne i surowe współczynniki umieralności/100 tys.)	37
Tabela 6. Współczynniki standaryzowane (na 100 tys.) dla głównych nowotworów u kobiet w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w 2009 roku.....	58
Tabela 7. Współczynniki standaryzowane zapadalności (na 100 tys.) dla głównych nowotworów u mężczyzn w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w 2009 roku	60
Tabela 8. Główne choroby zakaźne w Bielsku-Białej w latach 2008-2011 (liczby bezwzględne i wsp./100 tys.)..	64
Tabela 9. Struktura rozpoznania schorzeń u dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat (w tym po raz pierwszy), będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w 2011 roku (liczby bezwzględne).....	72
Tabela 10. Struktura rozpoznanych schorzeń u osób w wieku 19 lat i więcej (w tym po raz pierwszy), będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w 2011 roku (liczby bezwzględne).....	81
Tabela 11. Struktura zaburzeń psychicznych w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w 2011 roku (liczby bezwzględne i współczynniki)	90

Wstęp

Jednym z podstawowych elementów prowadzenia polityki zdrowotnej jest posiadanie wiedzy dotyczącej stanu zdrowia populacji i jej szerzej rozumianych potrzeb zdrowotnych. Takie informacje powinny być gromadzone rutynowo, ewentualnie wzbogacane i modyfikowane do aktualnej sytuacji zdrowotnej społeczeństwa lub pojawienia się nowych procedur i technologii medycznych.

Analiza stanu zdrowia populacji z jednej strony ma służyć, jako punkt odniesienia do podejmowania nowych działań w dziedzinie ochrony zdrowia, ale z drugiej strony stanowi próbę podsumowania działań już zrealizowanych. Stała ocena wskaźników zdrowotnych w rzeczywistości ma na celu ocenę funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej.

Stan zdrowia populacji może zostać określony na podstawie oceny pozytywnych i negatywnych mierników zdrowia. Mierniki pozytywne określają sprawność i prawidłowość funkcjonowania poszczególnych narządów i całego ustroju (np. EKG serca, poziom cukru we krwi itd.) oraz kondycję społeczeństwa np. liczebność urodzeń żywych. Do oceny stanu zdrowia całej populacji najczęściej używa się mierników negatywnych stanu zdrowia, często ze względu na brak danych dotyczących mierników pozytywnych. W takiej ocenie poszukujemy uszczerbków na zdrowiu i posługujemy się zasadą, że im więcej występuje chorób, urazów oraz ich następstw (inwalidztwo i zgony), tym gorszy stan zdrowia danej zbiorowości.

Badanie umieralności było najwcześniej stosowaną metodą oceny stanu zdrowia. Obecnie w Polsce przyjmuje się, że jedynym w pełni funkcjonującym systemem jest rejestr przyczyn zgonu. Współczynniki takie jak chorobowość, zapadalność czy śmiertelność nie dają pełnego obrazu sytuacji, ponieważ dotyczą jedynie zarejestrowanych incydentów zdrowotnych.

Źródła danych:

- w raporcie wykorzystano dane pochodzące ze Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach,
- a także:
 - Głównego Urzędu Statystycznego,
 - Światowej Organizacji Zdrowia (HFA-DB),
 - Śląskiego Rejestru Nowotworów,
 - Centrum Onkologii - Instytutu im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie,
 - Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Katowicach,
 - Państwowego Zakładu Higieny,
 - Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc w Warszawie.
- w raporcie odwoływano się do *Raportu o stanie zdrowia mieszkańców miasta Bielsko-Biała* z 2008 roku, autorstwa Zbigniewa Świderka. Wspomniany raport odnosił się do danych statystycznych o stanie zdrowia mieszkańców miasta Bielska-Białej w latach 2004-2007.

Uwagi metodologiczne:

- analizy sytuacji demograficznej dokonano na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie;
- dane o liczbie i strukturze ludności w przekroju terytorialnym, w tym miasta Bielska-Białej, przedstawiono na podstawie danych o ludności wg stanu w dniu 31.XII wg faktycznego miejsca zamieszkania;
- przy obliczeniach surowych i standaryzowanych współczynników umieralności korzystano z danych o ludności wg stanu w dniu 30.VI wg stałego miejsca zameldowania. Standaryzacji współczynników umieralności dokonano na podstawie populacji europejskiej;
- współczynniki zapadalności na choroby zakaźne pochodzące z Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bielsku-Białej, Państwowego Zakładu Higieny i Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc w Warszawie i obliczone były w oparciu o ludność wg stanu w dniu 31. XII wg faktycznego miejsca zamieszkania;
- dane o zachorowaniach na nowotwory złośliwe pochodziły ze Śląskiego Rejestru Nowotworów w Gliwicach i Centrum Onkologii - Instytutu im. Marii Skłodowskiej-Curie;
- dane o stanie zdrowia mieszkańców w wieku 0-18 lat oraz 19 lat i więcej będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej opierały się na sprawozdaniach na formularzu MZ-11 „Roczne sprawozdanie o działalności i zatrudnieniu w podstawowej ambulatoryjnej opiece zdrowotnej”, które zbierane były na podstawie miejsca udzielania świadczenia;
- dane o stanie zdrowia mieszkańców leczonych ambulatoryjnie z powodu zaburzeń psychicznych opierały się na sprawozdaniach na formularzu MZ-15 „Roczne sprawozdanie z działalności jednostki leczenia ambulatoryjnego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, osób uzależnionych od alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych”, które zbierane były na podstawie miejsca udzielania świadczenia;
- dane o stanie zdrowia mieszkańców na podstawie hospitalizacji opierały się na komputerowym systemie "Karta statystyczna ogólna", Oddział ds. Chorobowości Hospitalizowanej, Wydział Nadzoru nad Systemem Opieki Zdrowotnej, Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego, które zbierane były na podstawie miejsca udzielania świadczenia.

1. Sytuacja demograficzna

1.1. Ruch naturalny ludności

W końcu 2011 roku miasto Bielsko-Biała zamieszkiwało **174.503** osób, w tym **92.267** kobiet i **82.236** mężczyzn. W latach 2008-2011 ludność Bielska-Białej zmniejszała się nieznacznie; w 2011 roku było o **1.174** osób mniej (**0,7%**) w porównaniu z 2008 rokiem. W województwie śląskim ludność w 2008 roku zmniejszyła się o **0,4%** (**19.308** osób) w porównaniu z rokiem 2011, a w Polsce zwiększyła się o **1%** (**402.571** osób). W porównaniu do lat 2004-2007 nastąpił spadek ludności¹; w 2004 roku w Bielsku-Białej mieszkało **176.987** osób, czyli o **2.484** osób więcej niż w 2011.

Tabela 1. Liczba ludności w Polsce, woj. śląskim i Bielsku-Białej w latach 2008-2011.

	2008	2009	2010	2011
Polska				
liczba ludności, w tym:	38.135.876	38.167.329	38.200.037	38.538.447
mężczyźni	18.414.926	18.428.742	18.444.373	18.654.577
kobiety	19.720.950	19.738.587	19.755.664	19.883.870
woj. śląskie				
liczba ludności, w tym:	4.645.665	4.640.725	4.635.882	4.626.357
mężczyźni	2.239.899	2.237.129	2.234.174	2.233.944
kobiety	2.405.766	2.403.596	2.401.708	2.392.413
Bielsko-Biała				
liczba ludności, w tym:	175.677	175.402	175.008	174.503
mężczyźni	82.803	82.735	82.581	82.236
kobiety	92.874	92.667	92.427	92.267

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Przyrost naturalny to różnica liczby urodzeń i zgonów [Tabela 2, Wykres 1 - przyrost naturalny zaznaczono na wykresie w postaci czarnej pionowej linii łączącej krzywą urodzeń i krzywą zgonów]. Przyrost naturalny wyniósł w Bielsku-Białej w 2011 roku (**81**). W województwie śląskim przyrost naturalny był ujemny i wynosił w 2011 roku (**-2906**) i był niższy o **1.884** w porównaniu z rokiem 2008, a o **2.191** w porównaniu z rokiem 2010. Województwo śląskie było na 2 miejscu po województwie łódzkim (**-6.864**), wśród wszystkich województw, w których zanotowano w liczbach bezwzględnych najniższy przyrost naturalny w Polsce w 2011 roku. W Polsce przyrost naturalny wyniósł **12.915** w 2011 roku i był prawie trzykrotnie niższy od przyrostu naturalnego w roku 2008.

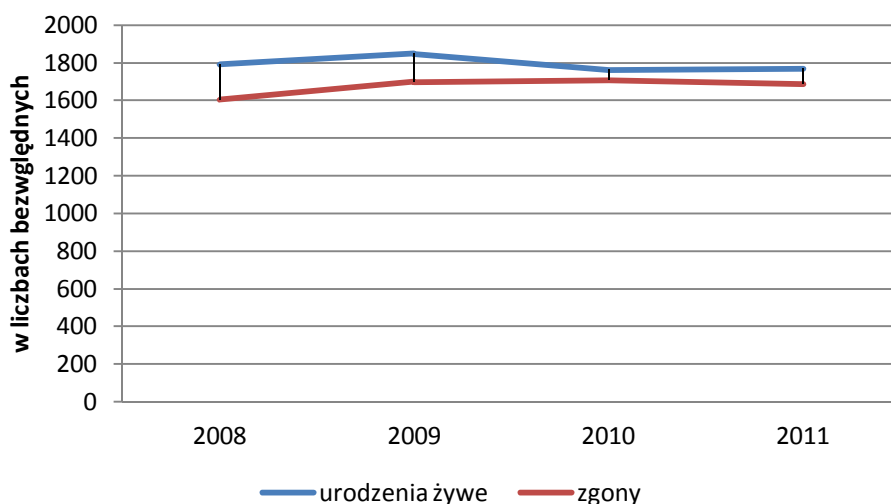
¹ wg Świderek Z.: *Raport o stanie zdrowia mieszkańców miasta Bielsko-Biała*, Katowice, 2008.

Tabela 2. Ruch naturalny ludności w Polsce, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011

	2008	2009	2010	2011
Polska				
<i>liczby bezwzględne</i>				
urodzenia żywe	414.499	417.589	413.300	388.416
zgony	379.399	384.940	378.478	375.501
przyrost naturalny	35.100	32.649	34.822	12.915
<i>wsp./ 1.000 ludności</i>				
urodzenia żywe	10.9	11.0	10.8	10.2
zgony	10.0	10.1	9.9	9.8
przyrost naturalny	0.9	0.9	0.9	0.3
woj. śląskie				
<i>liczby bezwzględne</i>				
urodzenia żywe	46.994	47.860	47.814	44.803
zgony	48.016	48.573	47.719	47.709
przyrost naturalny	-1.022	-713	95	-2.906
<i>wsp./ 1.000 ludności</i>				
urodzenia żywe	10.1	10.3	10.3	9.7
zgony	10.3	10.5	10.3	10.3
przyrost naturalny	-0.2	-0.2	0	-0.6
Bielsko-Biała				
<i>liczby bezwzględne</i>				
urodzenia żywe	1.789	1.847	1.762	1.769
zgony	1.603	1.698	1.706	1.688
przyrost naturalny	186	149	56	81
<i>wsp./ 1.000 ludności</i>				
urodzenia żywe	10.2	10.5	10.1	10.1
zgony	9.1	9.7	9.8	9.7
przyrost naturalny	1.1	0.9	0.3	0.5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

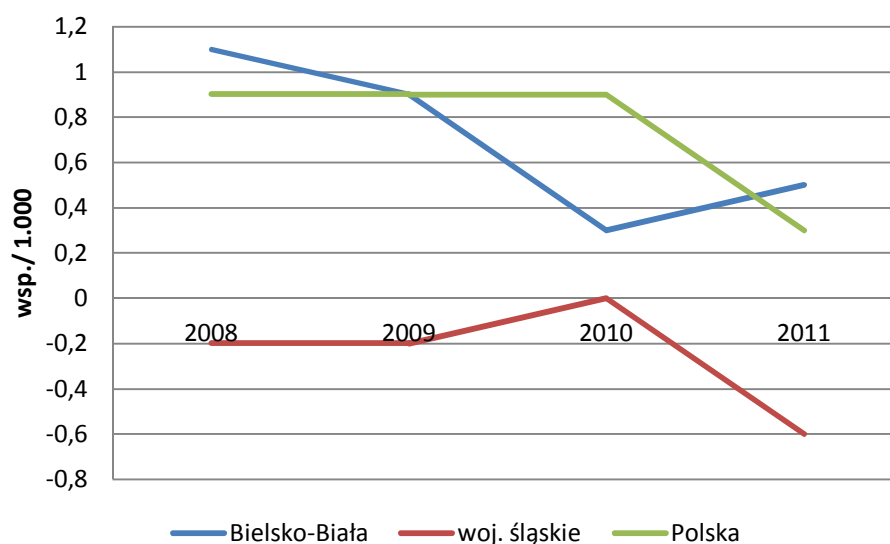
Wykres 1. Ruch naturalny ludności w Bielsku-Białej w latach 2008-2011

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

W przeliczeniu na **1.000** mieszkańców przyrost naturalny w 2011 roku wyniósł w Bielsku-Białej **0,5/1.000** i był wyższy w porównaniu z województwem śląskim (**-0,6/1.000**) i Polską (**0,3/1.000**). W latach 2008 - 2010 w Bielsku-Białej nastąpił spadek współczynnika przyrostu naturalnego a następnie wzrost w 2011 roku. Odwrotną tendencję można zaobserwować w województwie i Polsce, po niewielkim wzroście w przypadku województwa i utrzymaniu się tej samej wartości współczynnika w przypadku Polski w latach 2008-2010, w 2011 roku zanotowano spadek przyrostu naturalnego. W województwie śląskim poza rokiem 2010, przyrost naturalny był ujemny [Wykres 2]. W porównaniu do lat 2004-2007 nastąpił wzrost przyrostu naturalnego. W 2004 roku współczynnik przyrostu naturalnego w Bielsku-Białej wynosił (**0,1/1.000**) a w 2007 (**-0,03/1.000**)² [Wykres 2].

Wykres 2. Przyrost naturalny w Polsce, woj. śląskim i Bielsku-Białej w latach 2008-2011

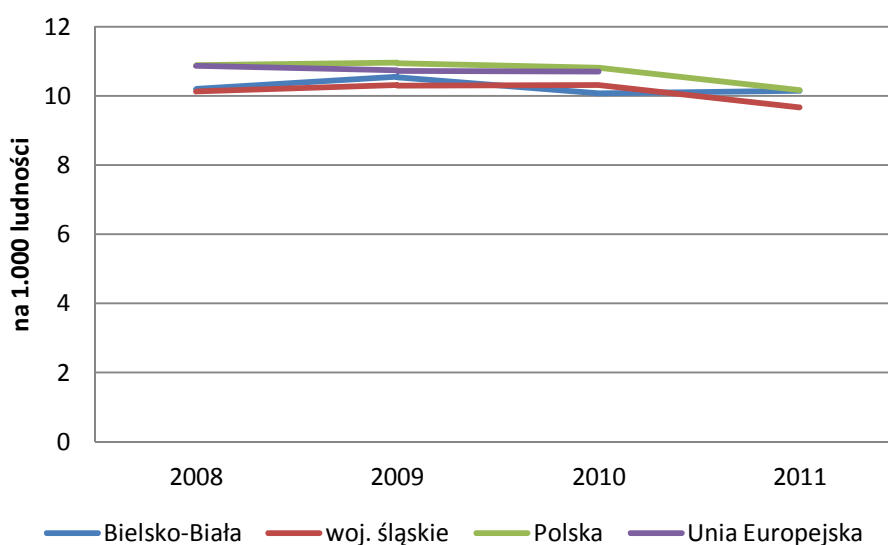

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

² wg Świderek Z.: *Raport o stanie zdrowia mieszkańców miasta Bielsko-Biała*, Katowice, 2008.

W 2011 roku zarejestrowano **1.769** urodzeń żywych. Oznacza to spadek o **20** w stosunku do roku 2008, ale w stosunku do roku 2004 nastąpił wzrost urodzeń o **248**³. W latach 2008-2011 odnotowano niewielkie zmiany w liczbie urodzeń. W 2008 roku współczynnik urodzeń w Bielsku-Białej wynosił **10,2/1.000** a w 2011 - **10,1/1.000** ludności. W województwie śląskim i Polsce zanotowano spadek liczby urodzeń w 2011 roku; współczynnik wyniósł **9,7/1.000** w przypadku województwa śląskiego i **10,2/1.000** w Polsce. Współczynnik urodzeń w Unii Europejskiej pozostawał na podobnym poziomie, w 2010 roku współczynnik wyniósł **10,7/1.000** ludności [Wykres 3].

Wykres 3. Współczynnik urodzeń w Bielsku-Białej, województwie śląskim, Polsce i Unii Europejskiej w latach 2008-2011

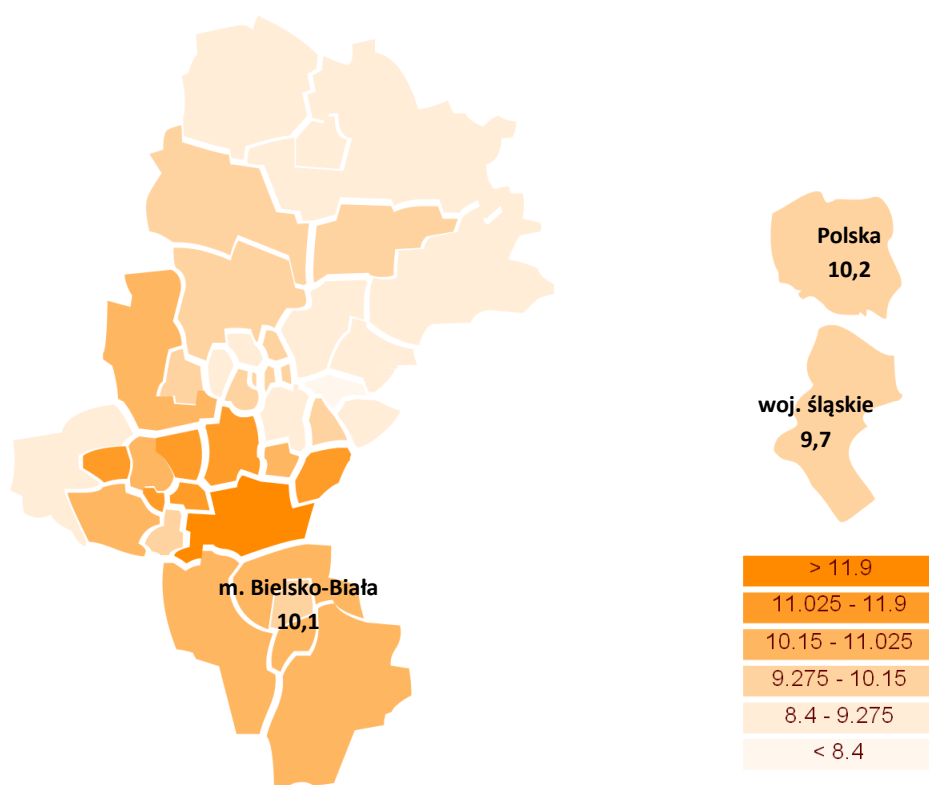

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach i danych Światowej Organizacji Zdrowia.

Pod względem terytorialnym najwięcej urodzeń żywych w województwie śląskim było w powiatach: pszczyńskim - **12,2/1.000**, rybnickim - **11,7/1.000**, bieruńsko-lędzińskim - **11,6/1.000**, mikołowskim - **11,1/1.000**, Żorach - **11,1/1.000** i powiecie cieszyńskim - **11/1.000**. Najmniej urodzeń zanotowano w Sosnowcu - **8,3/1.000**, powiecie raciborskim - **8,4/1.000** i w Katowicach - **8,6/1.000** [Wykres 4].

³ wg Świderek Z.: *Raport o stanie zdrowia mieszkańców miasta Bielsko-Biała*, Katowice, 2008.

Wykres 4. Urodzenia żywe w województwie śląskim w 2011 roku

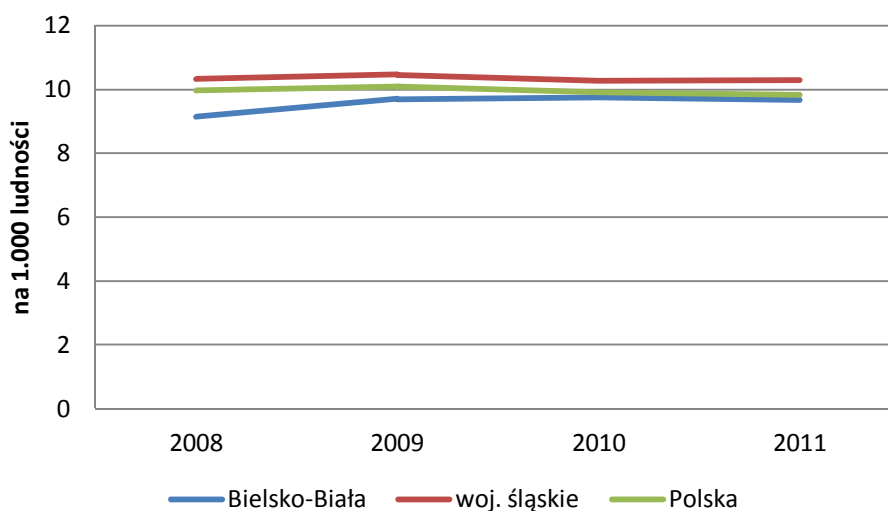

Wykres przedstawia powiaty i miasta na prawach powiatu województwa śląskiego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Współczynnik zgonów w latach 2008-2011 pozostawał bez większych zmian i oscylował wokół wartości **10/1.000** ludności. W 2011 roku osiągnął w Bielsku-Białej wartość **9,7/1.000** (w województwie śląskim - **10,3/1.000**, w Polsce - **9,8/1.000**) [Wykres 5].

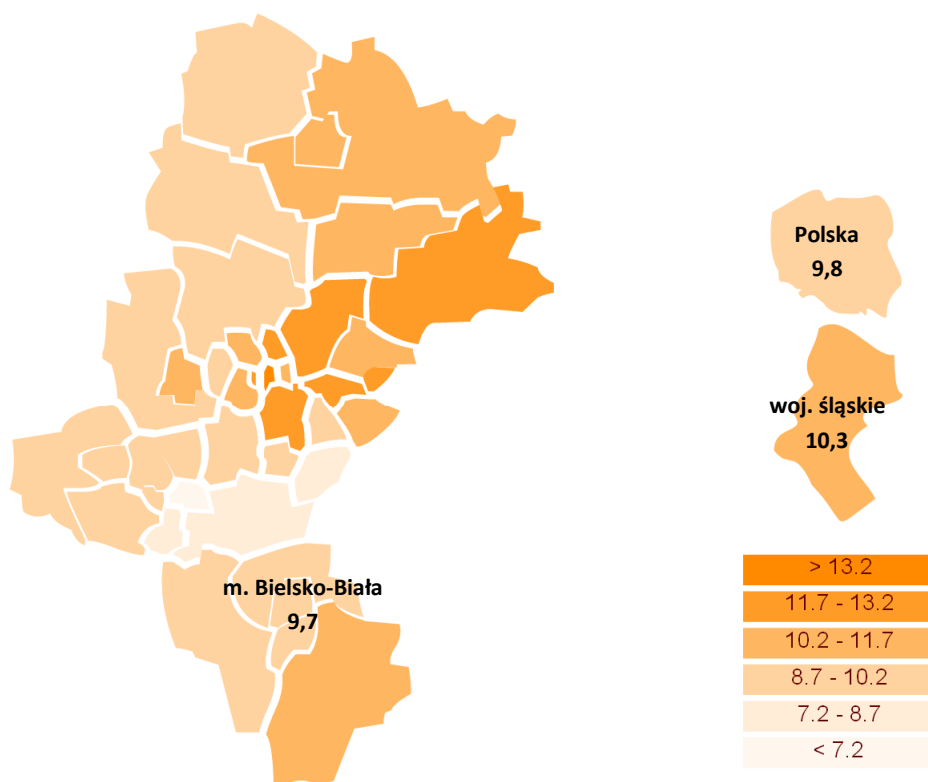
Wykres 5. Współczynnik zgonów w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w latach 2008-2011

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Biorąc pod uwagę terytorialne zróżnicowanie współczynników zgonów w województwie śląskim, największy współczynnik w 2011 roku zanotowano w Chorzowie - **13,2/1.000**, powiecie zawierciańskim - **12,5/1.000**, Świętochłowicach - **12,1/1.000** i powiecie będzińskim - **12/1.000**. Najmniej zgonów było w Żorach - **6,4/1.000**, powiecie bieruńsko-lędzińskim - **7,2/1.000**, pszczyńskim - **7,3/1.000** i Jastrzębiu-Zdroju - **7,7/1.000** [Wykres 6].

Wykres 6. Zgony w województwie śląskim w 2011 roku

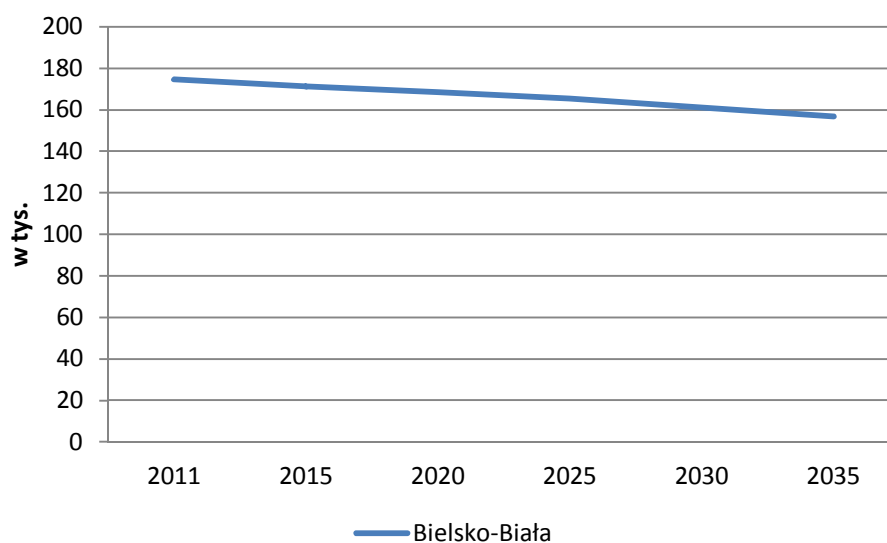

Wykres przedstawia powiaty i miasta na prawach powiatu województwa śląskiego.
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

1.2. Prognozy ludności

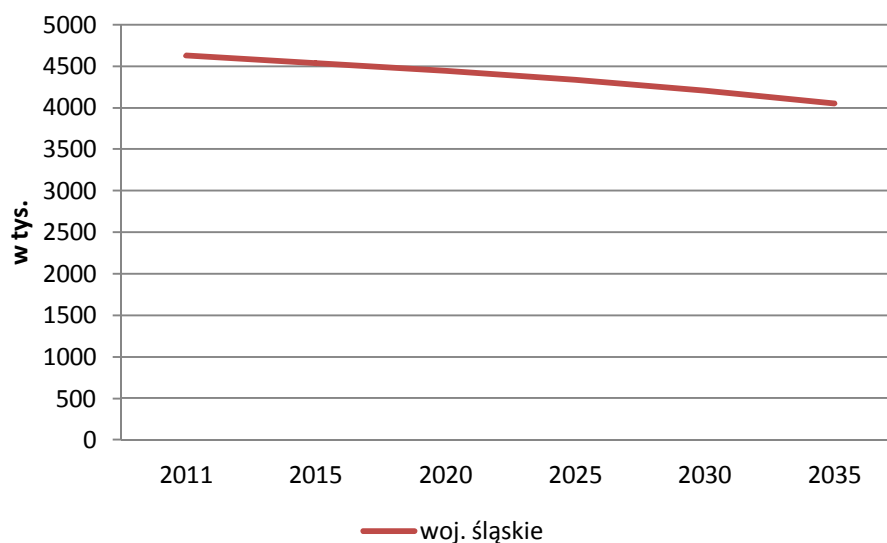
Według prognozy Głównego Urzędu Statystycznego ludność Bielska-Białej ma się systematycznie zmniejszać do 2035 roku. Analogiczną sytuację zaobserwować można w przypadku województwa śląskiego i Polski. W 2035 roku liczba mieszkańców Bielska-Białej zmniejszy się o **8,5%** w porównaniu do roku 2011, w województwie śląskim o **12,4%**, a w Polsce o **6,6%** [Wykres 7-9].

Wykres 7. Ludność Bielska-Białej w 2011 roku i prognoza ludności w latach 2015-2035

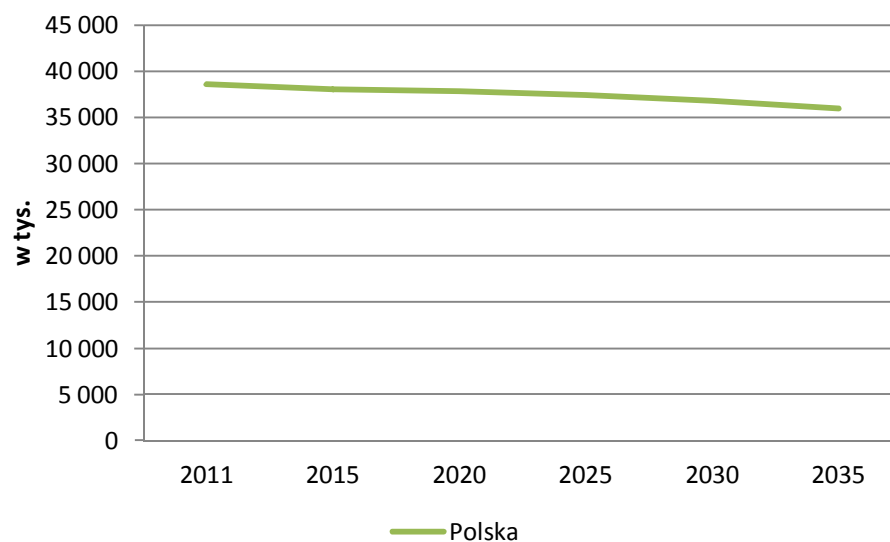
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Wykres 8. Ludność województwa śląskiego w 2011 roku i prognoza ludności w latach 2015-2035

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Wykres 9. Ludność Polski w 2011 roku i prognoza ludności w latach 2015-2035

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

1.3. Struktura ludności wg płci, wieku i grup ekonomicznych

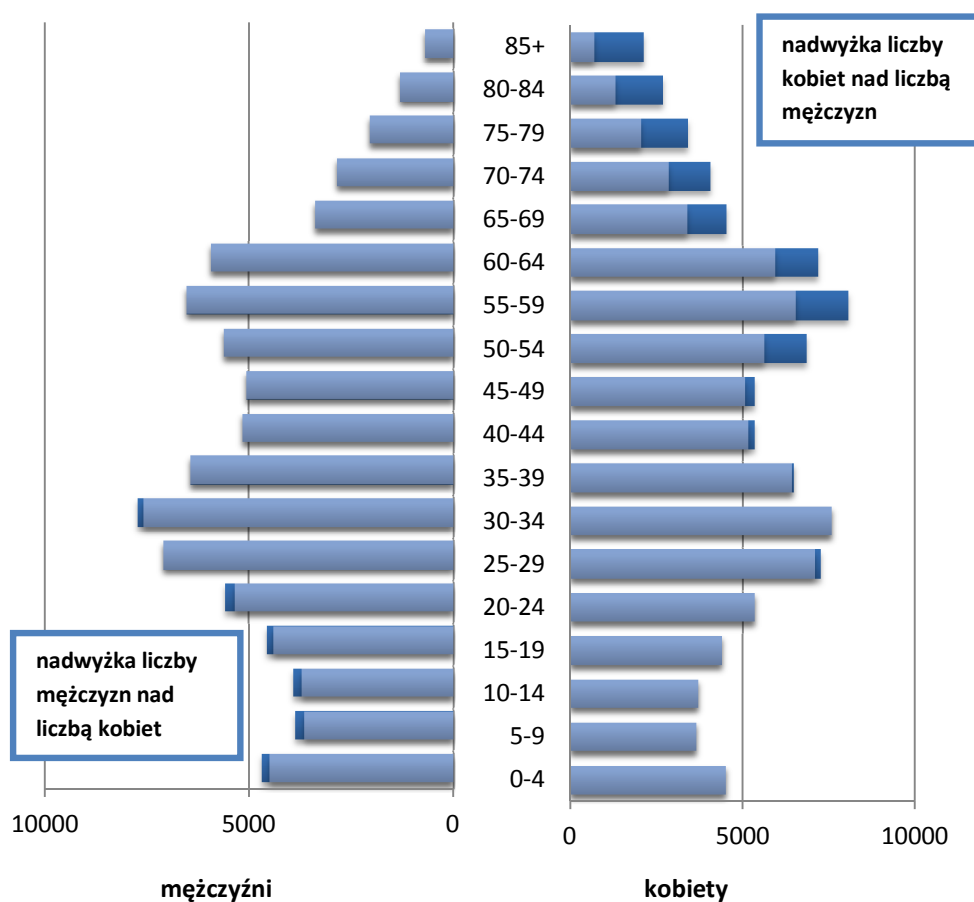
W ogólnej liczbie ludności kobiety w Bielsku-Białej stanowiły **52,9%**. Współczynnik feminizacji, czyli liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn, wyniósł **112**. W województwie śląskim i w Polsce współczynnik feminizacji wyniósł **107/100**.

Liczebna przewaga mężczyzn występowała wśród ludności Bielska-Białej do 24 roku życia oraz w grupie wieku 30-34 lat. Współczynnik maskulinizacji, czyli liczba mężczyzn na 100 kobiet, najwyższą wartość osiągnął w grupach wieku 5-9 lat i 10-14 lat (po **106/100**) oraz w grupie 20-24 lat (**105/100**).

Od grupy wiekowej 25-29 lat (z wyłączeniem 30-34 lat) liczba kobiet znacząco przeważała nad liczbą mężczyzn a różnica między nimi największa była w najstarszych strukturach wieku. Współczynnik feminizacji dla grupy wiekowej 85 i więcej lat wyniósł **309/100** mężczyzn a dla grupy 80-84 lat współczynnik osiągnął wartość **205/100**. Powyższe zjawisko można tłumaczyć wyższą umieralnością mężczyzn niż kobiet (zjawisko tzw. nadumieralności mężczyzn)

Najliczniejszą grupą wieku zarówno u mężczyzn jak i u kobiet była grupa wieku **30-34 lat**, która wśród mężczyzn stanowiła **9,4%**, a u kobiet **8,2%** [Wykres 10].

Wykres 10. Piramida wieku dla Bielska-Białej w 2011 roku

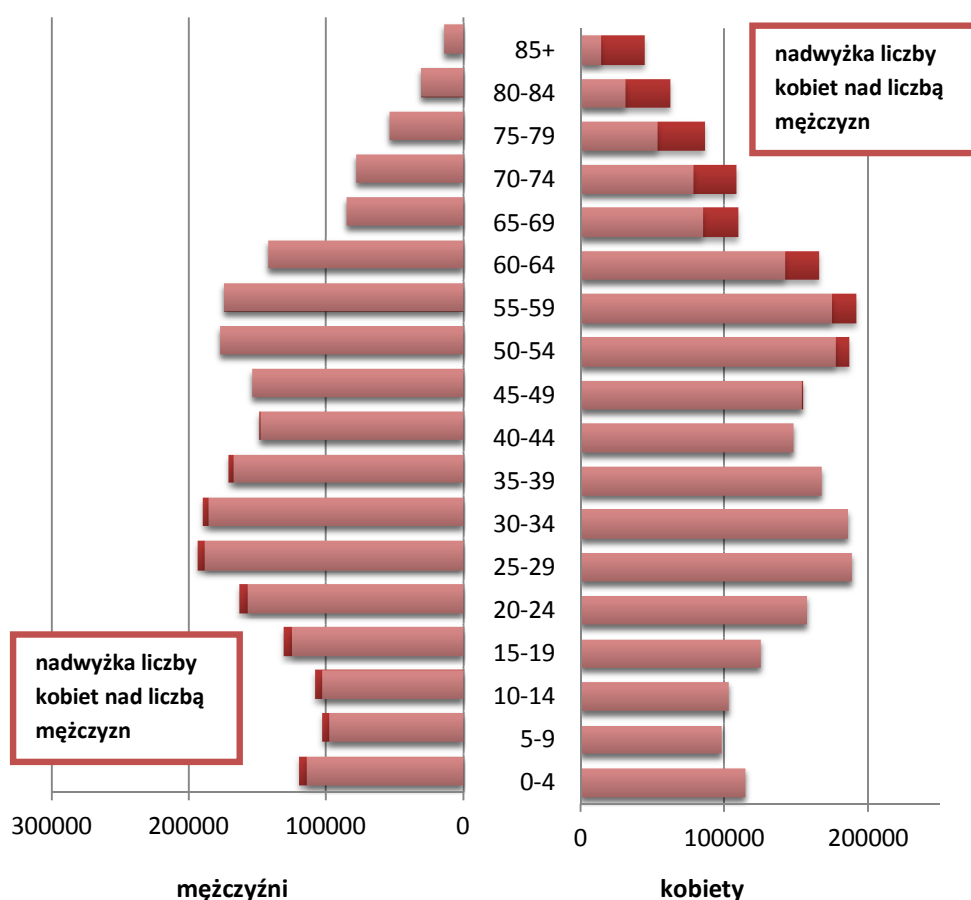
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Struktura wiekowa populacji Bielska-Białej różniła się nieco od wojewódzkiej [Wykres 11]. Liczebna przewaga mężczyzn występowała wśród ludności województwa śląskiego do 44 roku życia. Współczynnik maskulinizacji najwyższą wartość osiągnął w grupach wieku 0-4 lat, 5-9 lat, 10-14 lat i 15-19 lat (po **105/100**).

Od grupy wiekowej 45-49 lat liczba kobiet znacząco przeważała nad liczbą mężczyzn i podobnie jak w przypadku Bielska-Białej największa była w najstarszych strukturach wieku. Współczynnik feminizacji dla grupy wiekowej 85 lat i więcej wyniósł **310/100** mężczyzn a dla grupy 80-84 lat współczynnik osiągnął wartość **202/100**.

Najliczniejszą grupą wieku wśród mężczyzn była grupa wieku 25-29 lat - **8,6%**, a u kobiet grupa wiekowa 55-59 lat, która stanowiła **8%** populacji kobiet [Wykres 11].

Wykres 11. Piramida wieku dla województwa śląskiego w 2011 roku

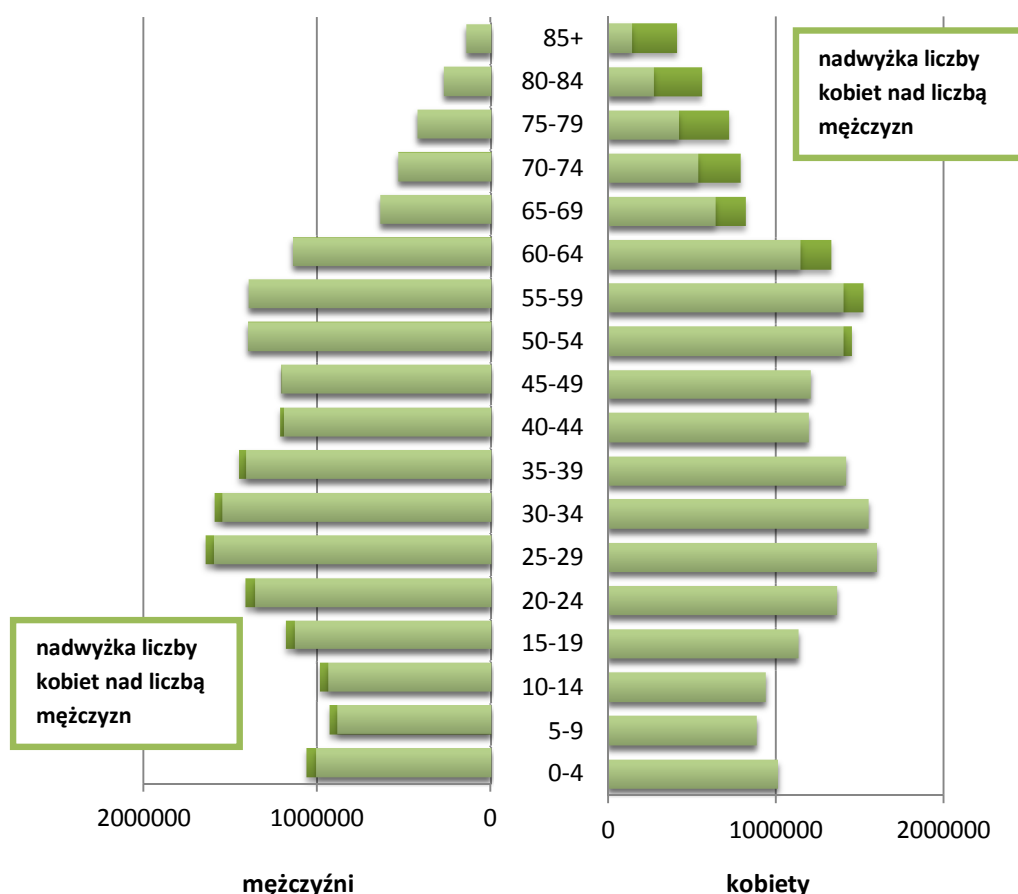
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Piramida wieku dla Polski w swojej strukturze bardziej zbliżona była do województwa śląskiego niż Bielska-Białej. Podobnie jak w obu analizowanych przypadkach również w Polsce we wcześniejszych grupach wiekowych występowała przewaga liczebna mężczyzn w stosunku do kobiet, która utrzymywała się do grupy 45-49 lat włącznie. Najwyższy współczynnik maskulinizacji (**105/100**) zanotowano w grupie 0-4 lat, 5-9 lat i 10-14 lat.

Przewaga liczebna kobiet w najstarszych strukturach wieku była mniejsza niż w województwie i Bielsku-Białej; współczynnik feminizacji dla grupy 85 lat i więcej wyniósł **284/100**. W przypadku grupy wiekowej 80-84 lat współczynnik feminizacji wyniósł **205/100**.

Najliczniejszą grupą wieku w Polsce zarówno wśród mężczyzn jak i kobiet była grupa wieku 25-29 lat, która stanowiła kolejno **8,8%** populacji mężczyzn i **8%** populacji kobiet [Wykres 12].

Wykres 12. Piramida wieku dla Polski w 2011 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

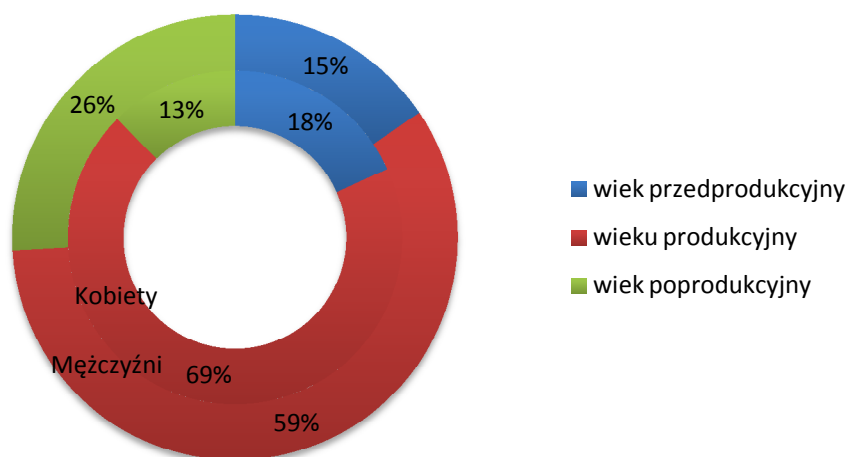
Przewagę liczby kobiet nad liczbą mężczyzn zaobserwować można również w podziale ludności na trzy grupy ekonomiczne: wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny, która pogłębiona jest przez fakt wcześniejszego przechodzenia przez kobiety w wiek emerytalny.

W 2011 roku w Bielsku-Białej w wieku przedprodukcyjnym było **29.361** osób (**17%**), w wieku produkcyjnym **110.996** osób (**64%**), a wieku poprodukcyjnym **34.146** osób (**20%**).

Dla porównania, w 2004 roku w wieku przedprodukcyjnym było **32.790** osób (**18,5%**), w wieku produkcyjnym **115.908** osób (**65,5%**) a w wieku poprodukcyjnym **28.289** osób (**16%**)⁴.

Uwzględniając podział na płeć, w 2011 roku, **18%** mężczyzn było w wieku przedprodukcyjnym, **69%** w wieku produkcyjnym i **12%** w wieku poprodukcyjnym; w przypadku kobiet **16%** było w wieku przedprodukcyjnym, **59%** w wieku produkcyjnym, a **26%** w wieku poprodukcyjnym [Wykres 13].

Wykres 13. Odsetek mężczyzn i kobiet w wieku przed-, po- i produkcyjnym w Bielsku-Białej w 2011 roku

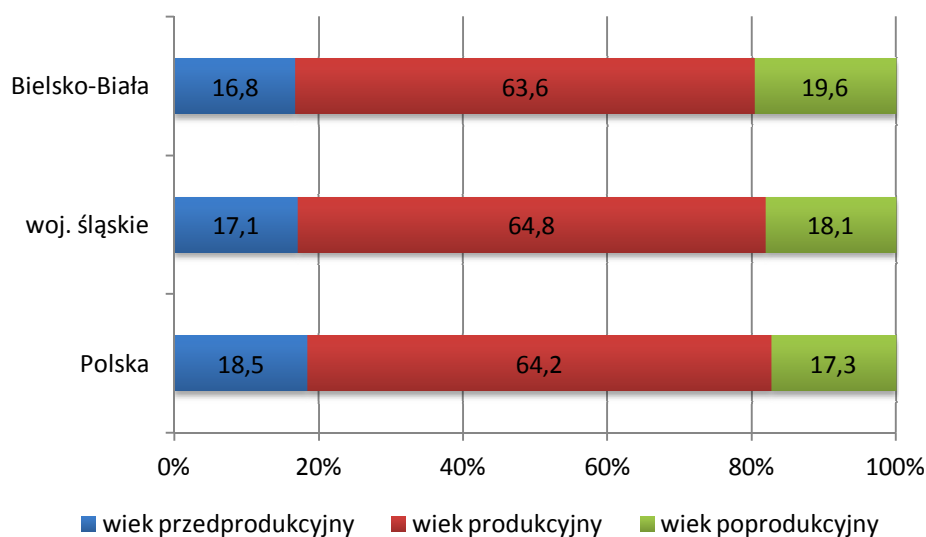

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Udział poszczególnych grup wieku ekonomicznego w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w 2011 roku obrazuje Wykres 14. Jak można zaobserwować, w Bielsku-Białej był najniższy udział osób w grupie wieku produkcyjnego (w Bielsku-Białej - **63,6%**, województwie śląskim - **64,8%**, Polsce - **64,2%**), najniższy udział osób w grupie wieku przedprodukcyjnego - **16,8%** (w woj. śląskim - **17,1%**, w Polsce - **18,5%**) i najwyższy udział osób w wieku poprodukcyjnym: w Bielsku-Białej - **19,6%**, w województwie śląskim - **18,1%** a w Polsce - **17,3%**.

⁴ wg Świderek Z.: *Raport o stanie zdrowia mieszkańców miasta Bielsko-Biała*, Katowice, 2008.

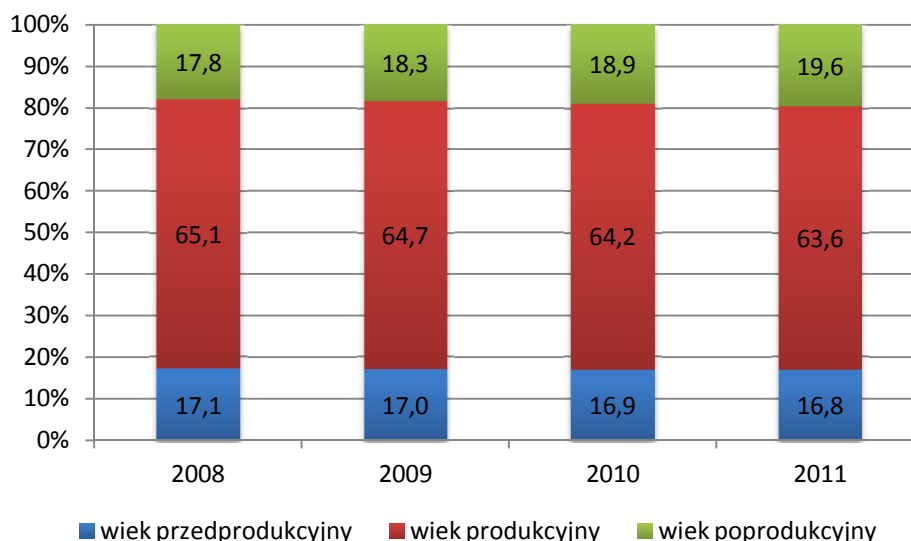
Wykres 14. Odsetek osób w wieku przed-, po- i produkcyjnym w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w 2011 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Na przestrzeni lat 2008-2011 można zaobserwować niekorzystne zmiany w strukturze grup wieku ekonomicznego. Maleje udział grupy wieku przedprodukcyjnego i produkcyjnego a rośnie odsetek osób w wieku emerytalnym. W 2008 roku udział osób w grupie wieku produkcyjnego wynosił **65,1%** a w 2011 - **63,6%**. W 2008 roku w grupie osób wieku poprodukcyjnego było o **1,8** punktów procentowych mniej niż w 2011 roku [Wykres 15].

Wykres 15. Zmiana procentowego udziału liczby osób w wieku przed-, po- i produkcyjnym w Bielsku-Białej w latach 2008-2011

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

1.4. Oczekiwana długość życia

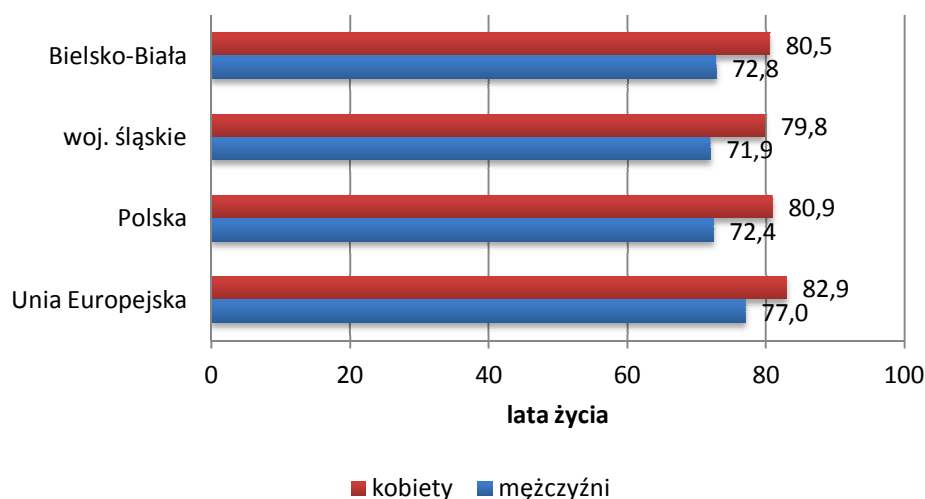
Rozwój nowych technologii medycznych i nowoczesnych metod diagnostycznych, poprawa stanu zdrowia obywateli będąca m.in. następstwem prozdrowotnego stylu życia mają wpływ na spadek natężenia zgonów, a tym samym na wydłużenie oczekiwanej długości życia. Oczekiwana długość życia w momencie urodzenia jest to liczba lat, jaką może przeżyć nowo narodzone dziecko przy założeniu, że prawdopodobieństwo zgonu w każdym roku jego życia nie zmieni się i będzie równe temu, jakie określono dla momentu urodzenia. Przy konstrukcji tego wskaźnika niezbędne są tabele trwania życia. Oczekiwana długość życia można obliczyć nie tylko dla momentu urodzenia, ale dla każdego wieku. Między oczekiwaną długością życia kobiet i mężczyzn występuje zazwyczaj zawsze różnica z korzyścią dla kobiet, co jest wynikiem zjawiska nadumieralności mężczyzn.

Oczekiwana długość życia u mężczyzn w 2011 roku w Bielsku-Białej⁵, wynosząca **72,8 lat** była wyższa od wskaźników wojewódzkich (**71,9 lat**) i ogólnopolskich (**72,4 lat**) ale niższa od wskaźników europejskich (**77,0 lat**). W 2002 roku oczekiwana długość życia mężczyzn w Bielsku-Białej wynosiła **72,2 lat**⁶.

W przypadku kobiet oczekiwana długość życia w Bielsku-Białej wyniosła **80,5 lat** i była wyższa od wskaźników w województwie śląskim (**79,8 lat**), ale niższa od wskaźników w Polsce (**80,9 lat**) i Unii Europejskiej (**82,9 lat**). W 2002 roku oczekiwana długość życia kobiet w Bielsku-Białej wynosiła **78,3 lat**⁷.

Pomiędzy mężczyznami a kobietami różnica przeżycia w Bielsku-Białej wyniosła **7,7 lat** i była na porównywalnym poziomie jak w województwie śląskim (**7,9 lat**), ale niższa niż w Polsce (**8,5 lat**), W Unii Europejskiej kobiety średnio żyją o **5,9 lat** dłużej niż mężczyźni [Wykres 16].

Wykres 16. Oczekiwana długość życia w Bielsku-Białej, woj. śląskim, Polsce i Unii Europejskiej w 2011 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego i bazy Światowej Organizacji Zdrowia (HFA-DB).

⁵ Główny Urząd Statystyczny udostępnia dane o przeciętnej długości życia wg podregionów (w tym ogółem, miasto, wieś). Z uwagi na fakt, że w podregionie bielskim jedynym miastem jest Bielsko-Biała, przyjęto, że statystyki odnoszące się do miast podregionu bielskiego są w rzeczywistości odniesieniem do miasta Bielsko-Biała.

⁶ wg Świderek Z.: *Raport o stanie zdrowia mieszkańców miasta Bielsko-Biała*, Katowice, 2008.

⁷ tamże.

2. Stan zdrowia na podstawie danych o umieralności

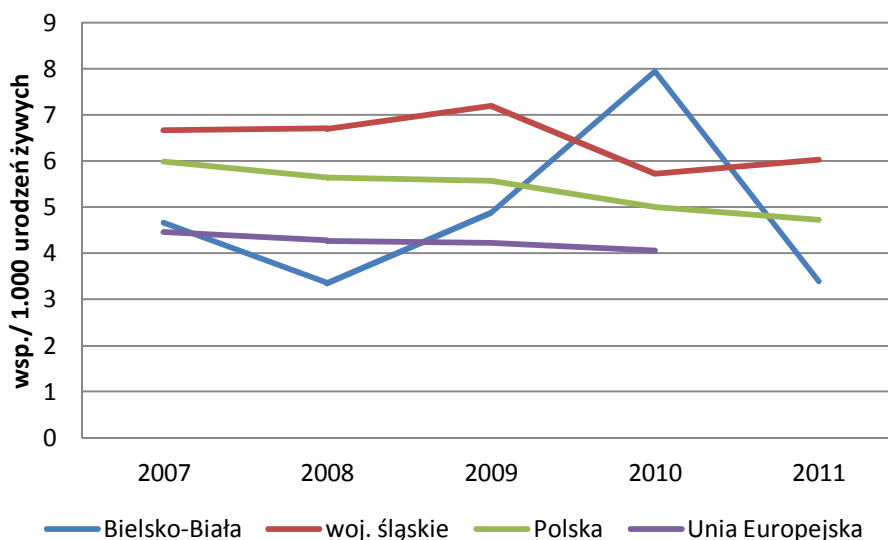
2.1. Współczynnik umieralności niemowląt

Współczynnik umieralności niemowląt jest jednym z podstawowych i najbardziej powszechnie stosowanych mierników stanu zdrowia danej populacji. Na jego wysokość mają wpływ głównie czynniki genetyczne, ale również, jakość opieki zdrowotnej nad matką i dzieckiem po porodzie. Dlatego zmniejszenie wartości współczynnika umieralności niemowląt świadczy o poprawie stanu zdrowia każdego społeczeństwa (największe różnice występują między krajami rozwiniętymi a rozwijającymi się).

Umieralność niemowląt, wyrażana współczynnikiem, jest to iloraz liczby zgonów niemowląt w danym czasie do liczby urodzeń żywych w tym samym czasie (w przeliczeniu na 1.000). Większa umieralność niemowląt może być spowodowana większą liczbą zgonów, albo/i mniejszą liczbą urodzeń żywych.

Umieralność niemowląt w latach 2007-2011 notowała niewielkie tendencje spadkowe w przypadku Unii Europejskiej, Polski i województwa śląskiego. W Bielsku-Białej współczynnik umieralności był bardziej zmienny. W 2008 roku współczynnik umieralności w Bielsku-Białej, na poziomie **3,4/1.000** urodzeń, odnotował najniższe wartości (również w stosunku do Unii Europejskiej) a następnie wzrósł do wartości **7,9/1.000** w 2010 roku. W kolejnym roku (2011) w Bielsku Białej odnotowano ponowny spadek umieralności; współczynnik umieralności wyniósł **3,4/1.000** urodzeń. Wartość ta była najniższa wśród analizowanych obszarów; w województwie śląskim współczynnik umieralności niemowląt wynosił **6/1.000** urodzeń żywych, w Polsce - **4,7/1.000** urodzeń żywych, a w Unii Europejskiej - **4,1/1.000** urodzeń żywych (ostatnie dane dla 2010 roku) [Wykres 17].

Wykres 17. Współczynnik umieralności niemowląt w Bielsku-Białej, województwie śląskim, Polsce i Unii Europejskiej w latach 2007-2011

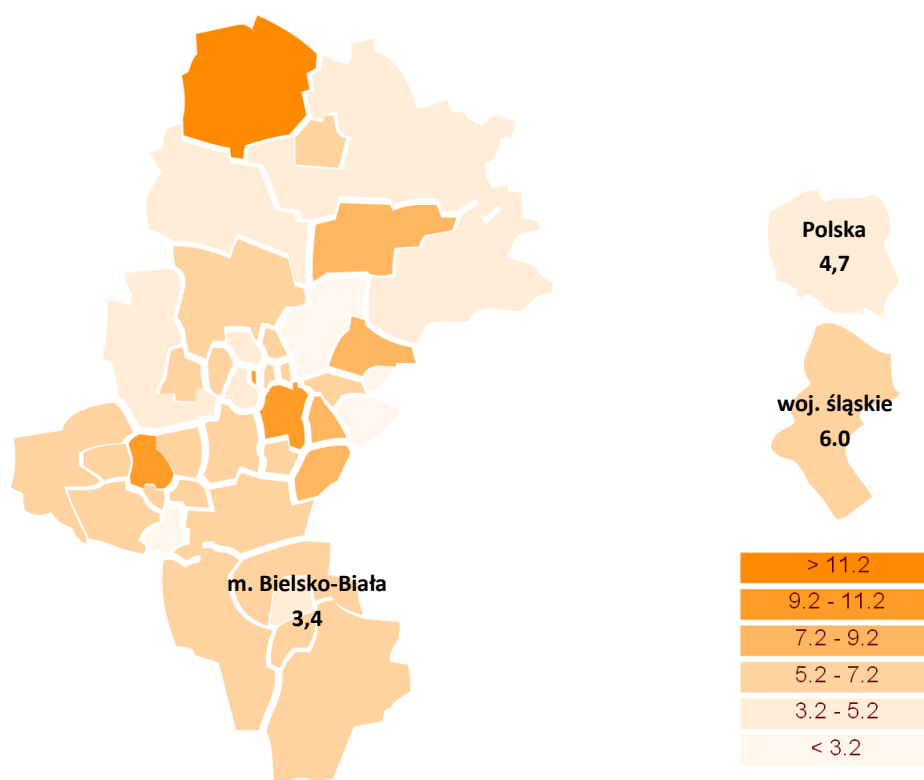

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach i bazy Światowej Organizacji Zdrowia (HFA-DB).

Podobnie jak w latach 2008-2011, kiedy to przebieg krzywej wartości współczynnika umieralności niemowląt w Bielsku-Białej kształtował się w zmienny sposób, tak w latach 2004-2007 było podobnie⁸. W 2004 roku współczynnik umieralności niemowląt wynosił **3,9/1.000** urodzeń, w 2005 - **7,9/1.000** urodzeń, następnie w 2006 - **3/1.000** urodzeń a w 2007 - **4,7/1.000** urodzeń.

W województwie śląskim najmniejszą umieralnością niemowląt charakteryzowało się Jastrzębie Zdrój - **2,2/1.000** urodzeń, Jaworzno - **2,3/1.000** urodzeń, powiat będziński - **2,9/1.000** urodzeń a także Bielsko-Biała - **3,4/1.000** urodzeń i powiat gliwicki - **3,4/1.000** urodzeń. Najwyższą umieralność niemowląt zanotowano w powiecie kłobuckim - **11,7/1.000** urodzeń, w Katowicach - **9,8/1.000** urodzeń, Świętochłowicach - **9,4/1.000** urodzeń i Rybniku - **9,4/1.000** urodzeń [Wykres 18].

Wykres 18. Umieralność niemowląt w województwie śląskim w 2011 roku

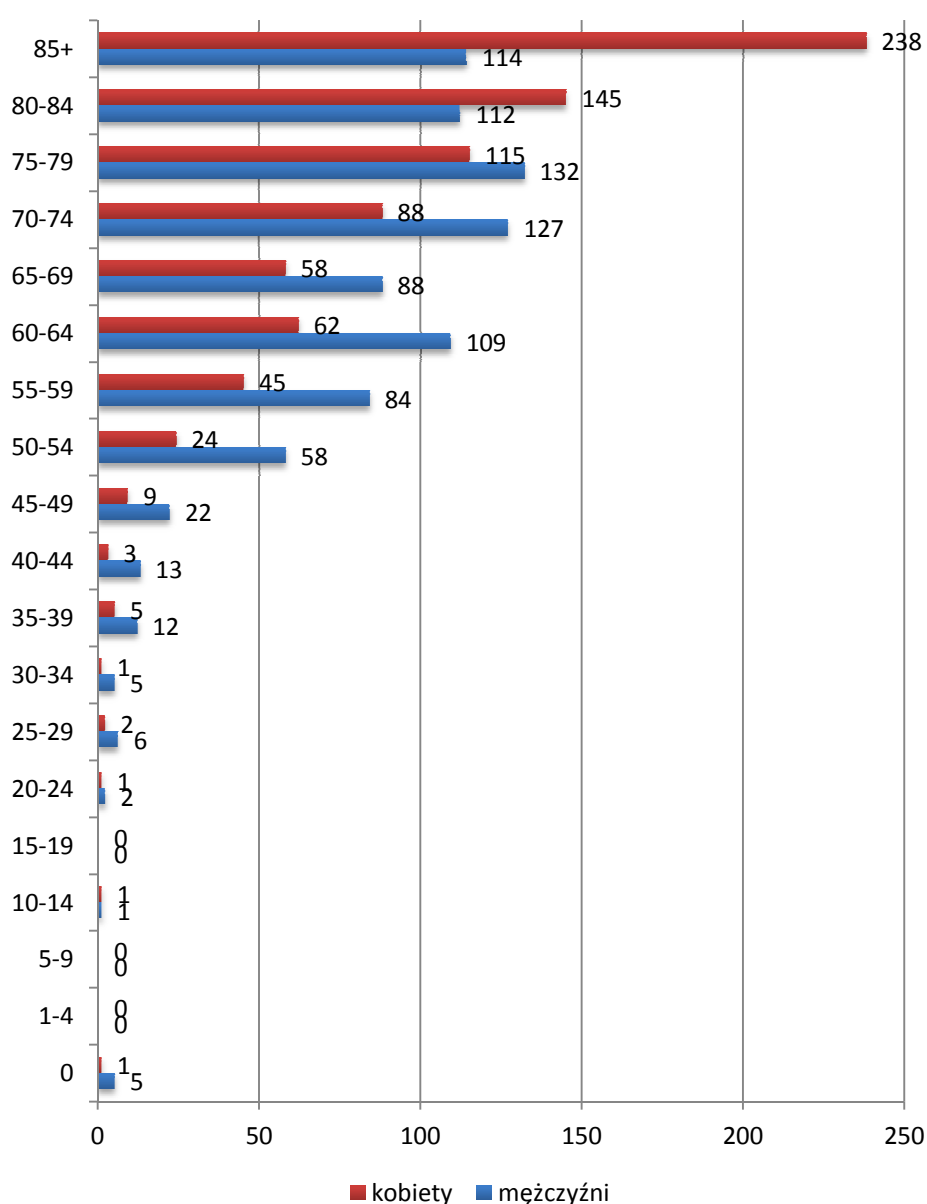
Wykres przedstawia powiaty i miasta na prawach powiatu województwa śląskiego.
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

⁸ wg Świderek Z.: *Raport o stanie zdrowia mieszkańców miasta Bielsko-Biała*, Katowice, 2008.

2.2. Zgony wg wieku i płci

W 2011 roku ogółem w Bielsku-Białej zmarło **1.688** osób, z czego **798** kobiet i **890** mężczyzn. Poniższy wykres przedstawia zgony w 5-letnich grupach wieku, w zależności od płci. Przewaga liczby zgonów mężczyzn nad kobietami utrzymywała się od grupy wiekowej 0 lat (zgony niemowląt) do 75-79 lat włącznie. Spośród wszystkich grup wiekowych, najwyższy odsetek zgonów wśród mężczyzn odnotowano w grupie wiekowej 75-79 lat tj. **14,8%**. W grupie wieku 80-84 lat i 85 lat i więcej sytuacja była odwrotna, zmarło więcej kobiet w stosunku do mężczyzn (80-84 lat: kobiety - **18,2%**, mężczyźni - **12,6%**; 85 lat i więcej: kobiety - **30%**, mężczyźni - **12,8%**) [Wykres 19].

Wykres 19. Zgony wg wieku i płci w Bielsku-Białej w 2011 roku

Źródło: opracowanie na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

2.3. Zgony wg przyczyn

Poniżej przedstawiono rozkład zgonów wg płci w Bielsku-Białej, województwie śląskim i w Polsce w 2010 roku⁹ [Wykres 20, Wykres 21, Tabela 3].

Główną przyczyną zgonów w Bielsku-Białej w 2010 roku były choroby układu krążenia, które stanowiły **47%** przyczyn u mężczyzn i **58%** u kobiet. Główną przyczyną zgonów z powodu chorób układu krążenia u mężczyzn były: niewydolność serca - **43%**, choroby niedokrwienne serca - **24%** i choroby naczyń mózgowych - **16%**. Kobiety najczęściej umierały z powodu: niewydolności serca - **50%**, chorób naczyń mózgowych - **16%** i choroby niedokrwiennej serca - **12%**.

W województwie śląskim odsetek zgonów z powodu chorób układu krążenia był niższy i wynosił **39%** u mężczyzn i **49%** u kobiet. W Polsce odsetek zgonów z powodu chorób krążenia wyniósł **41%** u mężczyzn i **52%** u kobiet.

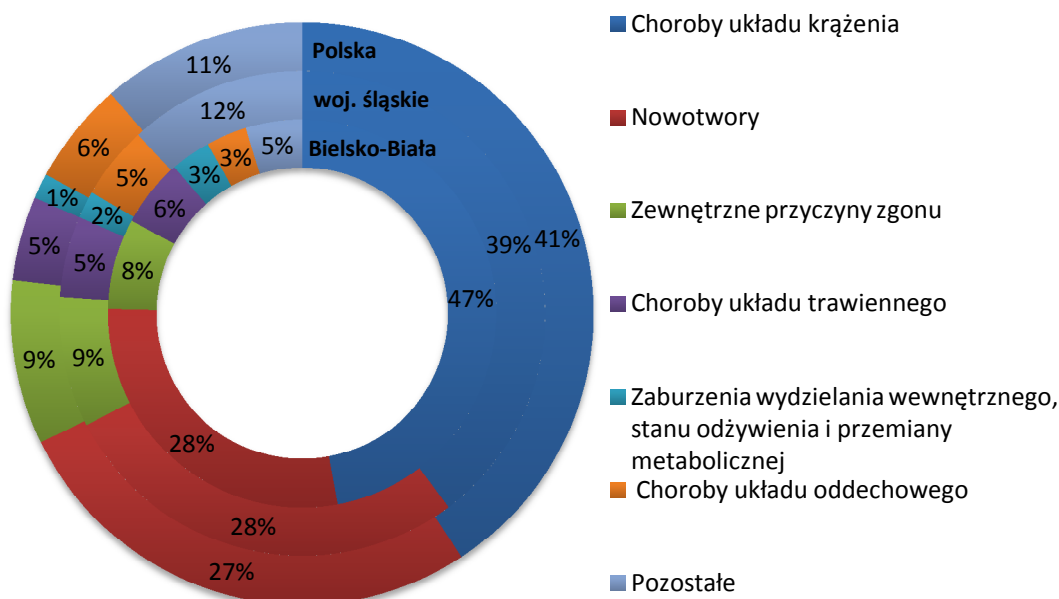
Drugą, co do częstości przyczyną zgonów, podobnie jak w latach ubiegłych, były nowotwory. W Bielsku-Białej w 2010 roku na nowotwory zmarło **28%** mężczyzn i **26%** kobiet; w województwie śląskim kolejno: **28%** mężczyzn i **25%** kobiet, a w Polsce: **27%** mężczyzn i **24%** kobiet.

W Bielsku-Białej spośród wszystkich przyczyn zgonów na nowotwory, u mężczyzn najczęściej występowały nowotwory złośliwe narządów trawiennych - **30%**, nowotwory złośliwe tchawicy, oskrzeli i płuc - **27%** i nowotwory prostaty - **8%**. U kobiet pod względem umiejscowienia najczęściej występującymi nowotworami były nowotwory złośliwe narządów trawiennych - **27%**, nowotwory złośliwe tchawicy, oskrzeli i płuc - **15%** i nowotwory złośliwe piersi - **11%**.

Wśród pozostałych przyczyn zgonów różnice terytorialne (Bielsko-Biała, województwo śląskie, Polska) były mniej znaczne. W Bielsku-Białej mniejszy odsetek zgonów w porównaniu z województwem śląskim i Polską dotyczył kategorii zgonów 'objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań laboratoryjnych i klinicznych', która zawiera się w grupie zgonów 'pozostałe'. W Bielsku-Białej **8%** mężczyzn zmarło z powodu zewnętrznych przyczyn zgonu, **6%** z powodu chorób układu trawiennego, **3%** z powodu zaburzeń wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej, **3%** - układu oddechowego i **5%** z powodu pozostałych przyczyn). W przypadku kobiet **4%** zmarło z powodu chorób układu trawiennego, **3%** - z zewnętrznych przyczyn zgonu, **3%** - zaburzeń wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej, **2%** - chorób układu oddechowego i **4%** z pozostałych przyczyn.

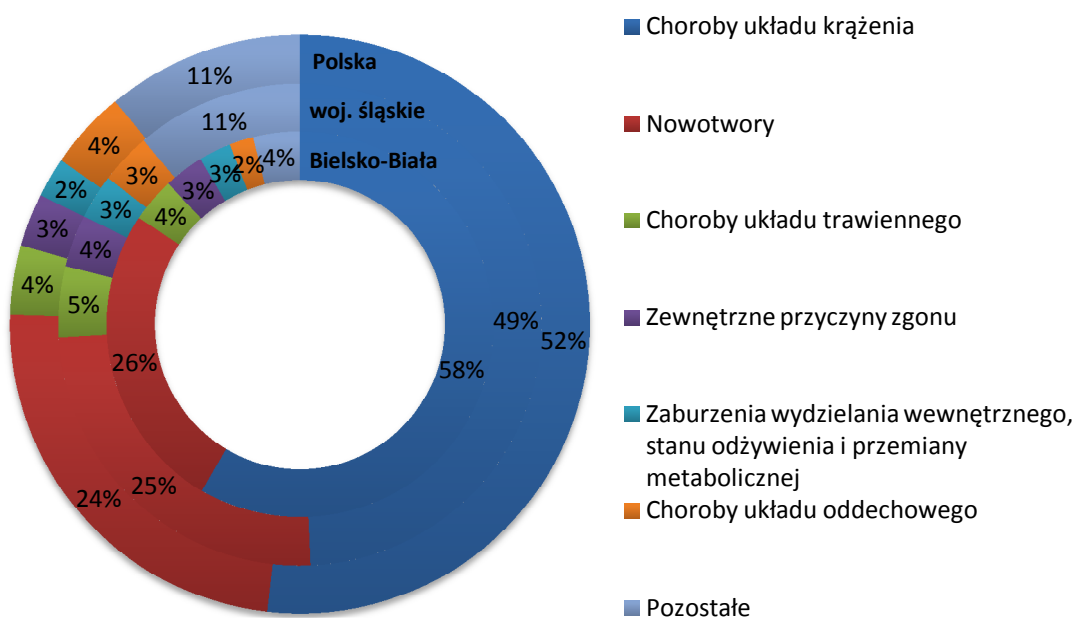
⁹ Struktura zgonów wg przyczyn w 2011 roku opracowana będzie przez Główny Urząd Statystyczny w 2013 r.

Wykres 20. Struktura zgonów mężczyzn (%) w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w 2010 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Wykres 21. Struktura zgonów kobiet (%) w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w 2010 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 3. Zgony wg przyczyn w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w 2010 roku (liczby bezwzględne i wskaźnik struktury)

Przyczyna zgonu	Bielsko-Biała				woj. śląskie				Polska			
	Mężczyźni		Kobiety		Mężczyźni		Kobiety		Mężczyźni		Kobiety	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Choroby zakaźne i inwazyjne	6	0.7	7	0.8	249	1.0	113	0.5	1.677	0.8	1.129	0.6
Nowotwory	243	28.3	219	25.8	7.025	27.7	5.541	24.8	53.678	26.9	42.388	23.7
Choroby krwi, narządów krwiotwórczych i niektóre inne choroby przebiegające z udziałem mechanizmów autoimmunologicznych	0	0	1	0.1	34	0.1	41	0.2	180	0.1	225	0.1
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywienia i przemiany metabolicznej	29	3.4	23	2.7	451	1.8	665	3.0	2.897	1.4	3.971	2.2
Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania	0	0	0	0	367	1.4	123	0.5	1.489	0.7	296	0.2
Choroby układu nerwowego	6	0.7	7	0.8	386	1.5	394	1.8	2.354	1.2	2.777	1.6
Choroby oka i przydatków oka oraz ucha i wyrostka sutkowego	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0.0	0	0
Choroby układu krążenia	404	47.1	496	58.5	10.049	39.7	11.042	49.3	81.484	40.8	92.519	51.8
Choroby układu oddechowego	29	3.4	17	2.0	1.238	4.9	756	3.4	11.487	5.7	7.846	4.4
Choroby układu trawiennego	48	5.6	32	3.8	1.364	5.4	1.084	4.8	9.323	4.7	6.912	3.9
Choroby skóry i tkanki podskórnej	0	0	0	0	3	0.0	4	0.0	29	0.0	28	0.0
Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej	0	0	2	0.2	21	0.1	51	0.2	123	0.1	350	0.2
Choroby układu moczowo-płciowego	7	0.8	7	0.8	259	1.0	297	1.3	2.457	1.2	2.688	1.5
Ciąża, poród i połóg	0	0	0	0	0	0	1	0.0	0	0	9	0.0
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym	5	0.6	4	0.5	99	0.4	60	0.3	589	0.3	473	0.3
Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe	1	0.1	2	0.2	66	0.3	37	0.2	541	0.3	435	0.2
Objawy. cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań laboratoryjnych i klinicznych	15	1.7	3	0.4	1.507	5.9	1.402	6.3	13.294	6.7	11.202	6.3
Zewnętrzne przyczyny zgonu	65	7.6	28	3.3	2.216	8.7	774	3.5	18.229	9.1	5.397	3.0
Razem	858	100	848	100	25.334	100	22.385	100	199.833	100	178.645	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

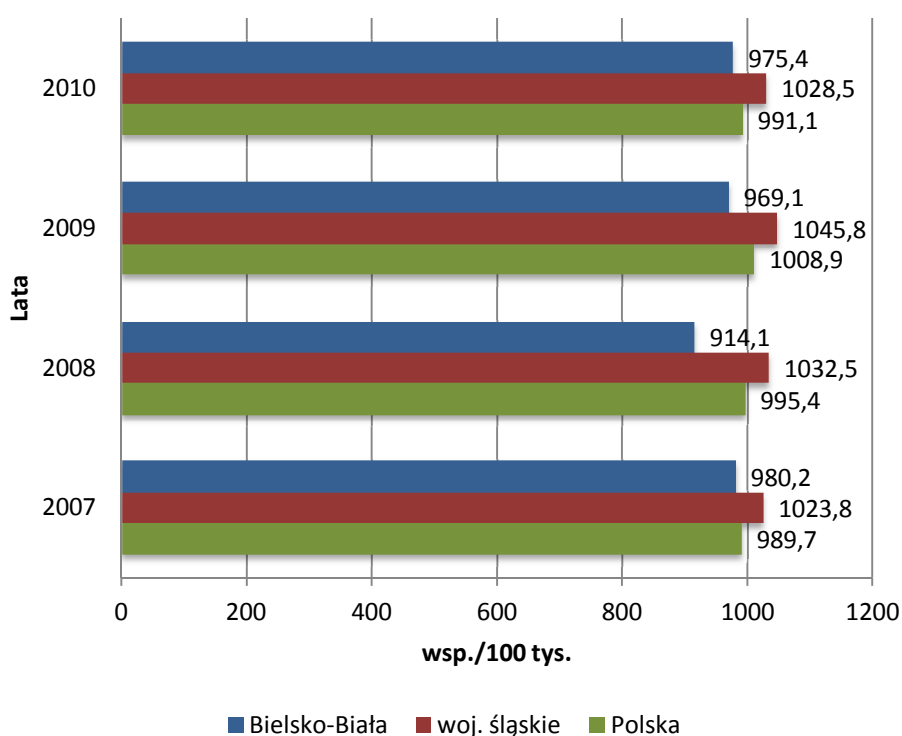
2.4. Surowe współczynniki umieralności

Współczynniki surowe umieralności ogólnej w przeliczeniu na 100 tysięcy mieszkańców w latach 2007-2010 przedstawia Wykres 22. Surowe współczynniki umieralności nie uwzględniają różnic w strukturze wiekowej pomiędzy płciami czy regionami.

Współczynniki surowe umieralności ogólnej w Bielsku-Białej, woj. śląskim i w Polsce w latach 2007-2010 charakteryzowały się niewielką tendencją wzrostową. W 2010 roku surowy współczynnik umieralności ogólnej wyniósł w Bielsku-Białej **975,4/100 tys.** i był niższy niż w województwie śląskim - **1.029/100 tys.** i w Polsce - **991/100 tys.** Analogiczną zależność możemy zaobserwować także w poprzednich latach 2007-2009. W analizowanym okresie czasu najwyższe wartości surowego współczynnika umieralności ogólnej dla Bielska-Białej zanotowano w roku 2007 (**980/100 tys.**), z kolei najniższe w roku następnym 2008 (**914/100 tys.**).

W 2004 roku surowy współczynnik umieralności ogólnej w Bielsku-Białej wynosił **952/100 tys.** a w 2006 wzrósł do wartości **969,5/100 tys.**¹⁰

Wykres 22. Surowy współczynnik umieralności ogólnej dla Bielska-Białej, województwa śląskiego i Polski w latach 2007-2010

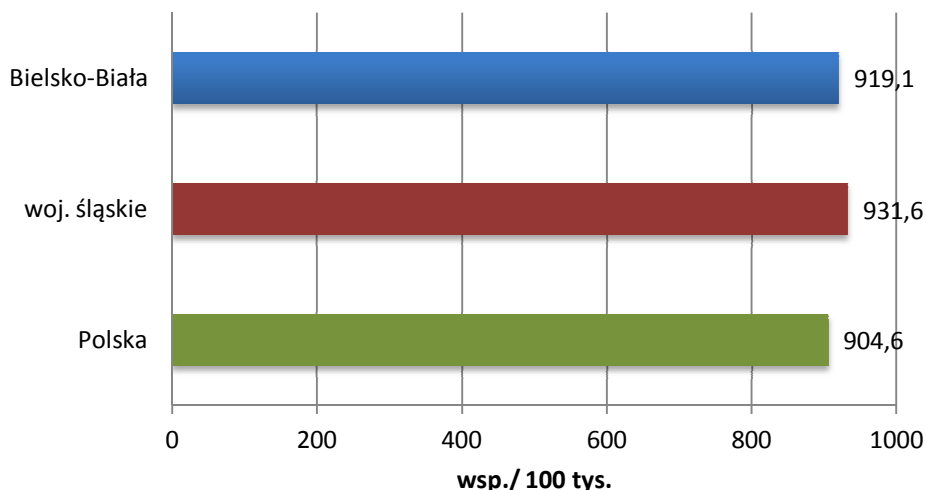

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

¹⁰ wg Świderek Z.: *Raport o stanie zdrowia mieszkańców miasta Bielsko-Biała*, Katowice, 2008.

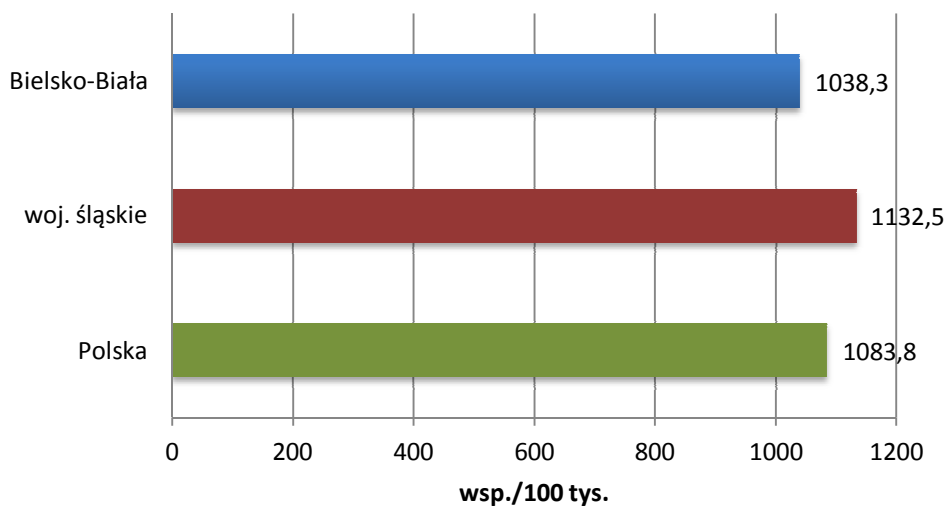
Surowe współczynniki umieralności w 2010 roku, analizowane według płci, pokazują, iż w przypadku populacji kobiet najwyższy współczynnik odnotowano w województwie śląskim (**932/100 tys.**) a najniższy w Polsce - **905/100 tys.** Surowe współczynniki umieralności mężczyzn (podobnie jak w przypadku kobiet) były najwyższe w województwie śląskim (**1.133/100 tys.**), natomiast najniższe w Bielsku-Białej (**1.038/100 tys.**) [Wykres 23, Wykres 24].

Wykres 23. Surowy współczynnik umieralności ogólnej u kobiet w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w 2010 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Wykres 24. Surowy współczynnik umieralności ogólnej u mężczyzn w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w 2010 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

W latach 2004-2007 surowe współczynniki umieralności ogólnej były niższe w porównaniu do tych z lat 2008-2010 zarówno w przypadku kobiet jak i mężczyzn. Surowy współczynnik umieralności ogólnej u kobiet wynosił kolejno: **818,7/100 tys.** w 2004 roku, **839,4/100 tys.** – w 2005 roku i **777/100 tys.** w 2006 roku. Surowy współczynnik umieralności ogólnej u mężczyzn wynosił w 2004 roku - **876,2/100 tys.**, w 2005 roku - **979,4/100 tys.** i w 2006 roku - **938/100 tys.**¹¹

Szczegółowe wartości wskaźników umieralności oraz wartości bezwzględne dla Bielska-Białej, województwa śląskiego oraz Polski w podziale na płeć w latach 2007-2010 przedstawia Tabela 4.

Tabela 4. Liczba zgonów w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce ogółem i wg płci w latach 2007-2010 (liczby bezwzględne i surowe współczynniki umieralności/100 tys.)

Zgony	liczby bezwzględne			wsp./100 tys.		
	ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety
Polska						
2007	377.226	202.235	174.991	989,7	1.098,1	888,3
2008	379.399	202.341	177.058	995,4	1.099,2	898,4
2009	384.940	203.826	181.114	1.008,9	1.106,3	918,0
2010	378.478	199.833	178.645	991,1	1.083,8	904,6
woj. śląskie						
2007	47.736	25.469	22.267	1.023,8	1.131,8	923,1
2008	48.016	25.509	22.507	1.032,5	1.137,2	935,0
2009	48.573	25.790	22.783	1.045,8	1.151,4	947,4
2010	47.719	25.334	22.385	1.028,5	1.132,5	931,6
Bielsko-Biała						
2007	1.724	856	868	980,2	1.029,0	936,4
2008	1.602	832	770	913,5	1.004,0	832,4
2009	1.698	864	834	969,1	1.043,4	902,4
2010	1.706	858	848	975,4	1.038,3	919,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Na surowy współczynnik umieralności ogólnej, u mężczyzn i kobiet osobno, składają się surowe współczynniki umieralności z powodu poszczególnych chorób.

Jak już wcześniej stwierdzono, w przypadku analizy zgonów wg przyczyn (%), główną przyczyną zgonów u mężczyzn w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w 2010 roku były choroby układu krążenia. Surowy współczynnik umieralności z powodu chorób układu krążenia wynosił u mężczyzn: **488,9/100 tys.** w Bielsku-Białej, **449,2/100 tys.** w województwie śląskim i **453,8/100 tys.** w Polsce. Surowy współczynnik umieralności z powodu nowotworów był niższy w Bielsku-Białej (**294,1/100 tys.**) niż w województwie śląskim (**314/100 tys.**), ale nieznacznie wyższy niż w Polsce (**292,4/100 tys.**).

Trzecim co do wysokości współczynnikiem umieralności u mężczyzn w Bielsku-Białej był surowy współczynnik umieralności z powodu zewnętrznych przyczyn zgonów, wynoszący **78,7/100 tys.** Współczynnik ten był niższy niż w województwie (**99,1/100 tys.**) i Polsce (**100,6/100 tys.**).

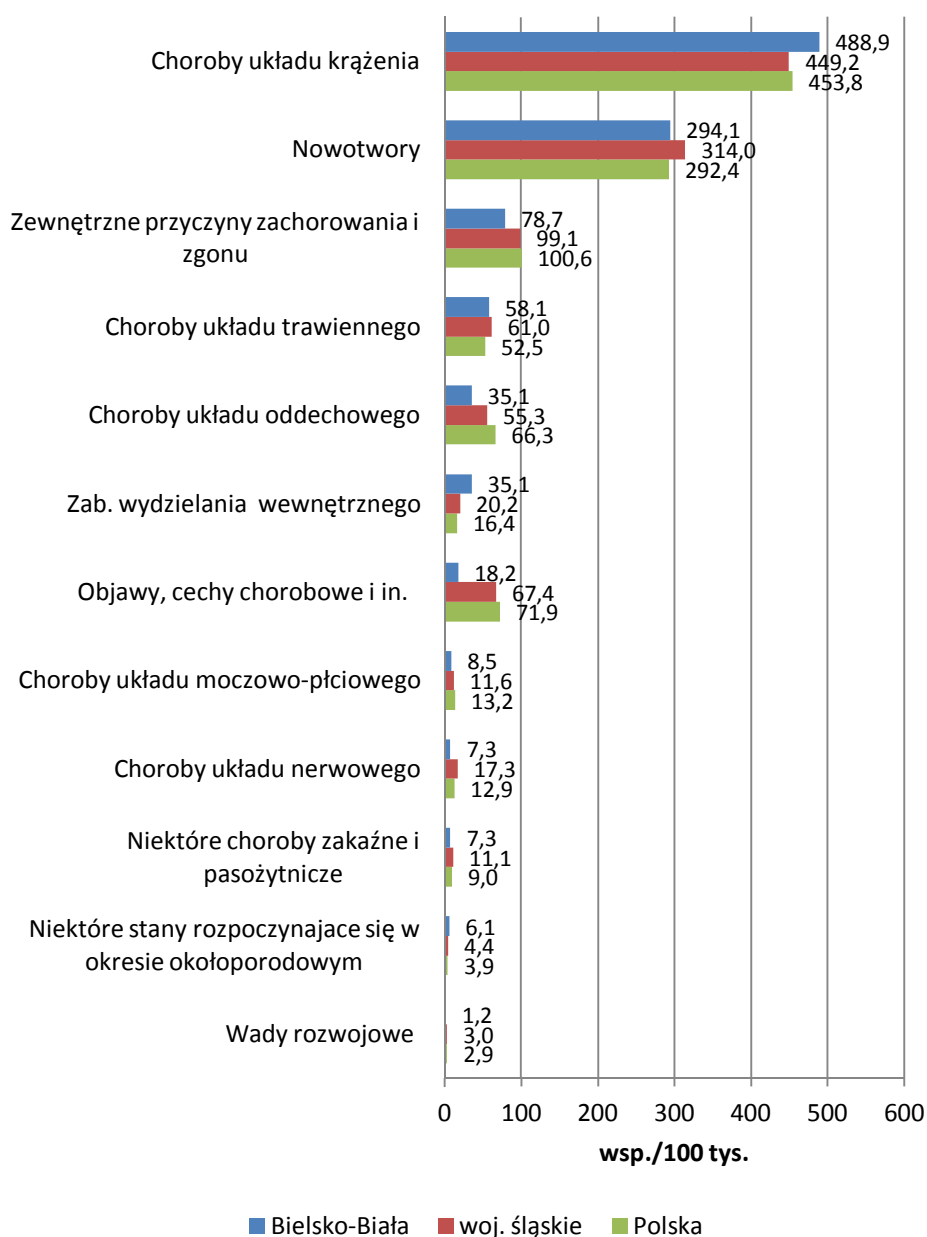
Surowy współczynnik umieralności z powodu chorób układu trawiennego u mężczyzn był niższy w Bielsku-Białej (**58,1/100 tys.**) niż w województwie śląskim (**55,3/100 tys.**) ale wyższy niż w Polsce (**52,5/100 tys.**).

¹¹ wg Świderek Z.: *Raport o stanie zdrowia mieszkańców miasta Bielsko-Biała*, Katowice, 2008.

Surowy współczynnik umieralności z powodu chorób układu oddechowego u mężczyzn był niższy w Bielsku-Białej (**35,1/100 tys.**) niż w województwie śląskim (**55,3/100 tys.**) i Polsce (**66,3/100 tys.**). Z kolei surowy współczynnik umieralności z powodu zaburzenia wydzielania wewnętrznego wyższy był w Bielsku-Białej (**35,1/100 tys.**) niż w województwie śląskim (**20,2/100 tys.**) i Polsce (**16,4/100 tys.**).

Odwrotna sytuacja była w przypadku surowego współczynnika umieralności z powodu objawów, cech chorobowych i nieprawidłowych wyników badań klinicznych i laboratoryjnych gdzie indziej niesklasyfikowanych, który był niższy w Bielsku-Białej (**18,2/100 tys.**) niż w województwie śląskim (**67,4/100 tys.**) i Polsce (**66,3/100 tys.**) [Wykres 25].

Wykres 25. Częstkowe surowe współczynniki umieralności u mężczyzn w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w 2010 roku

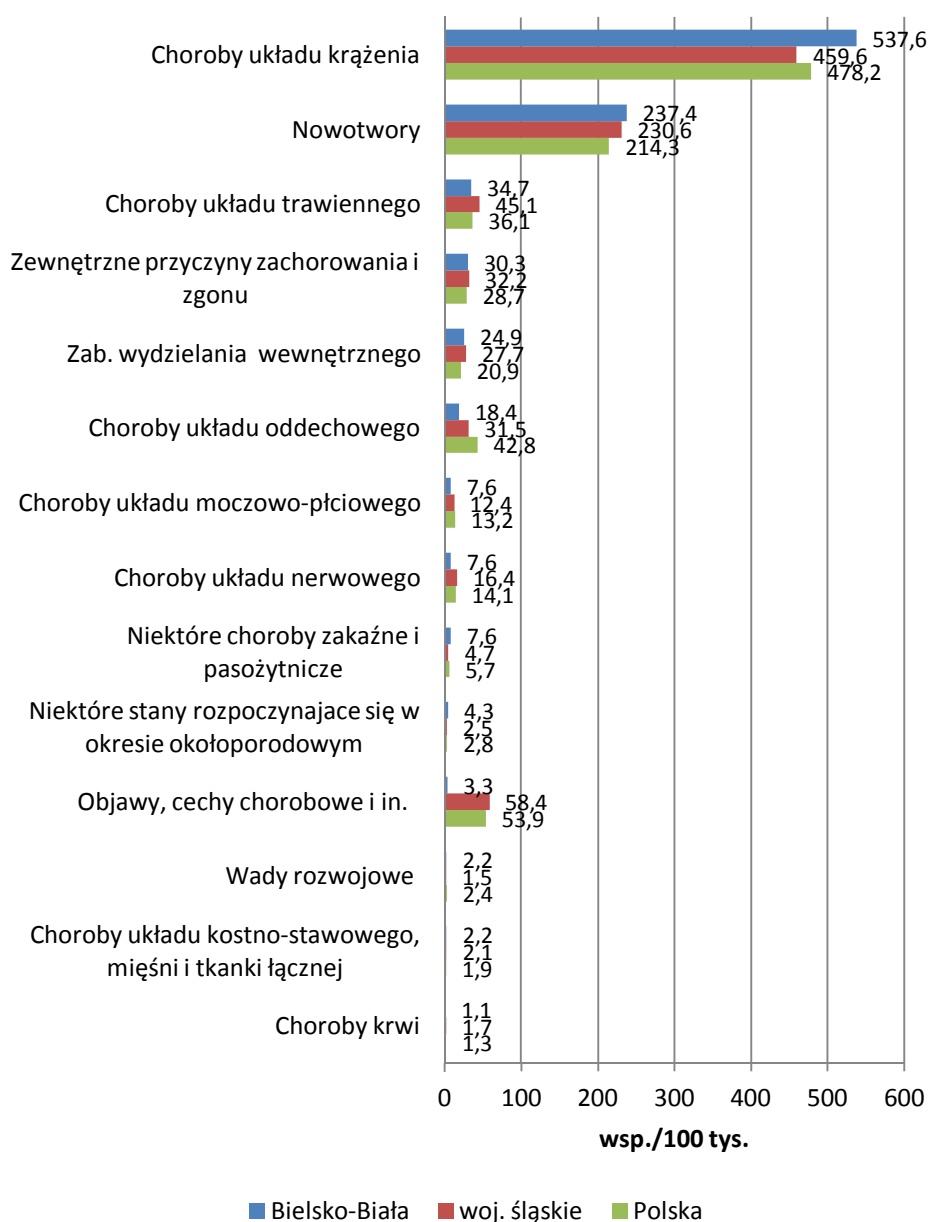

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Surowy współczynnik umieralności z powodu chorób układu krążenia u kobiet w 2010 roku wyższy był w Bielsku-Białej (**537,6/100 tys.**) niż w województwie śląskim (**459,6/100 tys.**) i Polsce (**478,2/100 tys.**). Podobna sytuacja była w przypadku nowotworów; surowe współczynniki umieralności wynosiły: **237,4/100 tys.** w Bielsku-Białej, **230,6/100 tys.** w województwie śląskim i **214,3/100 tys.** w Polsce.

Kolejnym co do wysokości współczynnikiem umieralności w Bielsku-Białej był z surowy współczynnik umieralności z powodu chorób układu trawiennego, który był niższy w Bielsku-Białej (**34,7/100 tys.**) niż w województwie śląskim (**45,1/100 tys.**) i Polsce (**36,1/100 tys.**). Również surowe współczynniki umieralności z powodu chorób układu oddechowego, chorób układu płciowo-moczowego, chorób układu nerwowego czy w końcu z powodu objawów i cech chorobowych gdzie indziej niesklasyfikowanych były niższe w Bielsku-Białej niż w województwie śląskim i Polsce [Wykres 26].

Wykres 26. Częstkowe surowe współczynniki umieralności u mężczyzn w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w 2010 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Poniższa tabela 5 a także wykresy 27-31 przedstawiają surowe współczynniki umieralności z powodu głównych chorób występujących w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce ogółem w latach 2007-2010.

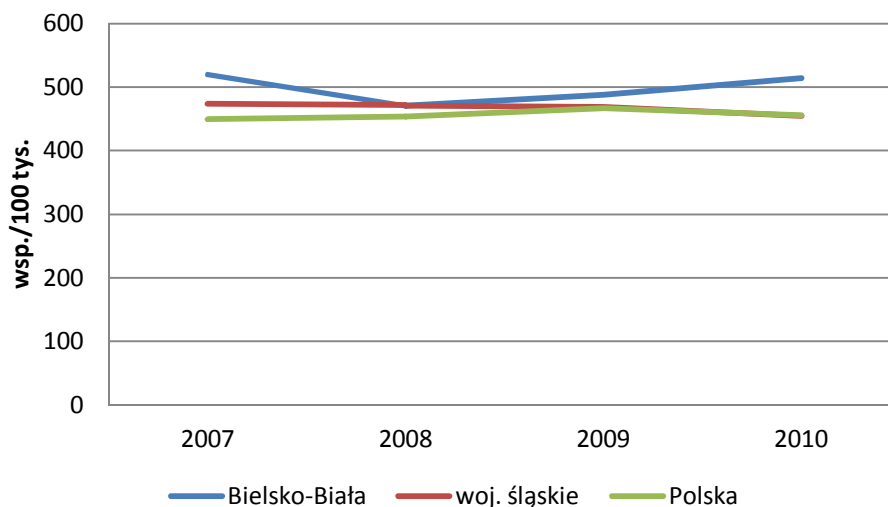
Tabela 5. Zgony z powodu głównych chorób w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w latach 2007-2010 (liczby bezwzględne i surowe współczynniki umieralności/100 tys.)

	2007		2008		2009		2010	
	ogółem	wsp./100 tys.	ogółem	wsp./100 tys.	ogółem	wsp./100 tys.	ogółem	wsp./100 tys.
choroby układu krążenia								
Bielsko-Biała	914	519,7	825	470,4	855	488,0	900	514,6
woj. śląskie	22.085	473,7	21.900	470,9	21.769	468,7	21.091	454,6
Polska	171.372	449,6	172.943	453,7	177.965	466,4	174.003	455,7
nowotwory								
Bielsko-Biała	463	263,2	417	237,8	485	276,8	462	264,1
woj. śląskie	12.398	265,9	12.317	264,9	12.619	271,7	12.566	270,8
Polska	95.809	251,4	95.520	250,6	96.157	252,0	96.066	251,6
zewnętrzne przyczyny zgonu								
Bielsko-Biała	95	54,0	111	63,3	99	56,5	93	53,2
woj. śląskie	3.039	65,2	3.166	68,1	3.034	65,3	2.990	64,4
Polska	24.751	64,9	25.353	66,5	24.185	63,4	23.626	61,9
choroby układu trawiennego								
Bielsko-Biała	62	35,2	70	39,9	64	36,5	80	45,7
woj. śląskie	2.612	56,0	2.637	56,7	2.584	55,6	2.448	52,8
Polska	16.755	44,0	17.079	44,8	16.791	44,0	16.235	42,5
choroby układu oddechowego								
Bielsko-Biała	58	33,0	39	22,2	59	33,7	46	26,3
woj. śląskie	2.442	52,4	2.330	50,1	2.313	49,8	1.994	43,0
Polska	19.422	51,0	19.297	50,6	20.652	54,1	19.333	50,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Surowy współczynnik umieralności z powodu chorób układu krążenia ogółem u mężczyzn i kobiet w latach 2007-2010 był na wyższym poziomie w Bielsku-Białej niż w województwie śląskim i Polsce, (poza rokiem 2009 kiedy to współczynnik w Bielsku-Białej i województwie śląskim pozostawał na tym samym poziomie). Po spadku współczynnika w 2008 (**470,4/100 tys.**), od 2009 roku w Bielsku Białej zanotowano systematyczny wzrost umieralności (**488/100 tys.**). W województwie śląskim występował spadek umieralności z powodu chorób układu krążenia. Z kolei w Polsce występował nieznaczny wzrost umieralności z powodu chorób układu krążenia (poza spadkiem w 2011) [Wykres 27].

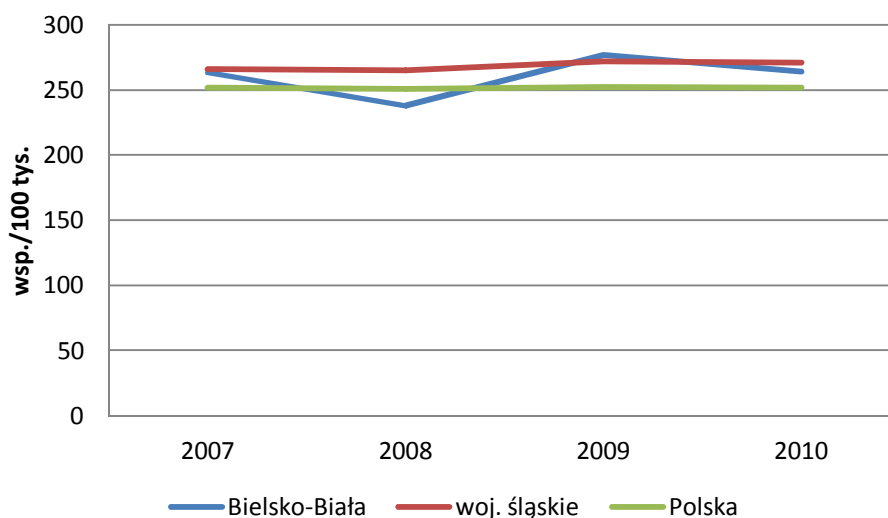
Wykres 27. Surowy współczynnik umieralności z powodu chorób układu krążenia ogółem w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2007-2010

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Surowy współczynnik umieralności z powodu nowotworów ogółem u mężczyzn i kobiet pozostawał na podobnym poziomie w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w latach 2007-2010. W 2008 roku umieralność z powodu nowotworów w Bielsku-Białej (**237,8/100 tys.**) spadła poniżej linii trendu dla Polski (**250,6/100 tys.**) i województwa śląskiego (**264,9/100 tys.**). W roku 2009 sytuacja była odwrotna, to umieralność w Bielsku-Białej (**276,8/100 tys.**) była wyższa od wojewódzkiej (**271,7/100 tys.**) i ogólnopolskiej (**252/100 tys.**). W 2011 roku zanotowano spadek umieralności w Bielsku-Białej w porównaniu do roku 2009; surowy współczynnik umieralności z powodu nowotworów wyniósł **264,1/100 tys.** [Wykres 28].

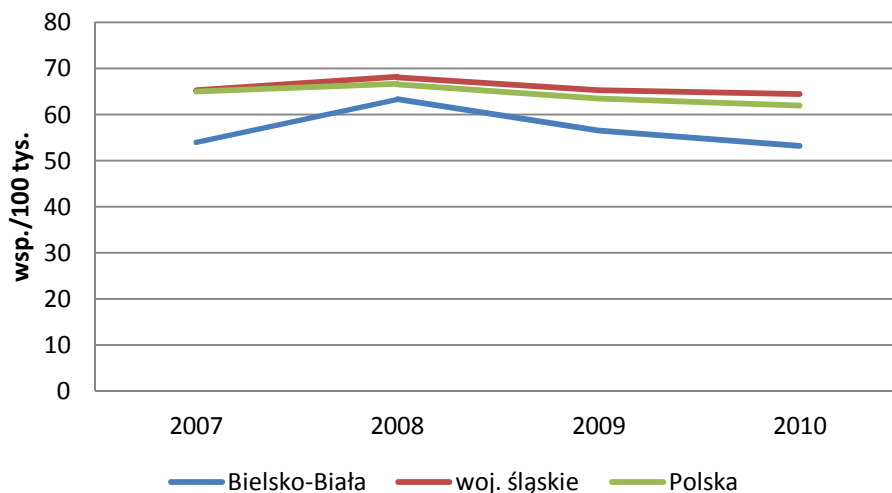
Wykres 28. Surowy współczynnik umieralności z powodu nowotworów ogółem w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2007-2010

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Surowy współczynnik umieralności z powodu zewnętrznych przyczyn zgonu ogółem u mężczyzn i kobiet był niższy w Bielsku-Białej niż w województwie śląskim i Polsce w całym obserwowanym okresie. Po wzroście umieralności w 2009, zaobserwować można wyraźny trend spadkowy umieralności [Wykres 29].

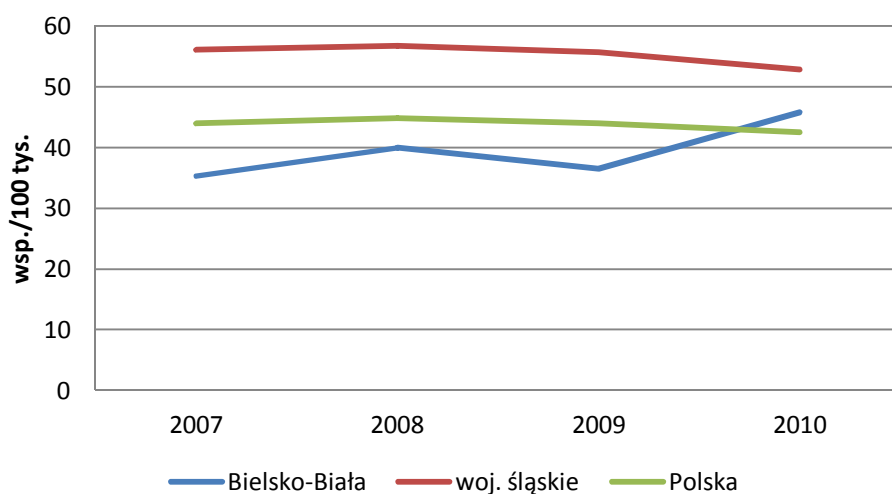
Wykres 29. Surowy współczynnik umieralności z powodu zewnętrznych przyczyn zgonu ogółem w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2007-2010

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Jedną z częstszych przyczyn zgonów w mieście Bielsko-Biała w badanym okresie były choroby układu trawiennego. Współczynnik umieralności z tego powodu był znacznie niższy w Bielsku-Białej niż w województwie śląskim i Polsce (poza rokiem 2010, kiedy współczynnik był wprawdzie niższy od wojewódzkiego, ale wyższy od ogólnopolskiego). W województwie śląskim i Polsce zaobserwować można nieznaczny trend spadkowy umieralności z powodu chorób układu trawiennego w latach 2007-2010 [Wykres 30].

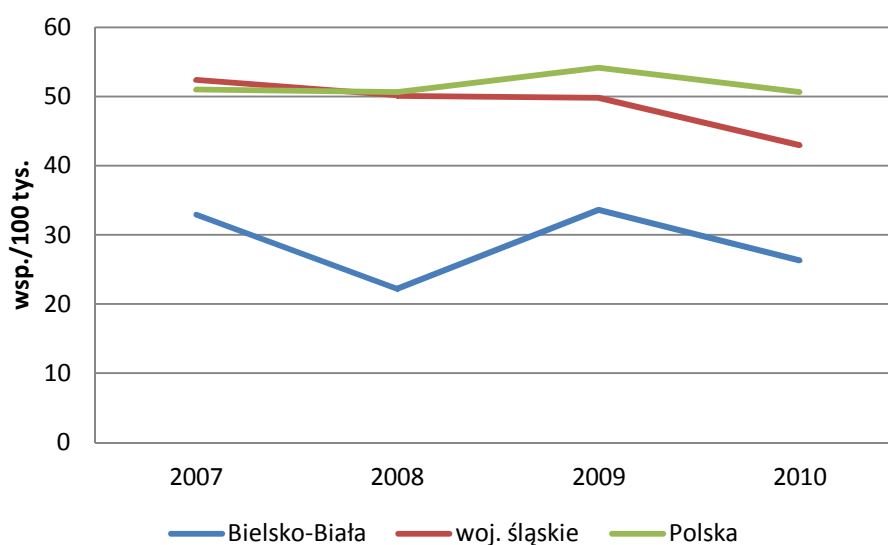
Wykres 30. Surowy współczynnik umieralności z powodu chorób układu trawiennego ogółem w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2007-2010

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Umieralność z powodu chorób układu oddechowego była w Bielsku-Białej na znacznie niższym poziomie niż w województwie śląskim i Polsce w latach 2007-2010. W województwie śląskim najmocniej uwidocznił się trend spadkowy umieralności z powodu chorób układu trawiennego. W przypadku Bielska-Białej i Polski surowe współczynniki umieralności zmieniały się z roku na rok, pozostając wokół wartości **30/100 tys.** w przypadku Bielska-Białej i **50/100 tys.** w przypadku Polski [Wykres 31].

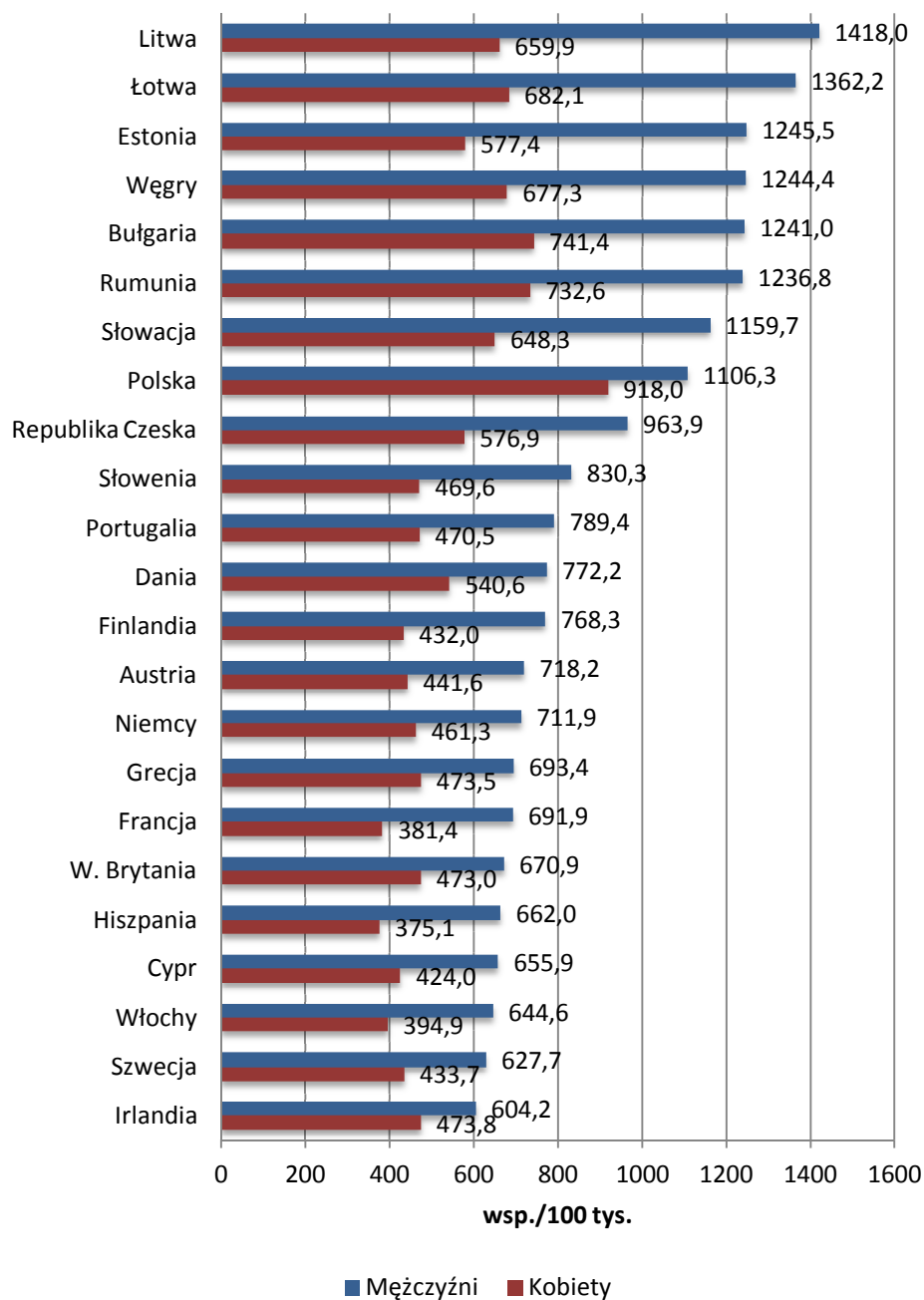
Wykres 31. Surowy współczynnik umieralności z powodu chorób układu oddechowego ogółem w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2007-2010

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

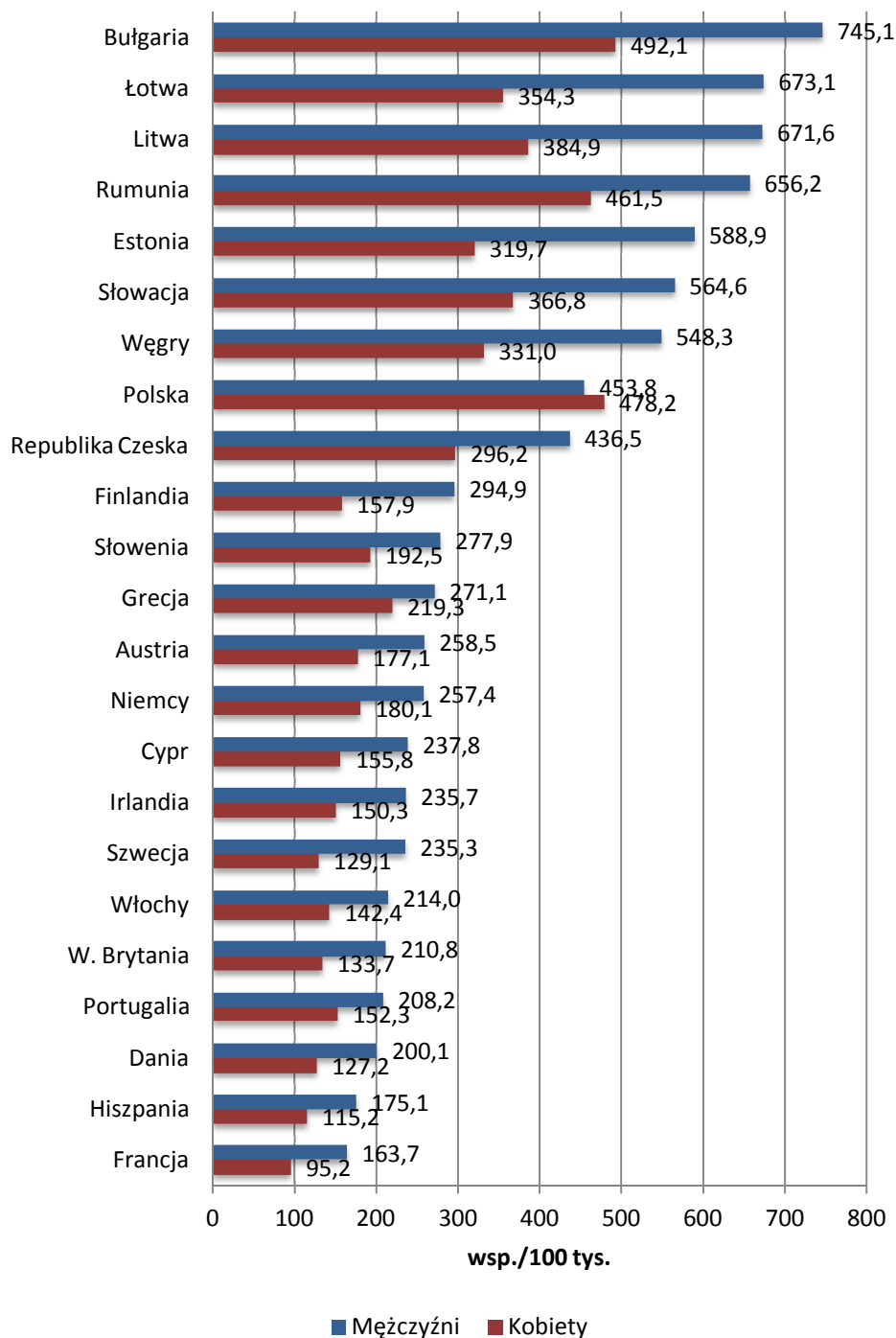
Poniżej zaprezentowano surowe współczynniki umieralności ogólnej i z powodu głównych przyczyn zgonu (choroby układu krążenia, nowotwory i zewnętrzne przyczyny zgonu) w wybranych krajach europejskich w 2009 roku (dane we Włoszech pochodzą z 2008 roku). Wykresy 32-35 zaprezentowane są jedynie w celu informacyjnym ponieważ z uwagi na różnice w strukturze wiekowej i płciowej populacji nie można ich porównywać.

Wykres 32. Surowy współczynnik umieralności ogólnej dla mężczyzn i kobiet w wybranych krajach europejskich w 2009r.

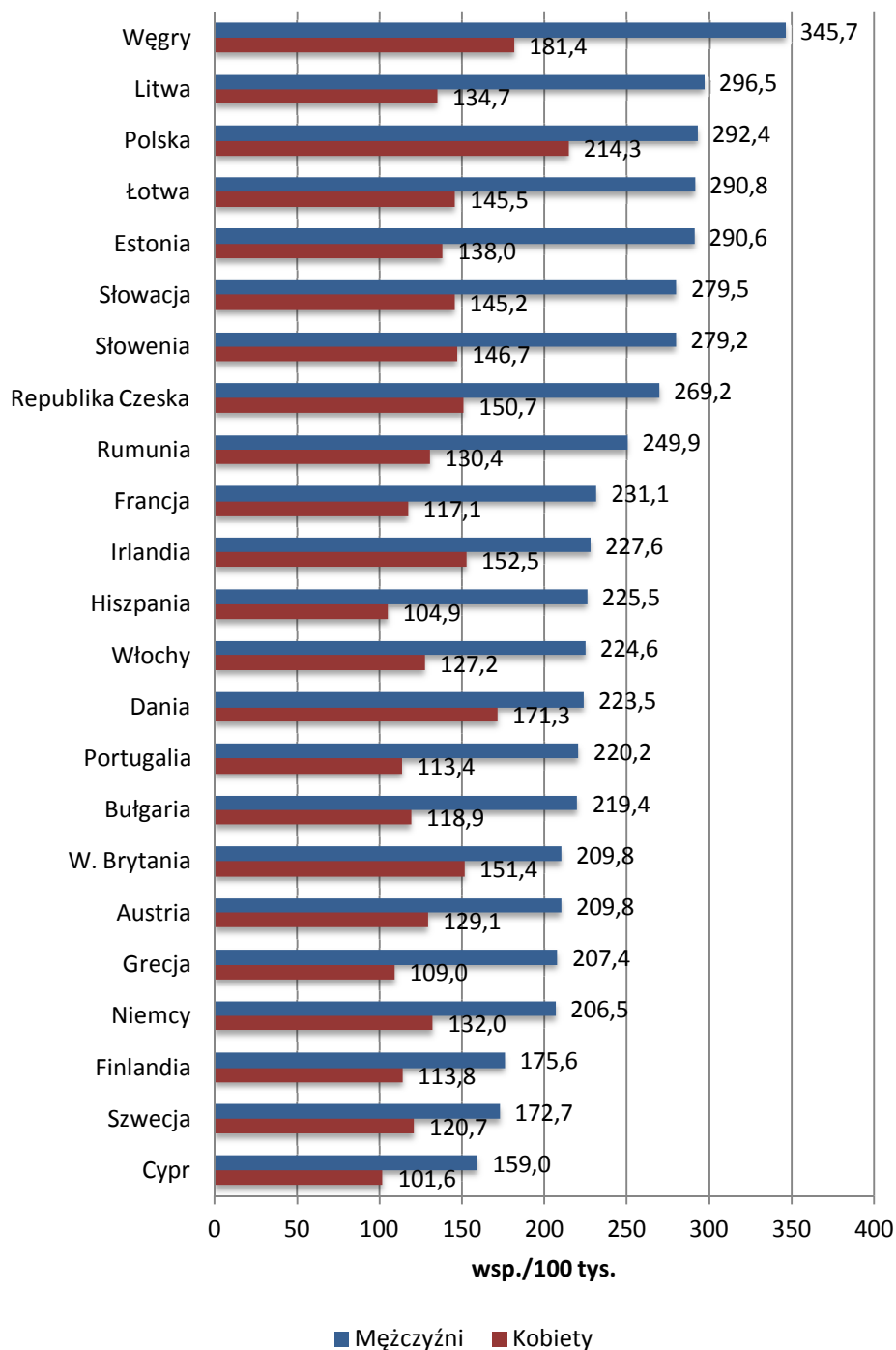
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Wykres 33. Surowy współczynnik umieralności z powodu chorób układu krążenia dla mężczyzn i kobiet w wybranych krajach europejskich w 2009 roku

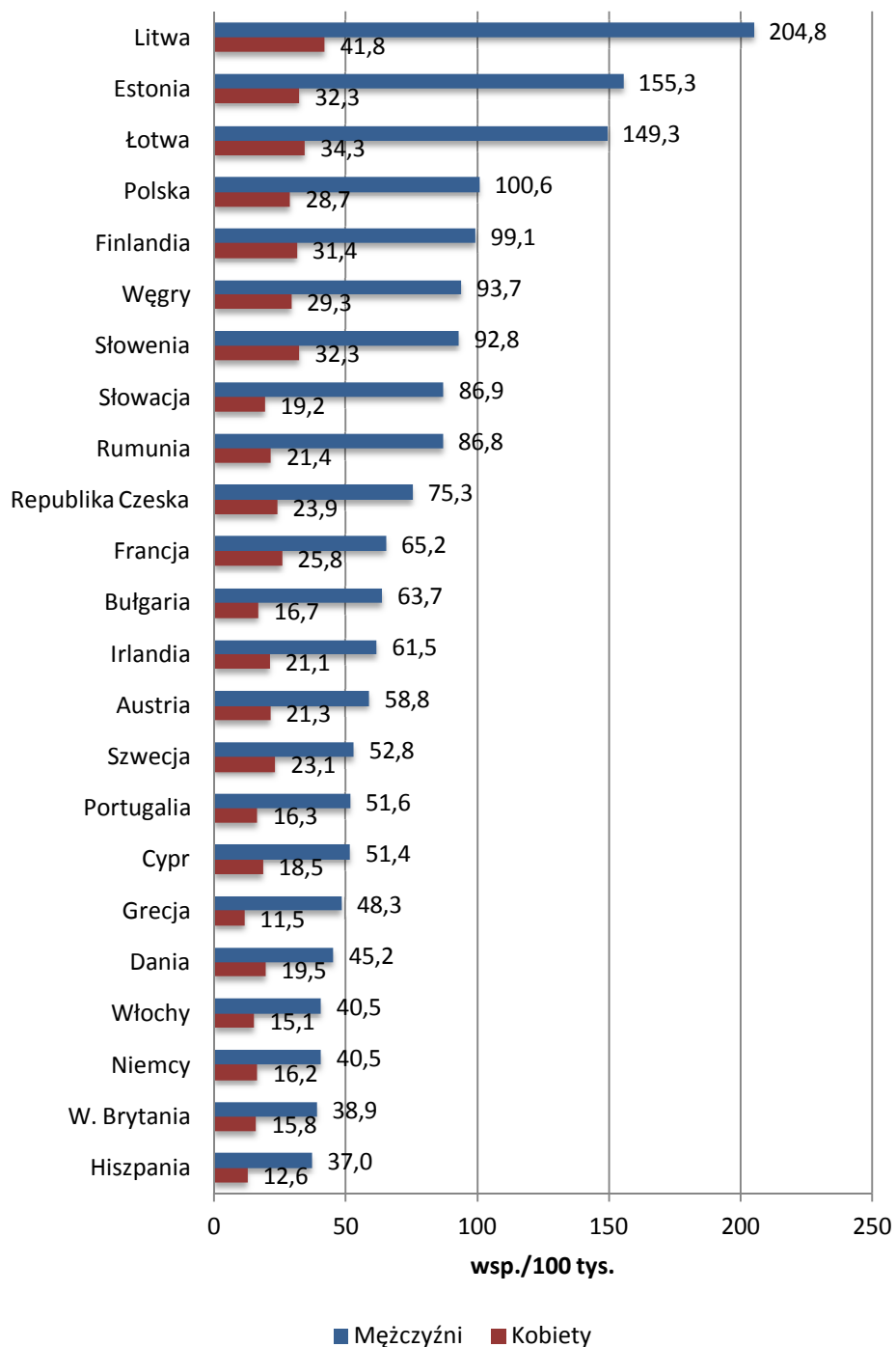
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Wykres 34. Surowy współczynnik umieralności z powodu nowotworów dla mężczyzn i kobiet w wybranych krajach europejskich w 2009 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Wykres 35. Surowy współczynnik umieralności z powodu zewnętrznych przyczyn zgonu w wybranych krajach europejskich w 2009 roku

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

2.5. Standaryzowane współczynniki umieralności

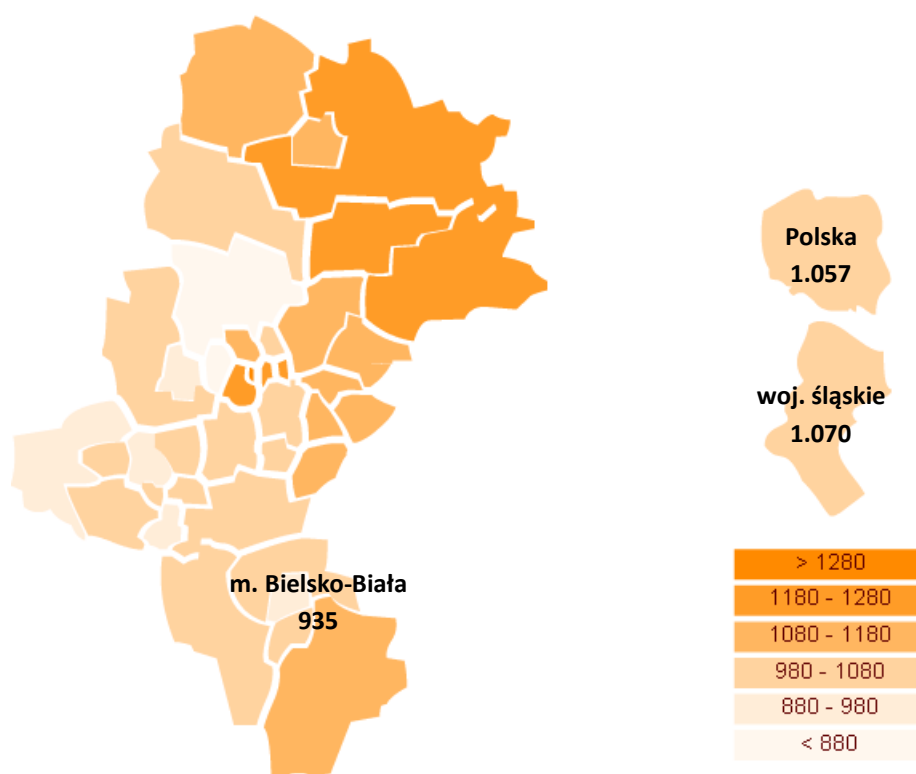
Standaryzowane współczynniki umieralności są wskaźnikami, które zostały skorygowane o wpływ struktury wieku na umieralność, podstawowego parametru, niezdrowotnego, który może ją modyfikować. Współczynniki standaryzowane są porównywalne terytorialnie i pomiędzy płciami. Poniższej standaryzacji dokonano w oparciu o populację europejską na podstawie danych o zgonach i ludności¹² z Głównego Urzędu Statystycznego.

Standaryzowany współczynnik umieralności ogólnej zarówno dla mężczyzn jak i kobiet był niższy w Bielsku-Białej od wojewódzkiego i ogólnopolskiego.

W 2010 roku standaryzowany współczynnik umieralności ogólnej dla mężczyzn w Bielsku-Białej wynosił **935/100 tys.** w województwie śląskim - **1.070/100 tys.** a w Polsce - **1.057/100 tys.** Współczynnik umieralności ogólnej w Unii Europejskiej wyniósł dla mężczyzn **781/100 tys.**

Wśród wszystkich powiatów województwa śląskiego najwyższe wartości współczynnika umieralności ogólnej u mężczyzn zanotowano w powiatach: Świętochłowicach - **1.307/100 tys.** Rudzie Śląskiej - **1.258/100 tys.**, Siemianowicach Śląskich - **1.248/100 tys.**, powiecie myszkowskim - **1.245/100 tys.** i powiecie częstochowskim - **1.218/100 tys.** Najniższa umieralność mężczyzn miała miejsce w powiecie tarnogórskim - **873/100 tys.**, w Zabrze - **879/100 tys.**, w Rybniku - **916/100 tys.** i Bielsku-Białej - **935/100 tys.** [Wykres 36].

Wykres 36. Standaryzowany współczynnik umieralności ogólnej u mężczyzn w województwie śląskim w 2010 roku

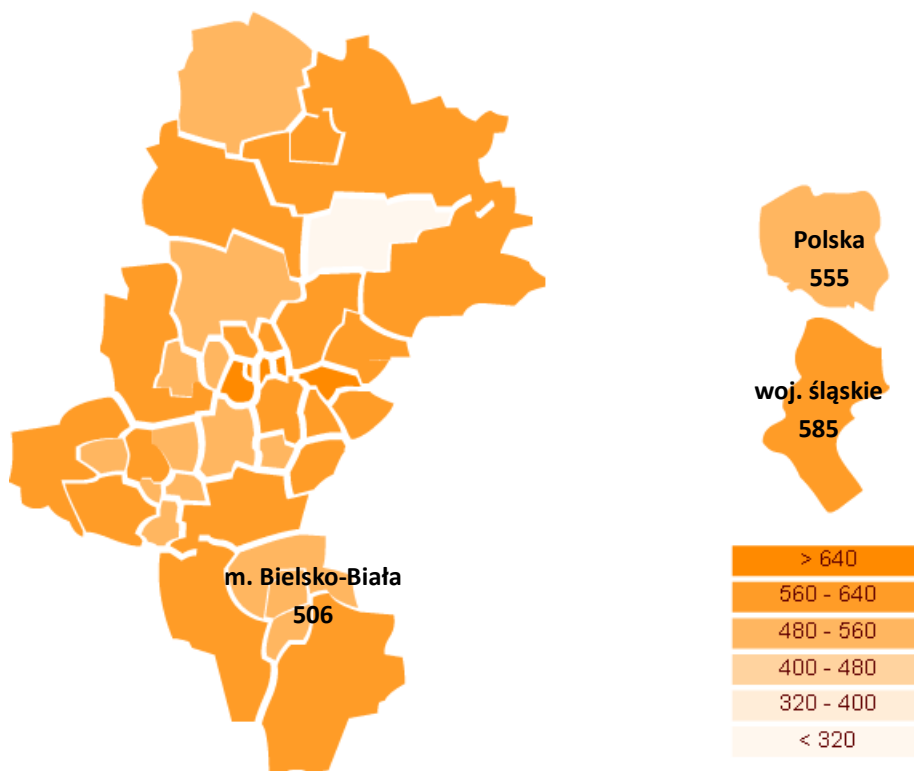
Wykres przedstawia powiaty i miasta na prawach powiatu województwa śląskiego.
Źródło: www.zdrowiepolakow.pl na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

¹² wg stałego miejsca zameldowania w dniu 30 czerwca każdego roku.

Standaryzowany współczynnik umieralności ogólnej u kobiet w 2010 roku wyniósł w Bielsku-Białej **506/100 tys.**, w województwie śląskim - **585/100 tys.** a w Polsce - **550/100 tys.** Współczynnik umieralności ogólnej w Unii Europejskiej wyniósł dla kobiet **472/100 tys.**

Wśród wszystkich powiatów województwa śląskiego najwyższe wartości współczynnika umieralności ogólnej u kobiet zanotowano w powiatach: Rudzie Śląskiej - **713/100 tys.**, Chorzowie - **682/100 tys.**, Siemianowicach Śląskich - **669/100 tys.** i Świętochłowicach - **666/100 tys.** Najniższe wartości współczynnika umieralności ogólnej u kobiet zaobserwować można było w powiecie myszkowskim - **291/100 tys.**, powiecie rybnickim - **501/100 tys.** i Bielsku-Białej - **506/100 tys.** [Wykres 37].

Wykres 37. Standaryzowany współczynnik umieralności ogólnej u kobiet w województwie śląskim w 2010 roku

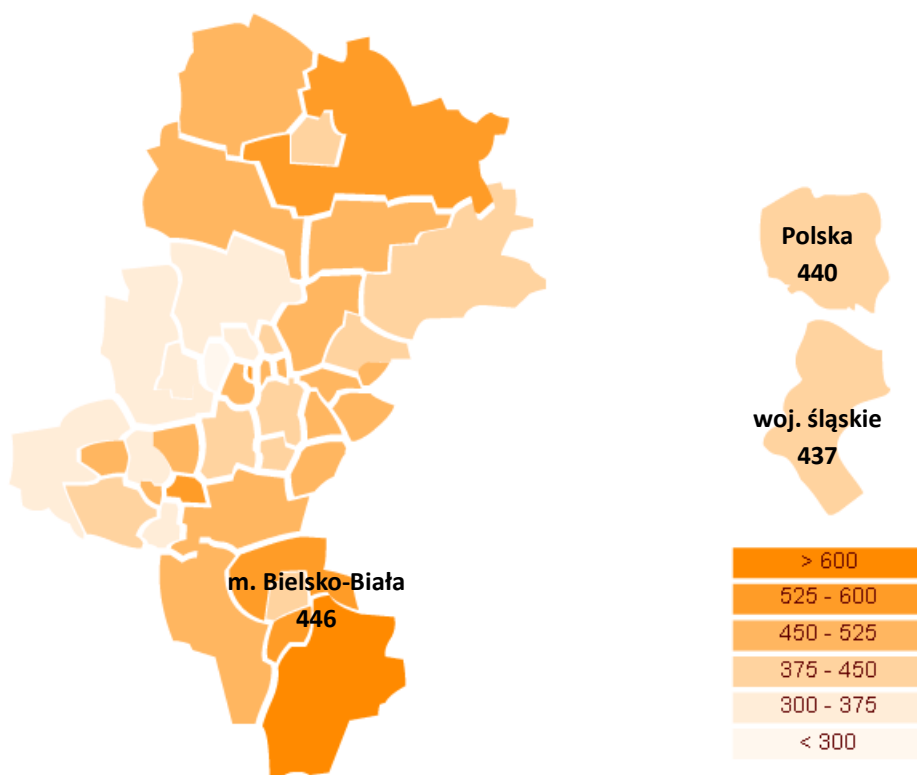
Wykres przedstawia powiaty i miasta na prawach powiatu województwa śląskiego.
Źródło: www.zdrowiepolakow.pl na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Na standaryzowany współczynnik umieralności ogólnej, u kobiet i mężczyzn osobno, składają się współczynniki umieralności z powodu poszczególnych chorób. Poniżej zaprezentowano współczynniki umieralności z powodu chorób układu krążenia, współczynniki umieralności z powodu nowotworów, następnie współczynniki umieralności z powodu zewnętrznych przyczyn zachorowania i zgonu, a także współczynniki umieralności z powodu chorób układu oddechowego i chorób układu trawiennego.

Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu chorób układu krążenia (ChUK) u mężczyzn w Bielsku-Białej był na porównywalnym poziomie w porównaniu z województwem śląskim i Polską i wynosił kolejno: w Bielsku-Białej **446/100 tys.**, w województwie śląskim **437/100 tys.** i w Polsce - **440/100 tys.** Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu chorób układu krążenia u mężczyzn w Unii Europejskiej wynosił **280/100 tys.** w 2010 roku.

Wśród wszystkich powiatów województwa śląskiego najwyższe wartości współczynnika umieralności z powodu chorób układu krążenia u mężczyzn zanotowano w powiatach: żywieckim - **625/100 tys.**, bielskim - **544/100 tys.**, częstochowskim - **541/100 tys.**, w Świętochłowicach - **636/100 tys.** i Żorach - **527/100 tys.**, najniższe zaś w Zabrze - **281/100 tys.**, w powiecie raciborskim - **323/100 tys.** i Gliwicach - **328/100 tys.** [Wykres 38].

Wykres 38. Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu chorób układu krążenia u mężczyzn w województwie śląskim w 2010 roku

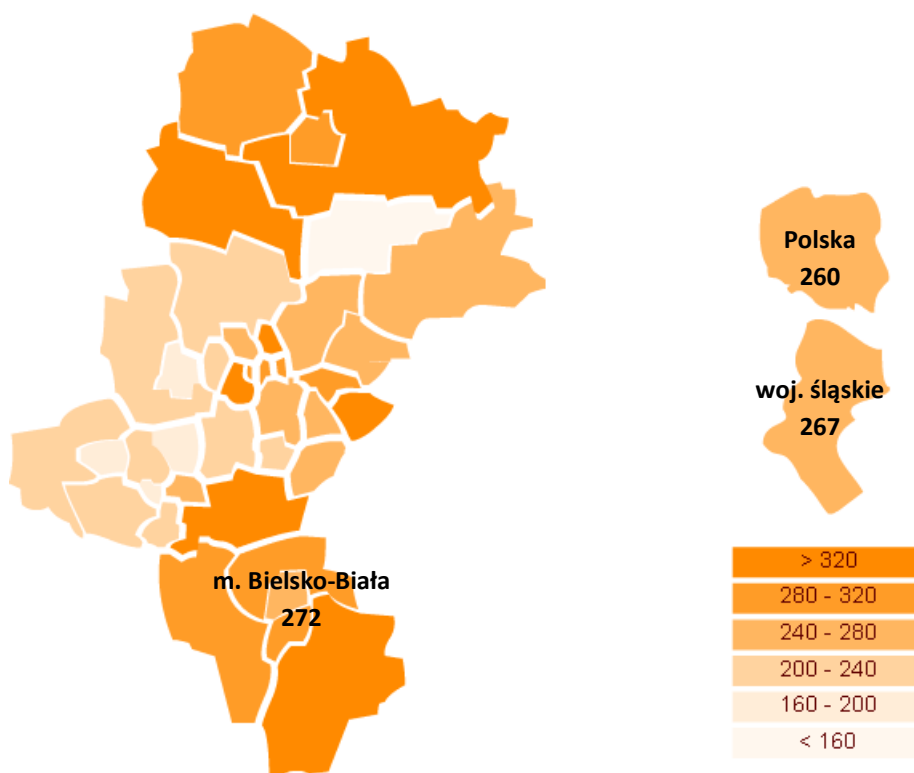

Wykres przedstawia powiaty i miasta na prawach powiatu województwa śląskiego.
Źródło: www.zdrowiepolakow.pl na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu chorób układu krążenia (ChUK) u kobiet w Bielsku-Białej był nieznacznie wyższy w porównaniu z województwem śląskim, Polską i wynosił kolejno: w Bielsku-Białej **272/100 tys.**, w województwie śląskim **267/100 tys.** i w Polsce - **260/100 tys.** Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu chorób układu krążenia u kobiet w Unii Europejskiej wynosił **182/100 tys.** w 2010 roku.

Wśród wszystkich powiatów województwa śląskiego najwyższe wartości współczynnika umieralności z powodu chorób układu krążenia u kobiet zanotowano w powiatach: Piekarach Śląskich - **339/100 tys.**, powiecie częstochowskim - **337/100 tys.**, powiecie żywieckim - **331/100 tys.**, Rudzie Śląskiej - **330/100 tys.** i Jaworznie - **328/100 tys.**, najniższe zaś w powiecie myszkowskim **123/100 tys.**, powiecie rybnickim - **186/100 tys.**, Gliwicach - **196/100 tys.** i powiecie wodzisławskim - **208/100 tys.** [Wykres 39].

Wykres 39. Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu chorób układu krążenia u kobiet w województwie śląskim w 2010 roku

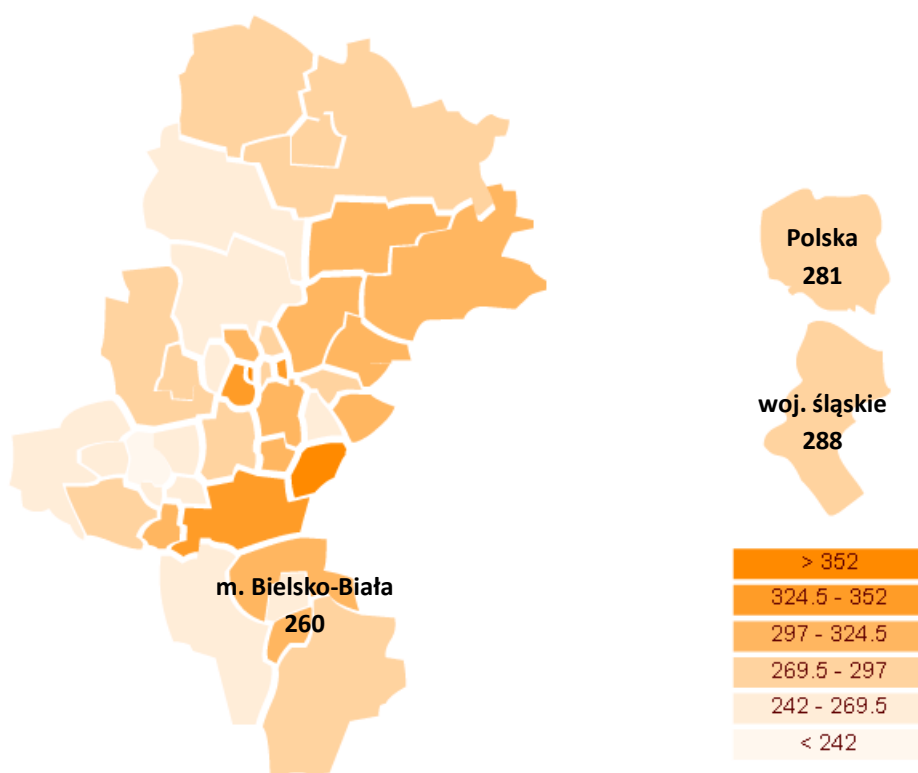

Wykres przedstawia powiaty i miasta na prawach powiatu województwa śląskiego.
Źródło: www.zdrowiepolakow.pl na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu nowotworów u mężczyzn w Bielsku-Białej był najniższy w zestawieniu z województwem śląskim i Polską i wynosił kolejno: w Bielsku-Białej **260/100 tys.**, w województwie śląskim **288/100 tys.** i w Polsce **281/100 tys.** Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu nowotworów u mężczyzn w Unii Europejskiej wynosił **225/100 tys.** w 2010 roku.

Wśród wszystkich powiatów województwa śląskiego najwyższe wartości współczynnika umieralności z powodu nowotworów u mężczyzn zanotowano w powiatach: bieruńsko-lędzińskim - **353/100 tys.**, Świętochłowicach - **353/100 tys.** i Rudzie Śląskiej - **338/100 tys.**, a najniższe w Rybniku - **226/100 tys.**, Zabrze - **245/100 tys.** i powiecie lublinieckim - **249/100 tys.** [Wykres 40].

Wykres 40. Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu nowotworów u mężczyzn w województwie śląskim w 2010 roku

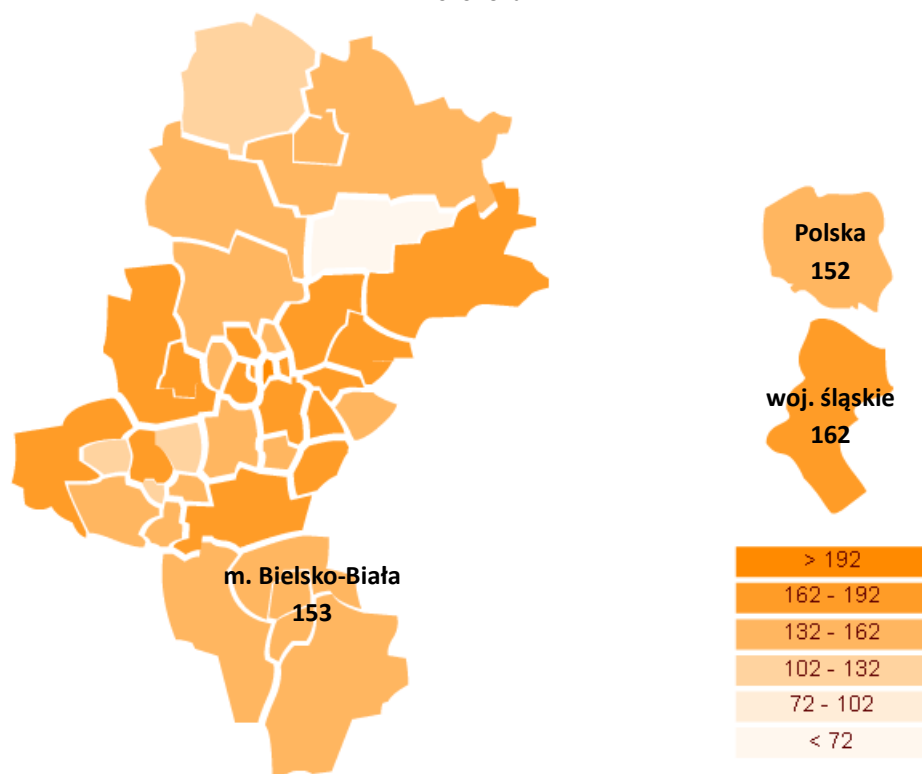

Wykres przedstawia powiaty i miasta na prawach powiatu województwa śląskiego.
Źródło: www.zdrowiepolakow.pl na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu nowotworów u kobiet w Bielsku-Białej był na niższym poziomie w zestawieniu z województwem śląskim i porównywalny z Polską; wynosił kolejno: w Bielska-Białej **153/100 tys.**, w województwie śląskim **162/100 tys.** i w Polsce - **152/100 tys.** Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu nowotworów u kobiet w Unii Europejskiej wynosił **130/100 tys.** w 2010 roku.

Wśród wszystkich powiatów województwa śląskiego najwyższe wartości współczynnika umieralności z powodu nowotworów u kobiet zanotowano w powiatach: Chorzowie - **209/100 tys.**, Świętochłowicach - **189/100 tys.** i w Mysłowicach - **187/100 tys.**, najniższe zaś w powiecie myszkowskim - **68/100 tys.**, powiecie kłobuckim - **123/100 tys.** i powiecie rybnickim - **123/100 tys.** [Wykres 41].

Wykres 41. Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu nowotworów u kobiet w województwie śląskim w 2010 roku

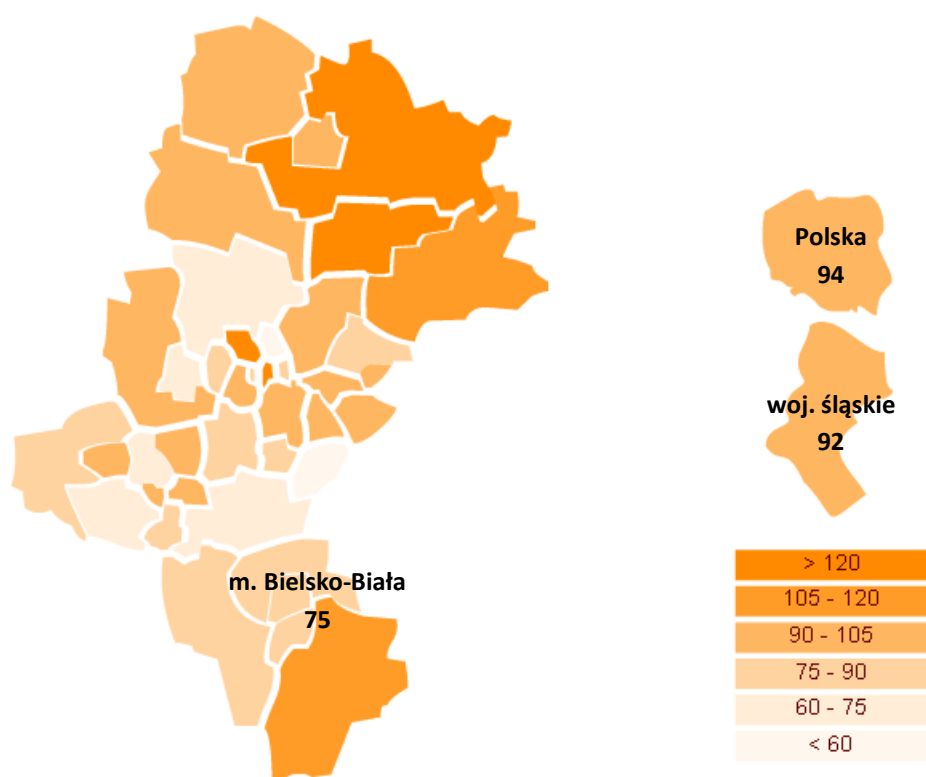

Wykres przedstawia powiaty i miasta na prawach powiatu województwa śląskiego.
Źródło: www.zdrowiepolakow.pl na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu zewnętrznych przyczyn zgonów u mężczyzn w Bielsku-Białej był niższy w porównaniu z województwem śląskim i Polską i wynosił kolejno: w Bielsku-Białej **75/100 tys.**, w województwie śląskim **92/100 tys.** i w Polsce - **94/100 tys.** Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu zewnętrznych przyczyn zgonów u mężczyzn w Unii Europejskiej wynosił **56/100 tys.** w 2010 roku.

Wśród wszystkich powiatów województwa śląskiego najwyższe wartości współczynnika umieralności z powodu zewnętrznych przyczyn zgonów u mężczyzn zanotowano w powiatach: myszkowskim - **133/100 tys.**, Chorzowie - **131/100 tys.**, powiecie częstochowskim **127/100 tys.** i w Bytomiu - **125/100 tys.** Najniższą umieralność z powodu zewnętrznych przyczyn zgonów zanotowano w 2010 roku w powiatach: bieruńsko-lędzińskim - **45/100 tys.**, w Piekarach Śląskich - **56/100 tys.**, powiecie tarnogórskim - **61/100 tys.** i pszczyńskim - **62/100 tys.** [Wykres 42].

Wykres 42. Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu zewnętrznych przyczyn zgonów u mężczyzn w województwie śląskim w 2010 roku

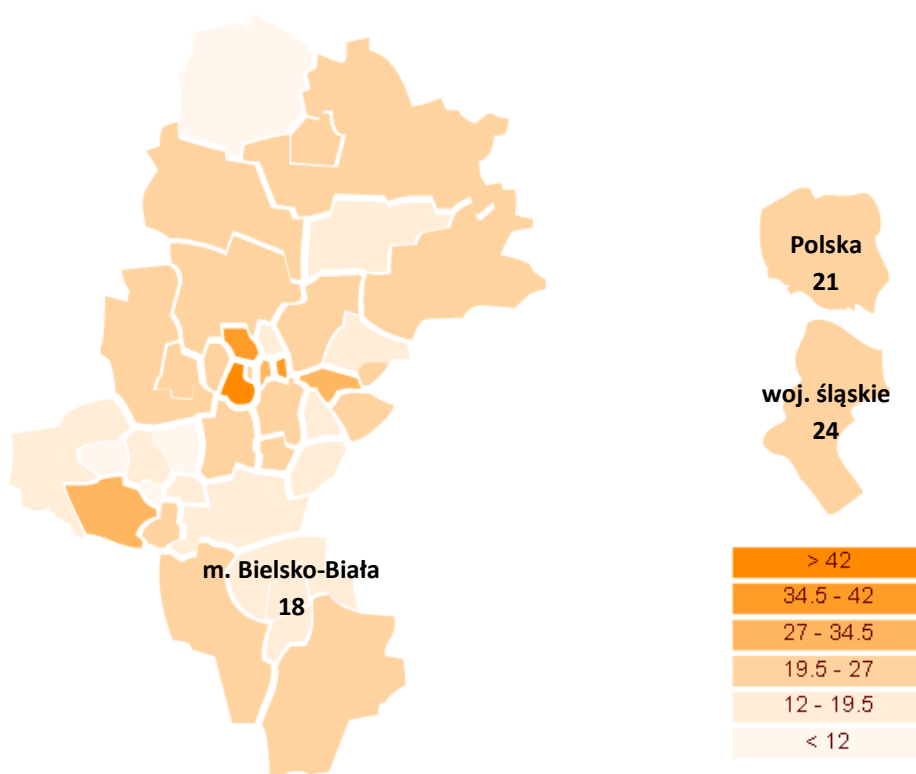

Wykres przedstawia powiaty i miasta na prawach powiatu województwa śląskiego.
Źródło: www.zdrowiepolakow.pl na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu zewnętrznych przyczyn zgonów u kobiet był, podobnie jak u mężczyzn, niższy w Bielsku-Białej w porównaniu z województwem śląskim i Polską i wynosił kolejno: w Bielsku-Białej **18/100 tys.**, w województwie śląskim **24/100 tys.** i w Polsce - **21/100 tys.** Standaryzowany współczynnik umieralności z zewnętrznych przyczyn zgonu u kobiet w Unii Europejskiej wynosił **19/100 tys.** w 2010 roku.

Wśród wszystkich powiatów województwa śląskiego najwyższe wartości współczynnika umieralności z powodu zewnętrznych przyczyn zgonów u kobiet zanotowano w powiatach: Rudzie Śląskiej - **43/100 tys.**, Siemianowicach Śląskich - **41/100 tys.**, Bytomiu - **35/100 tys.**, Sosnowcu - **34/100 tys.** i w Chorzowie - **31/100 tys.**, a najniższe w powiecie rybnickim - **8/100 tys.**, kłobuckim - **10/100 tys.**, pszczyńskim - **13/100 tys.** i w Rybniku - **13/100 tys.** [Wykres 43].

Wykres 43. Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu zewnętrznych przyczyn zgonów u kobiet w województwie śląskim w 2010 roku

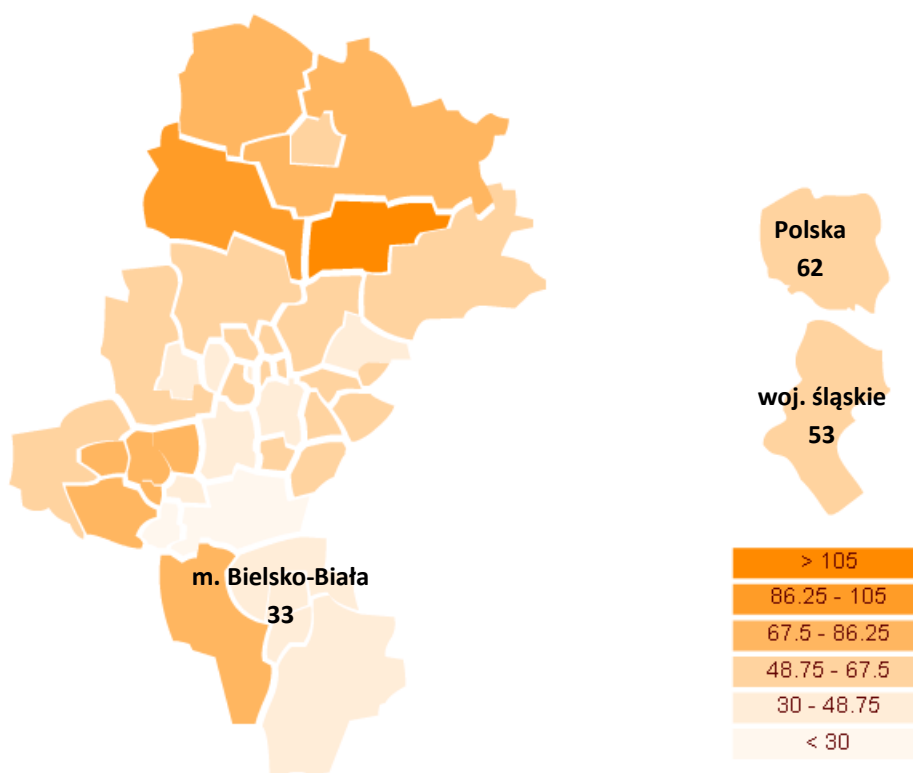
Wykres przedstawia powiaty i miasta na prawach powiatu województwa śląskiego.
Źródło: www.zdrowiepolakow.pl na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Spośród pozostałych przyczyn zgonów na uwagę zasługują również zgony z powodu chorób układu oddechowego i zgony z powodu chorób układu trawiennego.

Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu chorób układu oddechowego u mężczyzn w Bielsku-Białej był niższy w porównaniu z województwem śląskim i Polską i wynosił kolejno: w Bielsku-Białej **33/100 tys.**, w województwie śląskim **53/100 tys.** i w Polsce - **62/100 tys.** Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu chorób układu oddechowego u mężczyzn w Unii Europejskiej wyniósł **61/100 tys.** w 2010 roku.

Wśród wszystkich powiatów województwa śląskiego najwyższe wartości współczynnika umieralności z powodu chorób układu oddechowego u mężczyzn zanotowano w powiatach: myszkowskim - **110/100 tys.**, lublinieckim - **94/100 tys.**, i cieszyńskim - **84/100 tys.**, najniższą zaś w Jastrzębiu-Zdroju - **24/100 tys.**, powiecie pszczyńskim - **29/100 tys.**, powiecie bielskim - **32/100 tys.**, w Dąbrowie Górniczej - **33/100 tys.** i w Bielsku-Białej - **33/100 tys.** [Wykres 44].

Wykres 44. Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu chorób układu oddechowego u mężczyzn w województwie śląskim w 2010 roku

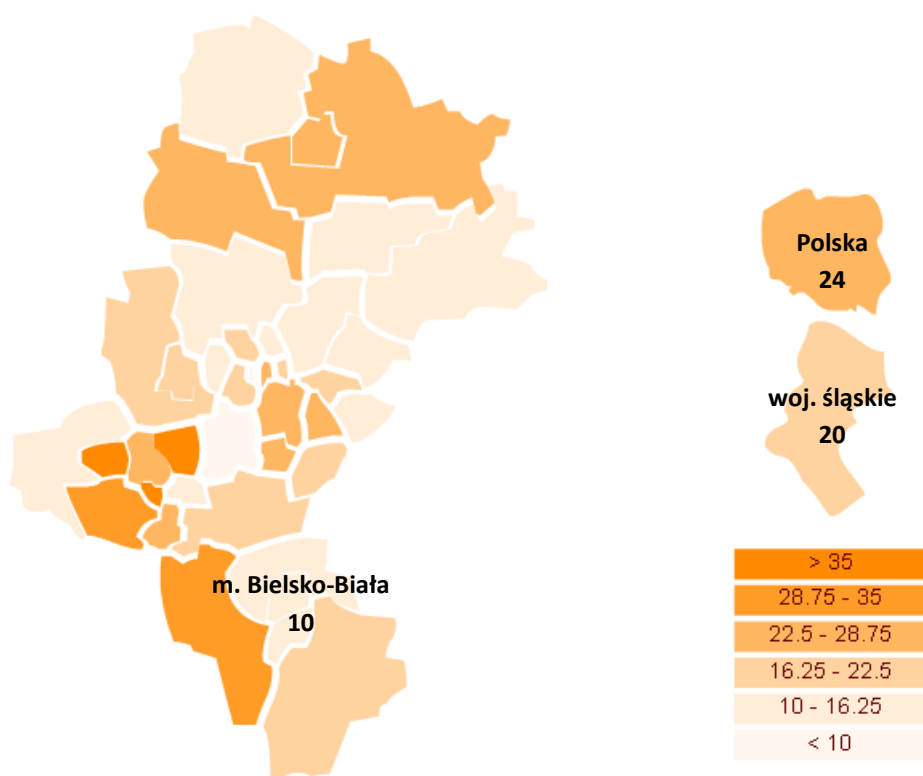

Wykres przedstawia powiaty i miasta na prawach powiatu województwa śląskiego.
Źródło: www.zdrowiepolakow.pl na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu chorób układu oddechowego u kobiet w Bielsku-Białej był 2-krotnie niższy w porównaniu z województwem śląskim i Polską i wynosił kolejno: w Bielsku-Białej **10/100 tys.**, w województwie śląskim **20/100 tys.** i w Polsce - **24/100 tys.** Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu chorób układu oddechowego u kobiet w Unii Europejskiej był 3krotnie wyższy niż w Bielsku-Białej i wyniósł **32/100 tys.** w 2010 roku.

Wśród wszystkich powiatów województwa śląskiego najwyższe wartości współczynnika umieralności z powodu chorób układu oddechowego u kobiet zanotowano w powiatach: rybnickim - **35/100 tys.**, wodzisławskim - **32/100 tys.**, i powiecie cieszyńskim - **32/100 tys.** Najniższe wartości współczynnika umieralności z powodu chorób układu oddechowego u kobiet zanotowano w 2010 roku w Świętochłowicach - **5/100 tys.**, powiecie mikołowskim - **9/100 tys.**, w Bielsku-Białej - **10/100 tys.** i Żorach - **10/100 tys.** [Wykres 45].

Wykres 45. Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu chorób układu oddechowego u kobiet w województwie śląskim w 2010 roku

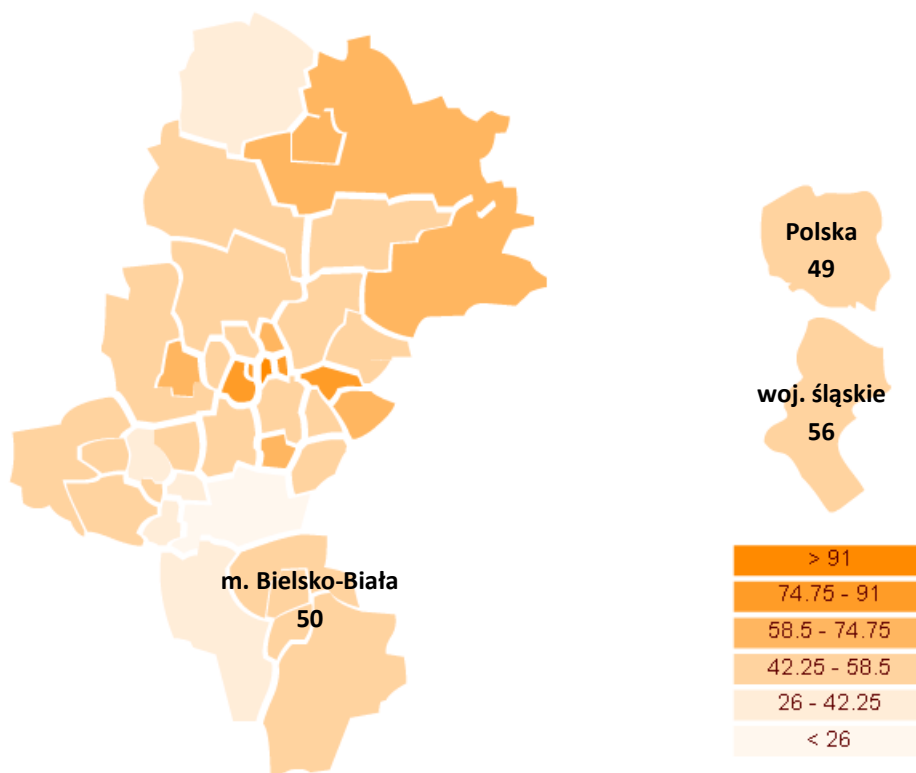

Wykres przedstawia powiaty i miasta na prawach powiatu województwa śląskiego.
Źródło: www.zdrowiepolakow.pl na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu chorób układu trawiennego u mężczyzn w Bielsku-Białej był niższy w porównaniu z województwem śląskim i porównywalny z Polską i wynosił kolejno: w Bielsku-Białej - **50/100 tys.**, w województwie śląskim - **56/100 tys.** i w Polsce - **49/100 tys.** Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu chorób układu trawiennego u mężczyzn w Unii Europejskiej wyniósł **40/100 tys.** w 2010 roku.

Wśród wszystkich powiatów województwa śląskiego najwyższe wartości współczynnika umieralności z powodu chorób układu trawiennego u mężczyzn zanotowano w powiatach: Chorzowie - **95/100 tys.**, Rudzie Śląskiej - **82/100 tys.**, Sosnowcu - **78/100 tys.**, Siemianowicach Śląskich - **78/100 tys.** i Świętochłowicach - **75/100 tys.**, najniższe zaś w powiecie pszczyńskim - **18/100 tys.**, w Żorach - **34/100 tys.**, Jastrzębiu Zdroju - **35/100 tys.** i powiecie kłobuckim - **36/100 tys.** [Wykres 46].

Wykres 46. Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu chorób układu trawiennego u mężczyzn w województwie śląskim w 2010 roku

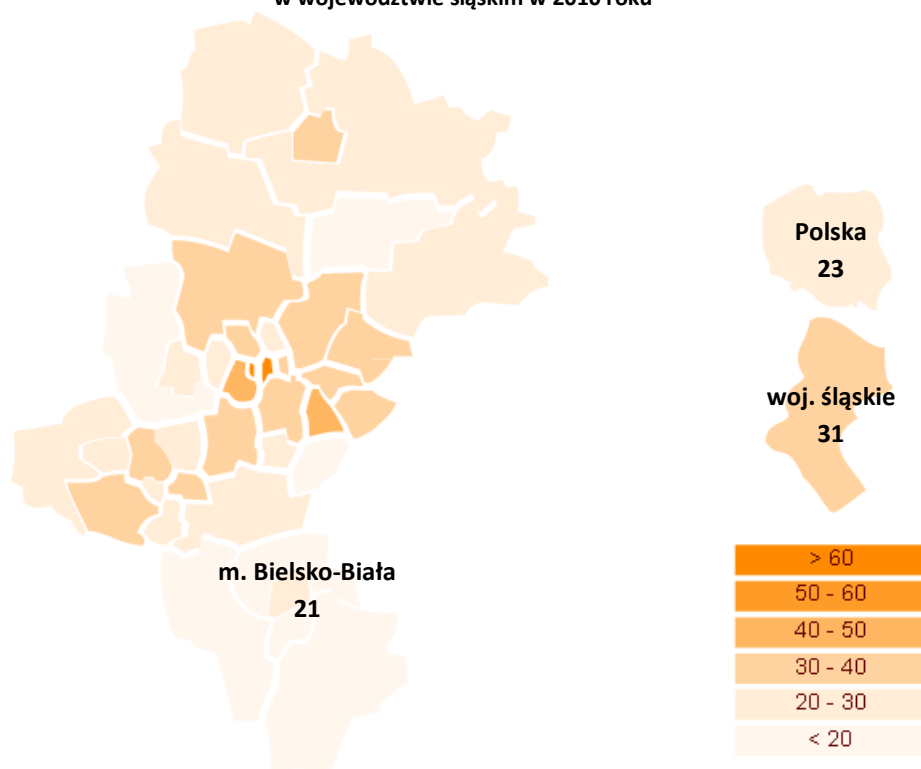

Wykres przedstawia powiaty i miasta na prawach powiatu województwa śląskiego.
Źródło: www.zdrowiepolakow.pl na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu chorób układu trawiennego u kobiet w Bielsku-Białej (**21/100 tys.**) był niższy niż w województwie śląskim (**31/100 tys.**) i w Polsce (**23/100 tys.**). Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu chorób układu trawiennego u kobiet w Unii Europejskiej wyniósł **22/100 tys.** w 2010 roku.

Wśród wszystkich powiatów województwa śląskiego najwyższe wartości współczynnika umieralności z powodu chorób układu trawiennego u kobiet zanotowano w powiatach: w Świętochłowicach - **64/100 tys.**, Chorzowie - **62/100 tys.** i Mysłowicach - **49/100 tys.**, najniższe zaś w powiecie myszkowskim - **12/100 tys.**, gliwickim - **15/100 tys.** i bielskim - **17/100 tys.** [Wykres 47].

Wykres 47. Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu chorób układu trawiennego u kobiet w województwie śląskim w 2010 roku

Wykres przedstawia powiaty i miasta na prawach powiatu województwa śląskiego.
Źródło: www.zdrowiepolakow.pl na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

3. Zachorowania na nowotwory złośliwe

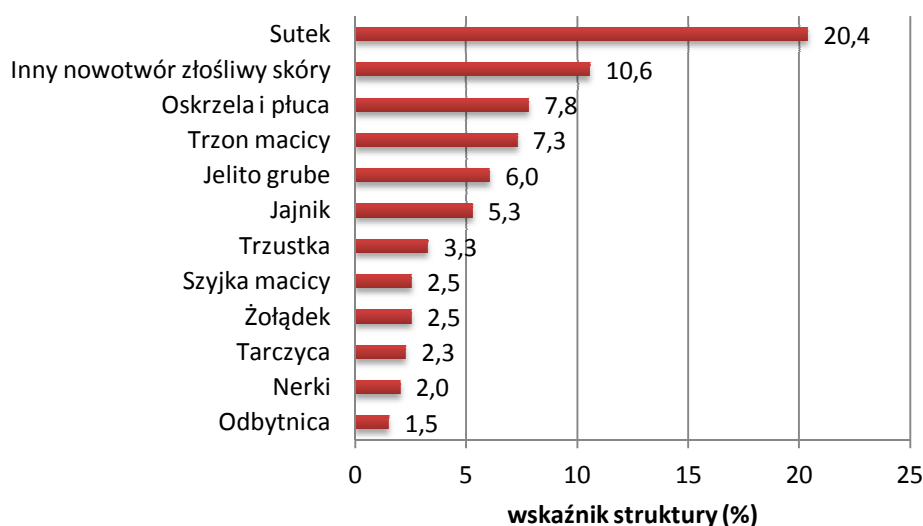
Poniżej analizy zachorowań na nowotwory złośliwe dokonano na podstawie danych Śląskiego Rejestru Nowotworów w Gliwicach i Centrum Onkologii, Instytut im. Marii Skłodowskiej Curie w Warszawie.

W 2009 roku w Bielsku-Białej zarejestrowano łącznie **757** zachorowania na nowotwory złośliwe, w tym **359** zachorowań u mężczyzn i **398** u kobiet. W porównaniu z rokiem ubiegłym liczba zachorowań wzrosła u kobiet o **38** przypadków i **5** u mężczyzn.

W porównaniu do roku 2000 liczba nowotworów złośliwych u mężczyzn zmalała o **5** przypadków (**364**) a u kobiet wzrosła o **54** przypadki (**344**)¹³.

Wśród kobiet mieszkających w Bielsku-Białej najczęściej zgłaszanymi nowotworami złośliwymi były nowotwory sutka (**20,4%**), inne nowotwory złośliwe skóry (**10,6%**), oskrzeli i płuc (**7,8%**), nowotwory trzonu macicy (**7,3%**), jelita grubego (**6%**) i jajnika (**5,3%**). Stanowiły one **57,4%** wszystkich zarejestrowanych nowotworów złośliwych w 2009 roku [Wykres 48].

Wykres 48. Najczęstsze zachorowania na nowotwory złośliwe według umiejscowienia u kobiet w Bielsku-Białej w 2009 r. (%)

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

¹³ wg Świderek Z.: *Raport o stanie zdrowia mieszkańców miasta Bielsko-Biała*, Katowice, 2008. Z uwagi na fakt, że Raport o stanie zdrowia mieszkańców miasta Bielsko-Biała z 2008 roku, bazował na współczynnikach surowych zapadalności na nowotwory złośliwe, w dalszej części rozdziału, gdzie analizowano standaryzowane współczynniki zapadalności na nowotwory złośliwe, nie ma odniesień do wspomnianego Raportu.

Standaryzowany współczynnik zapadalności na nowotwory złośliwe ogółem u kobiet w Bielsku-Białej w 2009 roku był na nieco wyższym poziomie niż w woj. śląskim i Polsce i wyniósł **223,3/100 tys.** (woj. śląskie - **205,6/100 tys.**, Polska - **205,3/100 tys.**) [Tabela 6].

Cząstkowe współczynniki zapadalności na nowotwory złośliwe w większości przypadków były na wyższym poziomie w Bielsku-Białej niż w województwie śląskim i Polsce poza nowotworem szyjki macicy i białaczek (**5-krotnie** niższe współczynniki zapadalności niż w województwie i **4-krotnie** niższe niż w Polsce). Standaryzowany współczynnik zapadalności na nowotwory sutka był na podobnym poziomie i wyniósł w Bielsku-Białej **48,7/100 tys.**, w województwie śląskim - **47,0/100 tys.** a w Polsce - **50,4/100 tys.** Na nieco wyższym poziomie był współczynnik zapadalności na nowotwory złośliwe okrężnicy i odbytnicy, które wyniosły kolejno **22,7/100 tys.** w Bielsku-Białej, **18,8/100 tys.** w województwie śląskim i **17,7/100 tys.** w Polsce. Na podobnym poziomie w Bielsku-Białej w województwie i Polsce były nowotwory tchawicy, oskrzeli i płuc (**16,1/100 tys.** w Bielsku-Białej, **16,8/100 tys.** w województwie śląskim, **16,7/100 tys.** w Polsce).

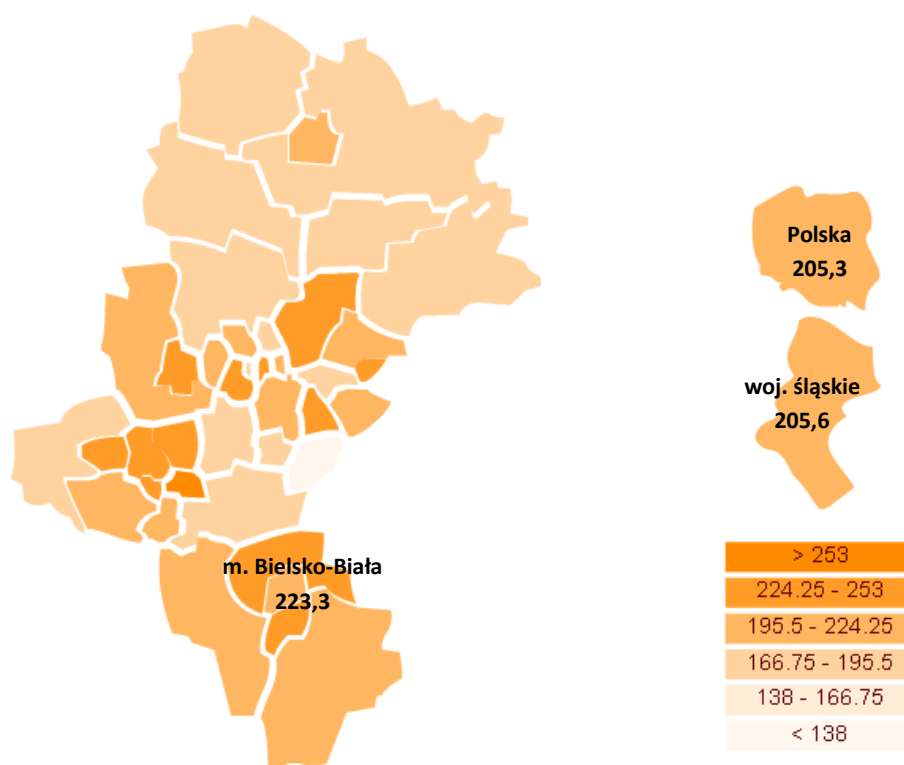
Tabela 6. Współczynniki standaryzowane (na 100 tys.) dla głównych nowotworów u kobiet w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w 2009 roku

Umiejscowienie (kod ICD-10)	Bielsko-Biała	Woj. śląskie	Polska
sutek C50	48,7	47,0	50,4
okrężnica i odbytnica C18-C21	22,7	18,8	17,7
tchawica, oskrzela i płuco C33-C34	16,1	16,8	16,7
inne nowotwory złośliwe skóry C44	19,2	11,0	11,7
trzon macicy C54	20,6	14,3	15
szyjka macicy C53	7,3	10,6	10,5
tarczycy C73	7,4	7,0	6,5
żołądek C16	5,6	5,0	4,4
trzustka C25	6,0	4,3	3,9
białaczki C91-C95	1,0	5,2	4,2
jajnik C56	13,7	12,0	11,1
Razem	223,3	205,6	205,3

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Rejestru Nowotworów i Centrum Onkologii, Instytut im. Marii Skłodowskiej Curie w Warszawie.

Wśród powiatów województwa śląskiego największą zapadalność na nowotwory złośliwe u kobiet w 2009 roku zanotowano w Żorach - **258/100 tys.**, Mysłowicach - **248/100 tys.**, Chorzowie - **240/100 tys.**, Rudzie Śląskiej - **235/100 tys.** i powiecie bielskim - **234/100 tys.** Najniższe współczynniki zapadalności na nowotwory złośliwe były w powiecie bieruńsko-lędzińskim - **124/100 tys.**, lublinieckim - **168/100 tys.**, Tychach - **169/100 tys.**, Piekarach Śląskich - **170/100 tys.** i powiecie kłobuckim - **173/100 tys.** [Wykres 49].

Wykres 49. Standaryzowany współczynnik zapadalności na nowotwory złośliwe ogółem u kobiet w powiatach województwa śląskiego w 2009 roku

Wykres przedstawia powiaty i miasta na prawach powiatu województwa śląskiego.
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego Rejestru Nowotworów.

Spośród ogółu zgłaszanych nowotworów złośliwych, u mężczyzn najczęściej rejestrowane były nowotwory oskrzeli i płuc (**17%**), inne nowotwory złośliwe skóry (**13,1%**), nowotwory gruczołu krokowego (**10,6%**), odbytnicy (**7,2%**), pęcherza moczowego (**7%**), żołądka (**6,4%**), jelita grubego (**4,7%**) i nerki (**3,1%**). Nowotwory te stanowiły **69,1%** wszystkich zgłoszonych nowotworów złośliwych u mężczyzn w 2009 roku [Wykres 50].

Wykres 50. Najczęstsze zachorowania na nowotwory złośliwe według umiejscowienia u mężczyzn w 2009 roku (%)

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Standaryzowany współczynnik zapadalności na nowotwory złośliwe u mężczyzn w 2009 roku wynosił w Bielsku-Białej **279/100 tys.** i był wyższy niż w woj. śląskim - **257,7/100 tys.** i w Polsce - **254/100 tys.** [Tabela 7]. Współczynnik standaryzowany zachorowań na nowotwory tchawicy, płuc i oskrzeli był niższy w Bielsku-Białej (**50,3/100 tys.**) niż w województwie śląskim (**50,7/100 tys.**) i Polsce (**53,4/100 tys.**) podobnie jak w przypadku współczynnika zapadalności na nowotwory gruczołu krokowego: Bielsko-Biała - **28,1/100 tys.**, województwo śląskie - **36,1/100 tys.**, Polska - **32,8/100 tys.**. Z kolei zapadalność na nowotwory złośliwe okrężnicy i odbytnicy była wyższa w Bielsku-Białej (**34,5/100 tys.**) niż w województwie śląskim (**30,5/100 tys.**) i w Polsce (**29,9/100 tys.**). Na uwagę zasługują współczynniki standaryzowane zachorowań z powodu innych nowotworów złośliwych skóry, który był dwukrotnie wyższy niż w województwie śląskim i Polsce (**33,9/100 tys.** w Bielsku-Białej, **15,4/100 tys.** w województwie śląskim, **15,5/100 tys.** w Polsce), i współczynnik standaryzowany zachorowań z powodu czerniaka skóry (**8,5/100 tys.** w Bielsku-Białej, **5,0/100 tys.** w województwie śląskim, **4,5/100 tys.** w Polsce).

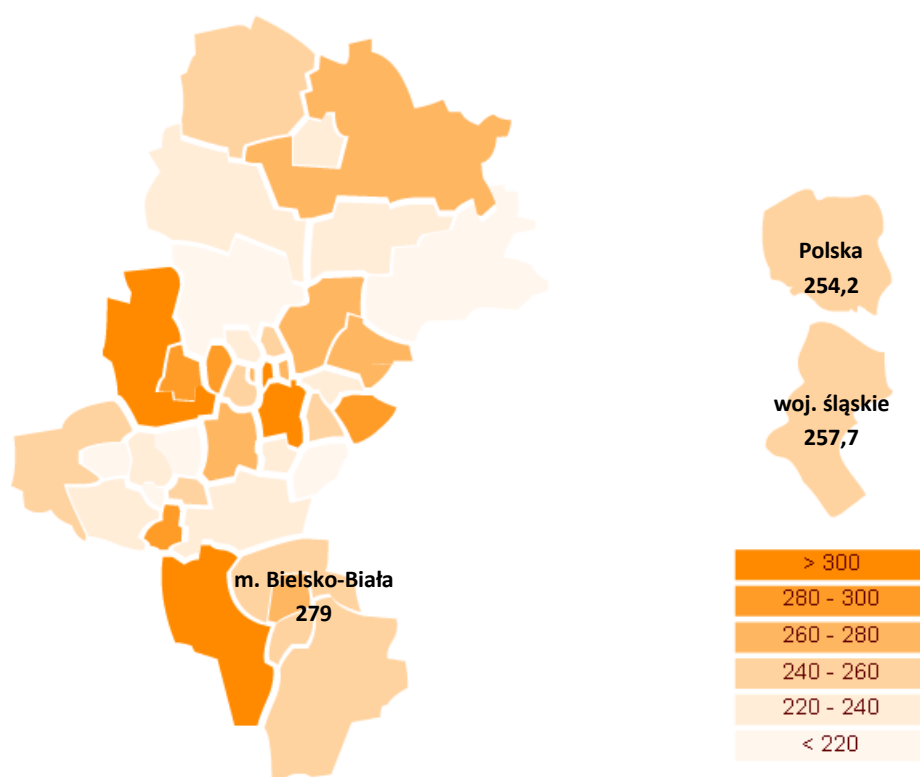
Wśród powiatów województwa śląskiego największą zapadalność na nowotwory złośliwe u mężczyzn w 2009 roku zanotowano w Katowicach - **315/100 tys.**, Chorzowie - **309/100 tys.**, powiecie gliwickim - **303/100 tys.**, powiecie cieszyńskim - **302/100 tys.** i Jaworznie - **295/100 tys.**. Najniższe współczynniki zapadalności na nowotwory złośliwe były w powiecie bieruńsko-lędzińskim - **200/100 tys.**, tarnogórskim - **203/100 tys.**, zawierciańskim - **212/100 tys.**, rybnickim - **214/100 tys.** i w Bytomiu - **220/100 tys.** [Wykres 51].

Tabela 7. Współczynniki standaryzowane zapadalności (na 100 tys.) dla głównych nowotworów u mężczyzn w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w 2009 roku

Umiejscowienie (kod ICD-10)	Bielsko-Biała	woj. śląskie	Polska
tchawica, płuca i oskrzela (C33-C34)	50,3	50,7	53,4
gruczoł krokowy (C61)	28,1	36,1	32,8
okreźnica i odbytnica (C18-C21)	34,5	30,5	29,9
inne nowotwory złośliwe skóry (C44)	33,9	15,4	15,5
pęcherz moczowy (C67)	18,2	17,3	16,7
żołądek (C16)	16,1	12,9	12,3
czerniak skóry (C43)	8,5	5,0	4,5
nerka i inne narządy moczowe (C64-C66, C68)	8,1	10,1	11,1
jama ustna (C00-C08)	1,5	5,0	5,6
krtań (C32)	2,3	6,7	7,9
trzustka (C25)	7,6	6,5	6,1
Razem	279,0	257,7	254,2

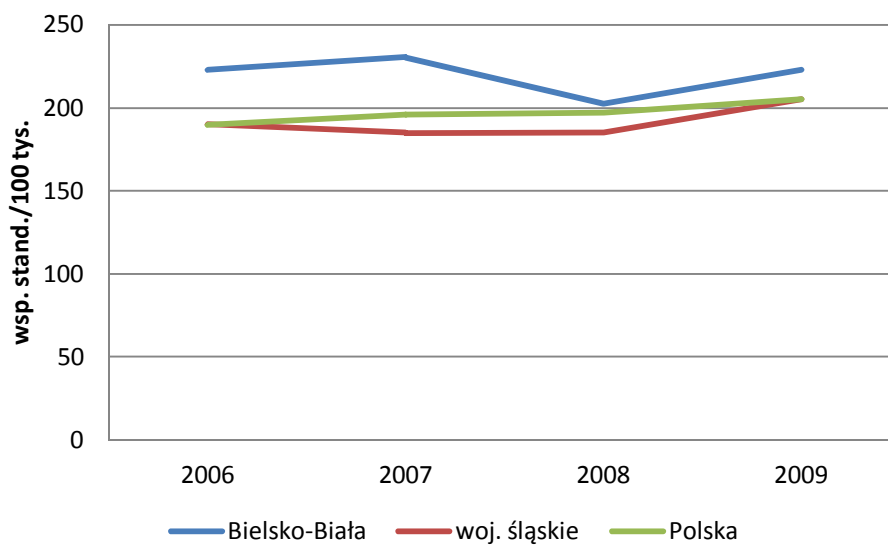
Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Rejestru Nowotworów i Centrum Onkologii, Instytut im. Marii Skłodowskiej Curie w Warszawie.

Wykres 51. Standaryzowany współczynnik zapadalności na nowotwory złośliwe ogółem u mężczyzn w powiatach województwa śląskiego w 2009 roku

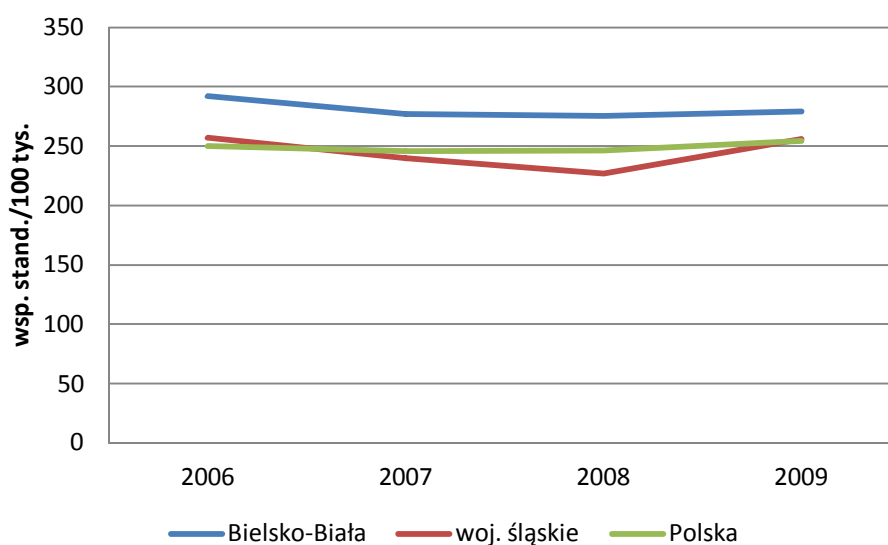
W latach 2006-2009 współczynnik zapadalności na nowotwory złośliwe u kobiet w Bielsku-Białej utrzymywał się na podobnym poziomie i był wyższy od współczynników wojewódzkich i ogólnopolskich. W Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce zaobserwować można, wzrost zapadalności na nowotwory złośliwe w 2009 roku [Wykres 52]. W latach 2006-2009 wśród mężczyzn w Bielsku-Białej zapadalność na nowotwory złośliwe utrzymywała się na podobnym poziomie [Wykres 53].

Wykres 52. Współczynnik standaryzowany zapadalności na nowotwory złośliwe ogółem u kobiet w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2006-2009

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Rejestru Nowotworów i Krajowej Bazy Danych Nowotworowych.

Wykres 53. Współczynnik standaryzowany zapadalności na nowotwory złośliwe ogółem u mężczyzn w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2006-2009

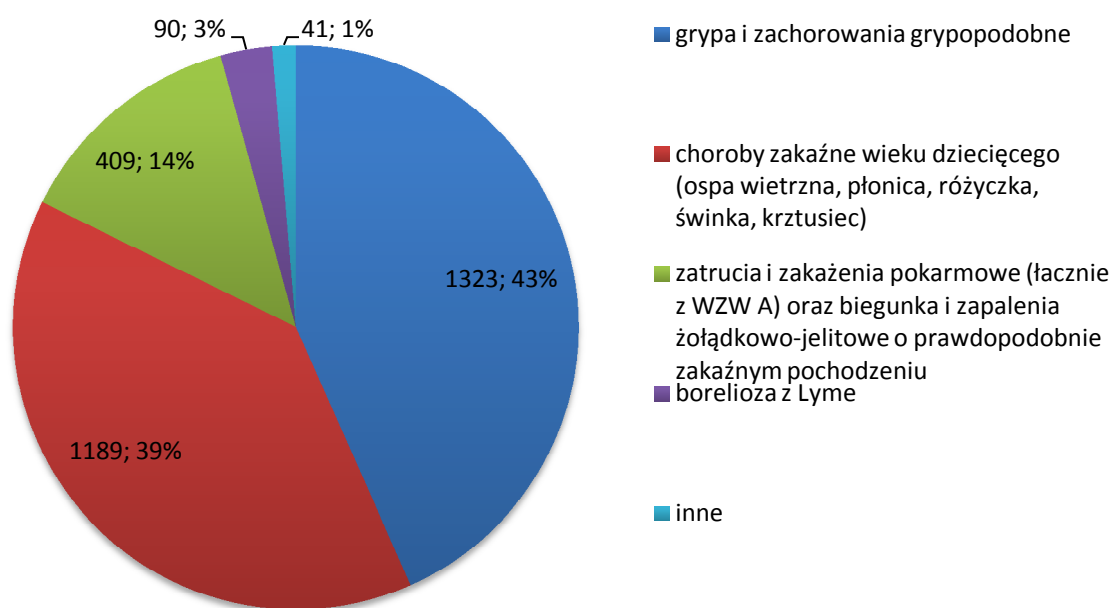

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Rejestru Nowotworów i Krajowej Bazy Danych Nowotworowych.

4. Zachorowania na choroby zakaźne

W 2011 roku Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Bielsku-Białej zanotowała **3.052** przypadków chorób zakaźnych, zakażeń i zatruc podlegających obowiązkowemu zgłoszeniu. Najczęstsze infekcje to: grypa i zachorowania grypopodobne (**43%**; **1323** zachorowania), choroby zakaźne wieku dziecięcego (ospa wietrzna, płonica, różyczka, świnka, krztusiec) (**39%**, **1189** zachorowań), zatrucia i zakażenia pokarmowe (łącznie z WZW typu A oraz biegunka i zapalenia żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (**14%**, **409** zachorowań), borelioza z Lyme (**3%**, **90** zachorowań) i inne (**1%**, **41** zachorowań) [Wykres 54].

Wykres 54. Struktura chorób zakaźnych w Bielsku-Białej w 2011 roku

Źródło: opracowanie na podstawie danych Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bielsku-Białej.

Poniżej przedstawiono tabelę i wykresy obrazujące zmiany zapadalności na wybrane choroby zakaźne na przestrzeni lat 2008-2011. Dane zaczerpnięto z Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bielsku-Białej, Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach, Państwowego Zakładu Higieny i Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc w Warszawie.

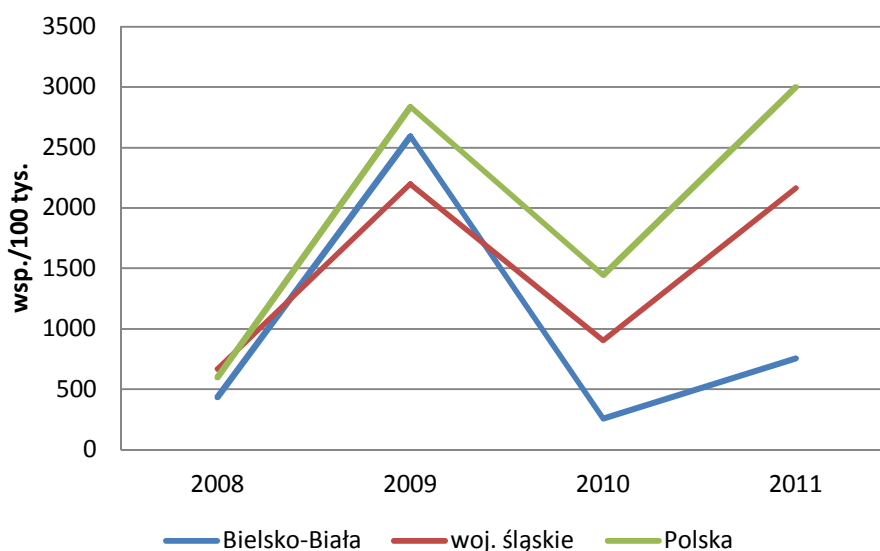
Tabela 8. Główne choroby zakaźne w Bielsku-Białej w latach 2008-2011 (liczby bezwzględne i wsp./100 tys.)

Choroba zakaźna	liczby bezwzględne				wsp./100 tys.			
	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2011
grypa	761	4550	453	1323	433,7	2592,4	258,6	756,0
ospa	619	632	1138	1052	352,8	360,0	649,6	601,1
szkarlatyna	163	222	101	74	92,9	126,5	57,7	42,2
różyczka	19,0	26,0	26	28	10,8	14,8	14,8	16,0
świnka	23	8	16	18	13,1	4,6	9,1	10,3
krztusiec	3	4	1	17	1,7	2,3	0,6	9,7
salmonellozy	48	30	47	43	27,4	17,1	26,8	24,6
borelioza	71	148	87	90	40,5	84,3	49,7	51,4
wirusowe zapalenie wątroby	2	9	4	3	1,1	5,1	2,3	1,7
AIDS	1	-	2	1	0,6	0,0	1,1	0,6
HIV	4	9	3	11	2,3	5,1	1,7	6,3
gruźlica	45	28	22	16	25,6	15,95	12,6	9,14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowej Stacji Sanitarno Epidemiologicznej w Bielsku-Białej, Państwowego Zakładu Higieny i Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc w Warszawie.

Grypa i zachorowania grypopochodne były główną chorobą zakaźną w Bielsku-Białej. Współczynnik zapadalności w Bielsku-Białej utrzymywał podobną tendencję jak w województwie śląskim i Polsce, tzn. zanotował wzrost w 2009, następnie spadek w 2010 i ponowny wzrost w 2011 roku. Wartość współczynnika w Bielsku-Białej w 2009 (**2.592,4/100 tys.**) była wyższa na tle danych wojewódzkich (**2.196/100 tys.**), ale niższa od ogólnopolskich (**2.836/100 tys.**). W 2011 roku współczynnik zapadalności na grypę najniższy był w Bielsku Białej i wyniósł **756/100 tys.** (**2.165/100 tys.** w województwie śląskim, **3.002/100 tys.** w Polsce) [Wykres 55].

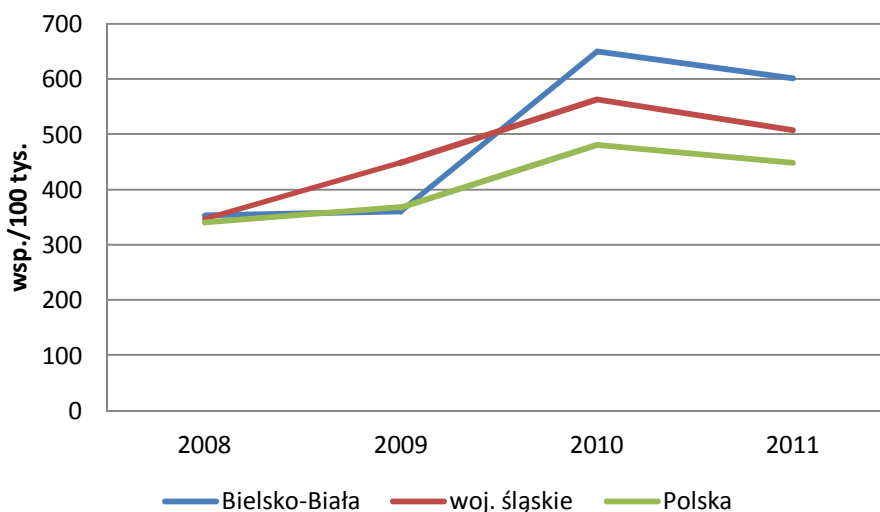
Wykres 55. Współczynnik zapadalności na grypę i zachorowania grypopodobne w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011

Źródło: opracowanie na podstawie danych Państwowego Zakładu Higieny i Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bielsku-Białej.

Współczynnik zapadalności na ospę wietrzną będący na podobnym poziomie w 2008 roku w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce wzrósł w 2010 roku a następnie zmalał w 2011, osiągając kolejno wartości: w Bielsku-Białej - **601,1/100 tys.**, województwie śląskim - **507,5/100 tys.** i Polsce - **448,7/100 tys.** [Wykres 56]

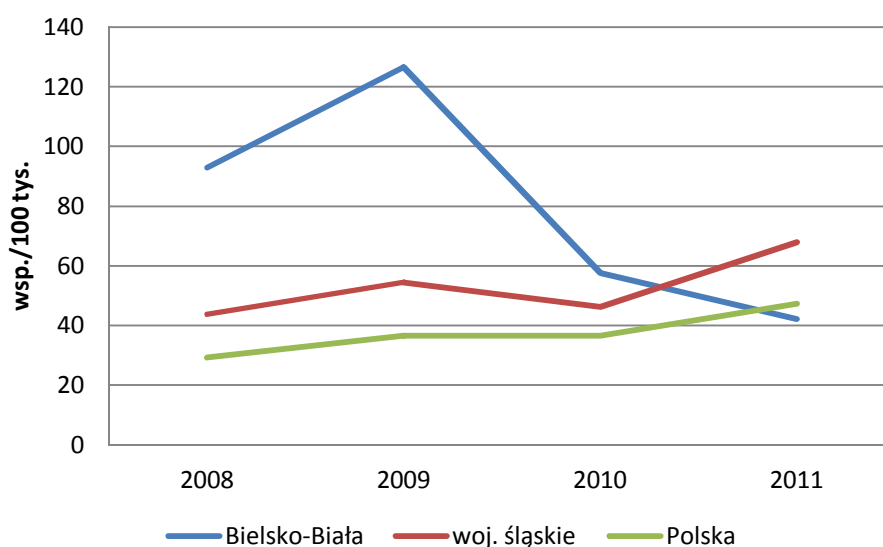
Wykres 56. Współczynnik zapadalności na ospę wietrzną w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011

Źródło: opracowanie na podstawie danych Państwowego Zakładu Higieny i Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bielsku-Białej.

Współczynnik zapadalności na szkarlatynę notował od 2009 roku (**92,9/100 tys.**) trend spadkowy w Bielsku-Białej osiągając dwukrotnie niższą wartość w 2011 roku - **42,2/100 tys.**, niższą również od współczynników wojewódzkich (**68/100 tys.**) i ogólnopolskich (**47,4/100 tys.**). W latach 2008-2011 w województwie śląskim i Polsce zaobserwowano nieznaczny trend rosnący w zapadalności na szkarlatynę [Wykres 57].

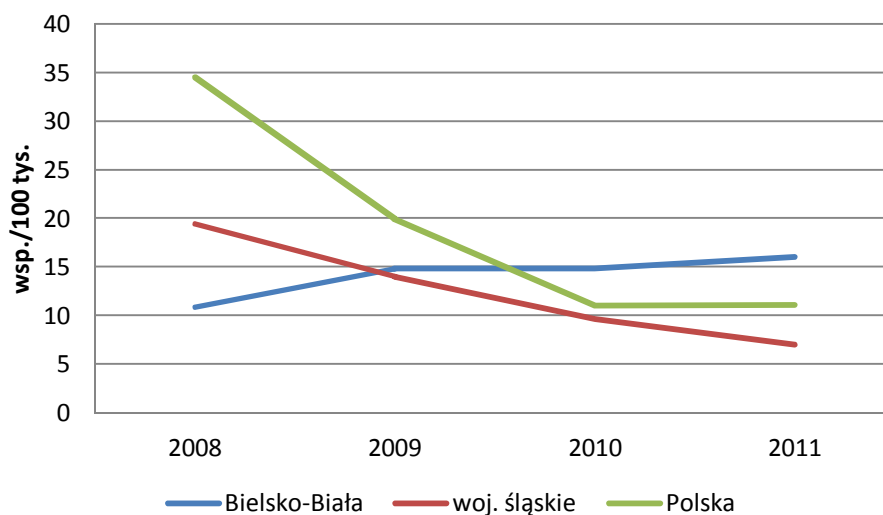
Wykres 57. Współczynnik zapadalności na szkarlatynę w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego i Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bielsku-Białej.

Współczynnik zapadalności na różyczkę w latach 2008-2011 zanotował w województwie śląskim i Polsce trend malejący, a w przypadku Bielska-Białej, poza wzrostem wartości w 2009, pozostawał na podobnym poziomie. W 2011 roku zapadalność na różyczkę wyższa była w Bielsku-Białej (**16/100 tys.**) niż w województwie śląskim (**7/100 tys.**) i Polsce (**11,1/100 tys.**) [Wykres 58].

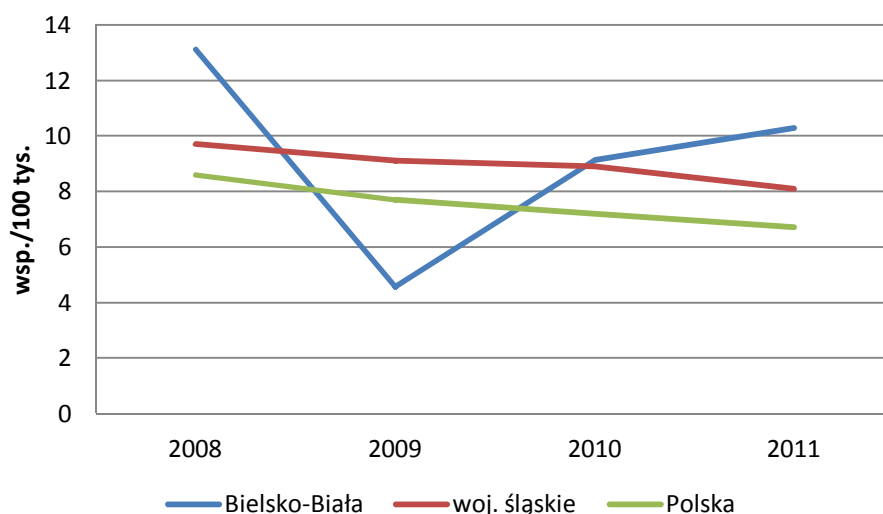
Wykres 58. Współczynnik zapadalności na różyczkę w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011

Źródło: opracowanie na podstawie danych Państwowego Zakładu Higieny i Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bielsku-Białej.

Współczynniki zapadalności na świnkę w województwie śląskim i Polsce wykazywały w latach 2008-2011 trend malejący. W Bielsku-Białej po spadku zachorowań w 2009 roku (**4,6/100 tys.**) poniżej wartości wojewódzkich (**9,1/100 tys.**) i ogólnopolskich (**7,7/100 tys.**) nastąpił wzrost zachorowań. W 2011 roku współczynnik zapadalności na świnkę wynosił **10,3/100 tys.** w Bielsku-Białej, **8,1/100 tys.** w województwie śląskim i **6,7/100 tys.** w Polsce [Wykres 59].

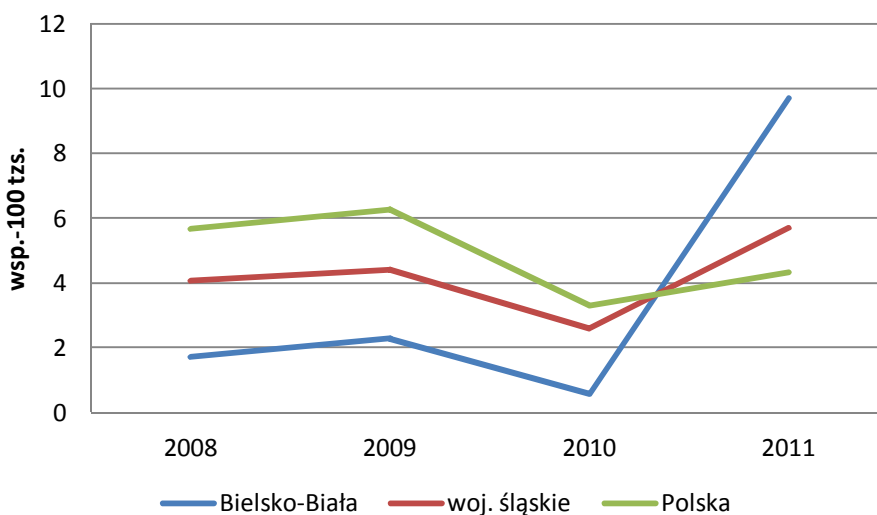
Wykres 59. Współczynnik zapadalności na świnkę w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011

Źródło: opracowanie na podstawie danych Państwowego Zakładu Higieny i Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bielsku-Białej.

W przypadku zapadalności na krztusiec obserwowany był od 2010 roku trend rosnący (w Bielsku-Białej z **1** przypadku krztuśca w 2010 roku do **17** zachorowań w 2011, współczynnik zapadalności - **9,7/100 tys.**). W województwie śląskim współczynnik zapadalności na krztusiec wynosił **5,7/100 tys.** a w Polsce - **4,3/100 tys.** [Wykres 60]

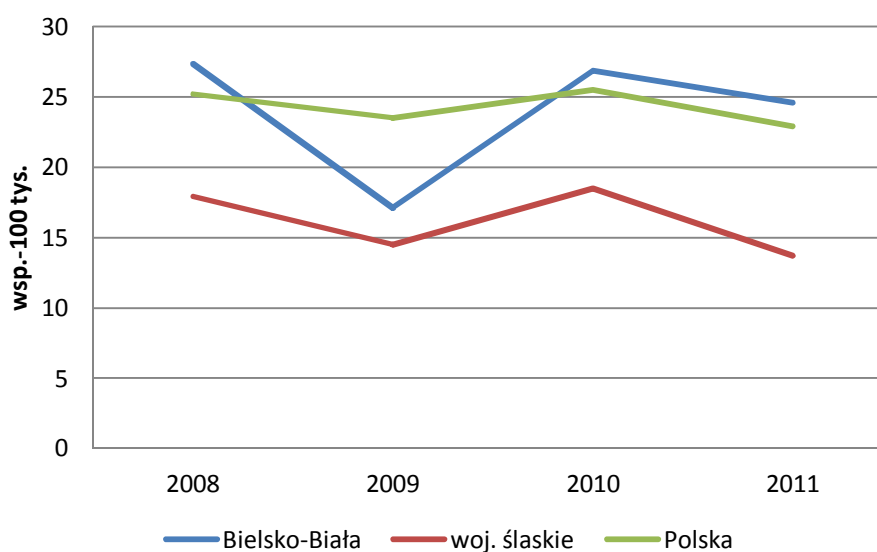
Wykres 60. Współczynnik zapadalności na krztusiec w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011

Źródło: opracowanie na podstawie danych Państwowego Zakładu Higieny i Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bielsku-Białej.

Współczynniki zapadalności na salmonellozy wykazywały nieznaczny trend malejący. W 2011 roku współczynnik dla Bielska-Białej (**24,6/100 tys.**) był wyższy niż w Polsce (**22,9/100 tys.**) i województwie śląskim (**13,7/100 tys.**) [Wykres 61].

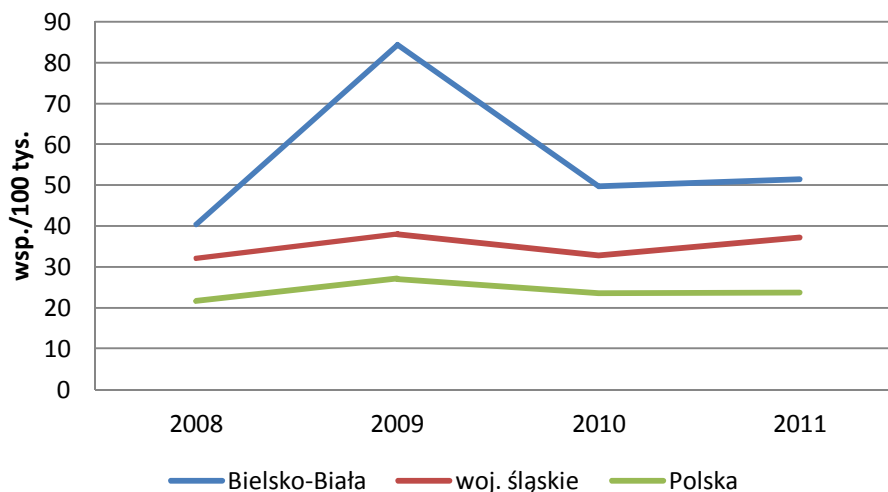
Wykres 61. Współczynnik zapadalności na salmonellozy w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011

Źródło: opracowanie na podstawie danych Państwowego Zakładu Higieny i Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bielsku-Białej.

Współczynniki zapadalności na boreliozę z Lyme utrzymywały w Bielska-Białej niewielki trend wzrostowy i pomimo znacznej poprawy w porównaniu z rokiem 2009 nadal pozostawały na wyższym poziomie niż w województwie śląskim i Polsce. Współczynnik zapadalności na boreliozę z Lyme wynosił **51,4/100 tys.** w Bielsku-Białej, **37,2/100 tys.** w województwie śląskim i **23,8/100 tys.** w Polsce w 2011 roku [Wykres 62].

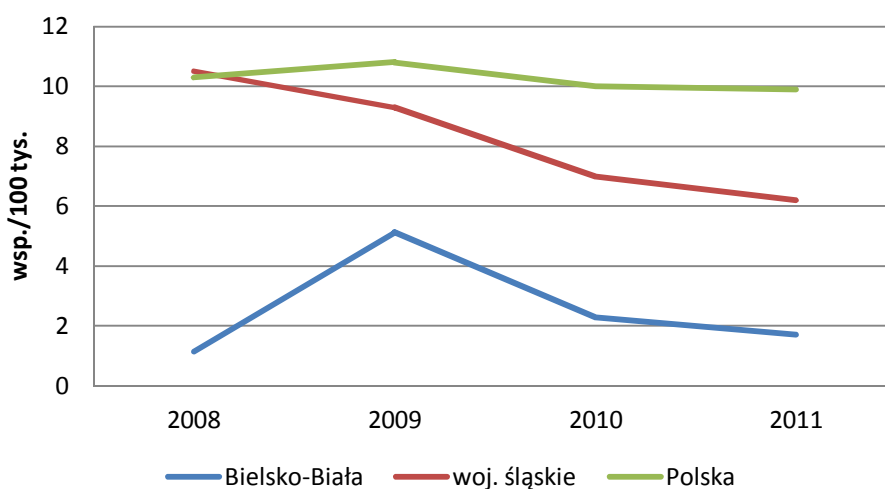
Wykres 62. Współczynnik zapadalności na boreliozę z Lyme w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011

Źródło: opracowanie na podstawie danych Państwowego Zakładu Higieny i Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bielsku-Białej.

Zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby w latach 2008-2011 wykazywały tendencje spadkowe w województwie śląskim i ogólnie w Polsce (taka tendencja utrzymywała się również w Bielsku-Białej ale od 2009 roku). Zapadalność na wirusowe zapalenie wątroby w 2011 roku w Bielska-Białej (**1,7/100 tys.**) były na **4-krotnie** niższym poziomie niż województwie śląskim (**6,2/100 tys.**) i na **6-krotnie** niższym poziomie niż w Polsce (**9,9/100 tys.**) [Wykres 63].

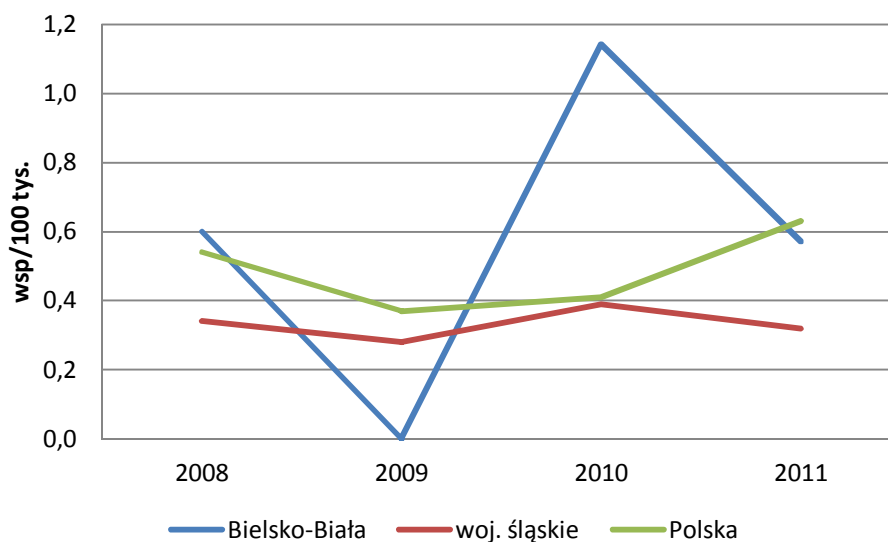
Wykres 63. Współczynnik zapadalności na wirusowe zapalenie wątroby w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011

Źródło: opracowanie na podstawie danych Państwowego Zakładu Higieny i Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bielsku-Białej.

W 2011 roku zanotowano **1** przypadek AIDS, w 2010 - **2** przypadki a w 2009 roku nie zidentyfikowano żadnego przypadku AIDS w populacji Bielska - Białej. Współczynnik zapadalności na AIDS wyniósł w 2011 roku - **0,6/100 tys.**, w województwie śląskim **0,3/100 tys.** a w Polsce - **0,6/100 tys.** [Wykres 64].

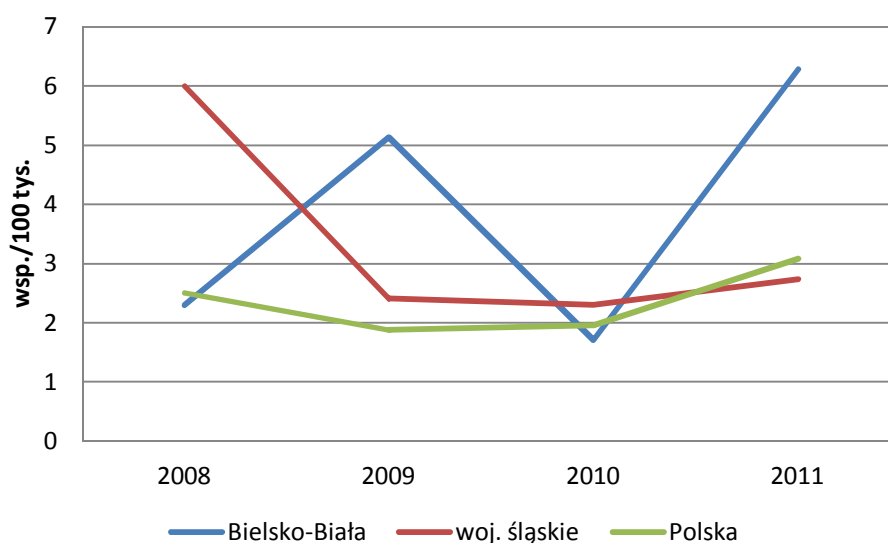
Wykres 64. Współczynnik zapadalności na AIDS w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011

Źródło: opracowanie na podstawie danych Państwowego Zakładu Higieny i Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bielsku-Białej.

W 2011 roku nastąpił znaczny wzrost zapadalności na HIV w Bielsku-Białej przy jednocześnie utrzymującym się nieznacznym trendzie wzrostowym w województwie śląskim i Polsce. Współczynnik zapadalności wynosił kolejno: w Bielsku-Białej - **6,3/100 tys.**, w województwie śląskim - **2,7/100 tys.** a w Polsce - **3,1/100 tys.** [Wykres 65].

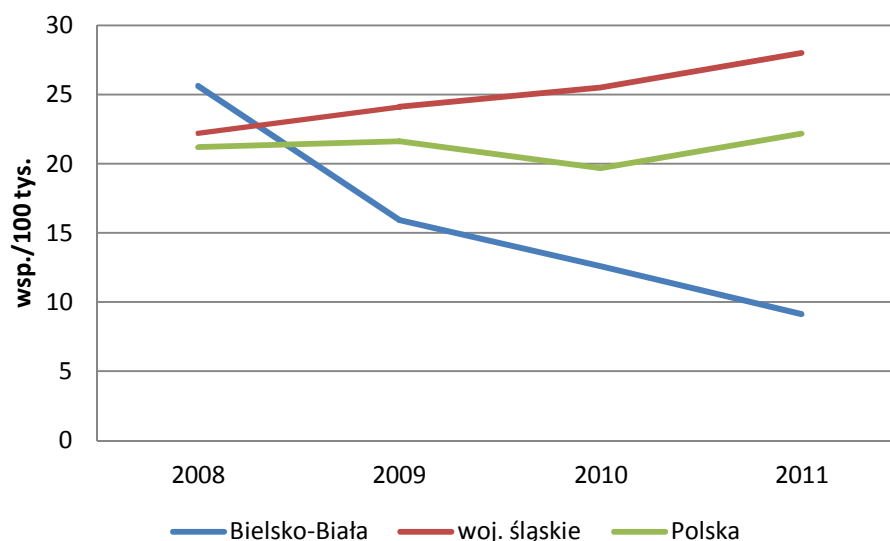
Wykres 65. Współczynnik zapadalności na HIV w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011

Źródło: opracowanie na podstawie danych Państwowego Zakładu Higieny i Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bielsku-Białej.

W 2011r. na gruźlicę zachorowało **16** mieszkańców Bielska-Białej (wsp. zapadalności **9,14/100 tys.**) a w 2008 - 45 osób (**25,6/100 tys.**). W Bielsku-Białej zanotowano trend malejący w zapadalności na gruźlicę, odwrotny niż w przypadku województwa śląskiego i Polski. Wprawdzie współczynnik zapadalności na gruźlicę w 2008 roku był wyższy w Bielsku-Białej (**25,6/100 tys.**) niż w województwie śląskim (**22,2/100 tys.**) i Polsce (**21,2/100 tys.**) ale znacznie niższy w 2011 roku (Bielsko-Biała - **9,14/100 tys.**, woj. śląskie - **28/100 tys.**, Polska - **22,2/100 tys.**) [Wykres 66].

Wykres 66. Współczynnik zapadalności na gruźlicę w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w latach 2008-2011

Źródło: opracowanie na podstawie danych Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc w Warszawie i Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bielsku-Białej.

5. Stan zdrowia mieszkańców będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej

W przypadku analizy stanu zdrowia mieszkańców Bielska-Białej objętych opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej należy mieć na uwadze, że zaprezentowane wskaźniki zgłaszalności obejmują jedynie te incydenty zdrowotne, które zarejestrowane są przez zakontraktowane placówki opieki zdrowotnej (nie obejmują prywatnych jednostek ochrony zdrowia) i są one rejestrowane wg miejsca udzielania świadczenia. Dlatego należy podchodzić do interpretacji tych danych z ostrożnością. Należy pamiętać, że jedynie współczynniki umieralności dają w pełni wiarygodne dane dotyczące skali poszczególnych chorób w społeczeństwie. Zapadalność opisana w niniejszym raporcie wyrażona jest przez wskaźniki zgłaszalności. Wysokość wskaźników zgłaszalności zależna jest od wizyty pacjenta z problemem zdrowotnym i odnotowania jej przez lekarza w dokumentacji medycznej. Poniżej analizy dokonano na podstawie sprawozdania MZ-11 dotyczącego działalności i zatrudnienia w podstawowej ambulatoryjnej opiece zdrowotnej.

5.1. Stan zdrowia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat, będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej

W 2011 roku lekarze podstawowej opieki zdrowotnej stwierdzili wśród dzieci i młodzieży do lat 18 **7.626** schorzeń ogółem z czego **1.199** po raz pierwszy, co stanowiło **16%**. W porównaniu z rokiem 2008 nastąpił spadek liczby stwierdzonych schorzeń ogółem, (**10.301**, w tym **1.540** po raz pierwszy). Liczba schorzeń u dzieci i młodzieży w województwie śląskim wyniosła **209.762** (z czego **29.788** po raz pierwszy, **14%**), a w Polsce **1.925.241** (z czego **333.661** po raz pierwszy, **17%**) [Tabela 9].

Najczęstsze problemy zdrowotne dzieci i młodzieży do 18 roku życia, leczone w ramach podstawowej opieki zdrowotnej, odnotowywane w Bielsku-Białej w roku 2011 obejmowały: zniekształcenia kręgosłupa, dychawicę oskrzelową, zaburzenia refrakcji i akomodacji oka, alergie pokarmowe, alergie skórne oraz choroby układu moczowego.

Do najrzadziej zgłaszanych przypadków w zakresie leczenia POZ należały zaburzenia odżywiania, wady a także niedożywienie i nowotwory.

Wskaźnik zgłaszalności z powodu zniekształceń kręgosłupa był głównym zdiagnozowanym schorzeniem w praktyce lekarza POZ i wyższy był w Bielsku-Białej (**797,5/10 tys.**) niż w województwie śląskim (**500,9/10 tys.**) i Polsce (**401,6/10 tys.**). Niemniej jednak w porównaniu z rokiem 2008 zanotowano znaczny spadek wskaźnika w Bielsku-Białej (**1.072,5/100 tys.**) [Wykres 67, Wykres 68].

Kolejnym schorzeniem w praktyce lekarza POZ była dychawica oskrzelowa; wskaźnik zgłaszalności w 2011 roku wyniósł w Bielsku-Białej **341,6/10 tys.**, w województwie śląskim - **296/10 tys.** i **308,1/10 tys.** w Polsce.

Z kolei wskaźnik zgłaszalności z powodu refrakcji i akomodacji oka (trzecie co do częstości w POZ schorzenie w Bielsku-Białej) był niższy w Bielsku Białej (**224,4/10 tys.**) niż w województwie śląskim (**359,8/10 tys.**) i Polsce (**301,3/10 tys.**).

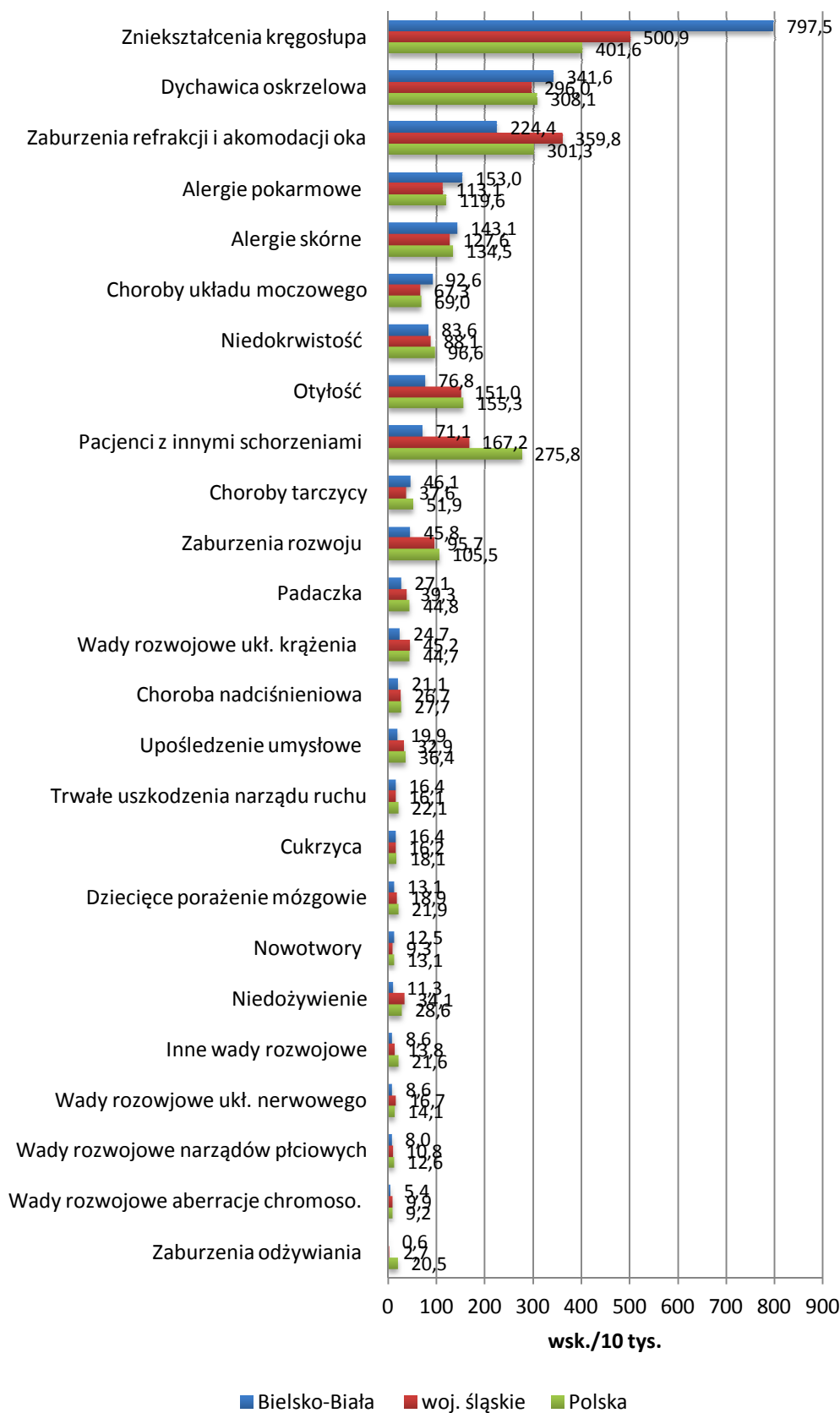
W trzech innych schorzeniach (alergie pokarmowe, alergie skórne, choroby układu moczowego) wskaźniki zgłaszalności były wyższe w Bielsku-Białej niż w województwie śląskim i Polsce. W pozostałych przypadkach wskaźniki były niższe, szczególnie w odniesieniu do Polski.

Tabela 9. Struktura rozpoznania schorzeń u dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat (w tym po raz pierwszy), będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w 2011 roku (liczby bezwzględne)

Rozpoznanie		Bielsko-Biała		woj. śląskie		Polska	
		ogółem	po raz pierwszy	ogółem	po raz pierwszy	ogółem	po raz pierwszy
Nowotwory		42	14	852	271	10.747	3.250
Niedokrwistość		281	70	8.046	2.181	79.024	23.458
Choroby tarczycy		155	40	3.436	719	42.463	10.133
Cukrzyca		55	6	1.478	252	14.775	2.825
Niedożywienie		38	7	3.116	453	23.374	4.072
Otyłość		258	49	13.787	2.130	126.946	21.566
Zaburzenia odżywiania		2	0	245	78	16.771	2.644
Upośledzenie umysłowe		67	11	3.002	354	29.771	3.472
Padaczka		91	12	3.586	498	36.670	5.230
Dziecięce porażenie mózgowie		44	7	1.722	179	17.903	1.824
Zaburzenia refrakcji i akomodacji oka		754	44	32.861	3.082	246.358	28.636
Choroba nadciśnieniowa		71	22	2.439	643	22.643	5.428
Alergie	Dychawica oskrzelowa	1.148	263	27.037	3.881	251.935	43.394
	Pokarmowe	514	68	10.333	1.740	97.776	18.996
	Skórne	481	67	11.650	1.806	109.994	19.732
Zniekształcenia kręgosłupa		2.680	342	45.748	5.319	328.361	46.806
Choroby układu moczowego		311	83	6.146	1.148	56.399	11.578
Wady rozwojowe	układu nerwowego	29	3	1.529	184	11.561	1.688
	układu krążenia	83	9	4.128	673	36.521	5.974
	narządów płciowych	27	5	985	198	10.287	2.101
	aberracje chromoso.	18	4	900	109	7.483	941
	inne	29	4	1.259	339	17.663	5.158
Zaburzenia rozwoju		154	50	8.742	1.335	86.277	13.411
Trwałe uszkodzenia narządu ruchu		55	4	1.466	131	18.063	1.868
Pacjenci z innymi schorzeniami wymagający opieki czynnej		239	15	15.269	2.085	225.476	49.476
RAZEM		7.626	1199	209762	29788	1.925.241	333661

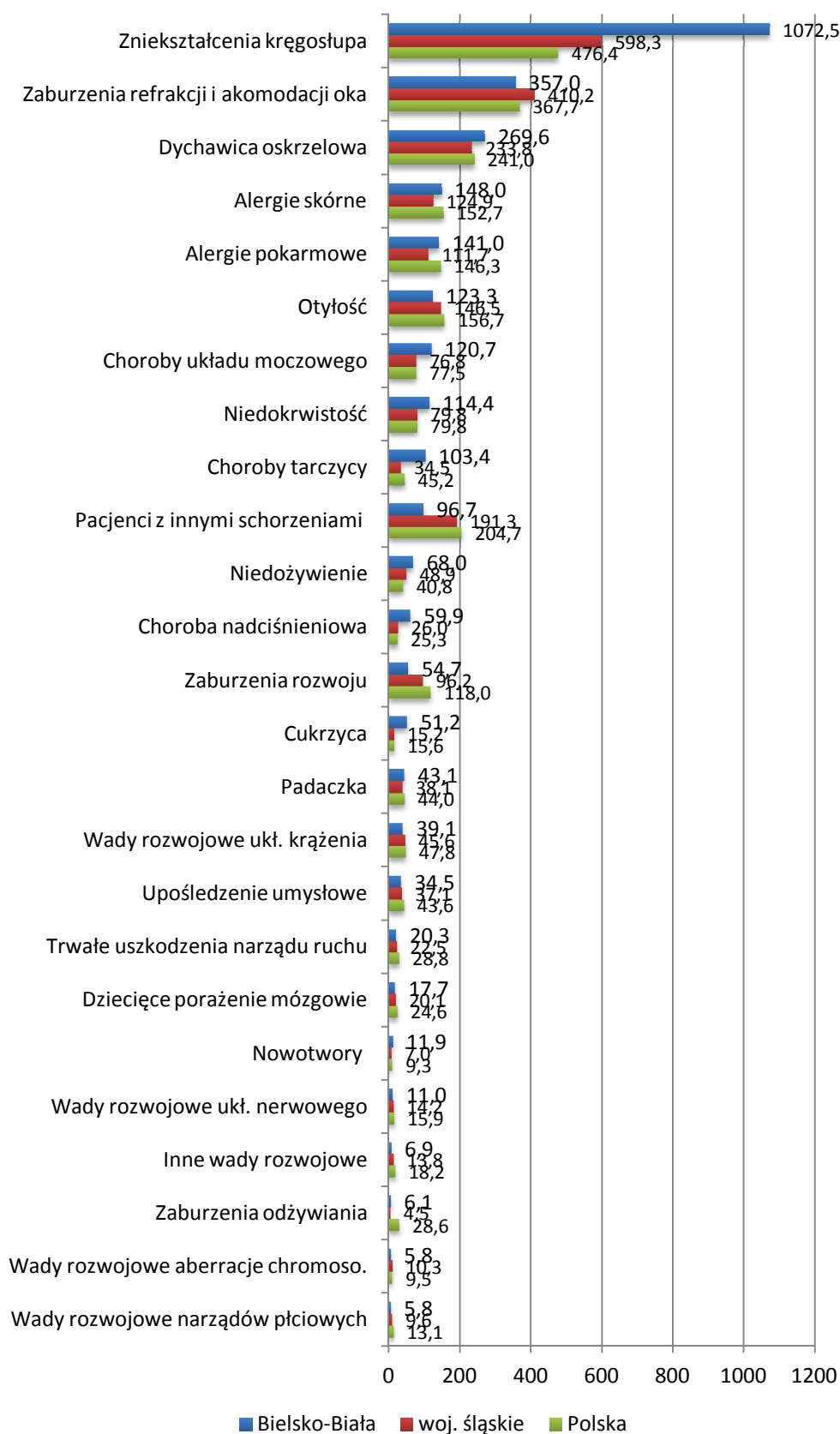
Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Wykres 67. Zgłaszalność dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat u lekarzy POZ w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w 2011r.

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Wykres 68. Zgłaszalność dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat u lekarzy POZ w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w 2008r.

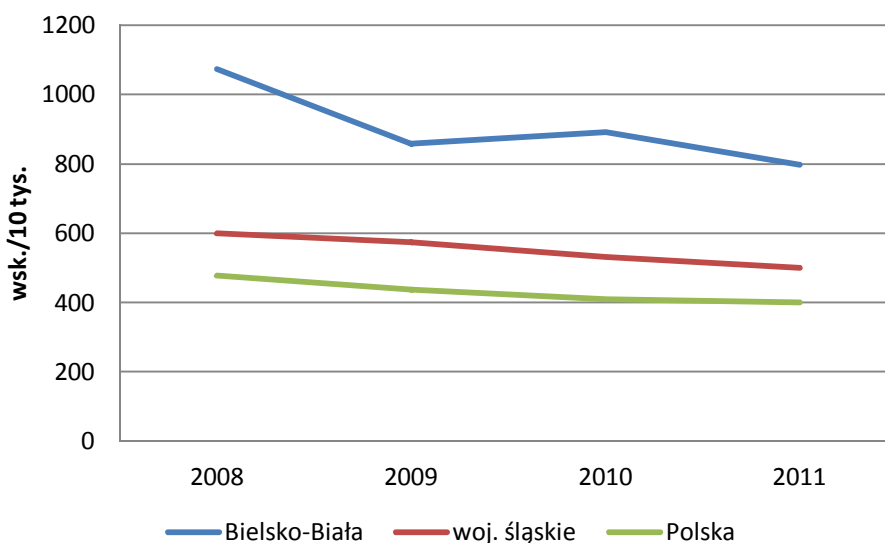
Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Biorąc pod uwagę wiek pacjentów i główne schorzenia leczone w praktyce lekarza POZ najwyższy wskaźnik zgłaszalności z powodu zniekształceń kręgosłupa stwierdzono w przedziale wiekowym 10-14 lat (**1.485,8/10 tys.**) i przedziale 5-9 lat (**1.022/10 tys.**), natomiast dychawicę oskrzelową w grupie wieku 3-4 lat (**735,6/10 tys.**) i 5-9 lat (**513/10 tys.**). Zaburzenia refrakcji i akomodacji oka stwierdzono najczęściej w grupie wieku 10-14 lat (**321,4/10 tys.**). Z kolei alergie pokarmowe najczęstsze były w grupie 0-2 lat (**517,2/10 tys.**).

Poniżej poddano analizie wybrane wskaźniki zgłaszalności dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat u lekarza POZ w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w latach 2008-2011.

Wskaźniki zgłaszalności z powodu zniekształceń kręgosłupa wśród dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat w podstawowej opiece zdrowotnej wykazywały trend spadkowy i były wyższe dla Bielska-Białej niż dla województwa śląskiego i Polski. W Bielsku-Białej wskaźnik zgłaszalności z powodu zniekształceń kręgosłupa oscylował w granicach **1.072,5/10 tys.** w 2008 roku i **797,5/10 tys.** w roku 2011. Po niewielkim wzroście wartości wskaźnika w 2010 roku nastąpił spadek w 2011 roku. W przypadku województwa śląskiego i Polski widać wyraźną tendencję spadkową zgłaszalności z powodu zniekształceń kręgosłupa. Wartości wskaźnika w województwie śląskim kształtowały się na poziomie **598,3/10 tys.** (2008r.) - **500,9/10 tys.** (2011r.) a w Polsce na poziomie **476,4/10 tys.** (2008r.) - **401,6/10 tys.** (2011r.) [Wykres 69].

Wykres 69. Zgłaszalność z powodu zniekształceń kręgosłupa wśród dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat u lekarzy POZ w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011

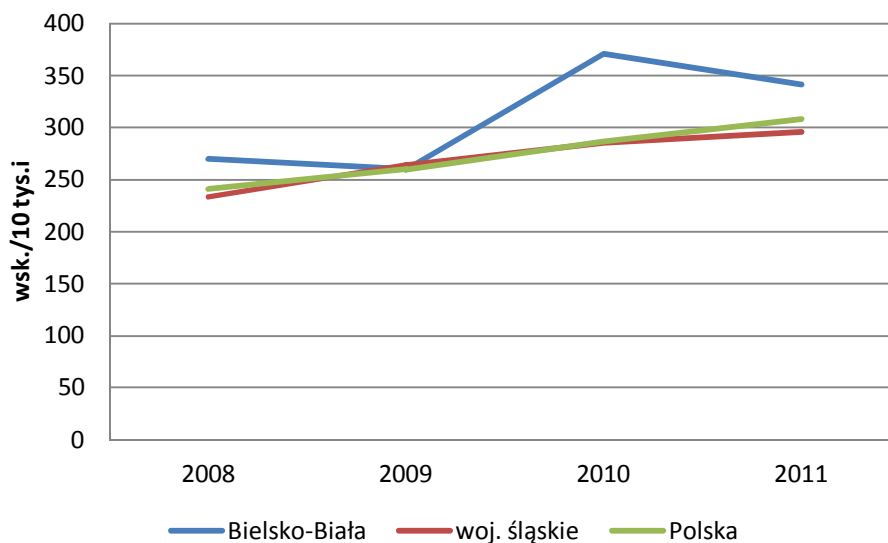

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Wśród częstych problemów zdrowotnych odnotowanych przez lekarza POZ w populacji dzieci i młodzieży w Bielsku-Białej znajdują się również alergie, w tym najczęstsza była dychawica oskrzelowa a także alergie pokarmowe i skórne. Zgłaszalność z powodu dychawicy oskrzelowej raportowana w podstawowej opiece zdrowotnej u dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat wykazywała trend rosnący i była wyższa dla Bielska-Białej niż dla województwa śląskiego i Polski.

W roku 2008 wskaźnik zgłaszalności z powodu dychawicy oskrzelowej w Bielsku-Białej wynosił **269,6/10 tys.** i był wyższy niż w województwie śląskim (**233,8/10 tys.**) i Polsce (**241/10 tys.**). W latach 2009 - 2011 wskaźnik w województwie śląskim i Polsce rósł systematycznie osiągając w 2011 roku kolejno wartość **296/10 tys.** w województwie śląskim i **308,1/10 tys.** w Polsce. W Bielsku-Białej po niewielkim spadku wskaźnika w roku 2009 nastąpił kolejny wzrost w 2010 i ponownie spadek w 2011 (**341,6/10 tys.**) [Wykres 70].

Wykres 70. Zgłaszalność z powodu dychawicy oskrzelowej wśród dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat u lekarzy POZ w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011

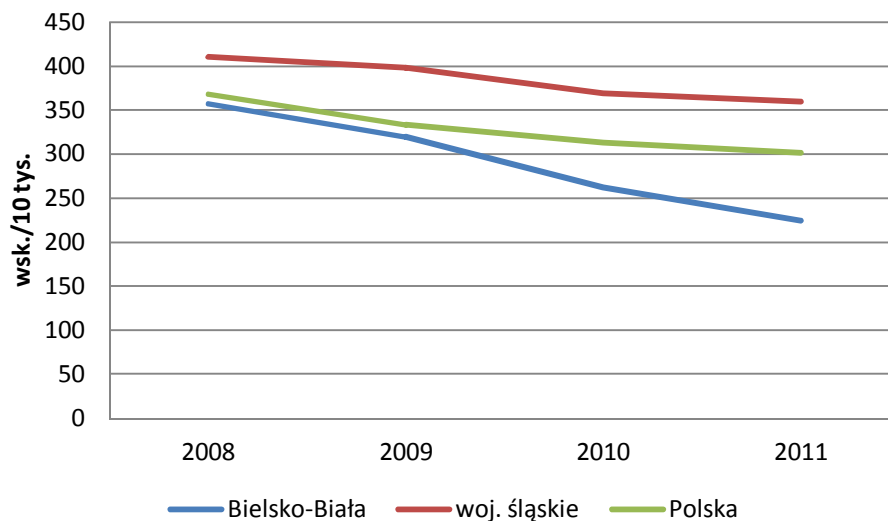

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Wskaźniki zgłaszalności z powodu zaburzeń refrakcji i akomodacji oka wśród dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat w podstawowej opiece zdrowotnej wykazywały wyraźnie trend malejący we wszystkich przypadkach; w przypadku Bielska-Białej wartości wskaźnika były najniższe w całym obserwowanym okresie.

Najwyższą zgłaszalność z powodu zaburzeń refrakcji i akomodacji oka, która wynosiła **357/10 tys.**, odnotowano w Bielsku Białej w roku 2008, podobnie jak w przypadku województwa śląskiego - **410,2/10 tys.** i Polski - **367,7/10 tys.** W kolejnych latach wskaźnik systematycznie zmniejszał się osiągając w 2011 roku wartości: **224,4/10 tys.** w Bielsku-Białej, **359,8/10 tys.** w województwie śląskim i **301,3/10 tys.** w Polsce [Wykres 71].

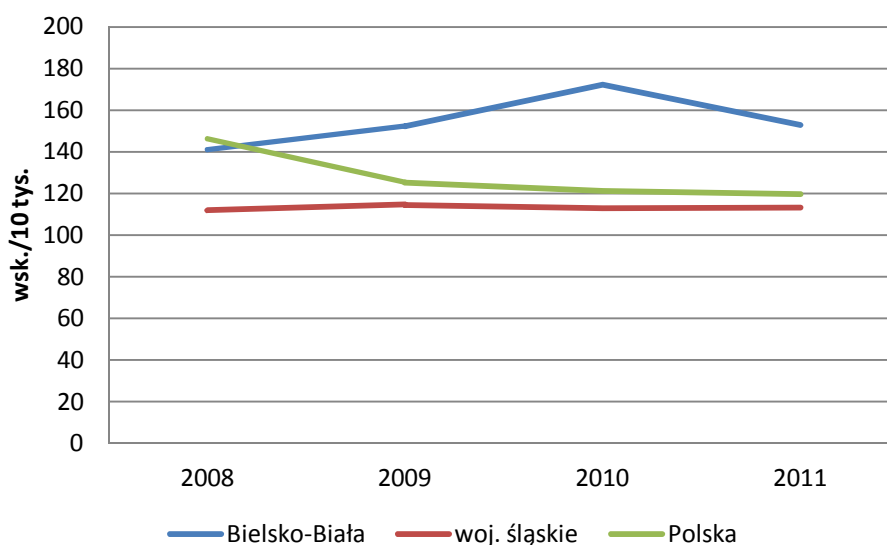
Wykres 71. Zgłaszalność z powodu zaburzeń refrakcji i akomodacji oka wśród dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat u lekarzy POZ w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Wskaźnik zgłaszalności do lekarza POZ z powodu alergii pokarmowych u dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat od 2008 do 2010 roku wykazywał w Bielsku-Białej trend nieznacznie rosnący. W 2010 nastąpił spadek wartości wskaźnika do **153/10 tys.** zbliżając się tym samym do wartości z 2008 roku (**141/10 tys.**). W województwie śląskim i Polsce wskaźniki były niższe niż w Bielsku-Białej i utrzymywały się w obserwowanym okresie niemal na tym samym poziomie (poza spadkiem wartości w Polsce między 2008 a 2009 rokiem), przy czym wartości dla województwa śląskiego były niższe niż dla Polski. W 2011 roku wskaźnik zgłaszalności z powodu alergii pokarmowych wynosił kolejno: **153/10 tys.** w Bielsku-Białej, **113,1/10 tys.** w województwie śląskim i **119,6/10 tys.** w Polsce [Wykres 72].

Wykres 72. Zgłaszalność z powodu alergii pokarmowych wśród dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat u lekarzy POZ w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011

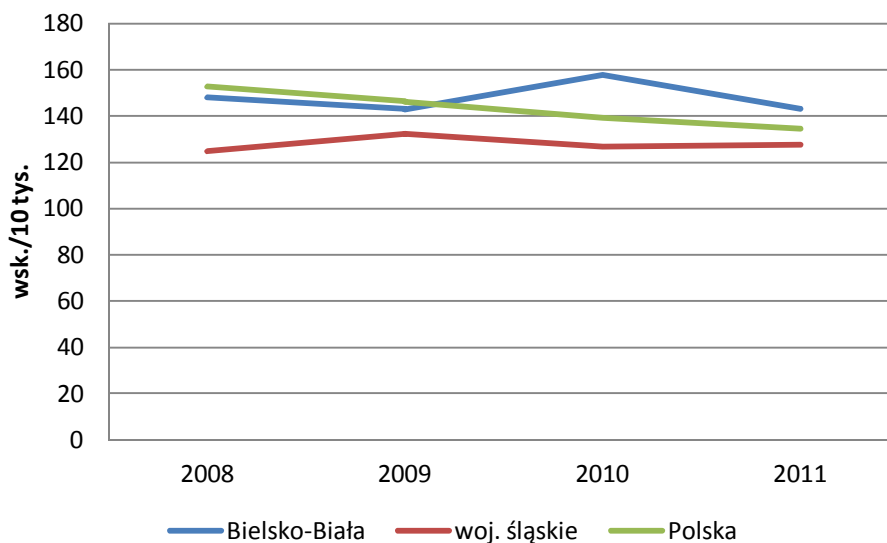

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Trzecią grupą schorzeń alergologicznych obserwowanych w populacji dzieci i młodzieży w Bielsku-Białej do lat 18 były alergie skórne. Wskaźniki zgłaszalności do lekarza podstawowej opieki zdrowotnej z tego powodu zamiennie zmniejszały się i wzrastały w Bielsku-Białej. W 2008 roku wartość wskaźnika wyniosła **148/ 10 tys.** a w 2011 roku - nieco mniej - **143,1/10 tys.**

W Polsce można obserwować nieznaczny trend spadkowy we wskaźnikach zgłaszalności z powodu alergii skórnych, w 2011 roku wskaźnik wynosił **134,5/10 tys.** W województwie śląskim zgłaszalność z powodu alergii była w latach 2008-2011 na porównywalnym poziomie, w 2011 roku wyniosła **127,6/10 tys.** [Wykres 73].

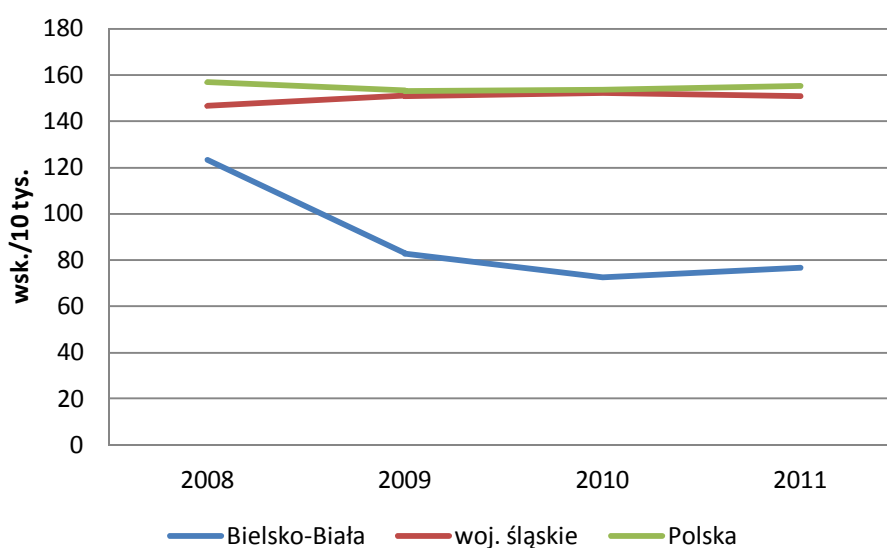
Wykres 73. Zgłaszalność z powodu alergii skórnych wśród dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat u lekarzy POZ w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

W analizie schorzeń u dzieci i młodzieży w praktyce lekarza POZ na uwagę zasługuje również problem otyłości, który w Bielsku-Białej był na dwukrotnie niższym poziomie niż w województwie śląskim i Polsce. Wskaźnik zgłaszalności z powodu otyłości w Bielsku-Białej największy spadek zanotował w 2009 roku ze **123,3/10 tys.** w 2008 roku do **82,9/10 tys.**, następnie sytuacja się ustabilizowała; w 2011 roku wskaźnik osiągnął wartość **76,8/10 tys.** W przypadku województwa śląskiego i Polski sytuacja kształtowała się na porównywalnym poziomie w całym analizowanym okresie, w 2011 roku wskaźnik zgłaszalności z powodu otyłości wyniósł w województwie śląskim **151/10 tys.** a w Polsce **155,3/10 tys.** [Wykres 74].

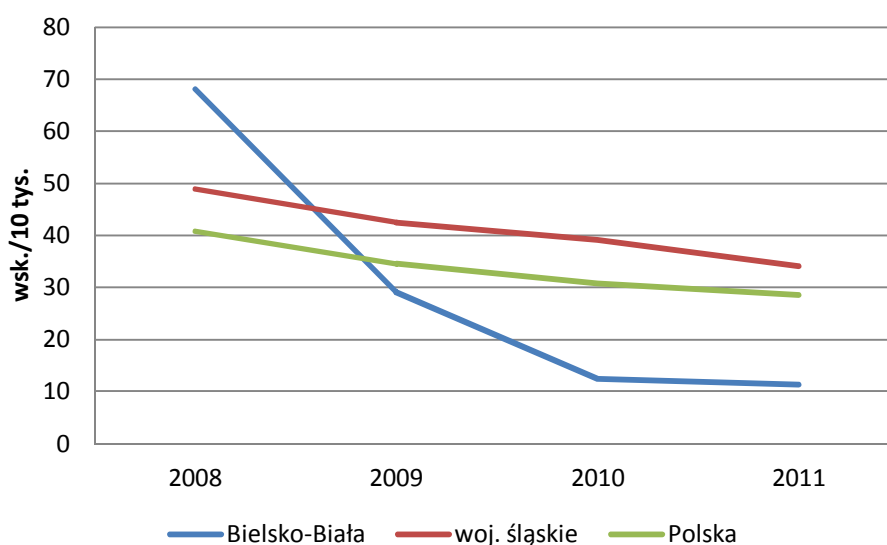
Wykres 74. Zgłaszalność z powodu otyłości wśród dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat u lekarzy POZ w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Ciekawym zjawiskiem notowanym w Bielsku-Białej na przestrzeni lat 2008-2011 było zmniejszenie niedożywienia wśród dzieci i młodzieży, stwierdzone przez lekarza POZ. W 2008 roku problem niedożywienia wynosił **68/10 tys.** a w 2011 - **11,3/10 tys.** W województwie śląskim i Polsce zaobserwować można stałą tendencję spadkową problemu, wskaźniki zgłaszalności u lekarza POZ z powodu niedożywienia u dzieci i młodzieży były jednak wyższe niż w Bielsku-Białej i wyniosły w 2011 roku kolejno **34,1/10 tys.** w województwie śląskim i **28,6/10 tys.** w Polsce [Wykres 75].

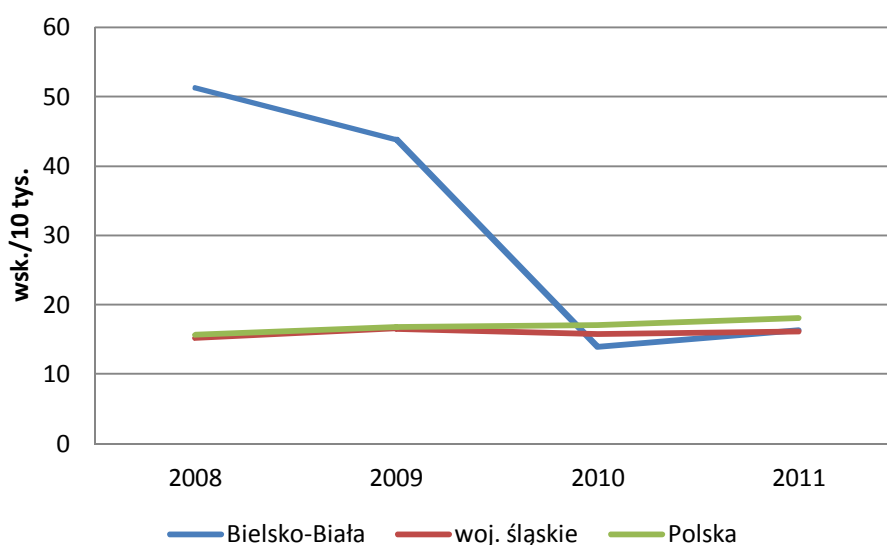
Wykres 75. Zgłaszalność z powodu niedożywienia wśród dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat u lekarzy POZ w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Pozytywne zmiany w Bielsku-Białej zanotowano również w przypadku cukrzycy. Zgłaszalność z powodu cukrzycy wśród dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat raportowana w podstawowej opiece zdrowotnej zmniejszała się systematycznie, począwszy od 2008 roku (**51,2/10 tys.**) do 2010 (**15,8/10 tys.**). W 2011 roku wskaźniki w Bielsku-Białej były na podobnym poziomie jak wskaźniki wojewódzkie i ogólnopolskie i wyniosły kolejno: w Bielsku-Białej - **16,4/10 tys.**, w województwie śląskim - **16,2/10 tys.** i w Polsce - **18,1/10 tys.** [Wykres 76].

Wykres 76. Zgłaszalność z powodu cukrzycy wśród dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat u lekarzy POZ w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

5.2. Stan zdrowia osób w wieku 19 lat i więcej będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej

W 2011 roku lekarze podstawowej opieki zdrowotnej stwierdzili wśród osób w wieku 19 lat i więcej **50.948** schorzeń ogółem z czego **6.597** po raz pierwszy, co stanowiło **13%**. W porównaniu z rokiem 2008 nastąpił wzrost liczby stwierdzonych schorzeń ogółem, (**46.363**, w tym **5.049** po raz pierwszy). Liczba schorzeń u osób w wieku 19 lat i więcej w województwie śląskim wyniosła **1.426.192** (z czego **155.776** po raz pierwszy, **11%**), a w Polsce **14.697.088** (z czego **2.199.665** po raz pierwszy, **15%**) [Tabela 10].

Najczęstsze problemy zdrowotne dorosłych mieszkańców Bielska-Białej, leczone w ramach podstawowej opieki zdrowotnej w roku 2011 obejmowały: choroby układu krążenia (w tym chorobę nadciśnieniową i chorobę niedokrwienną serca), choroby obwodowego układu nerwowego, cukrzycę i choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej. Do najrzadziej zgłaszanych przypadków w zakresie leczenia POZ należały gruźlica, niedokrwistość i nowotwory.

Tabela 10. Struktura rozpoznanych schorzeń u osób w wieku 19 lat i więcej (w tym po raz pierwszy), będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w 2011 roku (liczby bezwzględne)

Rozpoznanie		Bielsko-Biała		woj. śląskie		Polska	
		ogółem	po raz pierwszy	ogółem	po raz pierwszy	ogółem	po raz pierwszy
Gruźlica		135	8	2076	391	20.562	3.427
Nowotwory		1.368	312	3.7324	7.837	373.904	82.611
Choroby tarczycy		2.812	448	6.1616	8.673	619.644	106.096
Cukrzyca		4.795	650	15.6343	16.176	1.282.075	159.152
Niedokrwistość		1.173	251	31.088	5.819	284.878	60.884
Choroby obwodowego układu nerwowego		5.079	851	114.492	15.187	1.195.084	224.401
Choroby układu krążenia		20.750	1.925	565.964	49.995	5.778.483	67.9413
w tym:	przewlekła choroba reumatyczna	272	21	8.317	1.235	114.330	11.856
	choroba nadciśnieniowa	13.400	1.082	380.137	30.767	3.871.330	416.884
	choroby naczyń mózgowych	661	123	30.544	4.443	367.555	58.887
	niedokrwienna choroba serca	5.236	592	141.252	13.379	1.248.626	149.307
Przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa		2.812	335	80.572	9.668	835.652	118.021
Przewlekłe choroby układu trawiennego		4.832	866	144.621	17.424	1.433.933	266.882
Choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej		5.876	822	198.642	20.153	2.275.974	396.300
Pacjenci z innymi schorzeniami wymagający opieki czynnej		1.316	129	33.454	4.453	596.899	10.2478
RAZEM		50.948	6.597	1.426.192	155.776	14.697.088	2.199.665

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

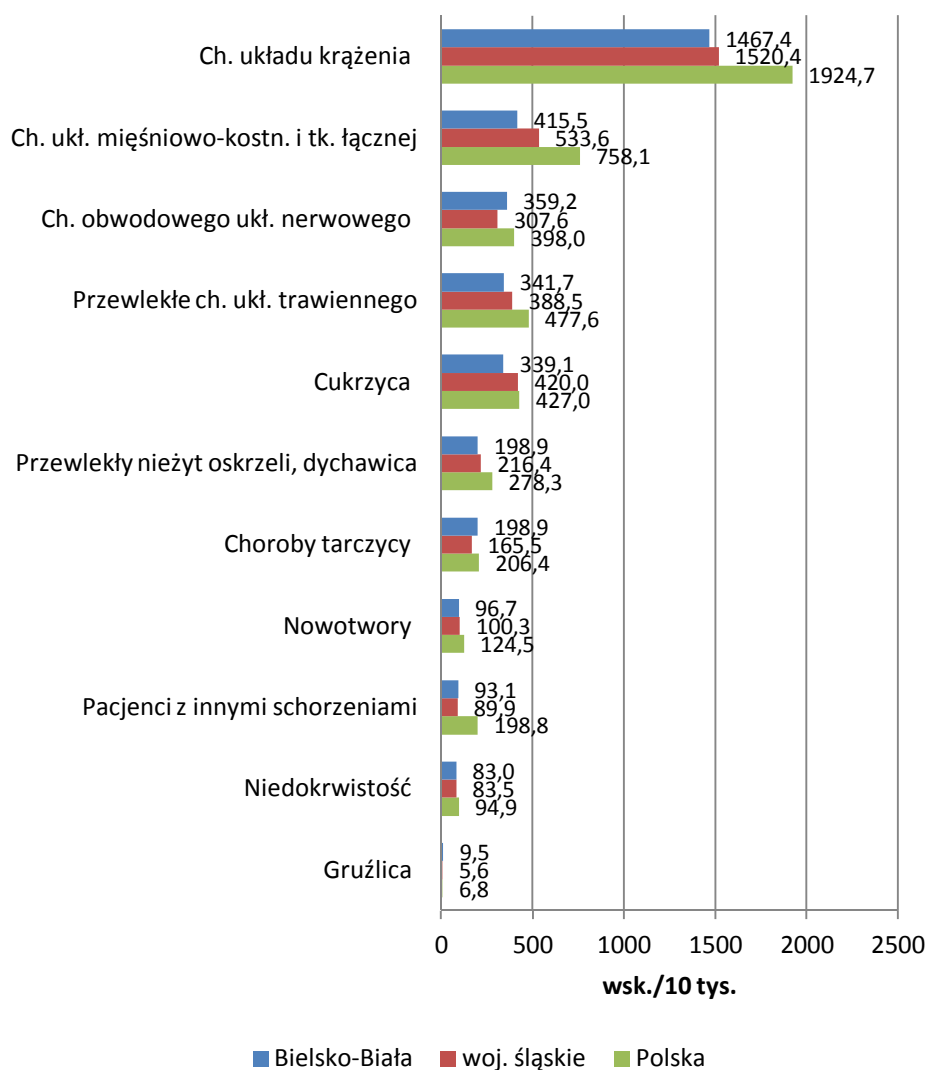
Wskaźnik zgłaszalności z powodu chorób układu krążenia był głównym zdiagnozowanym schorzeniem w praktyce lekarza POZ wśród osób w wieku 19 lat i więcej i niższy był w Bielsku-Białej (**1467,4/10 tys.**) niż w województwie śląskim (**1520,4/10 tys.**) i w Polsce (**1924,7/10 tys.**).

Kolejnym schorzeniem w praktyce lekarza POZ były choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej; wskaźnik zgłaszalności w 2011 roku wyniósł w Bielsku-Białej **415,5/10 tys.**, w województwie śląskim - **533,6/10 tys.** i **758,1/10 tys.** w Polsce.

Choroby obwodowego układu nerwowego częściej stwierdzane były przez lekarza POZ u dorosłych mieszkańców Bielska-Białej (**359,2/10 tys.**) niż w województwie śląskim (**307,6/10 tys.**) ale rzadziej niż w Polsce (**398,0/10 tys.**)

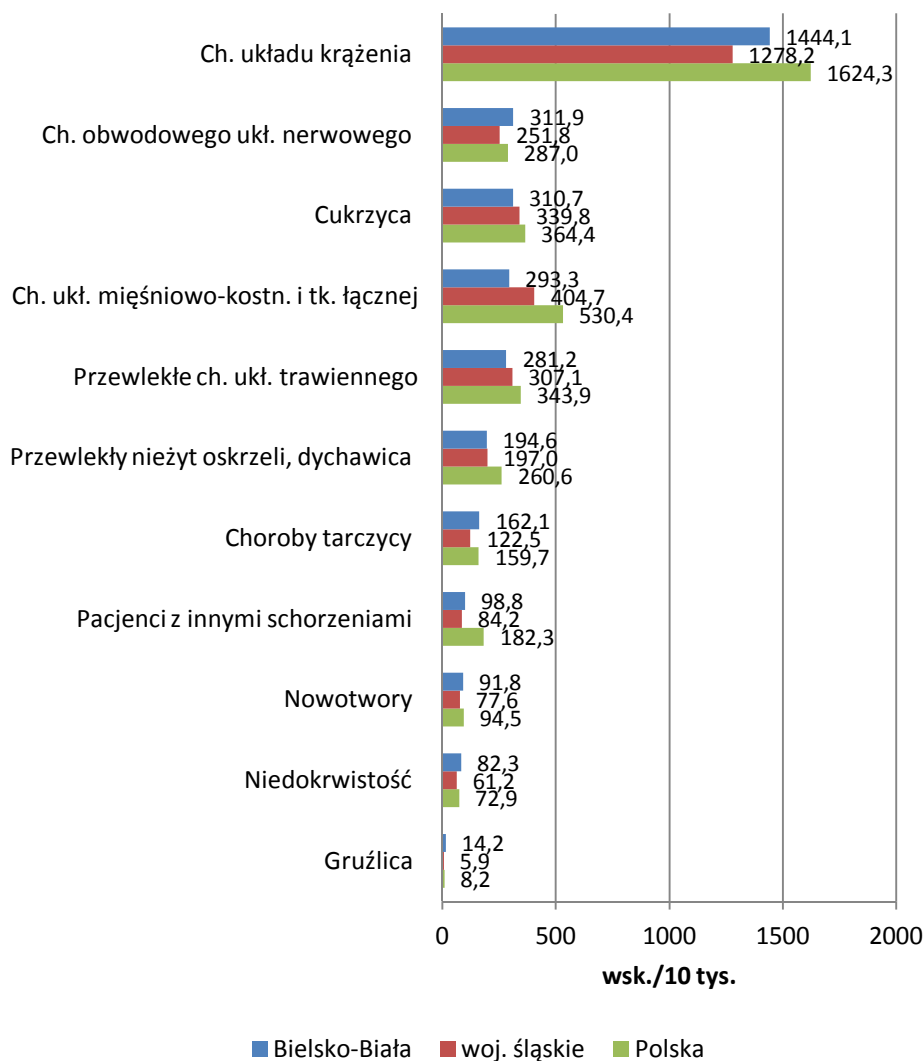
Niższe wskaźniki zgłaszalności u lekarza POZ zanotowano w Bielsku-Białej niż województwie śląskim i Polsce w przypadku chorób układu trawiennego (Bielsko-Biała - **341,7/10 tys.**, woj. śląskie - **388,5/10 tys.**, Polska - **477,6/10 tys.**) cukrzycy (Bielsko-Biała - **339,1/10 tys.**, woj. śląskie - **420,0/10 tys.**, Polska - **427,0/10 tys.**) ale także w przypadku przewlekłego nieżyty oskrzeli, dychawicy oskrzelowej, nowotworów i niedokrwistości. Podobne tendencje obserwowane były również w 2008 roku [Wykres 77, Wykres 78].

Wykres 77. Zgłaszalność osób w wieku 19 lat i więcej u lekarzy POZ w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w 2011r.

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Wykres 78. Zgłaszalność osób w wieku 19 lat i więcej u lekarzy POZ w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w 2008r.

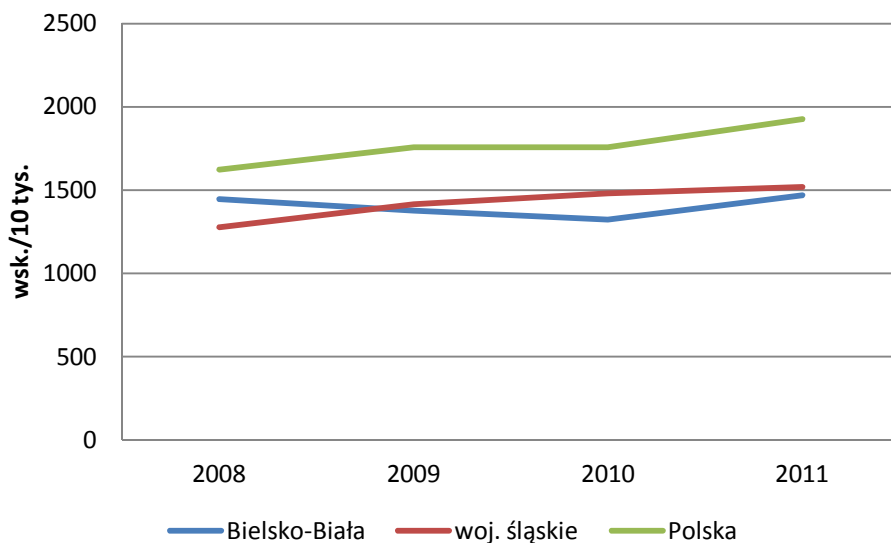
Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Poniżej zaprezentowano wskaźniki zgłaszalności z powodu głównych schorzeń osób w wieku 19 lat i więcej w praktyce lekarza POZ.

Wskaźnik zgłaszalności u lekarza POZ z powodu chorób układu krążenia wśród osób w wieku 19 lat i więcej wykazywały w latach 2008-2011 trend rosnący i były niższe dla Bielska-Białej niż dla województwa śląskiego i Polski (poza 2008 rokiem, w którym wartości wskaźnika w Bielsku-Białej były wyższe niż w województwie śląskim).

W roku 2008 zgłaszalność z powodu chorób układu krążenia wynosiła w Bielsku-Białej **1444,1/10 tys.** i zanotowała przez kolejne dwa lata spadek (**1321,9/10 tys.** w 2010). W 2011 roku nastąpił wzrost wartości wskaźnika zgłaszalności z powodu chorób układu krążenia do wartości **1467,4/10 tys.**, ale mimo to nadal pozostawał na niższym poziomie niż w województwie śląskim (**1520,4/10 tys.**) i Polsce (**1924,7/10 tys.**) [Wykres 79].

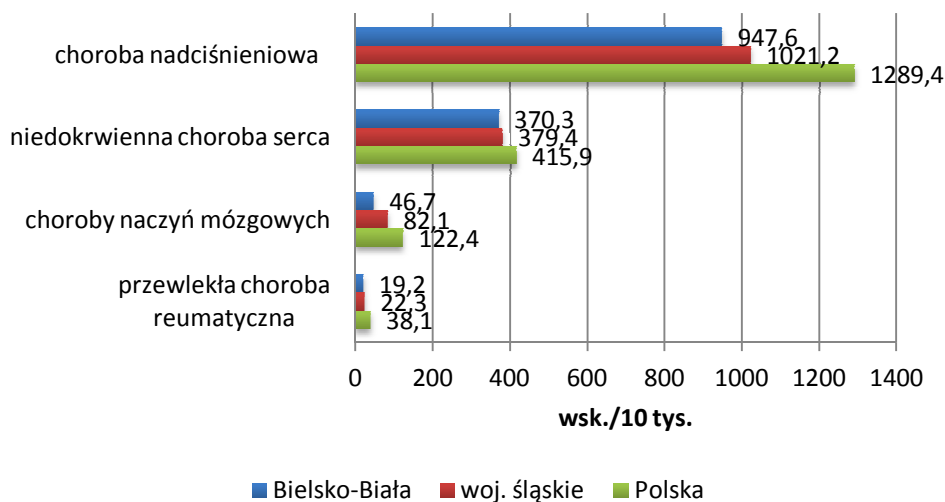
Wykres 79. Zgłaszalność z powodu chorób układu krążenia wśród osób w wieku 19 lat i więcej u lekarzy POZ w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Choroby układu krążenia w największym stopniu dotyczyły w Bielsku-Białej grupy wiekowej 65 lat i więcej - **3170,6/10 tys.** i 55-64 lat - **2329,4/10 tys.** Pod względem częstości występowania głównym schorzeniem wśród chorób układu krążenia była choroba nadciśnieniowa i choroba niedokrwienna serca, następnie choroby naczyń mózgowych i przewlekła choroba reumatyczna. Zgłaszalność z powodu choroby nadciśnieniowej w praktyce lekarza POZ wśród dorosłych mieszkańców wyniosła **947,6/10 tys.** w Bielsku-Białej, **1.021,2/10 tys.** w województwie śląskim i **1289,4/10 tys.** w Polsce. Pozostałe schorzenia były na niższym poziomie w Bielsku-Białej niż w województwie śląskim i Polsce [Wykres 80].

Wykres 80. Struktura zgłaszalności osób w wieku 19 lat i więcej z powodu chorób układu krążenia w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w 2011 roku

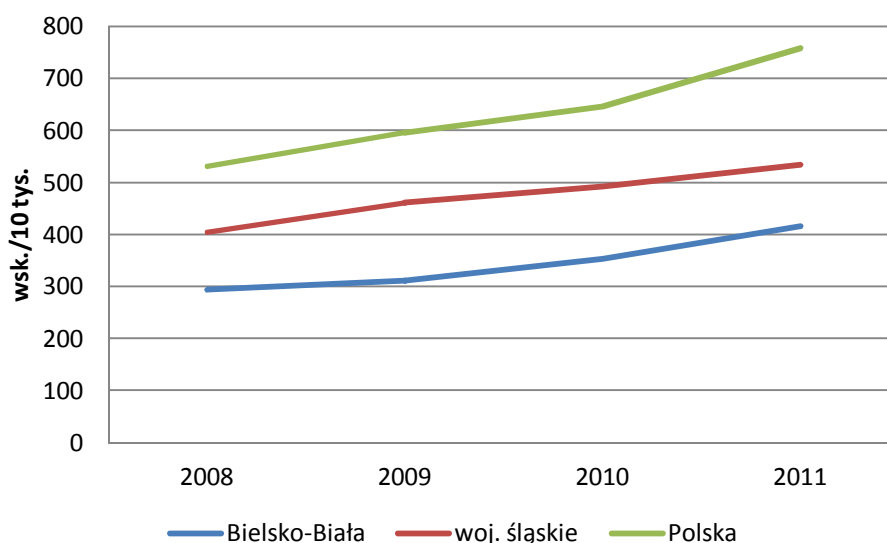

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Wskaźniki zgłaszalności do lekarza POZ z powodu chorób układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej wśród osób w wieku 19 lat i więcej wykazywały na przestrzeni lat 2008-2011 trend rosnący i były wyższe dla województwa śląskiego i Polski niż dla Bielska-Białej.

Raportowana w roku 2008 zgłaszalność z powodu chorób układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej w Bielsku-Białej wynosiła **293,3/10 tys.**, z kolei w województwie śląskim była wyższa i wynosiła **404,7/10 tys.** a w Polsce - **530,4/10 tys.** W roku 2011 zgłaszalność z powodu chorób układu mięśniowo-kostnego wynosiła **415,5/10 tys.**, podczas gdy w województwie śląskim - **533,6/10 tys.** a w Polsce **758,1/10 tys.** [Wykres 81].

Wykres 81. Zgłaszalność z powodu chorób układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej wśród osób w wieku 19 lat i więcej u lekarzy POZ w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011

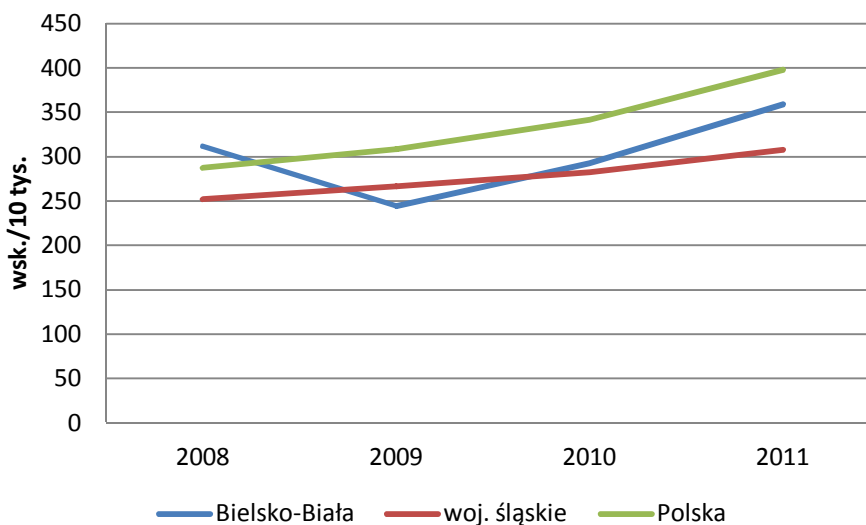

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Wskaźniki zgłaszalności z powodu chorób obwodowego układu nerwowego wśród osób w wieku 19 lat i więcej u lekarzy POZ w latach 2008 - 2011 wykazywały trend rosnący.

Wskaźnik zgłaszalności w Bielsku-Białej pomiędzy 2008 rokiem (**287/10 tys.**) a 2009 rokiem (**244,5/10 tys.**) zanotował spadek, a następnie wzrósł do 359,2/10 tys. w 2011 roku. W przypadku województwa śląskiego i Polski wskaźniki zgłaszalności z powodu chorób obwodowego układu nerwowego wykazywały wyraźny trend rosnący; w 2011 roku wynosiły kolejno **307,6/10 tys.** i **398/10 tys.** [Wykres 82].

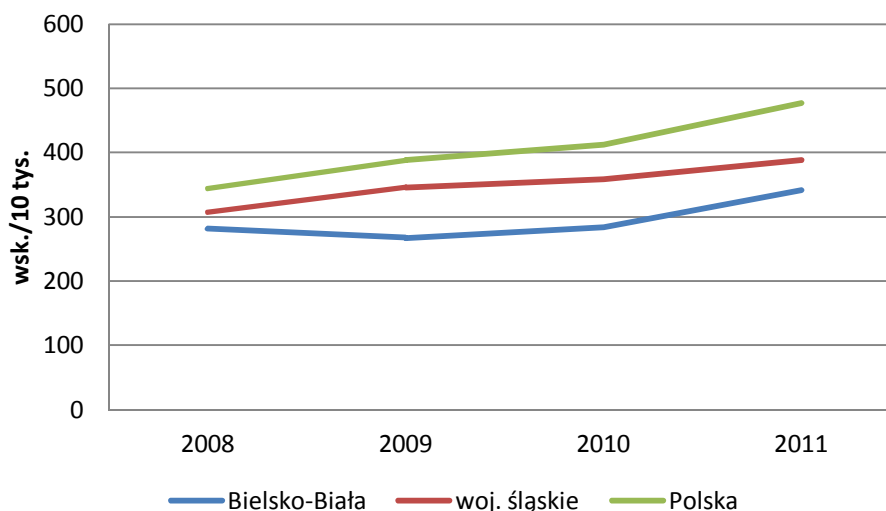
Wykres 82. Zgłaszalność z powodu chorób obwodowego układu nerwowego wśród osób w wieku 19 lat i więcej u lekarzy POZ w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Wskaźniki zgłaszalności do lekarza POZ z powodu przewlekłych chorób układu trawiennego wśród osób w wieku 19 lat i więcej od 2008 do 2011 roku wykazywały trend rosnący i były niższe dla Bielska-Białej niż dla województwa śląskiego i Polski. Najniższą wartość wskaźnika zgłaszalności z powodu przewlekłych chorób układu trawiennego w Bielsku-Białej odnotowano na początku analizowanego okresu - w roku 2008 (**281,2/10 tys.**), z kolei najwyższą w roku 2011 (**341,7/10 tys.**). Raportowana zgłaszalność z powodu przewlekłych chorób układu trawiennego w województwie śląskim była najniższa, podobnie jak w przypadku Bielska-Białej, w roku 2008 (**307,1/10 tys.**), z kolei najwyższa w roku 2011 (**388,5/10 tys.**). W Polsce wskaźniki zgłaszalności były najwyższe w całym obserwowanym okresie: w 2008 roku na poziomie **343,9/10 tys.** a w 2011 roku - **477,6/10 tys.** [Wykres 83].

Wykres 83. Zgłaszalność z powodu przewlekłych chorób układu trawiennego wśród osób w wieku 19 lat i więcej u lekarzy POZ w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011

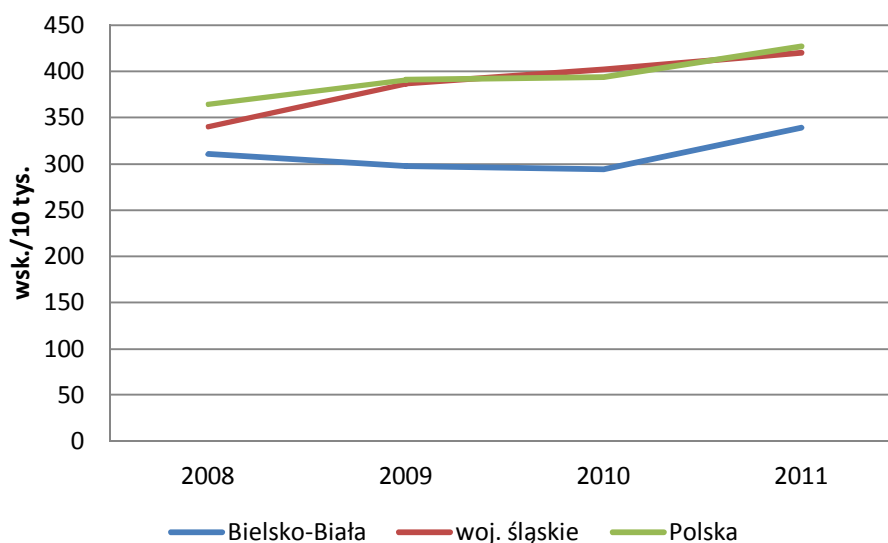

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Wskaźniki zgłaszalności z powodu cukrzycy wśród osób w wieku 19 lat i więcej od 2008 do 2011 roku wykazywały niewielki trend rosnący i były niższe dla Bielska-Białej niż dla województwa śląskiego i Polski.

Zgłaszalność z powodu cukrzycy osób dorosłych w podstawowej opiece zdrowotnej wynosiła w Bielsku-Białej w roku 2008 - **310,7/10 tys.**, podczas gdy w województwie śląskim - **339,8/10 tys.** a w Polsce - **364,4/10 tys.** W roku 2011 raportowana zgłaszalność z powodu cukrzycy w Bielsku-Białej wynosiła **339,1/10 tys.**, w województwie śląskim - **420/10 tys.** a w Polsce - **427,10 tys.** [Wykres 84].

Wykres 84. Zgłaszalność z powodu cukrzycy wśród osób w wieku 19 lat i więcej u lekarzy POZ w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011

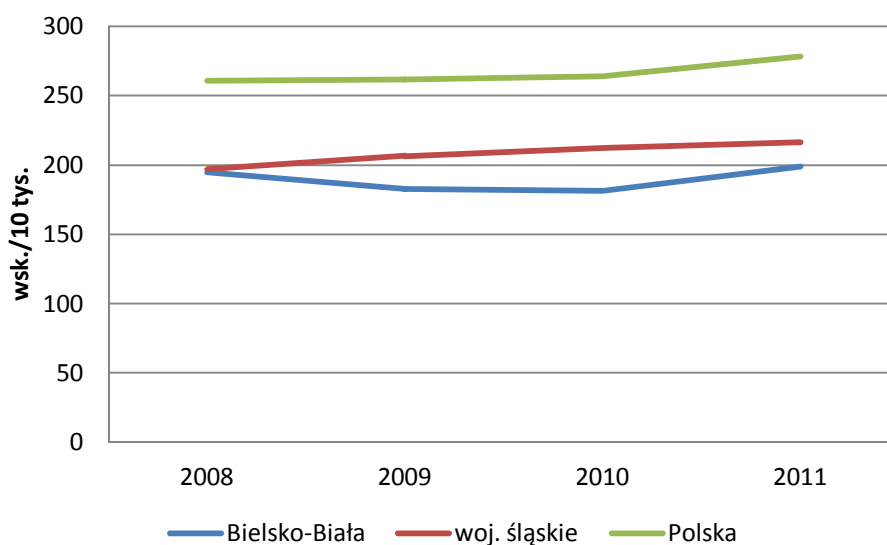

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Wskaźniki zgłaszalności do lekarza podstawowej opieki zdrowotnej z powodu nieżytu oskrzeli i dychawicy oskrzelowej u osób w wieku 19 lat i więcej w latach 2008-2011 wykazywały nieznaczny trend rosnący i były najniższe w Bielsku-Białej.

Na przestrzeni lat 2008-2010 zgłaszalność z powodu nieżytu oskrzeli i dychawicy oskrzelowej wśród dorosłych mieszkańców Bielska-Białej zanotowała spadek po czym wzrost w 2011 roku. W województwie śląskim i Polsce wskaźniki zgłaszalności systematycznie wzrastały przy czym w Polsce były wyższe niż w województwie. W 2011 roku zgłaszalność z powodu nieżytu oskrzeli i dychawicy oskrzelowej wśród osób w wieku 19 lat i więcej wynosiła kolejno: **198,9/10 tys.** w Bielsku-Białej, **216,4/10 tys.** w województwie śląskim i **278,3/10 tys.** w Polsce [Wykres 85].

Wykres 85. Zgłaszalność z powodu przewlekłego nieżytu oskrzeli i dychawicy oskrzelowej wśród osób w wieku 19 lat i więcej u lekarzy POZ w Bielsku-Białej, woj. śląskim i Polsce w latach 2008-2011

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

6. Stan zdrowia mieszkańców leczonych ambulatoryjnie z powodu zaburzeń psychicznych

Informacje o osobach leczonych ambulatoryjnie z powodu zaburzeń psychicznych dotyczą leczenia w poradniach z powodu zaburzeń psychicznych, zaburzeń spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych i zaburzeń spowodowanych używaniem alkoholu. Analizy dokonano na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach w ślad za danymi Instytutu Psychiatrii i Neurologii w Warszawie: Roczne sprawozdanie o leczonych w poradniach - Formularz MZ-15¹⁴.

Należy zwrócić uwagę, że dane zawarte w formularzu MZ-15 gromadzone są według miejsca udzielania świadczenia, a nie miejsca zamieszkania pacjenta. W przypadku danych dla Bielska-Białej dane zatem należy traktować z ostrożnością, gdyż wskaźniki będą częściowo odnosić się do regionu Podbeskidzia a nie tylko do Bielska-Białej. Nagłe zmiany w wysokości wskaźników mogą być z kolei związane z brakiem sprawozdania się placówki w danym roku kalendarzowym lub zamknięciem placówki a nie z rzeczywistym obniżeniem się wartości wskaźników.

Podane liczby bezwzględne odnoszą się do liczby pacjentów leczonych w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej niezależnie od liczby odbytych porad w ciągu roku, ponieważ chorego wlicza się do ewidencji jeden raz w roku. Natomiast leczeni po raz pierwszy to osoby zarejestrowane w danym roku w poradni po raz pierwszy w życiu.

W 2011 roku w jednostkach lecznictwa ambulatoryjnego w Bielsku-Białej leczonych było **8.583** osób z zaburzeniami psychicznymi (**4.904,3/100 tys.**), w tym **2.122** osób po raz pierwszy (**1211,3/100 tys.**), **230** osób z zaburzeniami spowodowanymi używaniem środków psychoaktywnych (**131,4/100 tys.**), w tym **127** osób po raz pierwszy (**72,5/100 tys.**) i **1.737** osób z powodu zaburzeń spowodowanych używaniem alkoholu (**992,5/100 tys.**), w tym **687** po raz pierwszy (**392,2/100 tys.**) [Tabela 11].

¹⁴ Ewidencja zaburzeń psychicznych dla Polski dotyczyła tylko głównych grup schorzeń. W związku z powyższym grupy schorzeń dla Bielska-Białej i woj. śląskiego zsumowano w grypy analogiczne do Polski i na tych obliczeniach dokonano analizy porównawczej częściowych wskaźników dla Bielska-Białej, województwa śląskiego i Polski. W przypadku analizy liczby leczonych ogółem z powodu zaburzeń psychicznych (wskaźnik na 100 tys.) korzystano z deklarowanej sumy schorzeń w sprawozdaniu MZ-15 dla Bielska-Białej i województwa śląskiego a dla Polski, z uwagi na brak danych dokonano zsumowania wszystkich zaburzeń psychicznych. Deklarowana suma ogółem w druku MZ-15 jest nieco wyższa niż suma zaburzeń psychicznych, co wynika z faktu, że jeżeli sprawozdania na druku MZ-15 dokonują poradnie psychologiczne, gdzie nie ma zatrudnionego lekarza psychiatry (bądź konsultanta psychiatrii) to podają one tylko liczbę ogólną pacjentów (bez rozpoznań).

Tabela 11. Struktura zaburzeń psychicznych w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w 2011 roku (liczby bezwzględne i współczynniki)

Rozpoznanie	Bielsko-Biała		woj. śląskie		Polska*	
	liczba	wsp./100 tys.	liczba	wsp./100 tys.	liczba	wsp./100 tys.
zaburzenia organiczne, w tym:	862	492,5	23.686	510,9	200.313	524,4
<i>organiczne zaburzenia niepsychotyczne</i>	316	180,6	8.370	180,5	b.d.	b.d.
<i>organiczne zaburzenia psychotyczne</i>	546	312,0	15.316	330,4	b.d.	b.d.
schizofrenia	1.231	703,4	17.941	387,0	139.560	365,3
inne zaburzenia psychotyczne i urojeniowe	315	180,0	5.338	115,1	49.070	128,5
zaburzenia afektywne, w tym:	2.019	1.153,7	36.694	791,5	257.248	673,4
<i>epizody afektywne</i>	902	515,4	15.912	343,2	b.d.	b.d.
<i>depresje nawracające i zaburzenia dwubiegunowe</i>	821	469,1	14.805	319,4	b.d.	b.d.
<i>inne zaburzenia nastroju (afektywne)</i>	296	169,1	5.977	128,9	b.d.	b.d.
zaburzenia nerwicowe związane ze stresem i somatoformiczne	2.085	1.191,4	40.811	880,3	339.290	888,2
zespoły behawioralne, w tym:	76	43,4	1.873	40,4	13.737	35,9
<i>zespoły behawioralne związane z zaburzeniami odżywiania</i>	55	31,4	1.068	23,0	7.035	18,4
<i>inne zespoły behawioralne związane z zaburzeniami fizjologicznymi i czynnikami fiz.</i>	21	12,0	805	17,4	6.702	17,5
zaburzenia osobowości i zachowania dorosłych	284	162,3	4.647	100,2	33.321	87,2
upośledzenie umysłowe	312	178,3	6.474	139,6	61.493	161,0
zaburzenia rozwojowe, w tym:	1.323	756,0	8.029	173,2	71.809	188,0
<i>całościowe zaburzenia rozwojowe</i>	82	46,9	1.396	30,1	b.d.	b.d.
<i>pozostałe zaburzenia rozwoju psychicznego</i>	14	8,0	810	17,5	b.d.	b.d.
<i>zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie i wieku młodzieńczym</i>	1.227	701,1	5.823	125,6	b.d.	b.d.
nieokreślone zaburzenia psychiczne	17	9,7	902	19,5	12.125	31,7
Zaburzenia psychiczne - leczeni ogółem	8.583	4.904,3	147.194	3.175,1	1.177.966	3.083,6

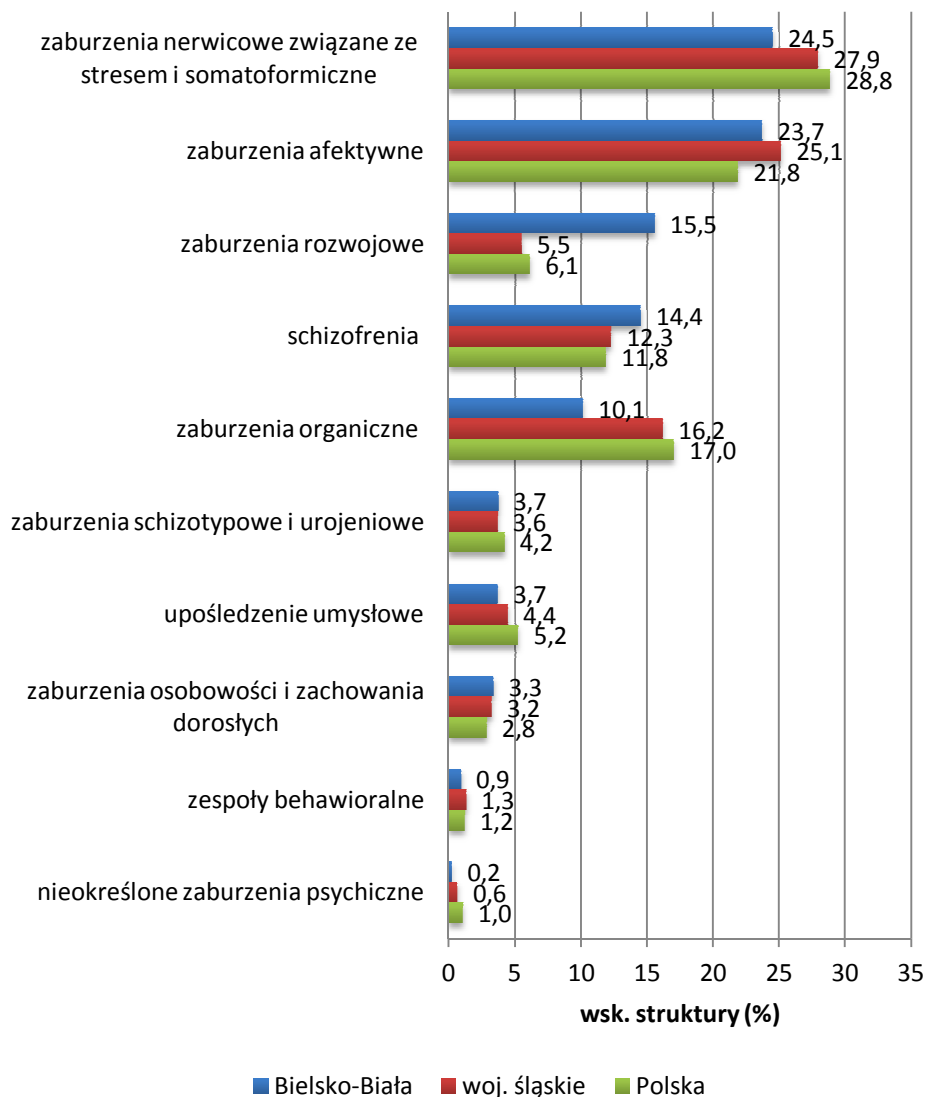
* dane dla Polski pochodzą z 2010 roku.

Najczęstszą grupą zaburzeń psychicznych wśród osób leczonych w psychiatrycznej opiece ambulatoryjnej ogółem w Bielsku-Białej były zaburzenia nerwicowe związane ze stresem i somatoformiczne (**24,5%**), zaburzenia afektywne (**23,7%**), zaburzenia rozwojowe (**15,5%**) i schizofrenia (**14,4%**) [Wykres 86].

Pod względem częstości występowania zaburzeń psychicznych w województwie śląskim i Polsce zaburzenia nerwicowe i zaburzenia afektywne były głównymi przyczynami wizyt w ambulatoryjnej opiece psychiatrycznej; zaburzenia nerwicowe stanowiły kolejno **27,9%** dla województwa śląskiego i **28,8%** dla Polski a zaburzenia afektywne **25,1%** dla województwa śląskiego i **21,8%** dla Polski.

Trzecim schorzeniem wymagającym ambulatoryjnej opieki psychiatrycznej w Bielsku-Białej były zaburzenia rozwojowe, które stanowiły **15,5%** (w województwie - **5,5%**, w Polsce - **6,1%**). Z kolei w województwie śląskim i Polsce trzecim co do częstości schorzeniem były zaburzenia organiczne, stanowiące **16,2%** ogółem leczonych w województwie śląskim w ramach ambulatoryjnej opieki psychiatrycznej i **17%** w Polsce (w Bielsku - Białej wskaźnik struktury był niższy: **10,1%**).

Wykres 86. Główne zaburzenia psychiczne leczone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w 2011 roku

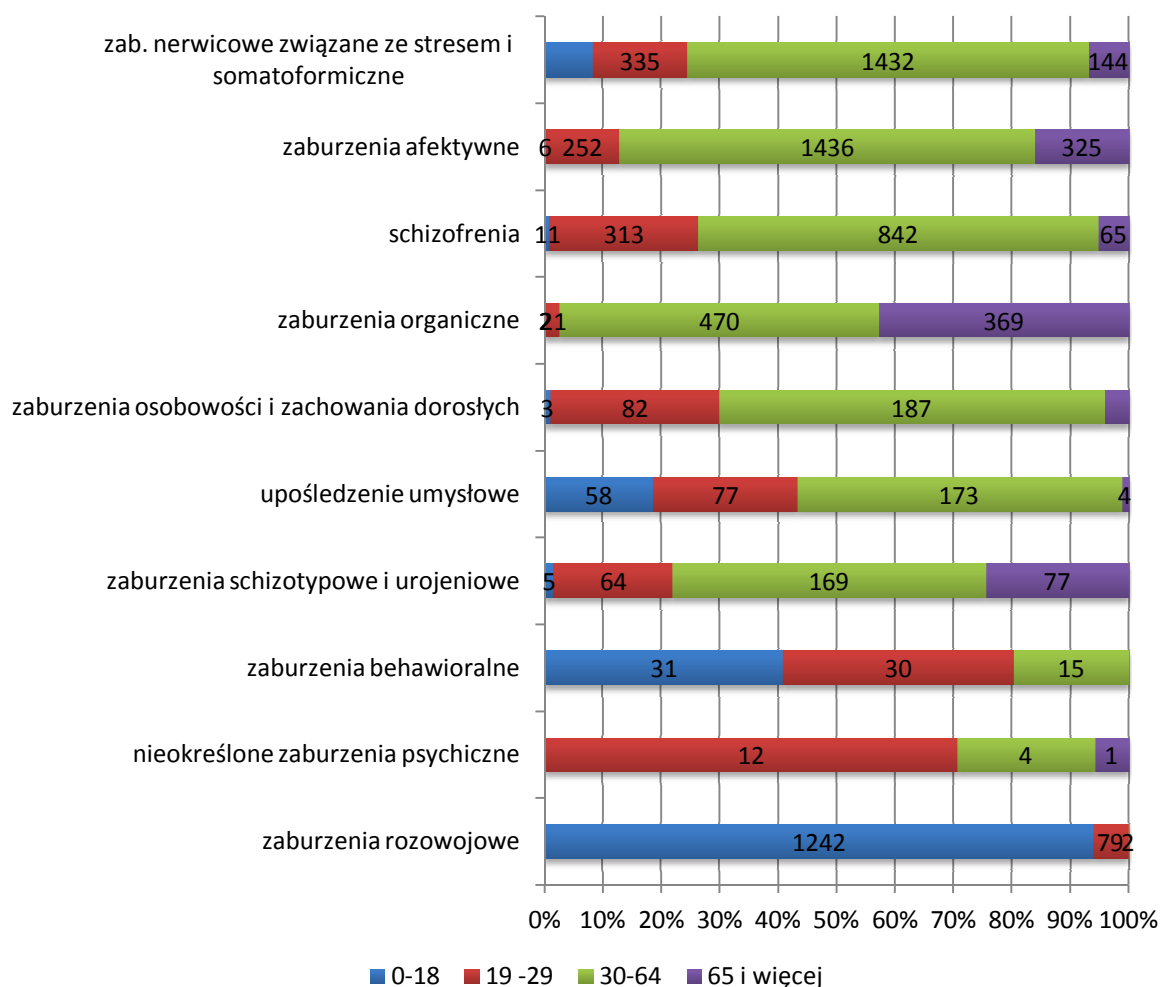
Dane dla Polski pochodzą z 2010 roku. Powyższej analizy struktury zaburzeń psychicznych dokonano na podstawie sumy poszczególnych schorzeń w ambulatoryjnej opiece psychiatrycznej. Deklarowana suma ogółem w druku MZ-15 była nieco wyższa, co wynika z faktu, że jeżeli sprawozdania na druku MZ-15 dokonują poradnie psychologiczne, gdzie nie ma zatrudnionego lekarza psychiatry (bądź konsultanta psychiatrii) to podają one tylko liczbę ogólną pacjentów (bez rozpoznań). Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Najwięcej osób leczonych z powodu zaburzeń psychicznych w opiece ambulatoryjnej w Bielsku-Białej w 2011 roku było w grupie wiekowej 30-64 lat tj. **55,5%** i w najmłodszej grupie wieku 0-18 lat - **18%**.

Wysoki odsetek zaburzeń psychicznych ogółem w grupie wieku 30-64 lat przedkładał się również na znaczny odsetek tej grupy wiekowej w poszczególnych grupach schorzeń. Spośród wszystkich chorujących na zaburzenia nerwicowe związane ze stresem i somatoformiczne **68,7%** było w grupie wiekowej 30-64 lat. W przypadku schizofrenii odsetek osób chorujących w wieku 30-64 lat wynosił **68,4%**, a w przypadku zaburzeń afektywnych - **71,1%**.

Spośród ogółu leczonych na zaburzenia rozwojowe **93,9%** stanowiły osoby w grupie wieku 0-18 lat (zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie i wieku młodzieńczym, zawierające się w zaburzeniach rozwojowych ogółem, były leczone w **94,3%** w grupie wieku 0-18 lat) [Wykres 87].

Wykres 87. Chorzy wg wieku leczenia z powodu zaburzeń psychicznych w jednostkach leczenia ambulatoryjnego w Bielsku-Białej w 2011 roku (liczby bezwzględne i odsetek)

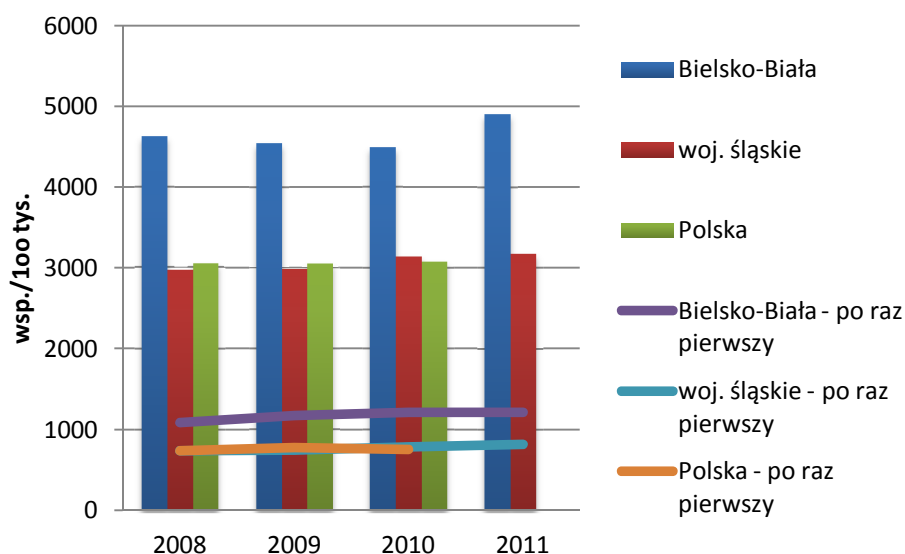
Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Poniżej poddano analizie trendy wskaźnika leczonych z powodu zaburzeń psychicznych ogółem i z powodu głównych zaburzeń psychicznych w ambulatoryjnej opiece psychiatrycznej w latach 2008-2011 (dla Polski do 2010 r.)

Liczba chorych leczonych z powodu zaburzeń psychicznych ogółem w opiece ambulatoryjnej w Bielsku-Białej najniższa była w roku 2010 i wynosiła **4.491,2/100 tys.** Od roku 2008 nastąpił nieznaczny spadek, który utrzymywał się do roku 2010. Następnie w roku 2011 zaobserwowano wzrost do wartości **4.904,3/100 tys.** W latach 2008-2011 współczynnik leczonych z powodu zaburzeń psychicznych w Bielsku-Białej był wyższy od współczynnika w województwie śląskim i Polsce. W 2008 roku liczba chorych w województwie śląskim wyniosła **2.974,1/100 tys.** a w 2011 - **3.175,1/100 tys.** W Polsce w latach 2008-2010 poziom współczynnika leczonych pozostawał na podobnym poziomie, w 2010 wyniósł **3.083,6/100 tys.**

Współczynniki leczonych z powodu zaburzeń psychicznych po raz pierwszy notowały wzrost we wszystkich analizowanych przypadkach w latach 2008-2011. W 2008 roku współczynnik dla Bielska-Białej wynosił **1.087,3/100 tys.**, dla województwa śląskiego - **734/100 tys.** a dla Polski - **732,7/100 tys.** W roku 2011 współczynniki były wyższe i wynosiły **1.211,3/100 tys.** dla Bielska-Białej, **811,7/100 tys.** dla województwa śląskiego i **755,1/100 tys.** dla Polski (w 2010 r.) [Wykres 88].

Wykres 88. Chorzy leczeni w opiece ambulatoryjnej, w tym po raz pierwszy, w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w latach 2008-2011 (wsp./100 tys.)

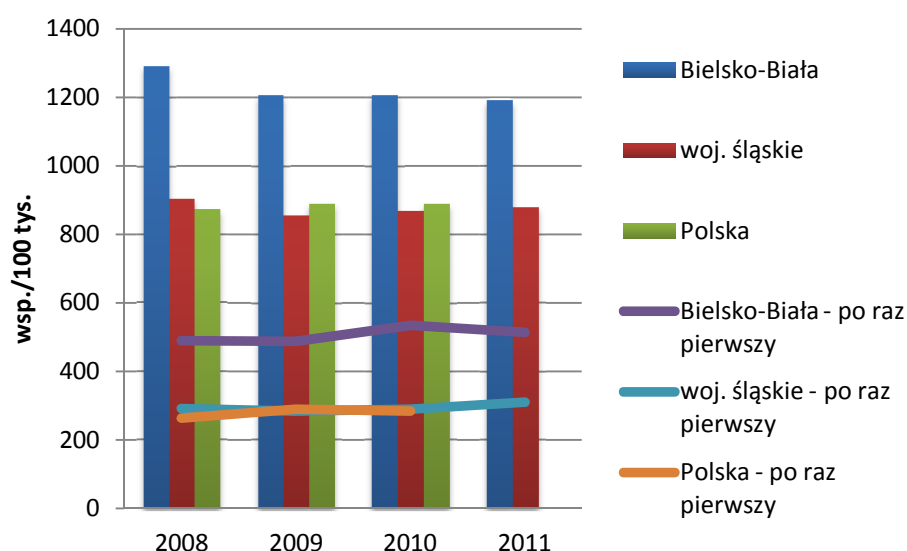

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Raportowana na przestrzeni lat 2008 - 2011 liczba chorych leczonych w psychiatrycznej opiece ambulatoryjnej z powodu zaburzeń nerwicowych związanych ze stresem i somatoformicznych dla Bielska-Białej zanotowała niewielki trend malejący osiągając najniższą wartość w roku 2011 (**1.191,4/100 tys.**), najwyższą zaś w roku 2008 - **1.291/100 tys.** Te same wskaźniki analizowane w województwie śląskim i Polsce pozostawały na podobnym poziomie, ale były niższe niż w Bielsku-Białej.

Liczba pacjentów leczonych po raz pierwszy w mieście Bielsko-Biała zmieniała się z roku na rok nie wykazując wyraźnych trendów malejących bądź rosnących, jednocześnie była prawie dwukrotnie wyższa niż w województwie śląskim i Polsce [Wykres 89].

Wykres 89. Chorzy leczeni w opiece ambulatoryjnej w tym po raz pierwszy z powodu zaburzeń nerwicowych związanych ze stresem i somatoformicznych w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w latach 2008-2011 (wsp./100 tys.)

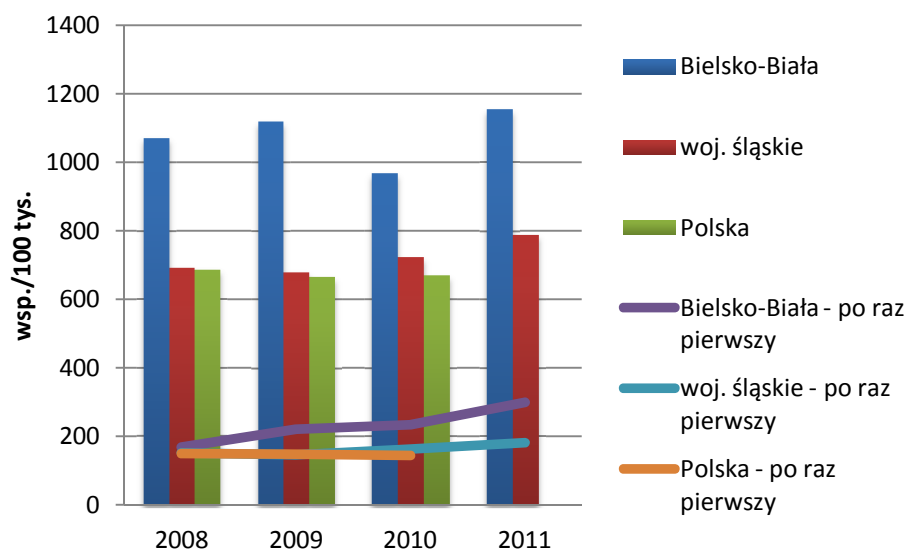

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Na przestrzeni lat 2008 - 2009 w Bielsku-Białej odnotowano wzrost raportowanych zaburzeń afektywnych (od **1.072,4/100 tys.** w roku 2008 do **1.119,1/100 tys.** w roku 2009), następnie spadek w roku 2010 i kolejny wzrost w 2011 roku (**1.153,7/100 tys.**). Ten sam wskaźnik w województwie śląskim i Polsce utrzymywał się na poziomie niższym w porównaniu z Bielska-Białą. Najwyższy wskaźnik leczonych osób w województwie śląskim odnotowano w 2011 r. (**791,5/100 tys.**) z kolei najniższy w roku 2009 (**679,4/100 tys.**). W Polsce wskaźnik w 2010 roku wynosił **673,4/100 tys.**

W przypadku wskaźnika leczonych po raz pierwszy z powodu zaburzeń afektywnych zaobserwowano trend rosnący dla Bielska-Białej i województwa śląskiego. W 2008 roku wskaźnik dla Bielska-Białej wynosił **167,5/100 tys.** a w 2011 prawie dwukrotnie więcej - **298,5/100 tys.** W 2008 roku wskaźnik dla województwa śląskiego wynosił **151,6/100 tys.** a w 2011 - **181,6/100 tys.** Trend dla wskaźnika odnoszącego się do całej Polski wykazywał niewielką tendencję malejącą; w 2010 roku wskaźnik wynosił **144,3/100 tys.** [Wykres 90].

Wykres 90. Chorzy leczeni w opiece ambulatoryjnej w tym po raz pierwszy z powodu zaburzeń afektywnych w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w latach 2008-2011 (wsp./100 tys.)

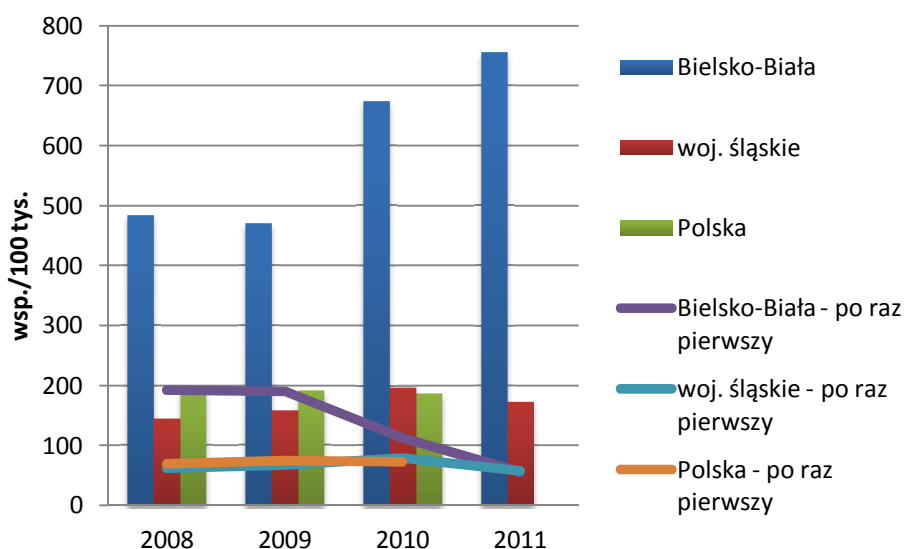

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Liczba pacjentów leczonych w ramach ambulatoryjnej opieki psychiatrycznej z powodu zaburzeń rozwojowych w Bielsku-Białej w latach 2008-2011 znacznie odbiegała od raportowanej dla województwa śląskiego i Polski. W roku 2008 wskaźnik pacjentów leczonych wynosił w Bielsku-Białej **484,4/100 tys.** podczas gdy w województwie śląskim - **144,4/100 tys.** a w Polsce - **191,1/100 tys.** Z kolei w roku 2011 wskaźnik pacjentów leczonych wynosił w Bielsku-Białej **756/100 tys.**, w województwie śląskim - **173,2/100 tys.** a w Polsce - **188/100 tys.** (2010 r.).

Odwrotny trend można było zaobserwować w przypadku liczby pacjentów leczonych po raz pierwszy. W roku 2008 w Bielsku-Białej z powodu zaburzeń rozwojowych leczonych po raz pierwszy było **192/100 tys.** pacjentów a w **2011** roku - **55,4 (3,5-krotnie mniej)**. W województwie śląskim spadek wyniósł z **62/100 tys.** w 2008 roku do **57,4/100 tys.** w 2011 roku. W tym czasie w Polsce zaobserwowano nieznaczny trend rosnący wskaźnika leczonych z powodu zaburzeń rozwojowych; w 2010 roku wskaźnik wynosił **72,5/100 tys.** [Wykres 91].

Wykres 91. Chorzy leczeni w opiece ambulatoryjnej w tym po raz pierwszy z powodu zaburzeń rozwojowych w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w latach 2008-2011 (wsp./100 tys.)

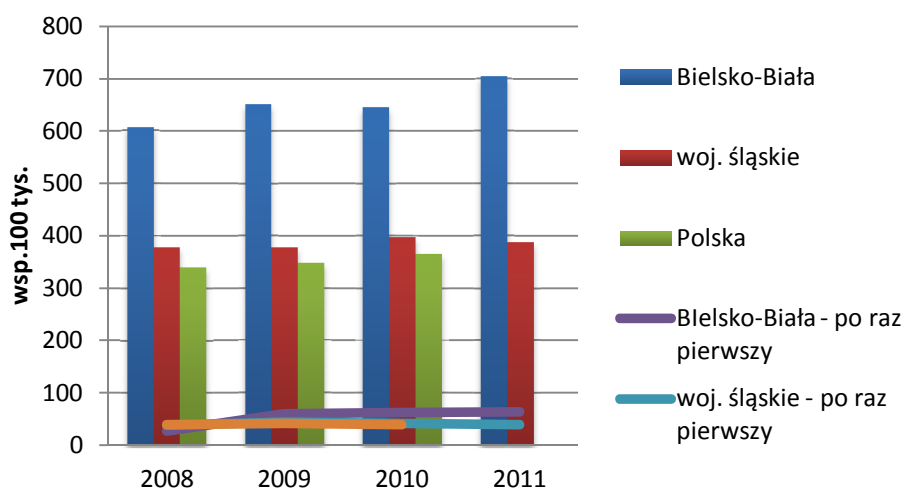

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Znacznie wyższe w Bielsku-Białej niż województwie śląskim i Polsce zaobserwowano również wskaźniki leczonych w opiece ambulatoryjnej z powodu schizofrenii. Według statystyk na 2008 r. ambulatoryjnym leczeniem z powodu schizofrenii objęto **606,2/100 tys.** osób w Bielsku-Białej **377,7/100 tys.** w województwie śląskim i **338/100 tys.** w Polsce. W kolejnych latach odnotowano wzrost wskaźnika (poza spadkiem w 2010 roku w przypadku Bielska-Białej oraz w 2009 i 2011 roku w województwie śląskim). W 2011 roku wskaźniki leczonych z powodu schizofrenii wynosiły kolejno: **703,4/100 tys.** w Bielsku-Białej, **387/100 tys.** w województwie śląskim i **365,3/100 tys.** w Polsce (2010).

Wskaźniki pacjentów nowo-leczonych z powodu schizofrenii w Bielsku-Białej zanotowały prawie 2-krotny wzrost z **26,8/100 tys.** w 2008 roku do **59,8/100 tys.** w 2009 następnie wskaźniki utrzymywały się na podobnym poziomie. W województwie śląskim i Polsce wskaźniki utrzymywały się na podobnym poziomie w całym analizowanym okresie [Wykres 92].

Wykres 92. Chorzy leczeni w opiece ambulatoryjnej w tym po raz pierwszy z powodu schizofrenii w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w latach 2008-2011 (wsp./100 tys.)

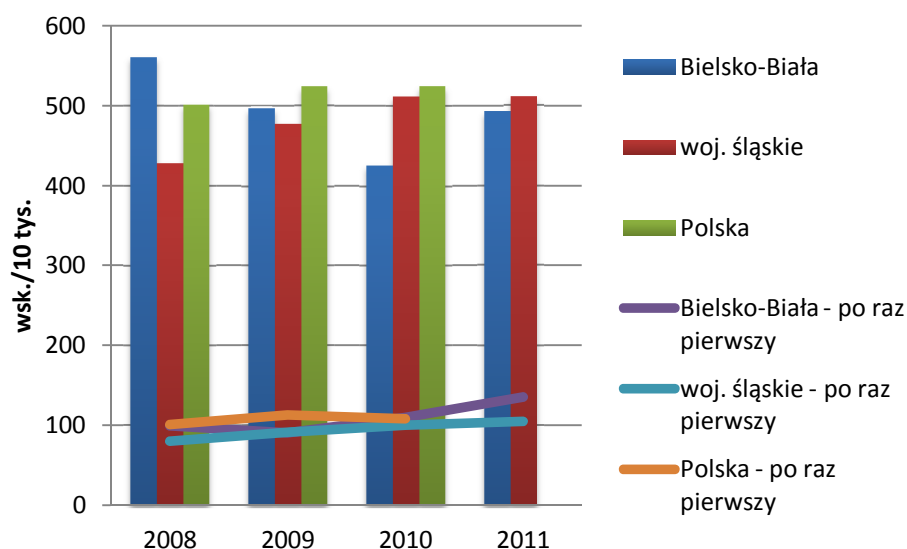
Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

W przypadku zaburzeń organicznych sytuacja była odwrotna, to znaczy wskaźniki osób leczonych w ambulatoryjnej opiece psychiatrycznej w Bielsku-Białej były niższe od wojewódzkich i ogólnopolskich, poza rokiem 2008 i 2009.

Liczba chorych leczonych z powodu zaburzeń organicznych ogółem w 2008 roku wynosiła w Bielsku-Białej **560,1/100 tys.** w województwie śląskim - **429/100 tys.** a w Polsce - **501,7/100 tys.** W 2011 roku wskaźniki wynosiły kolejno dla Bielska-Białej - **492,5/100 tys.**, województwa śląskiego - **510,9/100 tys.** i Polski - **524,4/100 tys.** (2010)

Najniższe współczynniki chorych z organicznymi zaburzeniami leczonych po raz pierwszy w Bielsku-Białej odnotowano w roku 2009 (**90,6/100 tys.**), najwyższe z kolei, w roku 2011 (**135,3/100 tys.**). Obserwowany, w województwie śląskim, współczynnik chorych leczonych po raz pierwszy z powodu organicznych zaburzeń ogółem był niższy w latach 2008-2011 niż na obszarze miasta Bielsko-Biała (poza rokiem 2009). W Polsce wskaźniki były wyższe poza rokiem 2010 (**108,2/100 tys.**) [Wykres 93].

Wykres 93. Chorzy leczeni w opiece ambulatoryjnej w tym po raz pierwszy z powodu organicznych zaburzeń w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w latach 2008-2011 (wsp./100 tys.)

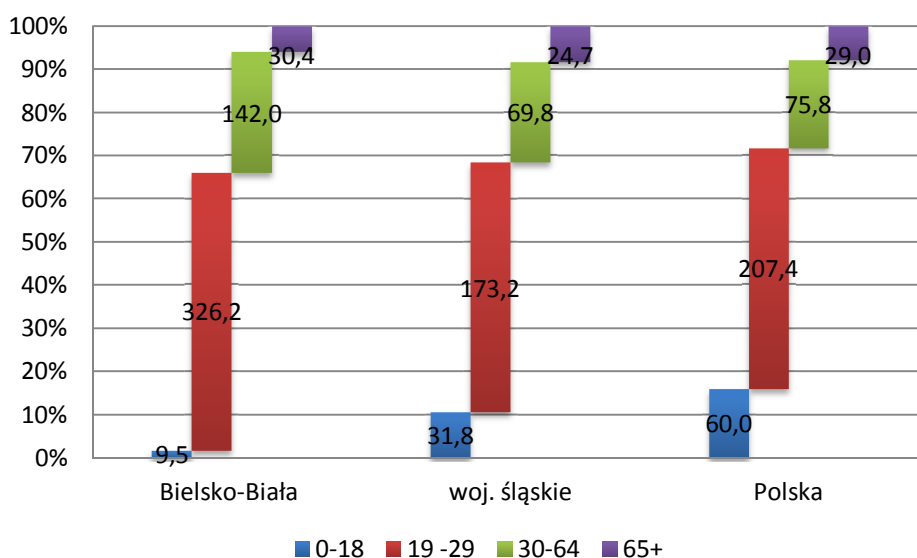

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Wskaźnik leczonych ogółem w jednostkach lecznictwa zamkniętego z powodu zaburzeń spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych w 2011 roku wynosił dla Bielska-Białej **131,4/100 tys. (230 leczonych)** i był wyższy od wojewódzkiego - **73,9/100 tys.** i od ogólnopolskiego - **89,2/100 tys. (2010)**. Najczęstszą diagnozą spośród zaburzeń spowodowanych używaniem substancji psychoaktywnych był zespół uzależnienia i zespół abstynencyjny dla różnych substancji psychoaktywnych (w tym: opiaty, kanabinoles, leki uspokajające i nasenne, kokaina, inne substancje pobudzające, w tym kofeina, substancje halucynogenne, lotne rozpuszczalniki i kilka substancji lub inne substancje psychoaktywne), który stanowił **80%** zaburzeń w Bielsku-Białej, **67,5%** w województwie śląskim i **59,8%** w Polsce.

Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych w głównej mierze dotyczył osób w wieku 19-29 lat. Wskaźnik leczonych z powodu zaburzeń spowodowanych używaniem substancji psychoaktywnych ogółem w tej grupie, wynosił kolejno **326,2/100 tys.** w Bielsku-Białej, **173,2/100 tys.** w województwie śląskim i **207,4/100 tys.** w Polsce [Wykres 94].

Wykres 94. Chorzy wg wieku leczeni z powodu zaburzeń spowodowanych używaniem środków psychotropowych w jednostkach lecznictwa ambulatoryjnego w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w 2011 roku (wsp./100 tys. i odsetek)

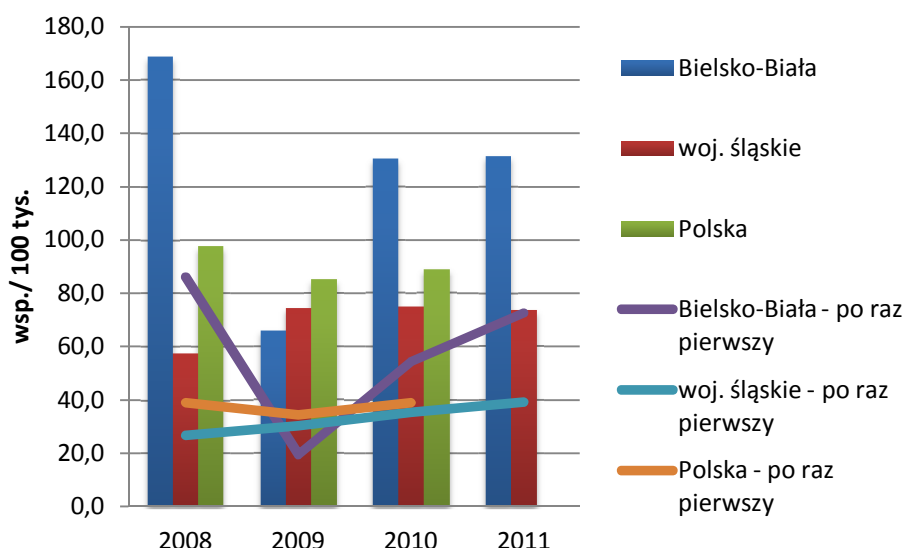
Dane dla Polski pochodzą z 2010 roku.

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

W porównaniu ze statystykami dla województwa śląskiego i Polski w analizowanym okresie czasu, czyli w latach 2008-2011, liczba osób leczonych z powodu zaburzeń spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych w Bielsku-Białej utrzymywała się na znacznie wyższym poziomie (poza rokiem 2009). Dla porównania, w roku 2008 w mieście Bielsko-Biała, wskaźnik ten wynosił **168,5/100 tys.**, podczas gdy dla województwa śląskiego - **57,6/100 tys.** a dla Polski - **98,1/100 tys.** W roku 2009 odnotowano znaczny spadek liczby pacjentów leczonych w ambulatoryjnej opiece psychiatrycznej z powodu zaburzeń związanych ze stosowaniem środków psychoaktywnych i wynosił w Bielsku-Białej **66,1/100 tys.** W 2010 roku nastąpił kolejny wzrost liczby leczonych z powodu uzależnień od substancji psychotropowych do **130,3/100 tys.** i pozostała na podobnym poziomie w roku 2011 (**131,4/100 tys.**). Wskaźnik ten dla województwa śląskiego w całym analizowanym okresie czasu wykazywał nieznaczny trend rosnący (za wyjątkiem roku 2011, w którym to spadł nieznacznie poniżej linii trendu - **73,9/100 tys.**). Wskaźnik leczonych z powodu uzależnień w Polsce po spadku wartości w 2009 (**85,2/100 tys.**) zanotował wzrost w 2010 roku (**89,2/100 tys.**).

W przypadku analizy liczby pacjentów leczonych po raz pierwszy z powodu zaburzeń będących następstwem używania substancji psychoaktywnych, trendy dla województwa oraz Polski pozostawały w znacznym stopniu zbieżne i utrzymywały się na poziomie 25-40 osób na 100 tys. mieszkańców. W Bielsku-Białej zaobserwowano większe wahania wskaźnika. W 2009 roku nastąpił 4-krotny spadek wartości wskaźnika, a następnie prawie 3-krotny wzrost w 2010. W 2011 roku liczba leczonych po raz pierwszy z powodu używania substancji psychoaktywnych wynosiła **72,5/100 tys.** w Bielsku-Białej, **39,2/100 tys.** w województwie śląskim i **39/100 tys.** w Polsce (dla 2010) [Wykres 95].

Wykres 95. Chorzy leczeni w opiece ambulatoryjnej w tym po raz pierwszy z powodu zaburzeń spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych ogółem w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w latach 2008-2011 (wsp./100 tys.)

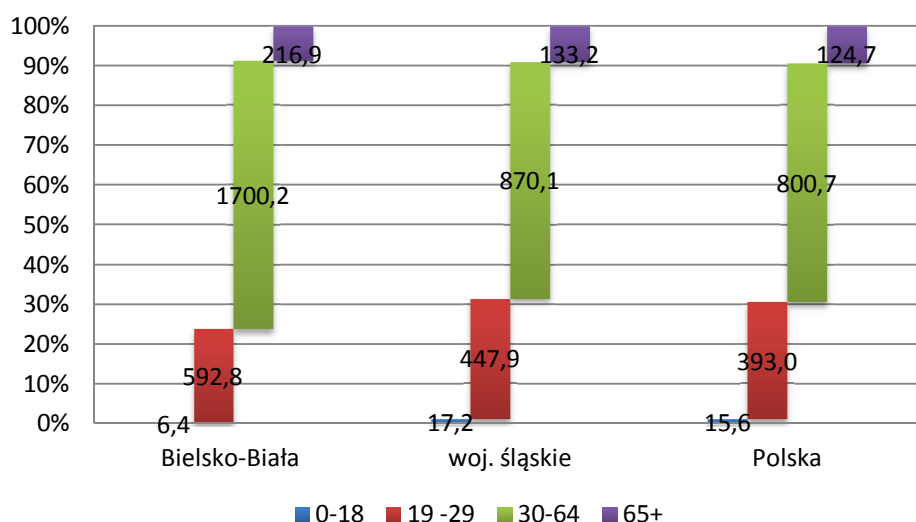

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Wskaźnik leczonych ogółem w jednostkach lecznictwa zamkniętego z powodu zaburzeń spowodowanych używaniem alkoholu w 2011 roku wynosił dla Bielska-Białej **992,5/100 tys. (1.737 leczonych)** i był wyższy od wojewódzkiego - **536/100 tys.** i od ogólnopolskiego - **480,6/100 tys.** (2010). Najczęściej zdiagnozowanym zaburzeniem spowodowanym przed nadużywaniem alkoholu był tzw. zespół uzależnienia, który stanowił **90,8%** ogółu zaburzeń w Bielsku-Białej, **87,4%** w województwie śląskim i **85%** w Polsce.

Problem uzależnień od alkoholu dotyczył w głównej mierze nie jak w przypadku uzależnień od substancji psychoaktywnych grupy 19-29 lat, ale starszej - 30-64 lat. Wskaźnik leczonych z powodu zaburzeń spowodowanych używaniem alkoholu ogółem w tej grupie, wynosił w 2011 roku kolejno **1.700,2/100 tys.** w Bielsku-Białej, **870,1/100 tys.** w województwie śląskim i **800,7/100 tys.** w Polsce [Wykres 96].

Wykres 96. Chorzy wg wieku leczeni z powodu zaburzeń spowodowanych używaniem alkoholu w jednostkach lecznictwa ambulatoryjnego w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w 2011 roku (wsp./100 tys. i odsetek)

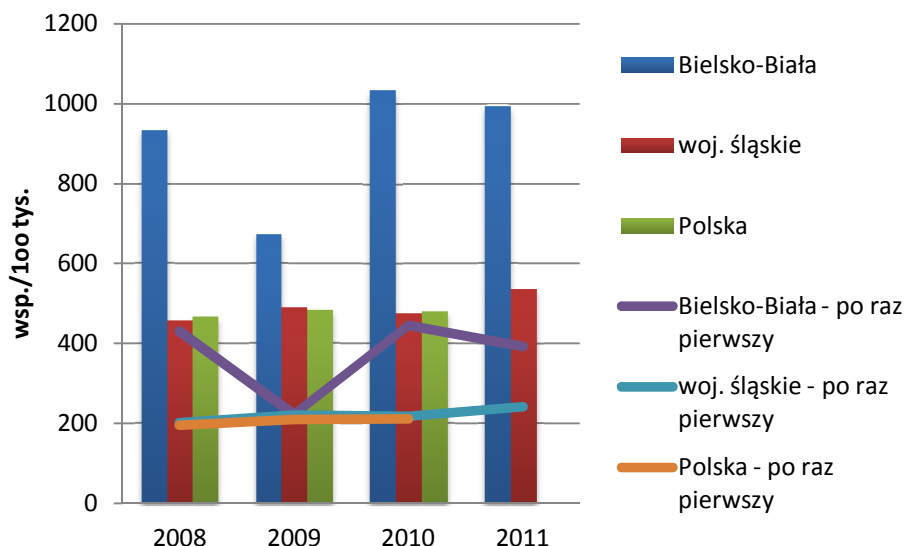
Dane dla Polski pochodzą z 2010 roku.

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Liczba chorych leczonych w ambulatoryjnej opiece psychiatrycznej z powodu zaburzeń spowodowanych używaniem alkoholu w latach 2008-2011 w mieście Bielska-Białej utrzymywała się na podobnym poziomie (poza zarejestrowanym spadkiem w 2009), podobnie jak w całym województwie i Polsce, z tymże w Bielsku-Białej liczby leczonych były nawet dwukrotnie wyższe (w 2010 roku wskaźniki wynosiły kolejno: **1033,7/100 tys.** w Bielsku-Białej, **475,1/100 tys.** w województwie śląskim i **480,6/100 tys.** w Polsce).

W przypadku analizy liczby pacjentów leczonych po raz pierwszy z powodu zaburzeń będących następstwem używania alkoholu, trendy dla województwa oraz Polski pozostawały w znacznym stopniu zbieżne i utrzymywały się na poziomie dwustu kilkudziesięciu osób na 100 tys. mieszkańców. W Bielsku-Białej zaobserwowano większe wahania wskaźnika. W 2009 roku nastąpił dwukrotny spadek wartości wskaźnika, a następnie dwukrotny wzrost w 2010. W 2011 roku liczba leczonych po raz pierwszy z powodu nadużywania alkoholu wynosiła **392,2/100 tys.** w Bielsku-Białej, **241,2/100 tys.** w województwie śląskim i **210,8/100 tys.** w Polsce (dla 2010) [Wykres 97].

Wykres 97. Chorzy leczeni w opiece ambulatoryjnej w tym po raz pierwszy z powodu zaburzeń spowodowanych używaniem alkoholu ogółem w Bielsku-Białej, województwie śląskim i Polsce w latach 2008-2011 (wsp./100 tys.)

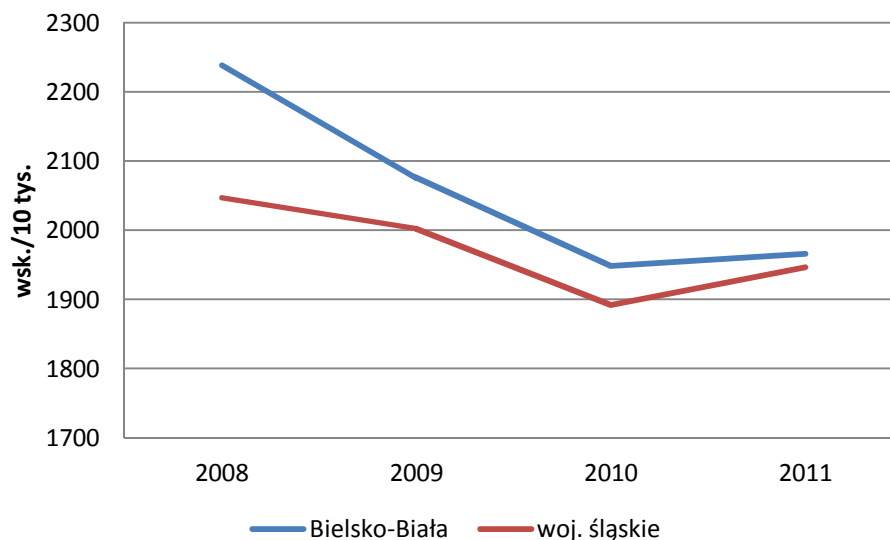
Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

7. Stan zdrowia mieszkańców na podstawie danych o hospitalizacji

Analizę struktury hospitalizacji opracowano na podstawie danych udostępnionych przez Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach. Analiza obejmuje zestawienie hospitalizacji mieszkańców miasta Bielska-Biała w szpitalach na terenie województwa, powiatu oraz jednostkach zarejestrowanych bezpośrednio na terenie miasta. W ramach opracowania przedstawiono wybrane wskaźniki, współczynniki lub liczby bezwzględne w podziale na płeć, grupy wiekowe oraz przyczynę hospitalizacji wyodrębnioną na podstawie Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych - ICD-10. Poniższa analiza obejmuje dane statystyczne na lata 2008–2011.

W 2011 roku w szpitalach województwa śląskiego hospitalizowanych było **34.413** mieszkańców miasta Bielska-Białej (z czego **58%** stanowiły kobiety - **19.841** kobiet). Dla porównania w szpitalach na terenie województwa śląskiego w tym samym roku hospitalizowano **902.725** wszystkich mieszkańców woj. śląskiego (w tym **57%** stanowiły kobiety - **512.527** kobiet). Wskaźnik hospitalizacji mieszkańców Bielska-Białej w roku 2011 wynosił **1.966,4/10 tys.** i był nieco wyższy niż w roku poprzednim - 2010 (**1.948,4/10 tys.**). Wzrost liczby leczonych w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej w roku 2011 przełamał jednocześnie obserwowany w ostatnich latach malejący trend hospitalizacji. Analogiczną zależność możemy obserwować w przypadku analizy liczby hospitalizacji mieszkańców miasta Bielska-Białej w szpitalach województwa śląskiego. Na przestrzeni lat 2008–2011 wskaźnik ten utrzymywał się na poziomie wyższym w porównaniu do hospitalizacji rejestrowanych w szpitalach na terenie województwa śląskiego. W roku 2011 wskaźnik hospitalizacji mieszkańców województwa śląskiego w placówkach województwa wynosił **1.947,3/10 tys.** [Wykres 98].

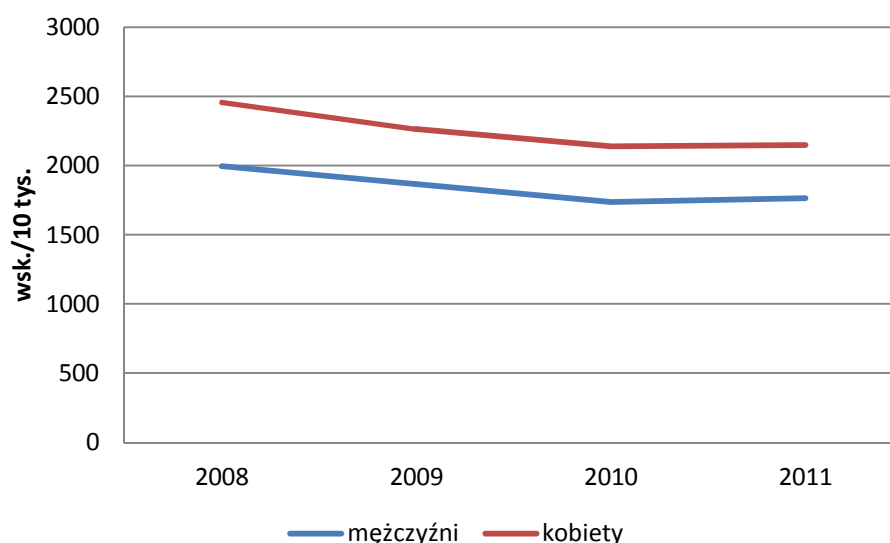
Wykres 98. Wskaźnik hospitalizacji mieszkańców Bielska-Białej i woj. śląskiego w szpitalach województwa śląskiego w latach 2008-2011

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Wyższe współczynniki hospitalizacji odnotowano wśród kobiet niż mężczyzn, w głównej mierze za przyczyną hospitalizacji kobiet w trakcie ciąży i porodu, które stanowią rok rocznie ok. **8%** wszystkich hospitalizacji. W roku 2008 wskaźnik hospitalizacji kobiet zamieszkujących Bielska-Białą w szpitalach na terenie województwa śląskiego wynosił **2.456.4/10 tys.**, z kolei dla mężczyzn **1.993.4/10 tys.** W kolejnych latach ogólna liczba hospitalizowanych kobiet i mężczyzn malała systematycznie, z nieznacznym wzrostem w roku 2011, kiedy to wskaźnik hospitalizacji kobiet osiągnął poziom **2.146.7/10 tys.**, a dla mężczyzn **1.764,6/10 tys.** [Wykres 99].

Wykres 99. Wskaźnik hospitalizacji mieszkańców Bielska-Białej wg płci w szpitalach województwa śląskiego w latach 2008-2011

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

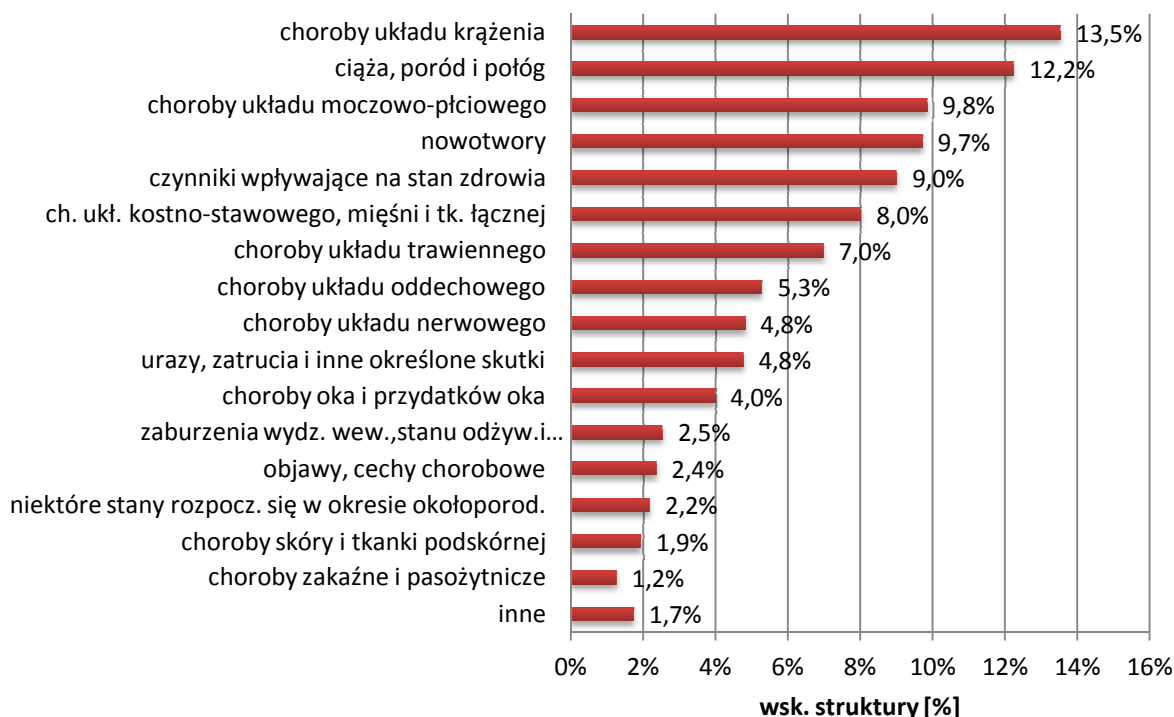
Analiza hospitalizacji z uwzględnieniem przyczyn pozwala na identyfikację najważniejszych problemów zdrowotnych mieszkańców miasta Bielska-Białej. Do najczęstszych przyczyn hospitalizacji, zarówno w przypadku kobiet jak i mężczyzn, zaliczamy choroby układu krążenia. W roku 2011 z powodu ChUK hospitalizowano **13,5%** kobiet (spośród wszystkich hospitalizowanych kobiet) oraz **19,4%** mężczyzn (w stosunku do wszystkich hospitalizowanych mężczyzn). Na drugim miejscu wśród mieszanek Bielska-Białej występowały hospitalizacje związane z ciążą, porodem i porodem (**12,2%**) a w dalszej kolejności z rozpoznaniem chorób układu moczowo-płciowego (**9,8%**) [Wykres 100].

W przypadku mężczyzn drugą najczęstszą przyczyną hospitalizacji były czynniki wpływające na stan zdrowia¹⁵ (**9,2%**) oraz nowotwory (**9%**) [Wykres 101].

Na stosunkowo niskim poziomie utrzymywały się hospitalizacje z powodu chorób zakaźnych i pasożytniczych (**1,2%** dla kobiet oraz **1,6%** dla mężczyzn). Choroby układu oddechowego stanowiły w grupie kobiet ok. **5%** wszystkich hospitalizacji oraz w grupie mężczyzn prawie **9%**.

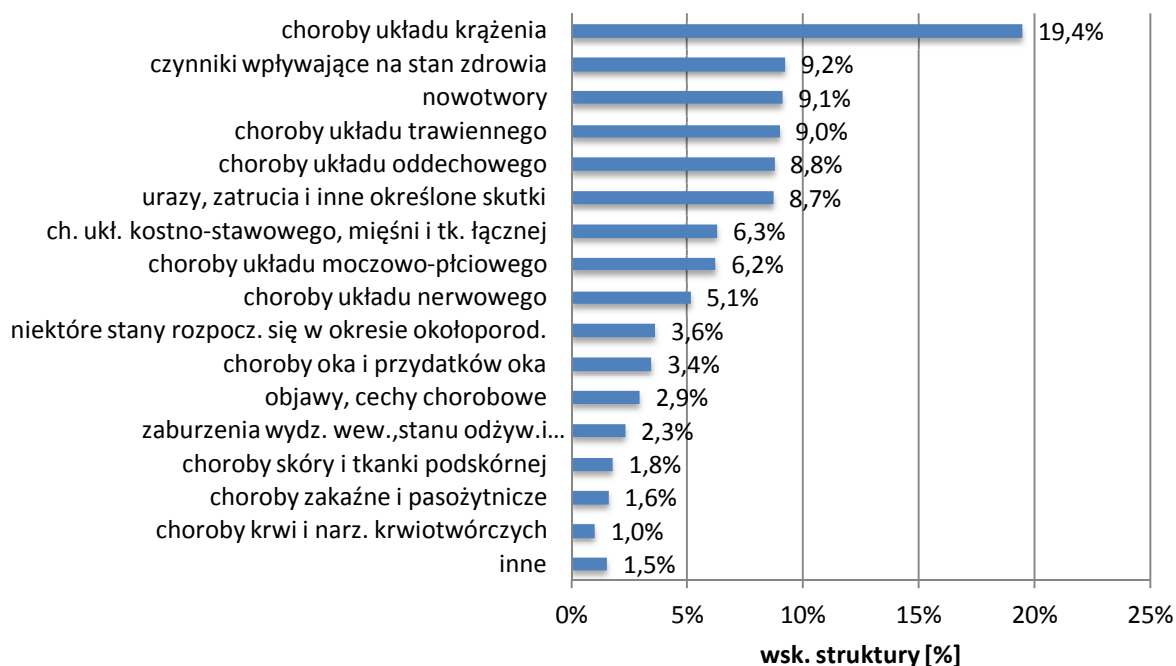
¹⁵ Czynniki wpływające na stan zdrowia i kontakt ze służbą zdrowia jest w zamierzeniu klasyfikacją danych wyjaśniających przyczyny kontaktu z systemem opieki zdrowotnej osoby, która aktualnie nie jest chora, jak również okoliczności, w których pacjent otrzymuje opiekę w danym okresie czasu lub mających w inny sposób wpływ na charakter opieki medycznej.

Wykres 100. Struktura hospitalizacji kobiet (mieszkańców Bielska-Białej) leczonych w szpitalach na terenie województwa śląskiego w 2011 r.

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

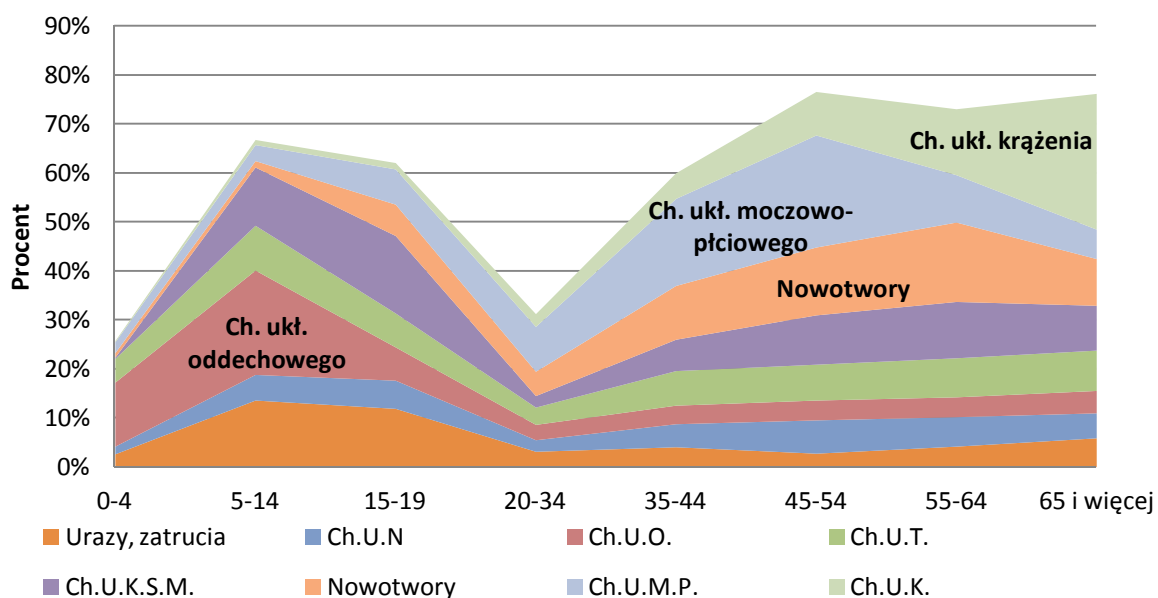
Wykres 101. Struktura hospitalizacji mężczyzn (mieszkańców Bielska-Białej) leczonych w szpitalach na terenie województwa śląskiego w 2011 r.

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Podczas analizy struktury hospitalizacji należy zwrócić uwagę także na zróżnicowanie rozpoznań związane z grupą wiekową hospitalizowanych pacjentów. W najmłodszej grupie wiekowej (0-4 lat) najczęstszą przyczyną hospitalizacji kobiet były niektóre stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym¹⁶ - **30%**, czynniki wpływające na stan zdrowia - **29%** oraz choroby układu oddechowego - **13%**. 5-14-latki hospitalizowane były najczęściej z rozpoznaniem chorób układu oddechowego - **21%**, urazów/zatruc - **14%** bądź chorób układu kostno-stawowo-mięśniowego - **12%**. Dziewczęta w wieku 15-19 lat obejmowano lecnictwem stacjonarnym w wyniku ciąży/porodu/połogu - **16%**, chorób układu kostno-stawowo-mięśniowego - **16%** oraz urazów zatruc - **12%**. W grupie wiekowej 20-34 lata kobiety hospitalizowano głównie w związku z ciążą porodem i połogiem - **61%** oraz chorobami układu moczowo-płciowego - **9%**. Wśród pań w przedziale wiekowym 35-44 lat główną, choć już nie tak częstą przyczyną hospitalizacji pozostawała ciąża, poród i połóg - **24%**; **18%** pań w tym wieku hospitalizowano z powodu chorób układu moczowo-płciowego a **11%** z powodu nowotworu. Choroby układu moczowo-płciowego należały do najczęstszych przyczyn hospitalizacji pań w wieku 45-54 lat (**23%**), podobnie jak nowotwory - **14%** oraz czynniki wpływające na stan zdrowia - **13%**. Wśród pań w wieku 55-64 lat hospitalizacje spowodowane były w **16%** przez nowotwory oraz czynniki wpływające na stan zdrowia oraz choroby układu krążenia - **13%**. W najstarszej grupie wiekowej (65 lat i więcej) przeważały hospitalizacje w wyniku chorób układu krążenia - **28%**, choroby nowotworowej - **10%** i chorób układu kostno-stawowo-mięśniowego - **9%** [Wykres 102].

Wykres 102. Udział głównych grup chorób w hospitalizacji kobiet (mieszkańców Bielska-Białej) w poszczególnych grupach wieku w śląskich szpitalach w 2011 roku

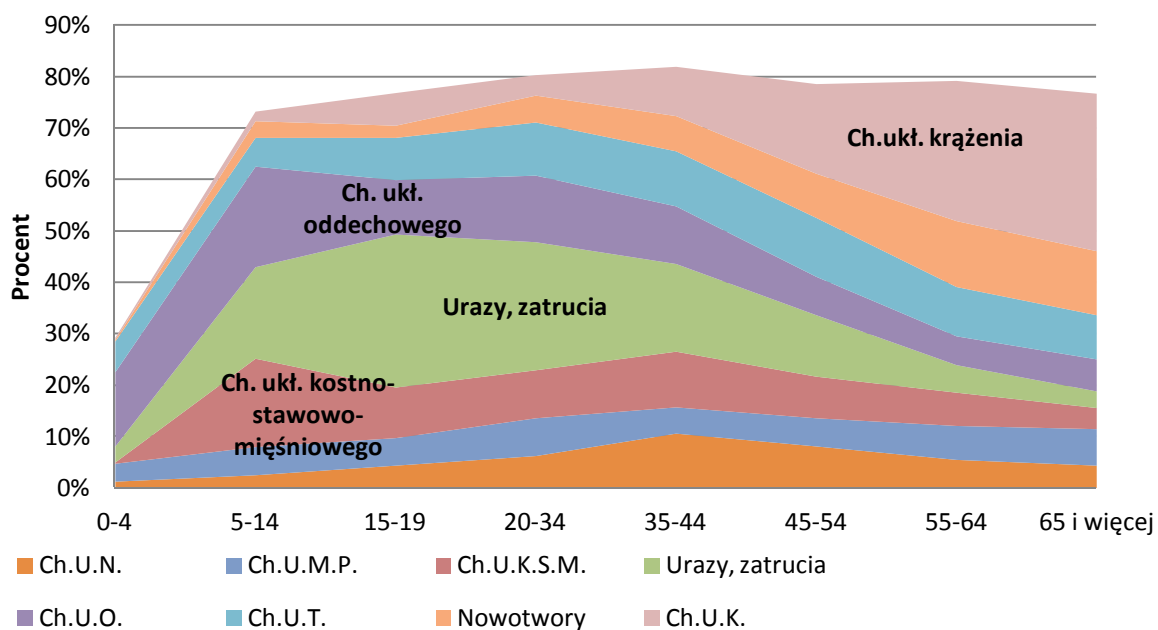
Ch.U.N. - choroby układu nerwowego
 Ch.U.O. - choroby układu oddechowego
 Ch.U.T. - choroby układu trawiennego
 Ch.U.K.S.M. - choroby układu kostno-stawowo mięśniowego
 Ch.U.M.P. - choroby układu moczowo-płciowego
 Ch.U.K. - choroby układu krążenia

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

¹⁶ Niektóre stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym obejmują takie zaburzenia jak: wrodzona niewydolność nerek, zespół odstawienia leku uzależniającego przyjmowanego przez matkę, zespół odstawienia leku uzależniającego stosowanego u noworodka, rozmiękanie kości czaszki, szerokie szwy kości czaszki, komplikacje wewnątrzmacicznych procedur oraz poronienia płodu.

W najmłodszej grupie wiekowej chłopców (0-4 lata) najczęstszą przyczyną hospitalizacji w roku 2011 były niektóre stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym - **32%**, czynniki wpływające na stan zdrowia **23%** oraz choroby układu oddechowego - **14%**. W grupie wiekowej 5-14 lat, chłopcy hospitalizowani byli w głównej mierze z powodu chorób układu oddechowego - **20%**, urazów/zatruc - **18%** oraz chorób układu kostno-stawowo-mięśniowego - **17%**. 15-19-latkowie leczeni byli w ramach stacjonarnej opieki zdrowotnej z rozpoznaniem urazów i zatruc - **30%**, chorób układu oddechowego - **11%** oraz chorób układu kostno-stawowo-mięśniowego - **10%**. Wśród 20-34-latków dominującą przyczyną hospitalizacji były urazy i zatrucia - **25%**, choroby układu oddechowego - **13%** oraz choroby układu trawiennego - **10%**. W grupie mężczyzn 35-44 lat znaczny odsetek hospitalizacji stanowiły rozpoznania urazów oraz zatruc - **17%**, na podobnym poziomie (**11%**) odnotowano rozpoznania zarówno chorób układu nerwowego, układu kostno-stawowo-mięśniowego, chorób układu oddechowego oraz trawiennego. Wśród 45-54-latków najczęstsze hospitalizacje związane były z chorobami układu krążenia - **17%**, urazami, zatruciami - **12%** oraz chorobami układu trawiennego - **11%**. W kolejnej grupie wiekowej - 55-64 lata - mężczyźni najczęściej hospitalizowani byli z powodu chorób układu krążenia - **27%**, chorób nowotworowych - **13%** oraz chorób układu trawiennego - **10%**. W najstarszej grupie wiekowej hospitalizacje mężczyzn były wynikiem w 1/3 przypadków chorób układu krążenia (**31%**), nowotworów w **12%**, oraz chorób układu trawiennego w **9%** [Wykres 103].

Wykres 103. Udział głównych grup chorób w hospitalizacji mężczyzn (mieszkańców Bielska-Białej) w poszczególnych grupach wieku w śląskich szpitalach w 2011 roku

Ch.U.N. - choroby układu nerwowego
 Ch.U.M.P. - choroby układu moczowo-płciowego
 Ch.U.K.S.M. - choroby układu kostno-stawowo-mięśniowego
 Ch.U.O. - choroby układu oddechowego
 Ch.U.T. - choroby układu trawiennego
 Ch.U.K. - choroby układu krążenia

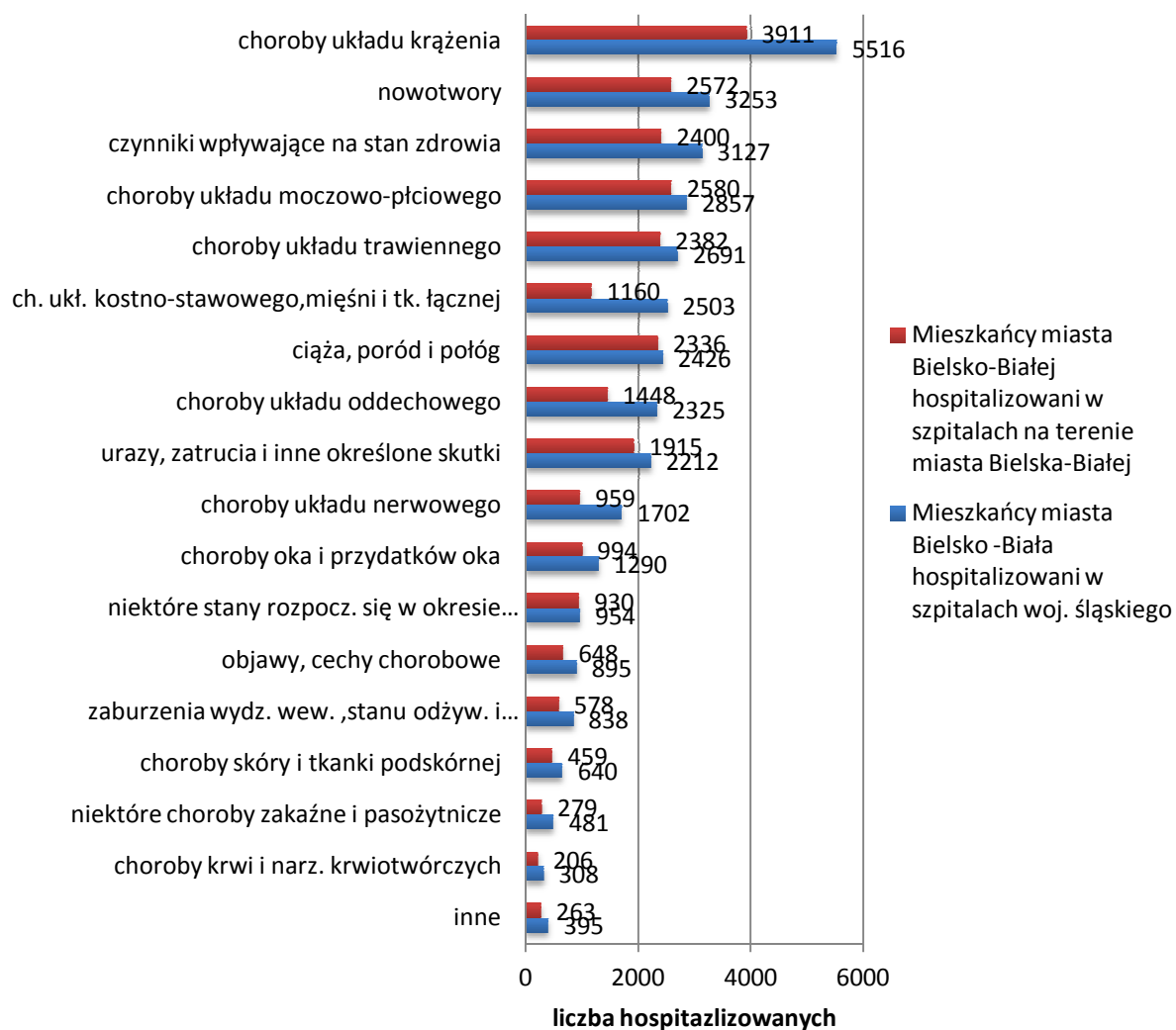
Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Poniższy wykres jest analizą porównawczą przyczyn hospitalizacji mieszkańców Bielska-Białej wg miejsca udzielania świadczeń. Hospitalizacje na terenie województwa śląskiego zawierają hospitalizacje z terenu Bielska-Białej, a powstała różnica służy zobrazowaniu liczby udzielanych świadczeń poza granicami miasta Bielska-Białej.

Zbliżona liczba hospitalizacji w roku 2011 w szpitalach miasta Bielska-Białej oraz województwa śląskiego miała miejsce w przypadku hospitalizacji związanej z ciążą, porodem oraz połogiem (**2.336** vs **2.426**), hospitalizacji związanych z chorobami układu moczowo-płciowego (**2.580** vs **2.857**) oraz chorób układu trawiennego (**2.382** vs **2.691**). W powyższych przypadkach znaczna część mieszkańców Bielska-Białej hospitalizowana była na terenie miasta.

Znaczne różnice w liczbie hospitalizacji odnotowujemy w przypadku chorób układu kostno-stawowo-mięśniowego (**1.160** vs **2.503**) oraz chorób układu nerwowego (**959** vs **1.702**) - hospitalizacje mieszkańców Bielska-Białej w przypadku tych jednostek chorobowych realizowane były w dużej mierze poza terenem miasta w placówkach województwa śląskiego [Wykres 104].

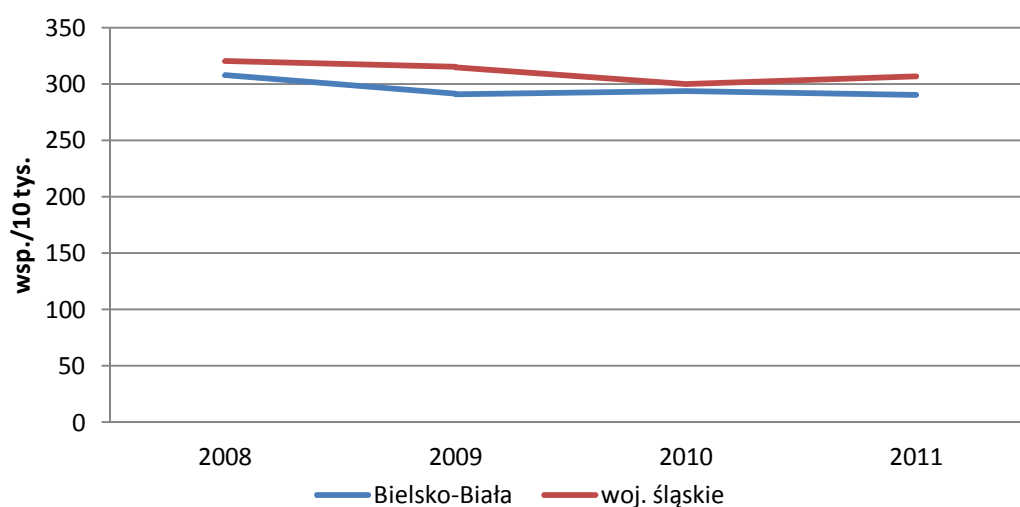
Wykres 104. Struktura hospitalizacji mieszkańców Bielska-Białej ogółem leczonych na terenie miasta Bielska-Białej oraz na terenie województwa śląskiego w roku 2011

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

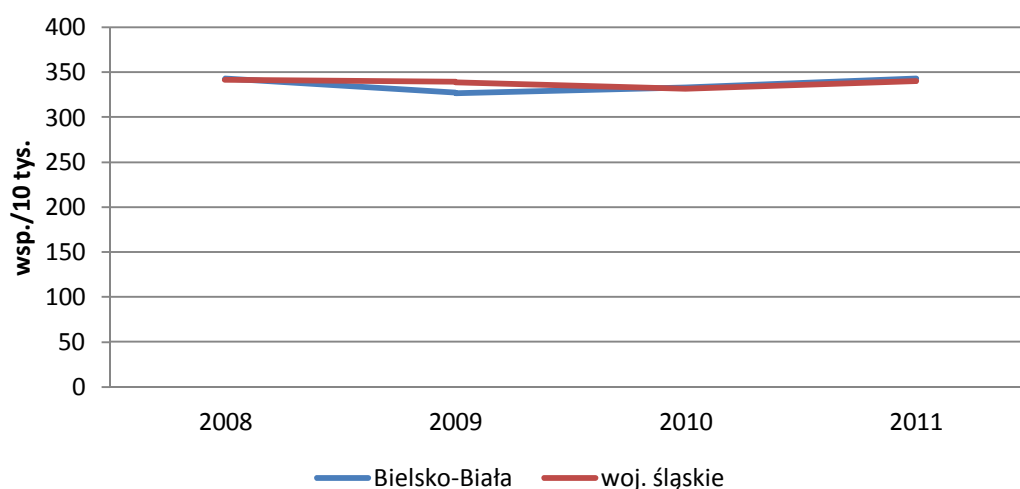
Z uwagi na fakt, iż choroby układu krążenia stanowią, zarówno w grupie kobiet jak i mężczyzn główną przyczynę hospitalizacji wśród mieszkańców miasta Bielska-Białej, poniżej przedstawiono dodatkowo porównanie współczynników hospitalizacji w szpitalach Bielska-Białej oraz województwa śląskiego w latach 2008-2011. W okresie tym wskaźnik hospitalizacji kobiet z powodu ChUK dla województwa śląskiego był wyższy niż dla miasta Bielska-Białej. W roku 2011 wynosił dla pacjentów hospitalizowanych w szpitalach na terenie województwa śląskiego **306,8/10 tys.** a w Bielsku-Białej **290,3/10 tys.** [Wykres 105]. W grupie mężczyzn wskaźniki hospitalizacji z powodu chorób układu krążenia w Bielsku-Białej były na porównywalnym poziomie jak w województwie śląskim w całym analizowanym okresie. [Wykres 106].

Wykres 105. Wskaźnik hospitalizacji kobiet z powodu chorób układu krążenia w szpitalach województwa śląskiego w latach 2008-2011

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

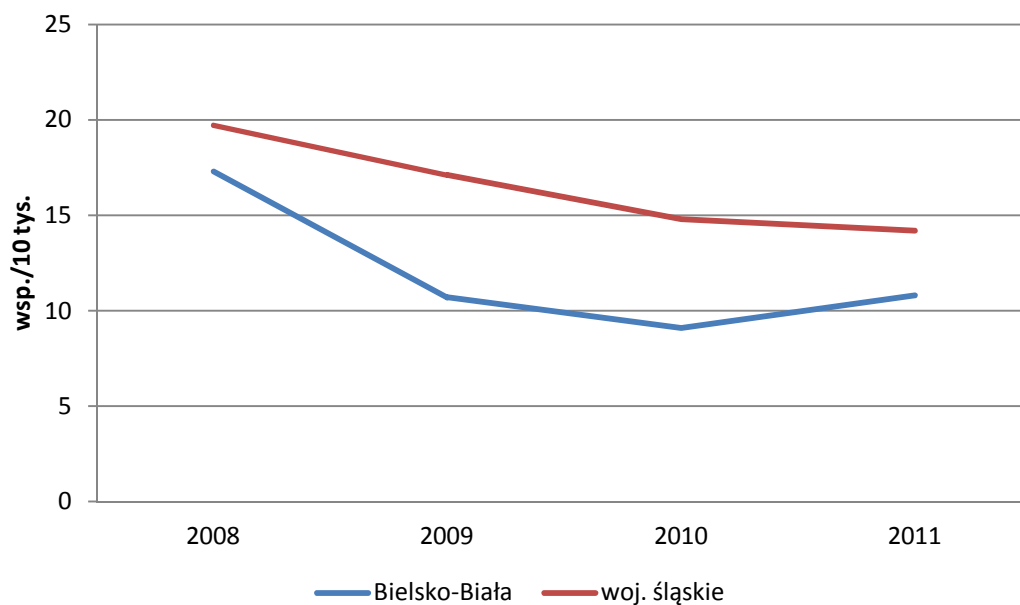
Wykres 106. Wskaźnik hospitalizacji mężczyzn z powodu chorób układu krążenia w szpitalach województwa śląskiego w latach 2008-2011

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Pogłębioną analizę przedstawiono również dla hospitalizacji z powodu obturacyjnej choroby płuc. W latach 2008-2011 wskaźnik hospitalizacji z powodu POChP ogółem w województwie śląskim był wyższy od wskaźnika w Bielsku-Białej i wykazywał trend malejący. W roku 2011 osiągnął poziom **14,2/10 tys.** Współczynnik ten w Bielsku-Białej w latach 2008-2010 malał, następnie w kolejnym roku nieznacznie wzrósł. W roku 2011 wynosił **10,8/10 tys.** [Wykres 107].

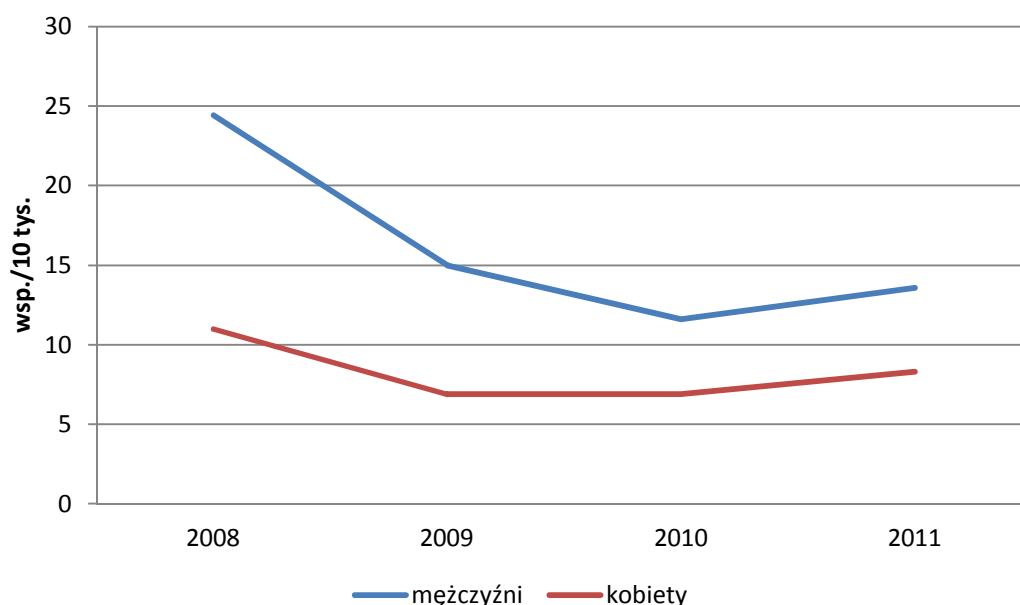
Wykres 107. Wskaźnik hospitalizacji mieszkańców Bielska-Białej i woj. śląskiego z powodu obturacyjnej choroby płuc w szpitalach województwa śląskiego w latach 2008-2011

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Hospitalizacje mieszkańców Bielska-Białej w latach 2008-2011 z powodu obturacyjnej choroby płuc częściej odnotowywano w przypadku mężczyzn niż kobiet (wskaźnik hospitalizacji mężczyzn w całym analizowanym okresie był wyższy niż dla kobiet). Począwszy od roku 2008 liczba hospitalizowanych mężczyzn z powodu POChP malała do roku 2010, następnie w kolejnym roku nieznacznie wzrosła. Liczba hospitalizowanych kobiet nie ulegała w latach 2008-2011 znacznym zmianom. W roku 2011 wskaźnik hospitalizacji dla mężczyzn wynosił **13,6/10 tys.** z kolei dla kobiet **8,3/10 tys.** [Wykres 108].

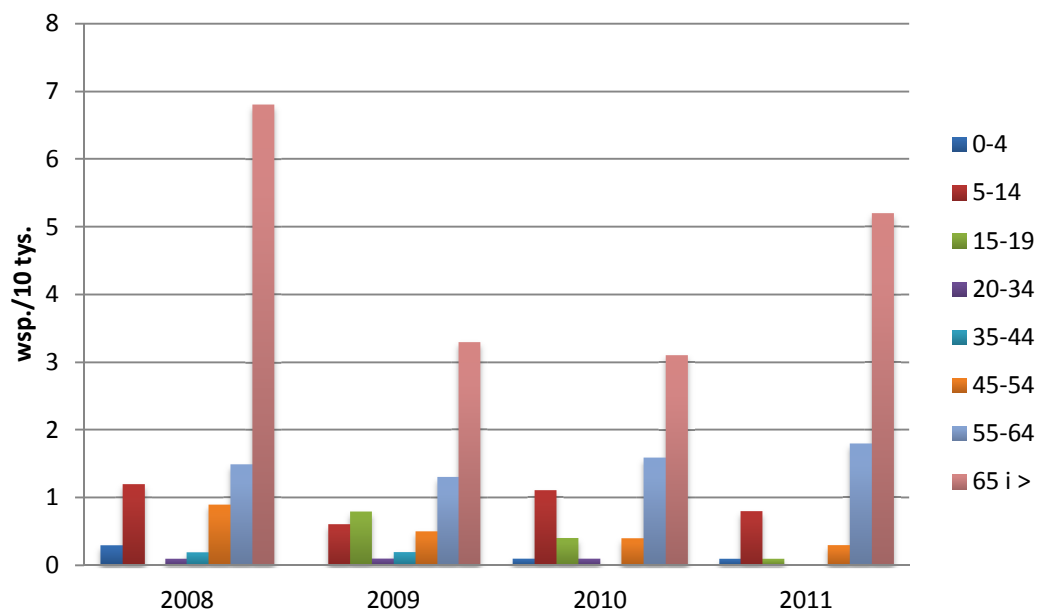
Wykres 108. Wskaźnik hospitalizacji mieszkańców Bielska-Białej z powodu obturacyjnej choroby płuc wg płci w szpitalach województwa śląskiego w latach 2008-2011

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

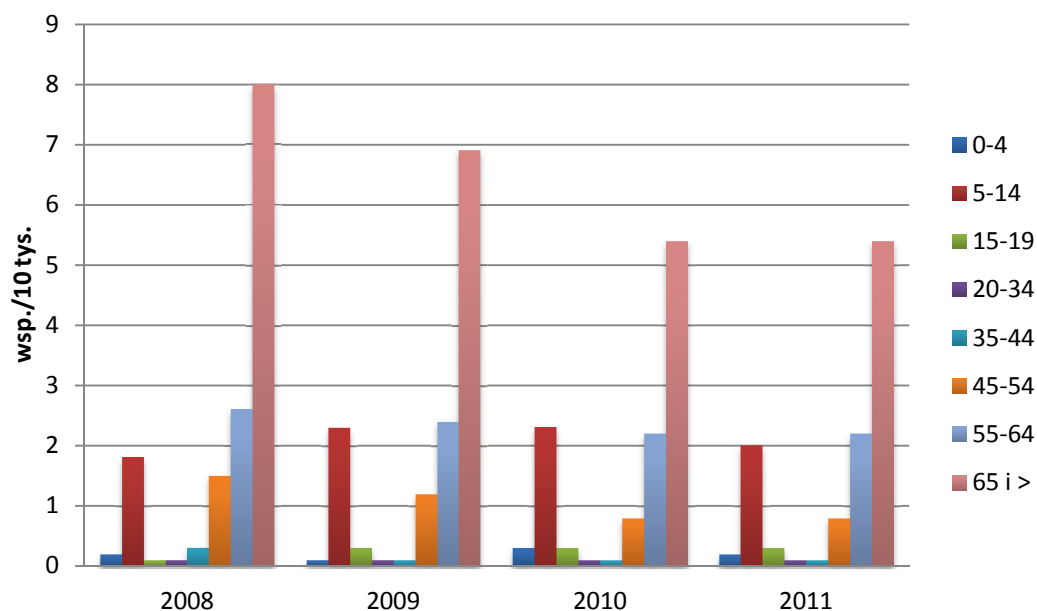
Analiza hospitalizacji z powodu obturacyjnej choroby płuc wśród kobiet w podziale na grupy wiekowe pokazuje, iż zarówno w przypadku mieszkanek Bielska-Białej hospitalizowanych w mieście zamieszkania, jak i mieszkanek województwa śląskiego hospitalizowanych na terenie województwa śląskiego najwyższy współczynnik hospitalizacji odnotować można w grupie wiekowej 65 lat i więcej, jednakże w latach 2009-2010 był on w tej grupie wiekowej znacznie niższy dla kobiet zamieszkujących i hospitalizowanych w Bielsku-Białej. W 2011 roku współczynnik hospitalizacji kobiet w Bielsku-Białej wynosił **5,2/10 tys.** i był na podobnym poziomie jak w przypadku mieszkanek województwa śląskiego - **5,4/10 tys.** Na uwagę zasługują również wysokie wartości współczynnika hospitalizacji z powodu POChP wśród dziewcząt w województwie śląskim w kategorii wiekowej 5-14 lat. W roku 2011 liczba hospitalizowanych wynosiła bowiem w tej grupie wiekowej **2/10 tys.** [Wykres 109; Wykres 110].

Wykres 109. Hospitalizacje kobiet (mieszkańców miasta Bielska-Białej) leczonych z powodu obturacyjnej choroby płuc (J41-J44) w szpitalach woj. śląskiego w latach 2008-2011

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Wykres 110. Hospitalizacje kobiet (mieszkańców woj. śląskiego) leczonych z powodu obturacyjnej choroby płuc (J41-J44) w szpitalach woj. śląskiego w latach 2008-2011*

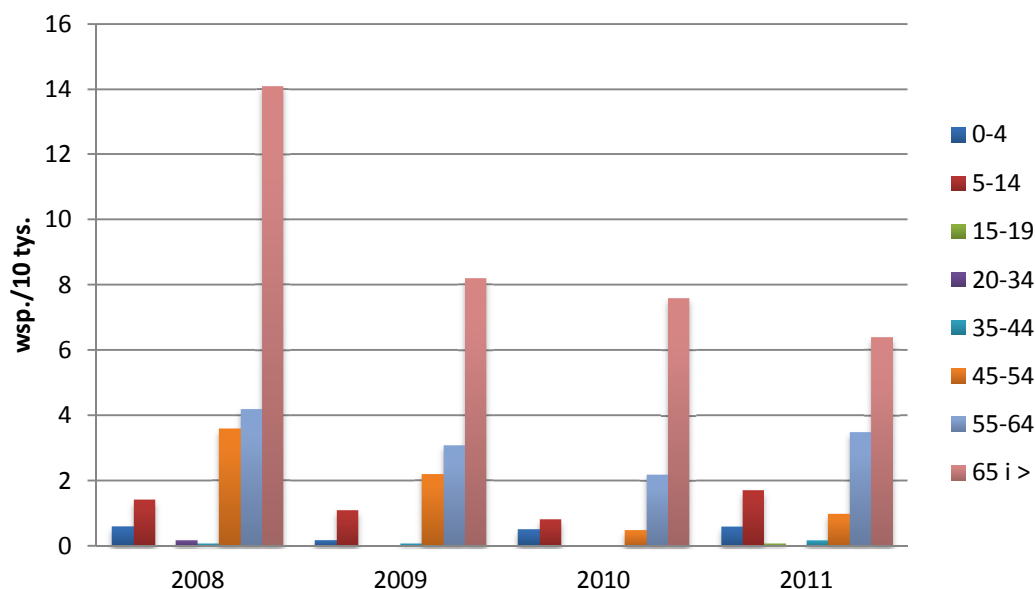

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

* Na wykresie nie uwzględniono jednej hospitalizacji pacjentki z powodu innej przewlekłej zaporowej choroby płuc (J44) z uwagi na brak daty urodzenia

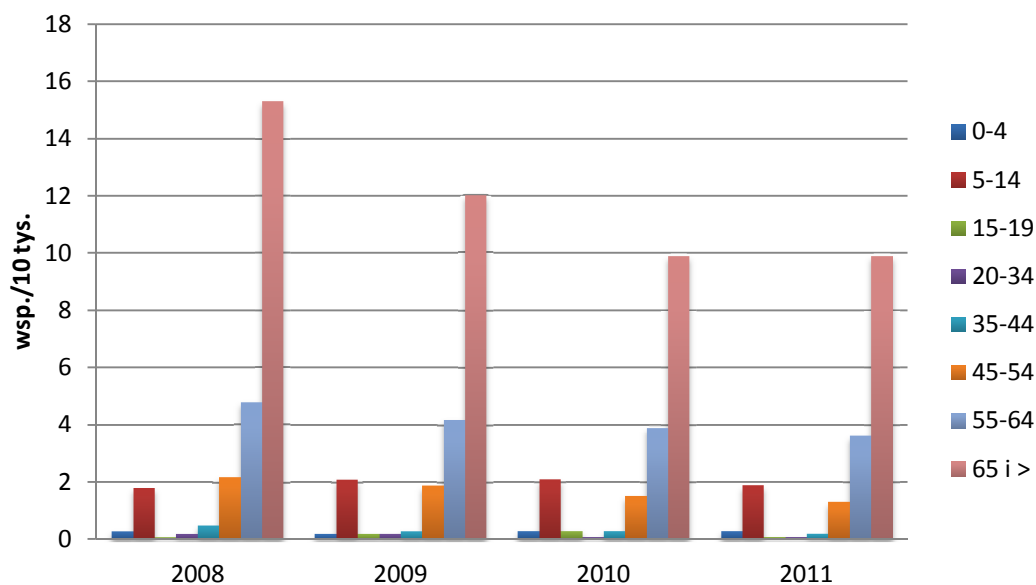
Podobnie jak w przypadku kobiet, u mężczyzn najliczniej hospitalizowaną z powodu POChP grupą wiekową była grupa w wieku 65 lat i więcej. Zarówno w przypadku mieszkańców Bielska-Białej hospitalizowanych na terenie miasta zamieszkania jak i mieszkańców województwa śląskiego hospitalizowanych na jego terenie współczynnik hospitalizacji wykazywał w latach 2008-2011 trend malejący i wynosił w roku 2011 dla mieszkańców Bielska-Białej **6,4/10 tys.**, z kolei dla mieszkańców województwa śląskiego **9,9/10 tys.** [Wykres 111, Wykres 112].

Wykres 111. Hospitalizacje mężczyzn (mieszkańców miasta Bielska-Białej) leczonych z powodu obturacyjnej choroby płuc (J41-J44) w szpitalach woj. śląskiego w latach 2008-2011

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

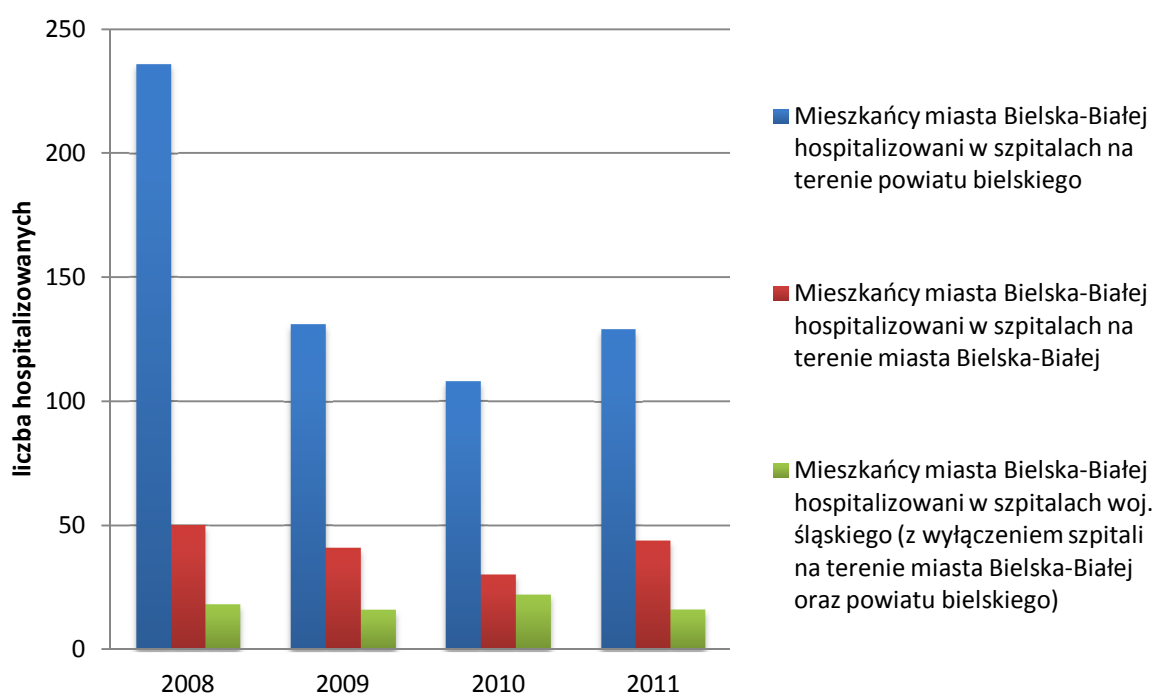
Wykres 112. Hospitalizacje mężczyzn (mieszkańców woj. śląskiego) leczonych z powodu obturacyjnej choroby płuc (J41-J44) w szpitalach woj. śląskiego w latach 2008-2011

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

W ramach niniejszego raportu oceniono także hospitalizacje mieszkańców miasta Bielska-Białej z powodu obturacyjnej choroby płuc leczonych w latach 2008-2011 na terenie miasta Bielska-Białej, powiatu bielskiego oraz województwa śląskiego (z wyłączeniem szpitali na terenie miasta Bielska-Białej oraz powiatu bielskiego). W roku 2008 w Bielsku-Białej hospitalizacji poddano **50** pacjentów, w powiecie bielskim - **236** a województwie - **18**. Zarówno liczba pacjentów hospitalizowanych w Bielsku-Białej jak i w powiecie do roku 2010 wykazywała trend malejący. W roku 2011 nieznacznie wzrosła i wynosiła dla Bielska-Białej **44** pacjentów oraz dla powiatu **129** pacjentów. Liczba hospitalizowanych z powodu POChP w województwie nie wykazywała wyraźnego trendu i wynosiła w roku 2011 - **16** pacjentów. Z powyższego wynika też, że mieszkańcy miasta Bielska-Białej leczeni są z powodu POChP na terenie powiatu bielskiego [Wykres 113].

Wykres 113. Hospitalizacje mieszkańców Bielska-Białej z powodu obturacyjnej choroby płuc

Źródło: opracowanie na podstawie danych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Podsumowanie

W oparciu o informacje prezentowane w niniejszym Raporcie można stwierdzić, że:

- Liczba ludności Bielska-Białej systematycznie malała w latach 2008-2011. Zarejestrowany spadek liczby mieszkańców dotyczył zarówno mężczyzn jak i kobiet. Według prognozy Głównego Urzędu Statystycznego ludność Bielska-Białej ma się nadal systematycznie zmniejszać do 2035 roku. W 2035 roku szacunkowa liczba mieszkańców Bielska-Białej będzie o **8,5% mniejsza** w porównaniu z rokiem 2011.
- Przyrost naturalny w 2011 roku wyniósł w Bielsku-Białej **81**, przy ogólnej liczbie urodzeń żywych - **1.769** i liczbie zgonów ogółem - **1.688**. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców, przyrost naturalny w Bielsku-Białej wyniósł **0,5** i był wyższy w porównaniu z województwem śląskim (-0,6/1.000) i Polską (0,3/1.000).
- W ogólnej liczbie ludności Bielska-Białej kobiety stanowiły **52,9%**. Współczynnik feminizacji wyniósł w Bielsku-Białej **112** i był wyższy niż w województwie śląskim - **107/100** i w Polsce - **107/100**.
- Biorąc pod uwagę wiek mieszkańców Bielska-Białej we wcześniejszych grupach wiekowych przeważali mężczyźni. Liczebna przewaga mężczyzn występowała do 24 roku życia i w grupie 30-34 lat. Od grupy wiekowej 25-29 lat (z wyłączeniem 30-34 lat) liczba kobiet znacząco przeważała nad liczbą mężczyzn a różnica między nimi największa była w najstarszych strukturach wieku. Współczynnik feminizacji dla grupy wiekowej 85 i więcej lat wyniósł **309/100** mężczyzn a dla grupy 80-84 lat współczynnik osiągnął wartość **205/100**. Powyższe zjawisko można tłumaczyć wyższą umieralnością mężczyzn niż kobiet (zjawisko tzw. nadumieralności mężczyzn). W związku z powyższym działania w dziedzinie profilaktyki chorób w znacznej mierze powinny objąć swoim zasięgiem grupę mężczyzn.
- Na przestrzeni lat 2008-2011 można zaobserwować niekorzystne zmiany w strukturze grup wieku ekonomicznego. Maleje udział grupy wieku przedprodukcyjnego i produkcyjnego a rośnie odsetek osób w wieku emerytalnym. W Bielsku-Białej udział osób w grupie wieku produkcyjnego był najniższy (w Bielsku-Białej - **63,6%**, województwie śląskim - **64,8%**, Polsce - **64,2%**), najniższy udział osób w grupie wieku przedprodukcyjnego - **16,8%** (w woj. śląskim - **17,1%**, w Polsce - **18,5%**) i najwyższy udział osób w wieku poprodukcyjnym: w Bielsku-Białej - **19,6%**, w województwie śląskim - **18,1%** a w Polsce - **17,3%**. Starzenie się populacji Bielska-Białej może spowodować konieczność dokonania zmian w organizacji opieki zdrowotnej, z uwzględnieniem świadczeń charakterystycznych dla wieku podeszłego. W związku z powyższymi zmianami w strukturze wieku mieszkańców można również oczekiwać wzrostu zapadalności na choroby układu krążenia i nowotwory złośliwe, co wymaga zwiększenia środków na działania profilaktyczne, wczesną diagnostykę i leczenie.
- Oczekiwana długość życia u mężczyzn w Bielsku-Białej, wynosząca **72,8 lat** była wyższa od wskaźników wojewódzkich (**71,9 lat**) i ogólnopolskich (**72,4 lat**) ale niższa od wskaźników europejskich (**77,0 lat**). W przypadku kobiet oczekiwana długość życia w Bielsku-Białej wyniosła **80,5 lat** i była wyższa od wskaźników w województwie śląskim (**79,8 lat**), ale niższa od wskaźników w Polsce (**80,9 lat**) i Unii Europejskiej (**82,9 lat**). Pomiedzy mężczyznami a kobietami różnica przeżycia w Bielsku-Białej wyniosła **7,7 lat** i była na porównywalnym poziomie jak w województwie śląskim (**7,9 lat**), ale niższa niż w Polsce (**8,5 lat**). W Unii Europejskiej kobiety średnio żyją o **5,9 lat** dłużej niż mężczyźni.

- W 2011 roku w Bielsku-Białej współczynnik umieralności niemowląt wyniósł **3,4/1.000** urodzeń i był niższy niż w województwie śląskim - **6/1.000** urodzeń żywych, Polsce - **4,7/1.000** urodzeń żywych, a nawet w Unii Europejskiej - **4,1/1.000** urodzeń żywych (ostatnie dane dla 2010 roku). Trudno oceniać znaczenie zdrowotne dla pojedynczych lat dlatego też należy monitorować ten wskaźnik w kolejnych latach.
- Standaryzowany współczynnik umieralności ogólnej zarówno dla mężczyzn jak i kobiet był niższy w Bielsku-Białej od wojewódzkiego i ogólnopolskiego. W 2010 roku standaryzowany współczynnik umieralności ogólnej dla mężczyzn w Bielsku-Białej wynosił **935/100 tys.** w województwie śląskim - **1.070/100 tys.** a w Polsce - **1.057/100 tys.** Współczynnik umieralności ogólnej w Unii Europejskiej wyniósł dla mężczyzn **781/100 tys.** Standaryzowany współczynnik umieralności ogólnej u kobiet w 2010 roku wyniósł w Bielsku-Białej **506/100 tys.**, w województwie śląskim - **585/100 tys.** a w Polsce - **550/100 tys.** Współczynnik umieralności ogólnej w Unii Europejskiej wyniósł dla kobiet **472/100 tys.**
- Główną przyczyną zgonów w Bielsku-Białej w 2010 roku były choroby układu krążenia, które stanowiły **47%** wszystkich przyczyn u mężczyzn i **58%** u kobiet. Główną przyczyną zgonów z powodu chorób układu krążenia u mężczyzn były: niewydolność serca - **43%**, choroby niedokrwienne serca - **24%** i choroby naczyń mózgowych - **16%**. Kobiety najczęściej umierały z powodu: niewydolności serca - **50%**, chorób naczyń mózgowych - **16%** i chorób niedokrwiniennych serca - **12%**. W województwie śląskim odsetek zgonów z powodu chorób układu krążenia był niższy i wynosił **39%** u mężczyzn i **49%** u kobiet. W Polsce odsetek zgonów z powodu chorób krążenia wyniósł **41%** u mężczyzn i **52%** u kobiet. Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu chorób układu krążenia (ChUK) u mężczyzn w Bielsku-Białej był na porównywalnym poziomie w porównaniu z województwem śląskim i Polską i wynosił kolejno: w Bielsku-Białej **446/100 tys.**, w województwie śląskim **437/100 tys.** i w Polsce - **440/100 tys.** Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu chorób układu krążenia u mężczyzn w Unii Europejskiej wynosił **280/100 tys.** w 2010 roku. Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu chorób układu krążenia (ChUK) u kobiet w Bielsku-Białej był nieznacznie wyższy w porównaniu z województwem śląskim, Polską i wynosił kolejno: w Bielsku-Białej **272/100 tys.**, w województwie śląskim **267/100 tys.** i w Polsce - **260/100 tys.** Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu chorób układu krążenia u kobiet w Unii Europejskiej wynosił **182/100 tys.** w 2010 roku. Z uwagi na fakt, że choroby układu krążenia pozostają ciągle główną przyczyną zgonów, działania w tym zakresie powinny być priorytetowe. Przy planowaniu działań profilaktycznych w zakresie zapobiegania chorobom układu krążenia, ale również nowotworom, należy zwrócić szczególną uwagę na rozpoznanie, modyfikowanie i eliminację czynników ryzyka, takich jak: palenie tytoniu, nieprawidłowa dieta, czy niska aktywność fizyczna. Niemniej ważna jest wczesna diagnostyka (w tym udział w bezpłatnych akcjach profilaktycznych, m.in. finansowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia) i skuteczne leczenie.
- Drugą, co do częstości przyczyną zgonów, podobnie jak w latach ubiegłych, były nowotwory. W Bielsku-Białej w 2010 roku z powodu chorób nowotworowych zmarło **28%** mężczyzn i **26%** kobiet; w województwie śląskim kolejno: **28%** mężczyzn i **25%** kobiet, a w Polsce: **27%** mężczyzn i **24%** kobiet. W Bielsku-Białej spośród wszystkich przyczyn zgonów na nowotwory, u mężczyzn najczęściej występowały nowotwory złośliwe narządów trawiennych - **30%**, nowotwory złośliwe tchawicy, oskrzeli i płuc - **27%** oraz nowotwory prostaty - **8%**. U kobiet pod względem umiejscowienia najczęściej występującymi nowotworami były nowotwory złośliwe narządów trawiennych - **27%**, nowotwory złośliwe tchawicy, oskrzeli i płuc - **15%**

oraz nowotwory złośliwe piersi - **11%**. Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu nowotworów u mężczyzn w Bielsku-Białej był najniższy w zestawieniu z województwem śląskim i Polską i wynosił kolejno: w Bielsku-Białej **260/100 tys.**, w województwie śląskim **288/100 tys.** i w Polsce - **281/100 tys.** Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu nowotworów u mężczyzn w Unii Europejskiej wynosił **225/100 tys.** w 2010 roku. Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu nowotworów u kobiet w Bielsku-Białej był na niższym poziomie w zestawieniu z województwem śląskim i porównywalny z Polską; wynosił kolejno: w Bielsku-Białej **153/100 tys.**, w województwie śląskim **162/100 tys.** i w Polsce - **152/100 tys.** Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu nowotworów u kobiet w Unii Europejskiej wynosił **130/100 tys.** w 2010 roku. Działania profilaktyczne, podejmowane w odniesieniu do czynników ryzyka takich jak: palenie tytoniu, dieta czy aktywność fizyczna, są w znacznej mierze z działaniami zapobiegającymi chorobom układu krążenia i nowotworom. Dodatkowo ogromną rolę odgrywa uczestnictwo w programach wczesnego wykrywania nowotworów. Precyzyjne zbadanie poziomu czynników ryzyka, przyczyn niskiego uczestnictwa w badaniach przesiewowych mogą umożliwić skuteczne działania profilaktyczne.

- Wśród pozostałych przyczyn zgonów różnice terytorialne (Bielsko-Biała, województwo śląskie, Polska) były mniej znaczne. W Bielsku-Białej mniejszy odsetek zgonów w porównaniu z województwem śląskim i Polską dotyczył kategorii zgonów 'objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań laboratoryjnych i klinicznych', która zawiera się w grupie zgonów 'pozostałe'. W Bielsku-Białej **8%** mężczyzn zmarło z powodu zewnętrznych przyczyn zgonu, **6%** z powodu chorób układu trawiennego, **3%** z powodu zaburzeń wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej, **3%** - układu oddechowego i **5%** z powodu pozostałych przyczyn). W przypadku kobiet **4%** zmarło z powodu chorób układu trawiennego, **3%** - z zewnętrznych przyczyn zgonu, **3%** - zaburzeń wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej, **2%** - chorób oddechowego i **4%** z pozostałych przyczyn.
- Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu zewnętrznych przyczyn zgonów u mężczyzn w Bielsku-Białej był niższy w porównaniu z województwem śląskim i Polską i wynosił kolejno: w Bielsku-Białej **75/100 tys.**, w województwie śląskim **92/100 tys.** i w Polsce - **94/100 tys.** Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu zewnętrznych przyczyn zgonów u mężczyzn w Unii Europejskiej wynosił **56/100 tys.** w 2010 roku. Standaryzowany współczynnik umieralności z powodu zewnętrznych przyczyn zgonów u kobiet był, podobnie jak u mężczyzn, niższy w Bielsku-Białej w porównaniu z województwem śląskim i Polską i wynosił kolejno: w Bielsku-Białej **18/100 tys.**, w województwie śląskim **24/100 tys.** i w Polsce - **21/100 tys.** Standaryzowany współczynnik umieralności z zewnętrznych przyczyn zgonu u kobiet w Unii Europejskiej wynosił **19/100 tys.** w 2010 roku.
- Surowe współczynniki umieralności ogólnej w Bielsku-Białej, woj. śląskim i w Polsce w latach 2007-2010 charakteryzowały się niewielką tendencją wzrostową. W 2010 roku współczynnik umieralności ogólnej wyniósł w Bielsku-Białej **975,4/100 tys.** i był niższy niż w województwie śląskim - **1.029/100 tys.** i w Polsce - **991/100 tys.** Analogiczną zależność możemy zaobserwować także w poprzednich latach 2007-2009. W przypadku cząstkowych surowych współczynników umieralności zauważyć można w Bielsku-Białej nieznaczny wzrost wartości umieralności z powodu chorób układu krążenia, a także spadek umieralności z powodu zewnętrznych przyczyn zgonu chorób układu oddechowego. Należy jednak pamiętać, że surowe współczynniki umieralności nie uwzględniają różnic w strukturze wiekowej pomiędzy

płciami i regionami (w przeciwieństwie do współczynników standaryzowanych), stąd nie można z ich wielkości wyciągać jednoznacznych wniosków o stanie zdrowia społeczeństwa.

- Standaryzowany współczynnik zapadalności na nowotwory złośliwe ogółem u kobiet w Bielsku-Białej w 2009 roku był na nieco wyższym poziomie niż w woj. śląskim i Polsce i wyniósł **223,3/100 tys.** (woj. śląskie - **205,6/100 tys.**, Polska - **205,3/100 tys.**). Częstkowe współczynniki zapadalności na nowotwory złośliwe w większości przypadków były na wyższym poziomie w Bielsku-Białej niż w województwie śląskim i Polsce poza nowotworem szyjki macicy i białaczek (5-krotnie niższe współczynniki niż w województwie i 4-krotnie niższe niż w Polsce). Standaryzowany współczynnik zapadalności na nowotwory sutka był na podobnym poziomie jak w województwie i Polsce i wyniósł w Bielsku-Białej **48,7/100 tys.**, w województwie śląskim - **47,0/100 tys.** a w Polsce - **50,4/100 tys.** Na nieco wyższym poziomie był współczynnik zapadalności na nowotwory złośliwe okrężnicy i odbytnicy, które wyniosły kolejno **22,7/100 tys.** w Bielsku-Białej, **18,8/100 tys.** w województwie śląskim i **17,7/100 tys.** w Polsce. Na podobnym poziomie w Bielsku-Białej w województwie i Polsce były nowotwory tchawicy, oskrzeli i płuc (**16,1/100 tys.** w Bielsku-Białej, **16,8/100 tys.** w województwie śląskim, **16,7/100 tys.** w Polsce).
- Standaryzowany współczynnik zapadalności na nowotwory złośliwe u mężczyzn w 2009 roku wynosił w Bielsku-Białej - **279/100 tys.** i był wyższy niż w woj. śląskim - **257,7/100 tys.** i w Polsce - **254/100 tys.** Współczynnik standaryzowany zachorowań na nowotwory tchawicy, płuc i oskrzeli był niższy w Bielsku-Białej (**50,3/100 tys.**) niż w województwie śląskim (**50,7/100 tys.**) i Polsce (**53,4/100 tys.**) podobnie jak w przypadku współczynnika zapadalności na nowotwory gruczołu krokowego: Bielsko-Biała - **28,1/100 tys.**, województwo śląskie - **36,1/100 tys.**, Polska - **32,8/100 tys.** Z kolei zapadalność na nowotwory złośliwe okrężnicy i odbytnicy była wyższa w Bielsku-Białej (**34,5/100 tys.**) niż w województwie śląskim (**30,5/100 tys.**) i w Polsce (**29,9/100 tys.**). Na uwagę zasługują współczynnik standaryzowany zachorowań z powodu innych nowotworów złośliwych skóry, który był dwukrotnie wyższy niż w województwie śląskim i Polsce (**33,9/100 tys.** w Bielsku-Białej, **15,4/100 tys.** w województwie śląskim, **15,5/100 tys.** w Polsce), i współczynnik standaryzowany zachorowań z powodu czerniaka skóry (**8,5/100 tys.** w Bielsku-Białej, **5,0/100 tys.** w województwie śląskim, **4,5/100 tys.** w Polsce).
- W 2011 roku w Bielsku-Białej zanotowano **3.052** przypadków chorób zakaźnych, zakażeń i zatruc podlegających obowiązkowemu zgłoszeniu. Najczęstsze infekcje to: grypa i zachorowania grypopodobne (**43%; 1323** zachorowania), choroby zakaźne wieku dziecięcego (ospa wietrzna, płonica, różyczka, świnka, krztusiec), (**39%, 1189** zachorowań), zatrucia i zakażenia pokarmowe (łącznie z WZW typu A) oraz biegunka i zapalenia żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (**14%, 409** zachorowań), borelioza z Lyme (**3%, 90** zachorowań) i inne (**1%, 41** zachorowań).
- Grypa i zachorowania grypopochodne były główną chorobą zakaźną w Bielsku-Białej. Współczynnik zapadalności w Bielsku-Białej utrzymywał podobną tendencję jak w województwie śląskim i Polsce, tzn. zanotował wzrost w 2009, następnie spadek w 2010 i ponowny wzrost w 2011 roku. W 2011 roku współczynnik zapadalności na grypę najniższy był w Bielsku Białej i wyniósł **756/100 tys.** (**2.165/100 tys.** w województwie śląskim, **3.002/100 tys.** w Polsce). Współczynnik zapadalności na ospę wietrzną w 2011 roku, osiągnął kolejno wartości: w Bielsku-Białej - **601,1/100 tys.**, województwie śląskim - **507,5/100 tys.** i Polsce - **448,7/100 tys.**

- Współczynnik zapadalności na szkarlatynę notował od 2009 roku (**92,9/100 tys.**) trend spadkowy w Bielsku Białej osiągając dwukrotnie niższą wartość w 2011 roku - **42,2/100 tys.**, niższą również od współczynników wojewódzkich (**68/100 tys.**) i ogólnopolskich (**47,4/100 tys.**).
- Współczynnik zapadalności na różyczkę w latach 2008-2011 zanotował w województwie śląskim i Polsce trend malejący, a w przypadku Bielska-Białej, poza wzrostem wartości w 2009, pozostawał na podobnym poziomie. W 2011 roku zapadalność na różyczkę wyższa była w Bielsku-Białej (**16/100 tys.**) niż w województwie śląskim (**7/100 tys.**) i Polsce (**11,1/100 tys.**)
- Współczynniki zapadalności na świnkę w województwie śląskim i Polsce wykazywały w latach 2008-2011 trend malejący. W Bielsku-Białej po spadku zachorowań w 2009 roku (**4,6/100 tys.**) poniżej wartości wojewódzkich (**9,1/100 tys.**) i ogólnopolskich (**7,7/100 tys.**) nastąpił wzrost zachorowań. W 2011 roku współczynnik zapadalności na świnkę wynosił **10,3/100 tys.** w Bielsku-Białej, **8,1/100 tys.** w województwie śląskim i **6,7/100 tys.** w Polsce.
- W przypadku zapadalności na krztusiec obserwowany był od 2010 roku trend rosnący (w Bielsku-Białej z **1** przypadku krztuśca w 2010 roku do **17** zachorowań w 2011, współczynnik zapadalności - **9,7/100 tys.**). W województwie śląskim współczynnik zapadalności na krztusiec wynosił **5,7/100 tys.** a w Polsce - **4,3/100 tys.**
- Współczynniki zapadalności na salmonellozy wykazywały nieznaczny trend malejący. W 2011 roku współczynnik dla Bielska-Białej (**24,6/100 tys.**) był wyższy niż w Polsce (**22,9/100 tys.**) i województwie śląskim (**13,7/100 tys.**).
- Współczynniki zapadalności na boreliozę z Lyme utrzymywały w Bielska-Białej niewielki trend wzrostowy i pomimo znacznej poprawy w porównaniu z rokiem 2009 nadal pozostawały na wyższym poziomie niż w województwie śląskim i Polsce. Współczynnik zapadalności na boreliozę z Lyme wynosił **51,4/100 tys.** w Bielsku-Białej, **37,2/100 tys.** w województwie śląskim i **23,8/100 tys.** w Polsce w 2011 roku.
- Zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby w latach 2008-2011 wykazywały tendencje spadkowe w województwie śląskim i ogólnie w Polsce (taka tendencja utrzymywała się również w Bielsku-Białej ale od 2009 roku). Zapadalność na wirusowe zapalenie wątroby w 2011 roku w Bielska-Białej (**1,7/100 tys.**) były na 4-krotnie niższym poziomie niż województwie śląskim (**6,2/100 tys.**) i na 6-krotnie niższym poziomie niż w Polsce (**9,9/100 tys.**).
- W 2011 roku zanotowano **1** przypadek AIDS, w 2010 - **2** przypadki a w 2009 roku niezidentyfikowano żadnego przypadku AIDS w populacji Bielsko - Białej. Współczynnik zapadalności na AIDS wyniósł w 2011 roku - **0,6/100 tys.**, w województwie śląskim **0,3/100 tys.** a w Polsce - **0,6/100 tys.** W 2011 roku nastąpił znaczny wzrost zapadalności na HIV w Bielsku-Białej przy jednocześnie utrzymującym się nieznacznym trendzie wzrostowym w województwie śląskim i Polsce. Współczynnik zapadalności wynosił kolejno: w Bielsku-Białej - **6,3/100 tys.**, w województwie śląskim - **2,7/100 tys.** a w Polsce - **3,1/100 tys.**
- W 2011 roku na gruźlicę zachorowało **16** mieszkańców Bielska-Białej (wsp. zapadalności **9,14/100 tys.**) a w 2008 - 45 osób (**25,6/100 tys.**). W Bielsku-Białej zanotowano trend malejący w zapadalności na gruźlicę, odwrotny niż w przypadku województwa śląskiego i Polski. Wprawdzie współczynnik zapadalności na gruźlicę w 2008 roku był wyższy w Bielsku-

Białej (**25,6/100 tys.**) niż w województwie śląskim (**22,2/100 tys.**) i Polsce (**21,2/100 tys.**) ale znacznie niższy niż w roku 2011 (Bielsko-Biała - **9,14/100 tys.**, woj. śląskie - **28/100 tys.**, Polska - **22,2/100 tys.**)

- W 2011 roku lekarze podstawowej opieki zdrowotnej stwierdzili wśród dzieci i młodzieży do lat 18 **7.626** schorzeń ogółem, z czego **1.199** po raz pierwszy, co stanowiło **16%**. Najczęstsze problemy zdrowotne dzieci i młodzieży do 18 roku życia, leczone w ramach podstawowej opieki zdrowotnej, odnotowywane w Bielsku-Białej w roku 2011 obejmowały: zniekształcenia kręgosłupa, dychawicę oskrzelową, zaburzenia refrakcji i akomodacji oka, alergie pokarmowe, alergie skórne oraz choroby układu moczowego. Do najrzadziej zgłaszanych przypadków w zakresie leczenia POZ należały zaburzenia odżywiania, wady a także niedożywienie i nowotwory. Wskaźnik zgłaszalności z powodu zniekształceń kręgosłupa był głównym zdiagnozowanym schorzeniem w praktyce lekarza POZ i wyższy był w Bielsku-Białej (**797,5/10 tys.**) niż w województwie śląskim (**500,9/10 tys.**) i Polsce (**401,6/10 tys.**). Niemniej jednak w porównaniu z rokiem 2008 zanotowano znaczny spadek wskaźnika w Bielsku-Białej (**1.072,5/100 tys.**). Kolejnym schorzeniem w praktyce lekarza POZ była dychawica oskrzelowa; wskaźnik zgłaszalności w 2011 roku wyniósł w Bielsku-Białej **341,6/10 tys.**, w województwie śląskim - **296/10 tys.** i **308,1/10 tys.** w Polsce. Z kolei wskaźnik zgłaszalności z powodu refrakcji i akomodacji oka (trzecie co do częstości w POZ schorzenie w Bielsku-Białej) był niższy w Bielsku Białej (**224,4/10 tys.**) niż w województwie śląskim (**359,8/10 tys.**) i Polsce (**301,3/10 tys.**). W trzech innych schorzeniach (alergie pokarmowe, alergie skórne, choroby układu moczowego) wskaźniki zgłaszalności były wyższe w Bielsku-Białej niż w województwie śląskim i Polsce. W pozostałych przypadkach wskaźniki były niższe, szczególnie w odniesieniu do Polski. Wskaźniki zgłaszalności do lekarza POZ z powodu chorób refrakcji i akomodacji oka, otyłości czy niedożywienia były na niższym poziomie w Bielsku-Białej niż w województwie i Polsce. Najistotniejszą rolę w kształtowaniu postaw prozdrowotnych odgrywa środowisko nauczania i zamieszkania. Stąd nieodzownym elementem profilaktyki powinno być wdrożenie dedykowanych programów zdrowotnych, szczególnie w zakresie wad postawy i alergii.
- W 2011 roku lekarze podstawowej opieki zdrowotnej stwierdzili wśród osób w wieku 19 lat i więcej **50.948** schorzeń ogółem z czego **6.597** po raz pierwszy, co stanowiło **13%**. Najczęstsze problemy zdrowotne dorosłych mieszkańców Bielska-Białej, leczone w ramach podstawowej opieki zdrowotnej w roku 2011 obejmowały: choroby układu krążenia (w tym chorobę nadciśnieniową i chorobę niedokrwienną serca), choroby obwodowego układu nerwowego, cukrzycę i choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej. Do najrzadziej zgłaszanych przypadków w zakresie leczenia POZ należały gruźlica, niedokrwistość i nowotwory. Wskaźnik zgłaszalności z powodu chorób układu krążenia był głównym zdiagnozowanym schorzeniem w praktyce lekarza POZ wśród osób w wieku 19 lat i więcej. Wskaźnik ten był niższy w Bielsku-Białej (**1467,4/10 tys.**) niż w województwie śląskim (**1520,4/10 tys.**) i w Polsce (**1924,7/10 tys.**). Kolejnym schorzeniem w praktyce lekarza POZ były choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej; wskaźnik zgłaszalności w 2011 roku wyniósł w Bielsku-Białej **415,5/10 tys.**, w województwie śląskim - **533,6/10 tys.** i **758,1/10 tys.** w Polsce. Choroby obwodowego układu nerwowego częściej stwierdzane były przez lekarza POZ u dorosłych mieszkańców Bielska-Białej (**359,2/10 tys.**) niż w województwie śląskim (**307,6/10 tys.**) ale rzadziej niż w Polsce (**398/10 tys.**). Niższe wskaźniki zgłaszalności u lekarza POZ zanotowano w Bielsku-Białej niż województwie śląskim i Polsce w przypadku chorób układu trawiennego (Bielsko-Biała - **341,7/10 tys.**, woj. śląskie - **388,5/10 tys.**, Polska - **477,6/10 tys.**) cukrzycy (Bielsko-Biała - **339,1/10 tys.**, woj. śląskie - **420/10 tys.**, Polska - **427/10 tys.**) ale także w przypadku przewlekłego nieżyty oskrzeli, dychawicy oskrzelowej, nowotworów i niedokrwistości. Wskaźniki zgłaszalności do lekarza POZ u osób dorosłych były

w przypadku większości jednostek chorobowych na niższym poziomie w Bielsku-Białej niż w województwie śląskim i Polsce. Taką sytuację można zaobserwować w przypadku chorób układu krążenia, chorób układu mięśniowo-kostnego, chorób obwodowego układu nerwowego, chorób układu trawiennego, cukrzycy czy przewlekłego nieżytu oskrzeli i dychawicy oskrzelowej. Działania profilaktyczne wśród dorosłych mieszkańców Bielska-Białej powinny w dużej mierze skupiać się na wczesnej diagnostyce (bezpłatne akcje profilaktyczne) jak i poprawie dostępności do świadczeń zdrowotnych.

- W 2011 roku w jednostkach leczenia ambulatoryjnego w Bielsku-Białej leczonych było **8.583** osób z zaburzeniami psychicznymi (**4.904,3/100 tys.**), w tym **2.122** osób po raz pierwszy (**1211,3/100 tys.**), **230** osób z zaburzeniami spowodowanymi używaniem środków psychoaktywnych (**131,4/100 tys.**), w tym **127** osób po raz pierwszy (**72,5/100 tys.**) i **1.737** osób z powodu zaburzeń spowodowanych używaniem alkoholu (**992,5/100 tys.**), w tym **687** po raz pierwszy (**392,2/100 tys.**). Najczęstszą grupą zaburzeń psychicznych wśród osób leczonych w psychiatrycznej opiece ambulatoryjnej w Bielsku-Białej były zaburzenia nerwicowe związane ze stresem i somatoformiczne (**24,5%**), zaburzenia afektywne (**23,7%**), zaburzenia rozwojowe (**15,5%**) i schizofrenia (**14,4%**). Trzecim schorzeniem wymagającym ambulatoryjnej opieki psychiatrycznej w Bielsku-Białej były zaburzenia rozwojowe, które stanowiły **15,5%** (w województwie - **5,5%**, w Polsce - **6,1%**). Wskaźniki leczonych w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w Bielsku-Białej były wyższe od wojewódzkich i ogólnopolskich w przypadku zaburzeń psychicznych, zaburzeń spowodowanych używaniem substancji psychoaktywnych i alkoholu. Zaistniała sytuacja ma z pewnością swoje wytłumaczenie w tym, że na terenie miasta Bielsko-Biała funkcjonuje Specjalistyczny Psychiatryczny Zakład Opieki Zdrowotnej, w którym leczeni są mieszkańcy nie tylko z Bielska-Białej ale z regionu Podbeskidzia. Stąd prawdopodobnie wskaźniki w Bielsku-Białej są tak wysokie. Dlatego działania profilaktyczne powinny swoim zasięgiem obejmować nie tylko mieszkańców Bielska-Białej ale również sąsiadujące gminy. Profilaktyka zdrowia psychicznego obejmować powinna począwszy od programów zdrowotnych realizowanych w szkole i miejscu zamieszkania a nawiązujących do zdrowego stylu życia wolnego od uzależnień kończąc na poprawie dostępności do świadczeń w zakresie rozpoznawania i leczenia zaburzeń psychicznych i uzależnień.
- W 2011 roku w szpitalach województwa śląskiego hospitalizowanych było **34.413** mieszkańców miasta Bielska-Białej (z czego **58%** stanowiły kobiety - **19.841** kobiet). Dla porównania w szpitalach na terenie województwa śląskiego w tym samym roku hospitalizowano **902.725** wszystkich mieszkańców woj. śląskiego (w tym **57%** stanowiły kobiety - **512.527** kobiet). Wskaźnik hospitalizacji dla mieszkańców miasta Bielska-Biała w placówkach województwa śląskiego w roku 2011 wynosił **1.966,4/10 tys.** a dla mieszkańców województwa śląskiego **1.947,3/10 tys.** Liczba hospitalizowanych w roku 2011 mieszkank Bielska-Białej wynosiła **2.146,7/10 tys.** Liczba hospitalizowanych mężczyzn, z kolei - **1.764,6/10 tys.** Do najczęstszych przyczyn hospitalizacji, zarówno w przypadku kobiet jak i mężczyzn, zaliczamy choroby układu krążenia. W roku 2011 z powodu ChUK hospitalizowano **13,5%** kobiet (spośród wszystkich hospitalizowanych kobiet) oraz **19,4%** mężczyzn (w stosunku do wszystkich hospitalizowanych mężczyzn). Pozostałe, główne przyczyny hospitalizacji w grupie kobiet, mieszkank Bielska-Białej obejmowały hospitalizacje związane z ciążą, porodem i pościem (**12%**) oraz choroby układu moczowo-płciowego (**10%**). W grupie mężczyzn, najliczniejsze (oprócz ChUK) były hospitalizacje z powodu czynników wpływających na stan zdrowia (**9%**), nowotwory (**9%**) i choroby układu trawiennego (**9%**).

Raport ten przedstawia wskaźniki i określa główne obszary, gdzie należy szukać źródeł największych problemów zdrowotnych społeczeństwa oraz stanowi punkt wyjścia dla poszerzonych badań prospektywnych.

Działania naprawcze powinny być skupione w znacznej mierze na zapobieganiu chorobom układu krążenia i nowotworom poprzez eliminację czynników ryzyka, ale również skuteczną, wczesną diagnostykę chorób i wdrożenie leczenia.

Bibliografia

Opracowania i raporty

- *Choroby zakaźne i zatrucia w Polsce w 2011 roku*, Państwowy Zakład Higieny, Warszawa, 2012.
- *Choroby zakaźne i zatrucia w Polsce w 2010 roku*, Państwowy Zakład Higieny, Warszawa, 2011.
- *Choroby zakaźne i zatrucia w Polsce w 2009 roku*, Państwowy Zakład Higieny, Warszawa, 2010.
- *Choroby zakaźne i zatrucia w Polsce w 2008 roku*, Państwowy Zakład Higieny, Warszawa, 2009.
- Kołosza Z., Banasik T. R., Zemła B. F. P.: *Nowotwory złośliwe w województwie śląskim w 2009 roku*. Zakład Epidemiologii i Śląski Rejestr Nowotworów, Centrum Onkologii - Instytut im. Marii Skłodowskiej Curie, Oddział w Gliwicach, Gliwice 2011.
- Kołosza Z., Banasik T. R., Zemła B. F. P.: *Nowotwory złośliwe w województwie śląskim w 2008 roku*. Zakład Epidemiologii i Śląski Rejestr Nowotworów, Centrum Onkologii - Instytut im. Marii Skłodowskiej Curie, Oddział w Gliwicach, Gliwice 2010.
- Kołosza Z., Banasik T. R., Zemła B. F. P.: *Nowotwory złośliwe w województwie śląskim w 2007 roku*. Zakład Epidemiologii i Śląski Rejestr Nowotworów, Centrum Onkologii - Instytut im. Marii Skłodowskiej Curie, Oddział w Gliwicach, Gliwice 2009.
- Kołosza Z., Banasik T. R., Zemła B. F. P.: *Nowotwory złośliwe w województwie śląskim w 2006 roku*. Zakład Epidemiologii i Śląski Rejestr Nowotworów, Centrum Onkologii - Instytut im. Marii Skłodowskiej Curie, Oddział w Gliwicach, Gliwice 2009.
- Kołosza Z., Banasik T. R., Zemła B. F. P.: *Nowotwory złośliwe w województwie śląskim w 2005 roku*. Zakład Epidemiologii i Śląski Rejestr Nowotworów, Centrum Onkologii - Instytut im. Marii Skłodowskiej Curie, Oddział w Gliwicach, Gliwice 2007.
- Kołosza Z., Banasik T. R., Zemła B. F. P.: *Nowotwory złośliwe w województwie śląskim w 2004 roku*. Zakład Epidemiologii i Śląski Rejestr Nowotworów, Centrum Onkologii - Instytut im. Marii Skłodowskiej Curie, Oddział w Gliwicach, Gliwice 2006.
- Kołosza Z., Banasik T. R., Zemła B. F. P.: *Nowotwory złośliwe w województwie śląskim w 2003 roku*. Zakład Epidemiologii i Śląski Rejestr Nowotworów, Centrum Onkologii - Instytut im. Marii Skłodowskiej Curie, Oddział w Gliwicach, Gliwice 2006.
- Kołosza Z., Banasik T. R., Zemła B. F. P.: *Nowotwory złośliwe w województwie śląskim w 2002 roku*. Zakład Epidemiologii i Śląski Rejestr Nowotworów, Centrum Onkologii - Instytut im. Marii Skłodowskiej Curie, Oddział w Gliwicach, Gliwice 2004.
- *Ocena stanu sanitarnego miasta Bielska-Białej za rok 2008*, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Bielsku-Białej, 2009.
- *Ocena stanu sanitarnego miasta Bielska-Białej za rok 2009*, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Bielsku-Białej, 2010.
- *Ocena stanu sanitarnego miasta Bielska-Białej za rok 2010*, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Bielsku-Białej, 2011.
- *Ocena stanu sanitarnego miasta Bielska-Białej za rok 2011*, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Bielsku-Białej, 2012.
- *Stan i struktura ludności oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym w 2011 r.* Stan w dniu 31. XII.2011, GUS, 2012, Warszawa.
- Świderek Z.: *Raport o stanie zdrowia mieszkańców miasta Bielsko-Biała. Komentarz statystyczny - epidemiologiczny, wnioski*. Katowice 2008.

Strony internetowe

- <http://www.stat.gov.pl/gus> - strona internetowa Głównego Urzędu Statystycznego.
- <http://www.onkologia.org.pl/> - strona internetowa Centrum Onkologii w Warszawie, Krajowa Baza Danych Nowotworowych.
- <http://data.euro.who.int/hfadb/> - strona internetowa Światowej Organizacji Zdrowia, HFA-DB.